

Nota zienswijzen behorende bij Partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040

(Vastgesteld door het Diemer college op 21 mei 2024)

Inleiding

Van 28 november 2023 tot en met 31 januari 2024 heeft de Partiële herziening van de Omgevingsvisie 2040 en daarbij als bijlage het MER Wind Diemen ter inzage gelegen.

Daarbij is eenieder in de gelegenheid gesteld zienswijzen in te dienen en zijn adviezen ingewonnen.

Over het vrijgeven voor zienswijzen van de stukken is in december 2023 uitgebreid gecommuniceerd.

- Er is een [persbericht gepubliceerd](#) waarin de start van het m.e.r.-traject, de NRD en de zienswijzenprocedure zijn aangekondigd en iedereen wordt uitgenodigd voor de informatiebijeenkomst op 10/01/2024.
- Er is een gemeentebrief verstuurd naar alle adressen in Diemen. De gemeente Gooise Meren en Amsterdam hebben zelf de eigen inwoners rondom de Diemer zoekgebieden geïnformeerd.
- Professionele en institutioneel betrokkenen (denk bijvoorbeeld aan ambtenaren van buurgemeenten en de provincie, Liander en Staatsbosbeheer) werden uitgenodigd voor een rondetafelgesprek.

In totaal zijn er 90 zienswijzen ontvangen.

Informatiebijeenkomsten

Naast de formele participatieprocedure (de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en het Milieueffectrapport (MER) bij het ontwerpbesluit) heeft de gemeente drie participatiemomenten georganiseerd voor twee verschillende doelgroepen. De momenten vallen samen met de inzage van de NRD, het opstellen van alternatieven na de afronding van deel A en het opleveren van het concept MER. Voor professionele stakeholders (zoals netbeheerders, Rijkswaterstaat, ProRail en buurgemeenten) zijn rondetafelgesprekken georganiseerd om te informeren over de voortgang, om tussenproducten voor te leggen en om samen te werken aan de invulling van het onderzoek. Omwonenden en belanghebbenden zijn middels informatieavonden betrokken bij het onderzoek. Bij aanvang (tijdens het opstellen van de NRD) stond de informatieavond in het teken van het meenemen van aanwezigen in het doel en de opzet van het onderzoek. Ook werd het gesprek gevoerd over aandachtspunten en milieuaspecten die een plek moeten krijgen in het onderzoek. De tweede bewonersavond droeg bij aan de ontwikkeling van 'alternatieven'. Aan de hand van thematische schetsen van alternatieve opstellingen van windturbines ging het gesprek over de te onderzoeken opstellingen voor de effectenbepaling in deel B. De derde bewonersavond vond plaats aan het eind van het onderzoekstraject, na het collegebesluit om het MER ter inzage te leggen, bij aanvang van de inspraakperiode. Er waren circa 100 bezoekers. Tijdens de bijeenkomst presenteerden we het MER samen met een gekozen voorkeursalternatief en beantwoordden we vragen.

Opzet Nota van Zienswijzen

De zienswijzen en adviezen zijn hieronder eerst thematisch samengevat en voorzien van een antwoord. Vervolgens zijn de zienswijzen individueel opgenomen en voorzien van een reactie. In de laatste kolom is aangegeven of de zienswijze aanleiding geeft tot aanpassing van de voorgenomen besluiten of het MER. Waar dat het geval is, is kort aangeduid welke aanpassing is gedaan.

Deze Nota van Zienswijzen wordt gezamenlijk met het MER Wind Diemen (incl. Aanvulling MER Wind Diemen) ter instemming aangeboden aan het Diemer college. De Nota van Zienswijzen wordt tevens verzonden aan de indieners van de zienswijzen.

In de beantwoording wordt veelvuldig gebruikt gemaakt van een aantal afkortingen, deze staan voor:

- NRD:** Notitie Reikwijdte en Detailniveau
- m.e.r.** milieueffectrapportage (de procedure)
- MER:** Milieueffectrapport (het product)
- PB:** Passende Beoordeling
- Wro:** Wet Ruimtelijke Ordening
- Barro:** Besluit algemene regels ruimtelijke ordening
- NNN:** Natuurnetwerk Nederland
- POV:** Provinciale omgevingsverordening
- RIVM:** Rijksinstituut voor volksgezondheid en Milieu
- WHO:** World Health Organization
- MW:** Megawatt
- LIB:** Luchthavenindelingsbesluit Schiphol
- RES:** Regionale Energiestrategie

THEMATISCHE SAMENVATTING

Dank voor het inbrengen van uw zienswijzen

Wij willen iedereen bedanken die de tijd en energie heeft genomen om een zienswijze in te dienen.

Het houdt de samenleving bezig

In de zienswijzen zijn positieve reacties, standpunten, bezwaren, zorgen en vragen geuit. De onderwerpen die het meest zijn genoemd zijn hieronder kort beschreven en toegelicht.

Gezondheid, impact en overwegingen

Er worden vraagtekens gezet bij de impact op gezondheid en het milieu in relatie tot de overwegingen van de gemeente Diemen

Het Diemense college van B en W heeft altijd uitgedragen dat windturbines er alleen kunnen komen als dit veilig kan voor mens en natuur. Juist om die reden is er een Milieueffectrapport (MER) opgesteld. Zo kan vooraf zorgvuldig worden bekeken wat de (milieu)effecten van windturbines op de gezondheid, maar ook op natuur en landschap zijn. Daarbij wordt in kaart gebracht of er kan worden voldaan aan de geldende wet- en regelgeving. Op basis van de informatie kan het bestuur een besluit nemen. Het betreft in dit geval nog een planMER. In een volgende fase moet er nog specifiek en verdiepend onderzoek worden uitgevoerd naar aanleiding van exacte locaties en het gekozen type windturbine.

Uit het planMER blijkt dat er aan de normen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) alsmede aan de nieuwe (toekomstige) landelijke normen voor windturbines kan worden voldaan.

Op de thema's natuur en ecologie wordt uitgebreid ingegaan in het MER, o.a. in Bijlage II. Daarnaast heeft onderzoeksbureau Antea Group naar aanleiding van het advies van de Commissie MER nog aanvullende informatie/toelichting bij elkaar gebracht. U kunt dit lezen in de Aanvulling MER Wind Diemen. Dit document is onderdeel van het MER Wind Diemen.

Draagvlak

Er zijn opmerkingen geplaatst die het draagvlak voor windturbines in twijfel trekken.

Sinds 2019 is een zorgvuldig democratisch proces gevolgd waarin veel onderzoeken zijn gedaan en waarin participatie een belangrijke rol speelde. Ook inwoners van omliggende gemeenten werden herhaaldelijk bij het proces betrokken. In de Aanvulling MER Wind Diemen is in hoofdstuk 2 (pag. 228 van het MER Wind Diemen) een tabel geplaatst met een overzicht van de (bestuurlijke) stappen die hebben geleid tot de huidige zoekgebieden voor wind- en zonne-energie. In hoofdstuk 2 van het MER wordt omschreven hoe de zoekgebieden tot stand zijn gekomen als gevolg van een uitgebreid participatieproces. Het RES 1.0 document is te vinden op de website van de energieregio: <https://energieregionh.nl/>.

De Diemense gemeenteraad heeft in 2021 de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 vastgesteld. De zoekgebieden die daarin worden omschreven zijn ook opgenomen in de Omgevingsvisie Diemen 2040. De processen om te komen tot de RES 1.0 en de Omgevingsvisie Diemen 2040 gingen beiden gepaard met een intensief participatieproces. Ook het m.e.r.-proces bevat een aantal participatierondes. De gemeente organiseerde op drie momenten ronde tafel bijeenkomsten (voor institutionele betrokkenen) en informatiebijeenkomsten (voor inwoners). Op twee momenten (bij het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en bij het MER) werden zienswijzenprocedures georganiseerd waarin eenieder een mening kon geven. Dit heeft ook geleid tot een aantal aanpassingen.

Tenslotte heeft eenieder ook de mogelijkheid om in te spreken tijdens een Diemense raadsvergadering, alvorens de raadsleden een democratisch besluit nemen. Dit besluit gaat over een wijziging van de Omgevingsvisie Diemen 2040. De wijziging van de omgevingsvisie is het 'ruimtelijk besluit' die een plaatsing van windturbines op termijn mogelijk maakt. De Diemense raad vergadert hierover in juni 2024.

Geluid

Er zijn zorgen geuit over mogelijke geluidhinder en over de verhouding tussen geluid van windturbines en overige geluidbronnen.

In het MER is in kaart gebracht wat het potentieel geluid is van de windturbines en wat het windturbinelawaai doet in aanvulling op de overige geluidbronnen (cumulatief geluid). De turbines zorgen voor hinder, maar gelet op enkel de turbines is deze hinder beperkt. Een locatie op de kaart bepaald welke geluidbron maatgevend is. Zo zal direct naast de snelweg het wegverkeerslawaai maatgevend zijn en direct naast de turbine zal dit de turbine zijn. Gelet op de locaties van de gevoelige objecten zal windturbinelawaai niet veel toevoegen aan het reeds aanwezige cumulatieve geluid. Meer informatie over (cumulatief) geluid vindt u in het MER Wind Diemen.

Zoneringen 500, 1000 en 1500 meter

Er zijn in veel opmerkingen en vragen geplaatst over de zones die zijn gebruikt in deel A van het MER. Daarom is hierbij een toelichting opgenomen over deze zones.

In MER deel A (hoofdstuk 4.1) is voor geluid een gevoeligheidsanalyse gemaakt van de zoekgebieden. In zoneringen van 500, 1000 en 1500 meter rondom de zoekgebieden is in kaart gebracht hoeveel geluidgevoelige objecten er aanwezig zijn en wat de afstand is. Dit betreft een indicatie van aantal geluidgevoelig objecten in de omgeving, het gaat hier niet om zones die geluidbelasting of een geluidniveau weergeven. De zones hebben dan ook geen verdere status.

Laagfrequent geluid

Er zijn zorgen geuit over mogelijke geluidhinder en effecten van Laagfrequent geluid.

In de Aanvulling MER Wind Diemen is een extra toelichting over laagfrequent geluid opgenomen (zie MER Wind Diemen, vanaf pag. 240).

Ecologie

In de zienswijzen zijn veel zorgen over de effecten op ecologie geuit.

In het kader van de planMER Wind Diemen is een Natuurtoets en een Passende beoordeling opgesteld. Deze rapporten geven inzicht in de mogelijke knelpunten en risico's voor ecologie. Dat neemt niet weg dat er in een volgende fase, als locaties voor windturbines concreet worden, er nog vervolgonderzoek nodig is. Bijvoorbeeld onderzoek naar aanvaringslachtoffers. Zie ook de Aanvulling MER Wind Diemen.

Weespersluis

In de zienswijzen worden veel vragen en opmerkingen geplaatst over of Weespersluis correct is meegenomen in het MER.

Weespersluis is op een verantwoorde manier meegenomen in het onderzoek. Antea Group heeft met 750 woningen gerekend, in plaats van de planologisch toegestane 275. Op basis van het MER is te zien dat de exacte verkaveling weinig invloed gaat hebben op de uitkomsten van het MER. Zelfs als alle 750 woningen op het meest westelijke puntje gebouwd worden, is het effect van de windturbines daar beperkt. De geluidbelasting van windturbines ligt op de meest westelijke rand onder de 43 dB in alle scenario's.

Lokaal eigendom

Er zijn vragen en opmerking geplaatst omtrent lokaal eigendom.

Bij het vaststellen van de RES 1.0 heeft de gemeenteraad van Diemen een motie aangenomen om 50% lokaal eigendom als uitgangspunt te nemen bij de uitwerking van de RES-zoekgebieden. Deze ambitie komt overeen met de ambities vanuit het Klimaatakkoord, het NP RES én de RES 1.0 van RES-regio Noord-Holland Zuid. De gemeente heeft daarom laten onderzoeken in hoeverre 'lokaal eigendom' als een voorwaarde kan worden gesteld voor grootschalige energieprojecten in Diemen. Hiervoor is het 'Beleidsonderzoek lokaal eigendom' opgesteld. U vindt dit document bij de stukken. Het blijkt dat de mogelijkheden beperkt zijn, met name omdat de gemeente niet de grondeigenaar is van de zoekgebieden (met uitzondering van zon-zoekgebied Gooiseweg en een klein stukje van wind-zoekgebied B).

Er zijn wel sturingsmogelijkheden. Om hiervoor een basis te hebben wordt in het beleidsonderzoek aanbevolen om de gemeentelijke ambities voor minimaal 50% lokaal eigendom te benadrukken door deze te integreren in een (ruimtelijk) beleidsstuk, zoals een omgevingsvisie. Dit gebeurt nu met de voorliggende Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040. Hiermee geeft de gemeente de initiatiefnemers een duidelijk kader mee met wat voor de gemeente belangrijk is.

Businesscase

Er zijn vragen gesteld over de businesscase die de gemeente heeft laten opstellen.

De gemeente heeft geen economisch belang bij een mogelijke ontwikkeling van windturbines in Diemen. Onderdeel van de afweging is wel of windturbines in Diemen financieel haalbaar zijn. Want als dat niet zo is heeft het weinig zin om door te gaan. Daarom heeft de gemeente dit door Pondera laten onderzoeken. Een samenvatting van het rapport van Pondera is opgenomen in de Aanvulling MER Wind Diemen, (pag. 235 van het MER Wind Diemen).

Waardedaling

Er zijn zorgen geuit over mogelijke impact van windturbines op de waarde van omliggende woningen.

Om een juiste belangenafweging te kunnen maken heeft de gemeente in verband met de partiële herziening van de omgevingsvisie en het MER ook onderzoek laten doen naar de en het MER ook onderzoek laten doen naar de mogelijke waardedaling van woningen. Dit deskundige onderzoek is een kwalitatieve analyse van mogelijke benadeelden en de mate waarin (financieel) nadeel kan ontstaan. Het rapport is als geheime bijlage bij de raadsstukken gevoegd. Het deskundige bureau gaat uit van een worstcasescenario met het turbinetype dat het meeste geluid produceert. Van objecten die verder weg gelegen zijn dan 800 meter van de dichtstbijzijnde windturbine gaat het bureau er op voorhand van uit dat het nadeel onder het 'normaal maatschappelijk risico' blijft of zelfs nihil is. Voor woningen die binnen de radius van 800 meter liggen ontstaat er mogelijk een nadeel. De hoogte van het nadeel in Euro's is afhankelijk van vele factoren, waarvan vele nu nog onbekend of variabel. Daarom is dit in het rapport niet doorgerekend. In het rapport wordt aangegeven dat er ook rekening moet worden gehouden met het ontstaan van substantieel vergoedbaar nadeel voor het toekomstige Weespersluis. Of en de mate waarin dit zich daadwerkelijk zal manifesteren is echter wederom afhankelijk van een groot aantal variabelen.

Van enig nadeel is pas sprake als het tot daadwerkelijke vergunningen en realisatie komt. In de huidige fase van het proces (herziening Omgevingsvisie) is hier nog geen sprake van. Eenieder die meent in de toekomst nadeel te ondervinden, kan daarbij de wettelijke mogelijkheden aanwenden die inzake nadeelcompensatie onder de Omgevingswet bestaan.

Duurzaamheid en energietransitie

Er zijn opmerkingen geplaatst die het nut van windturbines voor de energietransitie in twijfel trekken.

In de Diemense Duurzaamheidsagenda 2020-2025 is vastgelegd dat Diemen fossiel-onafhankelijk wil zijn in 2040. Dit betekent dat vanaf dan alleen nog duurzame energie mag worden gebruikt. In de Aanvulling MER Wind Diemen in hoofdstuk 2 wordt uitgelegd en cijfermatig onderbouwd welke rol wind- en zonne-energie spelen bij het behalen van de Diemense doelstellingen. Door alle opties voor zon en wind in Diemen maximaal te benutten zouden we in een groot deel (82%) van de huidige Diemense elektriciteitsvraag kunnen voorzien.

Enkele observaties hierbij:

- Elektriciteit omvat 'maar' een kwart van het totale energiegebruik van Diemen. Warmte (aardgas), verkeer en vervoer zorgen voor het leeuwendeel van het energiegebruik.
- Het grootste deel van de potentie (46%) moet worden gerealiseerd met zonnepanelen op daken. Dit is een langdurig en ingewikkeld proces omdat het om daken van vele honderden particuliere eigenaren en bedrijven gaat.
- Met vier windturbines zouden er jaarlijks 39 GWh aan elektriciteit kunnen worden geproduceerd. Dat is 28% van het Diemense elektriciteitsgebruik.
- De Energieroute NH (zon langs Diemense snelwegen) is het grootste zonne-project van Diemen en kan met circa 10 hectare aan zonnevelden en 1900 strekkende meter aan zon op geluidsschermen 11 GWh leveren, 8% van het Diemense elektriciteitsgebruik.
- In toekomstscenario's wordt ervan uitgegaan dat het elektriciteitsgebruik nog gaat verdubbelen.
- De grenzen van de capaciteit van het elektriciteitsnet zijn nu al bereikt. Wind is een zinvolle aanvulling van het energiesysteem.
- Energiebesparing moet een doorslaggevende rol spelen bij het behalen van de Diemense fossiel-onafhankelijk-doelstelling.

Navigeer hieronder snel door de zienswijzen:

Inhoud

Zienswijze 1	6
Zienswijze 2	6
Zienswijze 3	6
Zienswijze 4	6
Zienswijze 5	6
Zienswijze 6	7
Zienswijze 7	7
Zienswijze 8	7
Zienswijze 9	7
Zienswijze 10.....	7
Zienswijze 11.....	7
Zienswijze 12.....	7
Zienswijze 13.....	7
Zienswijze 14.....	8
Zienswijze 15.....	8
Zienswijze 16.....	8
Zienswijze 17.....	9
Zienswijze 18.....	9
Zienswijze 19.....	10
Zienswijze 20.....	10
Zienswijze 21.....	11
Zienswijze 22.....	12
Zienswijze 23a.....	12
Zienswijze 23b.....	14
Zienswijze 24.....	20
Zienswijze 25.....	20
Zienswijze 26.....	20
Zienswijze 27.....	21
Zienswijze 28.....	25
Zienswijze 29.....	25
Zienswijze 30.....	26
Zienswijze 31.....	27
Zienswijze 32.....	27
Zienswijze 33.....	27
Zienswijze 34.....	28
Zienswijze 35.....	28
Zienswijze 36.....	28
Zienswijze 37.....	30
Zienswijze 38.....	31
Zienswijze 39.....	32
Zienswijze 40.....	33
Zienswijze 41.....	34
Zienswijze 42.....	34
Zienswijze 43.....	37
Zienswijze 44.....	37

Zienswijze 45.....	38
Zienswijze 46.....	39
Zienswijze 47.....	39
Zienswijze 48.....	40
Zienswijze 49.....	41
Zienswijze 50.....	43
Zienswijze 51.....	44
Zienswijze 52.....	44
Zienswijze 53.....	47
Zienswijze 54.....	47
Zienswijze 55.....	47
Zienswijze 56.....	48
Zienswijze 57.....	50
Zienswijze 58.....	50
Zienswijze 59.....	51
Zienswijze 81.....	52
Zienswijze 61.....	53
Zienswijze 62.....	54
Zienswijze 63.....	56
Zienswijze 64.....	62
Zienswijze 65.....	64
Zienswijze 66.....	65
Zienswijze 67.....	67
Zienswijze 68.....	68
Zienswijze 69.....	69
Zienswijze 69.....	69
Zienswijze 71.....	71
Zienswijze 72.....	71
Zienswijze 73.....	71
Zienswijze 74.....	72
Zienswijze 75.....	72
Zienswijze 76.....	72
Zienswijze 77.....	72
Zienswijze 78.....	72
Zienswijze 79.....	72
Zienswijze 80.....	73
Zienswijze 81.....	75
Zienswijze 82.....	81
Zienswijze 83.....	81
Zienswijze 84.....	82
Zienswijze 85.....	82
Zienswijze 86.....	82
Zienswijze 87.....	83
Zienswijze 88.....	83
Zienswijze 89.....	84
Zienswijze 90.....	85

ZIENSWIJZEN

Zienschijze 1		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienschijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
1		Goedemiddag, ik vind uw opstelling betreffende windmolens mede gezien de reacties op deze windmolens in Amsterdam. Bijna arrogant, meningen daarover doen er blijkbaar niet toe, on worden weggezet als onredelijk gedoe. Ik mis in uw visie, de weerstand van en hoop mensen op windmolens in de omgeving. We worden opgehadeld met snelwegen, spoorwegen drukbevaren Amsterdam-Rijnkanaal en boven ons overlast van vliegverkeer, elk stukje wordt volgebouwd, wanneer is het eens genoeg. En stopt het begerig loeren naar randjes om én windmolen of zonneparken tussen te frummelen	Dank voor uw zienschijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. De milieueffectrapportage én de adviezen van de Commissie MER vervullen samen een betekenisvolle rol om te komen tot een goed besluit, passend binnen de benodigde checks and balances van een rechtstaat. De gemeente moet besluiten zorgvuldig voorbereiden, onderzoek doen naar feiten en besluiten goed motiveren. Dat zijn algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Met een goed milieueffectrapport wordt aan die beginselen voldaan. Inwoners en organisaties kregen tijdens het m.e.r.-proces op cruciale momenten de mogelijkheid om zienschijzen in te dienen. De gemeenteraad (democratisch gekozen volksvertegenwoordigers) neemt vervolgens een besluit.	

Zienschijze 2		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienschijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
2		Met locatie A en B kan ik wel omgaan maar met locatie C en D niet. Dus liever daar geen windmolens.	Dank voor uw zienschijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen.	

Zienschijze 3		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienschijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
3		Via deze mail wil ik laten weten dat ik erg blij ben om te horen van de ambitieuze plannen van de gemeente Diemen in het kader van de gevonden locaties voor het ontwikkelen van duurzame energie-initiatieven. De energietransitie is een van de belangrijkste en grootste uitdagingen waar we voor staan en ik hoop dat de ambitieuze plannen worden doorgevoerd en niet hoeven te wijken voor (wat mij betreft) minder belangrijke argumenten zoals horizonvervuiling e.d. In de toekomst bied ik mij graag aan om mee te denken over deze thematiek.	Dank voor uw zienschijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen.	

Zienschijze 4		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienschijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
4		Ik sluit me aan bij de volgende zienschijze. Zie onderstaande berichten. Wij mailen u als bewoners van Diemen en Driemond om u ervan te overtuigen dat windturbines van 150 meter hoog niet in dit dichtbevolkte gebied van Nederland moeten worden geplaatst. Het plaatsen van windturbines op korte afstand van huizen gaat ten koste van de volksgezondheid. U hanteert een afstandsnorm van 400 m. De grens die veilig wordt geacht is tenminste 1500 meter. Er zullen bij plaatsing op de door u uitgekozen zoekgebieden veel mensen ernstige overlast gaan ervaren. Dit zijn mensen die nu al in het gebied wonen, zoals wij en de huidige bewoners van Weesp. Daarnaast zullen ook mensen die de helft van het jaar in de volkstuinten langs het kanaal wonen veel hinder ervaren, als ook de toekomstige bewoners van Weesperluis. Wij willen u ook wijzen op het feit dat een deel van de zoekgebieden, o.a. gebied E in de Diemerscheg ligt. Er wordt juist sinds dit voorjaar in dit gebied geïnvesteerd om de omstandigheden voor de bestaande natuur te verbeteren, onder andere als compensatie voor de aanleg van de A9/A1. Het is zeer merkwaardig om in dit gebied windturbines te plaatsen. Het plaatsen van windturbines zal de natuurwaarde juist verminderen door het gevaar van ronddraaiende wieken voor de vele vogels en vleermuizen in dit gebied. Daarnaast zal de natuurbeleving van de Diemerscheg ernstig worden aangetast door de 150 meter hoge turbines en het geluid dat zij veroorzaken.	Dank voor uw zienschijze. Het Diemense college van B en W heeft altijd uitgedragen dat windturbines er alleen kunnen komen als dit veilig kan voor mens en natuur. Juist om die reden is er een Milieueffectrapport (MER) opgesteld. Zo kan vooraf zorgvuldig worden bekeken wat de (milieu)effecten van windturbines op de gezondheid, maar ook op natuur en landschap zijn. Daarbij wordt in kaart gebracht of er kan worden voldaan aan de geldende wet- en regelgeving. Op basis van de informatie kan het bestuur een besluit nemen. Uit het MER blijkt dat er aan de normen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) alsmede aan de nieuwe (toekomstige) landelijke normen voor windturbines kan worden voldaan. Op de thema's natuur en ecologie wordt uitgebreid ingegaan in het MER, o.a. in Bijlage II. Daarnaast heeft onderzoeksbureau Antea Group naar aanleiding van het advies van de Commissie MER nog aanvullende informatie/ toelichting bij elkaar gebracht. U kunt dit lezen in de Aanvulling MER Wind Diemen. Dit document vindt u in een bijlage van het MER Wind Diemen.	

Zienschijze 5		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienschijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
5		Bij deze wil ik graag mijn zienschijze mbt de windturbines delen. De gemeente Diemen dient zich niet te bemoeien met hoe/waar elektriciteit moet worden gegeneerd. Om de volgende redenen: - Opwekken van elektriciteit behoort absoluut niet tot het takenpakket van de gemeente. Het op een efficiënte en veilige wijze opwekken van elektriciteit dient over te worden gelaten aan specifieke competente instanties. - Opwekken in de buurt van de bebouwde kom op kleine schaal is, met respect, niet meer dan goedbedoelde amateurisme om de volgende redenen: - Om echt een verschil te maken dienen we grootschalige windturbineparken te hebben, niet een paar kleine molentjes hier en daar. - Windturbines zijn efficiënt als ze geplaatst worden waar het veel waait - Windturbines zijn efficiënt als ze zo hoog mogelijk zijn. Maar dat kan niet zo dicht bij de bebouwde kom - Een paar molentje hier en daar plaatsen is relatief duur - Real estate in de buurt van de bebouwde kom is erg duur	Dank voor uw zienschijze. Zoals alle gemeenten werkt ook Diemen mee aan de Regionale Energiestrategie (RES), deze vloeit voort uit het Nationaal Klimaatakkoord). In de RES is afgesproken dat 30 energieregio's in Nederland in 2030 samen 35 terawattuur (TWh) aan grootschalige hernieuwbare elektriciteit op land opwekken. Gaandeweg bleek dat méér mogelijk is. De optelsom van alle 30 RES'en is inmiddels 55 TWh. Landelijk is afgesproken dat dit het nieuwe streefdoel is voor de RES-opgave. Door de snelgroeiende vraag naar duurzame elektriciteit is op alle fronten extra inzet nodig. Daarnaast ligt er ook ná 2030 nog een grote opgave. Daarom blijft er landelijk en in de regio's onverminderd gewerkt worden aan realisatie van de gezamenlijke ambitie van 55 TWh. Diemen maakt samen met 26 andere gemeenten, de waterschappen en de provincie onderdeel uit van de RES regio Noord-Holland Zuid (NHZ). Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering van de RES; bij de vergunningverlening, het participatieproces en de ruimtelijke planning.	

		f) De windmolen bederven het uitzicht Met andere woorden: Schoenmaker, blijf bij je leest. Zorg voor het dagelijkse welzijn van de mensen in de Gemeente, laat efficiënt energie opwekken over aan daarvoor aangewezen competente instanties.		
Zienswijze 6		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
6		Vandaag en brief ontvangen met bovenstaand onderwerp. Ik ben voorstander van jullie plannen. De wijze om mijn mening aan te geven vind ik wel zeer omslachtig en ouderwets. Het werken met en poll, of online formulier lijkt me voor jullie minder werk dan alle e-mails te moeten filteren. Daarnaast is het sturen van en e-mail niet een en druk op de knop omdat het e-mailadres niet als link vermeld is.	Dank voor uw zienswijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Wij waarderen uw constructieve houding. De zienswijzenprocedure is een verplicht onderdeel van de procedure voor de partiële herziening en daarbij het m.e.r.-proces. Een poll zou daarvoor te oppervlakkig zijn. De gemeente wil graag luisteren naar de individueel onderbouwde argumenten.	
Zienswijze 7		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
7		Mijn mening wat betreft de locatie voor windturbines is dat je deze toch niet gaat plaatsen bij het Diemerbos en bij het gebied van het zwanenstrandje! Dit zijn prachtige natuurgebieden die al omringd worden door snelwegen die ook al voor aardig wat geluidsoverlast zorgen. Dan nog even een paar in het oog springende turbines plaatsen en dan is dit gebied nog meer verstoord.	Dank voor uw zienswijze. We nemen uw zorgen serieus. Natuur, ecologie en geluid zijn belangrijke onderdelen die worden bekeken binnen het MER. Daarna is het aan het bestuur om alle onderwerpen af te wegen en een keuze te maken.	
Zienswijze 8		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
8		Graag ondersteun ik de beweging naar groene energie. De locaties die genoemd staan in de brief over het onderzoek naar windturbines in Diemen lijken mij de meest geschikte plekken omdat daar weinig tot geen woonhuizen staan en het knooppunt niet het mooiste plekje van Diemen is. Wel zou ik willen zien dat de opbrengst van de windturbines duidelijk aanwijsbaar teruggegeven kan worden aan de inwoners van Diemen. Misschien een fonds tegen energiearmoede of subsidie voor verduurzamen van woningen.	Dank voor uw zienswijze. Wij waarderen uw constructieve houding. Het college van B en W van Diemen is het grotendeel met u eens als het gaat om 'lokaal eigendom'. Dit thema wordt daarom nader uitgewerkt in de Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040.	
Zienswijze 9		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
9		U bent van plan windmolens op enkele honderden meters van woningen te plaatsen, terwijl al bewezen is dat dit veel overlast geeft op verschillende manieren. In Duitsland wordt al 1500 meter als afstandsregel aangehouden. Waarom zo dicht bij woningen in Weesp plaatsen?	Dank voor uw zienswijze. Er is nog geen concreet plan om windmolens te plaatsen. De gemeente Diemen onderzoekt of ze planologische medewerking kan en wil verlenen aan een windproject. Uw zorgen rond mogelijke overlast worden serieus genomen. Daarom is juist het MER opgesteld waarin is onderzocht welke effecten een windpark kan hebben. De uitkomsten uit het MER kan de gemeenteraad gebruiken bij het maken van een afweging.	
Zienswijze 10		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
10		Ik juich deze plannen van harte toe. Heel mooi hoe Diemen haar verantwoordelijkheid pakt in de energietransitie. Ik vind ook dat het proces en communicatie hierover goed in elkaar zit. Hopelijk nog meer positieve reacties en daarna gauw door naar de uitvoering.	Dank voor uw zienswijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Wij waarderen uw constructieve houding.	
Zienswijze 11		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
11		Dank voor uw brief met info over het voornemen voor het plaatsen van windturbines. Graag spreek ik mijn steun uit voor dit project. En wens u goede dagen toe.	Dank voor uw zienswijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Wij waarderen uw constructieve houding.	
Zienswijze 12		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
12		Beste gemeente Diemen, Bij deze mijn stem tegen de windturbines. Het is niet gezond deze turbines zo dicht in de buurt van woningen te plaatsen in dit geval weespersluis.	Dank voor uw zienswijze. We nemen uw zorgen serieus. Gezondheidsaspecten (met name geluid en slagschaduw) zijn grondig onderzocht in het MER, ook als het gaat om Weespersluis. De uitkomsten uit het MER kan de gemeenteraad gebruiken bij het maken van een afweging.	
Zienswijze 13		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
13		Super goed bezig! Ben het er heel erg mee eens. Wij wonen in een huis in het centrum van Diemen en de hele gang (4 mensen) zijn het er mee eens dat deze windturbines en zonnevelden worden geplaatst en we zijn trots op de gemeente dat dit gebeurt!	Dank voor uw zienswijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Dank voor het lof!	

Zienswijze 14		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
14		Met waardering voor de zorgvuldigheid waarmee u het proces naar hernieuwbare energie doorloopt, wil ik graag drie bezwaren kenbaar maken. Ik dien deze bezwaren in omdat ik mij zorgen maak over de gevolgen van windturbines voor de rust en ruimte in ons schaarse buitengebied — zowel voor bewoners zoals ikzelf als voor dieren.	Dank voor uw zienswijze en uw waardering. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw zorgen.	
14.1		Bezwaar 1. Mogelijke nabije windmolens in Amsterdam worden niet meegenomen in de MER Toelichting: In de MER worden de cumulatieve effecten van windturbines weergegeven, met name op het gebied van geluid: het geluid van een windturbine telt op bij dat van andere turbines en andere geluidsbronnen in de omgeving. Daarbij beperkt de rapportage zich tot het effect van windturbines in de vier Diemense zoekgebieden en geluidsbronnen zoals de snelweg, het spoor en scheepvaart. Maar ook Amsterdam heeft in de Diemerscheg een groot zoekgebied aangemerkt als voorkeursgebied voor windturbines, en een reservezoekgebied in het Diemerpark. Het geluid van deze windparken wordt niet meegenomen in de MER, die daardoor waarschijnlijk een te positief beeld geeft van cumulatieve (geluids)effecten.	Wij begrijpen uw zorg. Ten tijde van het schrijven van het MER wind Diemen heeft Amsterdam nog geen besluit genomen over welke gebieden worden aangewezen voor de ontwikkeling van windturbines. Daarom kan in het MER niet nader worden ingegaan op effecten van een eventuele opstelling van windturbines over de gemeentegrenzen heen. In een eventuele volgende fase, als zowel in Diemen als ook in Amsterdam duidelijk beleid over locaties voor windturbines is gemaakt, kan hier wel in samenhang naar worden gekeken. Lees meer over de ruimtelijke samenhang van de zoekgebieden in Diemen, Amsterdam en Gooise Meren in de Aanvulling MER Wind Diemen, in hoofdstuk 2.	Toelichting en visualisaties opgenomen in AvMER
14.2	Landschap Ecologie	Bezwaar 2. Visuele effecten op omliggend BPL/NNN-gebied zijn nauwelijks meegenomen Toelichting: Alle vier zoekgebieden liggen in of nabij Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) en Natuurnetwerk Nederland (NNN)-gebied. De MER moet aantasting van de wezenlijke kenmerken van dergelijke gebieden onderzoeken, maar beperkt zich daarbij tot de zoekgebiedjes zelf. De windturbines tasten echter ook wezenlijke kenmerken van omliggende gebieden aan. Een wezenlijk kenmerk van bijvoorbeeld de Diempolder (aangemerkt als BPL en NNN) is de ruimtelijkheid door het weidse uitzicht; dat zal door de windturbines tenietgedaan worden. (De 30 meter hoge reclamemast op het knooppunt A9 is nu al een smet op het uitzicht; laat staan 145 meter hoge, draaiende turbines.) Een weids landschap is zeldzaam in onze omgeving; laten we er zuinig op zijn.	Onder bepaalde voorwaarden zijn er ook in beschermde gebieden ontwikkelingen mogelijk. In de Aanvulling MER Wind Diemen gaan we uitgebreid in op de vraag hoe een windpark zich verhoudt tot de provinciale beschermingsregimes Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) (hoofdstuk 5). Voor NNN gaan we in dit document ook nader in op de compensatieopgave. In de Aanvulling MER Wind Diemen wordt in hoofdstuk 5 ook nader ingegaan op landschappelijke effecten. Om een eerste indruk te geven zijn nu ook visualisaties beschikbaar. In het advies van de Commissie MER staat dat windturbines een 'relatief bescheiden toevoeging zijn aan een dynamisch landschap'. De uitkomsten uit het MER Wind Diemen en de genoemde aanvullingen kan de gemeenteraad gebruiken bij het maken van een afweging.	
14.3	Energie	Bezwaar 3. De principiële afweging: liever besparen dan bijbouwen Toelichting: Er wordt fors ingezet op het bijbouwen van zonne- en windenergie. Maar intussen blijft het elektriciteitsverbruik stijgen, onder meer door toenemend apparaat gebruik, mobiliteit, verwarming/koeling en datacenters. Soms is dit toenemende verbruik zinvol voor het uitfasen van fossiel, bijvoorbeeld als brandstof-auto's vervangen worden door elektrische. Maar vaak zijn het gewone fietsen die vervangen worden door elektrische fietsen of mini-autootjes. Woningen gekoeld door airco's. Buitenruimte (!) verwarmd door terrasverwarmers. Datacenters van buitenlandse bedrijven aangetrokken door onze gesubsidieerde elektriciteit. We dweilen terwijl de kraan steeds verder open gaat; moeten we daar onze kostbare ruimte voor opofferen? Op deze manier zijn we over 5 jaar weer op zoek naar locaties voor nog meer windturbines.	Wij zijn het eens met een groot deel van uw principiële punten. Maar de Partiële Herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 en het erbij behorende MER wind Diemen gaan hier niet over. Uw standpunt wordt daarom ter kennisgeving aangenomen.	

Zienswijze 15		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
15		Ik ben blij dat we hier in Diemen kunnen meehelpen met de energie transitie. mijn zege heeft u.	Dank voor uw zienswijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Wij waarderen uw constructieve houding.	

Zienswijze 16		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
16.1	Energie	1. Er is landelijk al behoorlijke last van netcongestie, ook in de regio groot Amsterdam. We weten inmiddels ook dat windmolens hieraan bijdragen door energie het net op de leveren op momenten dat dat overbodig is. Doordat we energie nog niet goed kunnen opslaan is er op veel momenten eigenlijk teveel 'groene' energie. Feitelijk gaan de nieuwe windmolens overbodige energie leveren. Deze berekening en oplossingsrichting ontbreekt in de MER menu's wel een wezenlijk punt. Bouwen voor de Bühne is niet duurzaam.	Dank voor uw zienswijze. Wij begrijpen uw zorgen. Windturbines vormen een belangrijk onderdeel van een hernieuwbaar energiesysteem en leveren juist stroom op momenten waarop de zon niet of minder schijnt, zoals in de nacht en in de winter. Lees meer over de rol van windenergie in het energiesysteem van Diemen in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 2.	Toelichting en opgenomen in AvMER
16.2	Duurzaamheid	2. Ik mis de luchtvervuiling, co2 uitstoot en energiekosten van de totale lifecycle van een windmolen. Dus van ijzererts delven, staal fabriceren tot sloop /recycling. En wanneer de energiekosten voor productie zijn teruggewonnen en hoe de vervuiling wereldwijd wordt opgeruimd.	Elke vorm van energieopwekking heeft nadelen. De nadelen zijn bij wind- en zonne-energie alleen aanzienlijk minder groot dan bij fossiele energiebronnen. Ze worden gezien als duurzame energiebronnen. Zon en wind zijn daarom onderdeel van het Nationaal Programma RES waar de gemeente Diemen aan meewerkt. Een lifecycle assessment (LCA) is geen onderdeel van een PlanMER, aangezien in het MER vooral gaat om de effecten van een mogelijke ruimtelijke ontwikkeling in de fysieke leefomgeving.	
16.3	Ecologie	3. De effecten op biodiversiteit zijn groot. Onbekend is nog hoe en waar dit wordt gecompenseerd.	Het risico is- en wordt onderkend. Mede daarom wordt er in de praktijk een natuurtoets uitgevoerd. Er zal nader verdiepend onderzoek nodig zijn als het voornemen tot plaatsing van windturbines verder wordt uitgewerkt. Dan wordt duidelijk of/welke exacte (compensatie)opgave er ligt.	
16.4	(Externe) veiligheid	4. Aanvliegroute Schiphol. De geplande locatie ligt in de lijn van de Buitenveldertbaan van Schiphol waar helaas veel gebruik van wordt gemaakt. Leveren windmolens van 145m hoog niet een extra gevaar op voor vliegverkeer wat kan leiden tot ongelukken en een aanzienlijke hoeveelheid milieuschade?	De aanvliegroute van Schiphol brengt inderdaad veiligheidseisen met zich mee. Die eisen stellen dat een eventuele windturbine op deze locaties maximaal 145 meter hoog mogen zijn, om de veiligheid niet in gevaar te brengen.	

Zienswijze 17		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
17 (a en b)	Weespersluis Geluid	Windmolens geven geluid wat ongezond is voor mensen. Ik en mijn man vinden dat de windmolens in Diemen minimaal 1,5 kilometer van huizen af moeten staan. In Weespersluis worden nog veel huizen gebouwd en ik kom op voor mensen die daar komen te wonen en ook voor mijzelf die al aan de rand van het kanaal woont in Weespersluis. Ik stuur dit mede naar Linda van de Berg, die onderdeel is van de GEM en naar het project Weespersluis. Hierbij hoop ik dat de GEM Bloemendalerpolder mede opkomt voor de toekomstige bewoners van Weespersluis. Beste gemeente Diemen, stadsgebied Weespersluis en project Weespersluis, De kaart met optie D klopt niet, het nieuwe gedeelte van Weespersluis staat er niet in. Zo lijkt me voor Weesp optie D geen goede keus. Deze tekening komt uit het MER rapport. Dit als aanvulling op de eerdere mail.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 . In het akoestisch onderzoek (Bijlage III van het MER) is rekening gehouden met Weespersluis, zoals te zien is in de afbeeldingen met contouren (Afbeelding 4.1 t/m 4.4). Hierin is in blauw (met een blauwe vierhoek) Weespersluis opgenomen. Voor alleen de toetsing aan de windturbine is duidelijk dat Weespersluis in de groene contour valt en dat hier geen grenswaarden worden overschreden. Voor het cumulatieve niveau (inclusief andere geluidbronnen) verschuift de contour van geluid wel iets, maar het verschil is gering ten opzichte van de referentiesituatie zoals te zien is in tabel 6.6 van het akoestisch onderzoek.	

Zienswijze 18		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
18.1	Alle milieu-thema's	De zoekgebieden A, B, maar vooral C en D liggen erg dichtbij Weesp. Het is absoluut duidelijk dat de inwoners van Weesp en met name van Weespersluis hiervan hinder zullen ondervinden. Uit alle onderzoeken blijkt dat deze trillingen veroorzaken en laagfrequentie geluid geven dat zo hinderlijk is dat het schadelijk is voor de volksgezondheid. Daarnaast zorgt de slagschaduw voor veel overlast. Een knipperend licht geeft en gevoel van onrust wat uiteindelijk zorgt voor stress. Ook het grote knipperende wit en rode licht zorgt voor constante irritatie.	Zoals te zien is in figuren 6.1 tot 6.4 van het MER, vallen alle geluidgevoelige bestemmingen in Weesp (waaronder woningen) ruim binnen de normen (42 dB en lager) gelet op de contouren als het gaat om geluid. Trillingen vanwege windturbines zijn niet aan de orde op zo een grote afstand van woningen. Op laagfrequent geluid wordt in de Aanvulling MER Wind Diemen verder ingegaan.	
18.2		Ik begrijp dat de gemeente Diemen en blinde vlek heeft omdat het graag groene stroom wil opwekken voor en groot deel van haar inwoners, maar los van alle schade en hinder voor natuur, mensen en het milieu er-vaar ik het als zeer oneerlijk om dit over de rug van de bevolking van Weesp te doen.	Lees meer over de wijze waarop de gemeenten Amsterdam, Gooise Meren en Diemen samenwerken in de Aanvulling MER Wind Diemen, in hoofdstuk 2. In het MER wordt nadrukkelijk rekening gehouden met Weesp (met name Weespersluis). En het bestuur van Amsterdam (waar Weesp onderdeel van is) is volop aangehaakt.	
18.3	Waardeda-ling	De inwoners van Weesp en met name Weespersluis zullen niet alleen lichamelijk en geestelijk lijden, maar ook materieel want alle huizen die binnen en straal van 2.5 km van en windmolen liggen zullen sterk in waarde verminderen.	Om een juiste belangenafweging te kunnen maken heeft de gemeente in verband met de Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 en het MER Wind Diemen ook onderzoek laten doen naar de mogelijke waardedaling van woningen. Dit deskundige onderzoek is een kwalitatieve analyse van mogelijke benadeelden en de mate waarin (financieel) nadeel kan ontstaan. Het rapport is als geheime bijlage bij de raadsstukken gevoegd. De geheimhouding is opgelegd omdat het document gegevens bevat die de economische belangen van de gemeente en/ of de Provincie Noord-Holland kunnen schaden. Het deskundige bureau gaat uit van een worstcasescenario met het turbinetype dat het meeste geluid produceert. Van objecten die verder weg gelegen zijn dan 800 meter van de dichtstbijzijnde windturbine gaat het bureau er op voorhand van uit dat het nadeel onder het 'normaal maatschappelijk risico' blijft of zelfs nihil is. Voor woningen die binnen de radius van 800 meter liggen ontstaat er mogelijk een nadeel. De hoogte van het nadeel in Euro's is afhankelijk van vele factoren, waarvan vele nu nog onbekend of variabel. Daarom is dit in het rapport niet doorgerekend. In het rapport wordt aangegeven dat er ook rekening moet worden gehouden met het ontstaan van substantieel vergoedbaar nadeel voor het toekomstige Weespersluis. Of en de mate waarin dit zich daadwerkelijk zal manifesteren is echter wederom afhankelijk van een groot aantal variabelen. Van enig nadeel is sowieso pas sprake als het tot daadwerkelijke vergunningen en realisatie komt. In deze fase van het proces (herziening omgevingsvisie) is hier nog geen sprake van. Eenieder die meent in de toekomst nadeel te ondervinden, kan daarbij de wettelijke mogelijkheden aanwenden die inzake nadeel-compensatie onder de Omgevingswet bestaan.	De gemeente heeft een apart onderzoek laten doen naar de mogelijke waarde-daling van woningen.
18.4	Ecologie	Naast Weesp en haar inwoners zal ook het groen lijden. Alle vier de zoekgebieden liggen dichtbij of mid-denin natuur- en recreatiegebieden. Het beetje groen wat Diemen heeft wordt misbruikt. Vogels, waaronder veel trekvogels, maar ook vleermuizen en insecten zullen hier sterk onder lijden. Er zal en grote oversterfte zijn. Sommige soorten zullen over 10 jaar, met de helft zijn afgenomen.	Het risico is- en wordt onderkend. Mede daarom wordt er in de praktijk een natuurtoets uitgevoerd. Er zal nader verdiepend onderzoek nodig zijn als het voornemen tot plaatsing van windturbines verder wordt uit-gewerkt (onder andere naar mogelijke fauna slachtoffers). Dan wordt duidelijk of/welke exacte (compensa-tie)opgave er ligt.	Er is een passende beoor-deling opgesteld met een risicoanalyse van de moge-lijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden (o.a. aan-gewezen voor trekvogels).
18.5		Dode dieren, zieke mensen en afgeschreven turbines vol schadelijke stoffen die ook begraven moeten wor-den. Als gemeente Diemen lijken jullie niet alleen en kortetermijnvisie te hebben, maar ook een tunnelvisie. Egoïstisch, egocentrisch, zeer onrealistisch en allesbehalve duurzaam. Eerst denken dan niet doen is mijn advies voor de gemeente Diemen.	De gemeente Diemen heeft wel degelijk een langetermijnvisie. Deze is gevat in de Omgevingsvisie Die-men 2040. Daarnaast ligt er ook de Duurzaamheidsagenda 2020-2025. Daarin zijn de Diemense doelstel-lingen rond duurzaamheid nader uitgewerkt. U vindt deze documenten via diemen.nl.	

Zienswijze 19		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
19.1	Duurzaamheid	Beste fractievoorzitters, Als bewoner van Weespersluis voel ik mij genoodzaakt mijn diepe bezorgdheid te uiten over de recente plannen van de gemeente Diemen met betrekking tot de mogelijke plaatsing van vier windmolens. Het idee om dit in onze dichtbebouwde regio te realiseren lijkt mij ronduit ondoordacht. Ik vraag me af of dit wel echt duurzaam is op de lange termijn. Waar blijven deze turbines als ze afgeschreven zijn? En wat voor impact hebben ze op het milieu? Het is inmiddels bekend dat de kosten van het plaatsen van windturbines hoger zijn dan de opbrengsten.	Dank voor uw zienswijze. We nemen uw zorgen serieus. De effecten op het milieu worden grondig onderzocht in het MER. Ook de effecten op Weespersluis worden in het MER omschreven. Juist om zo vervolgens goede afwegingen te kunnen maken. Een lifecycle assessment (LCA) is geen onderdeel van een PlanMER, aangezien in het MER vooral gaat om de effecten van een mogelijke ruimtelijke ontwikkeling in de fysieke leefomgeving. Zie hierover ook het antwoord bij zienswijze 16.2 De gemeente heeft aanvullend op het MER, onderzoek laten doen naar de financiële haalbaarheid (zie ook het antwoord op zienswijze 27.8). Het blijkt dat een windpark in Diemen onder bepaalde omstandigheden wel uit kan.	
19.2	Alle thema's	Met name de zoekgebieden C en D baren mij grote zorgen, gezien hun nabijheid tot Weesp. Uit verschillende studies blijkt dat windmolens trillingen veroorzaken en laagfrequent geluid produceren dat schadelijk kan zijn voor de volksgezondheid. De slagschaduw en het knipperende licht van deze turbines zouden en aanzienlijke verstoring vormen voor onze leefomgeving. Dit kan leiden tot stress en ongemak bij de bewoners, iets wat we absoluut moeten voorkomen.	Het Diemense college van B en W heeft altijd uitgedragen dat windturbines er alleen kunnen komen als dit veilig kan voor mens en natuur. Juist om die reden is er een Milieueffectrapport (MER) opgesteld. Zo kan vooraf zorgvuldig worden bekeken wat de (milieu)effecten van windturbines op de gezondheid, maar ook op natuur en landschap zijn. Daarbij wordt in kaart gebracht of er kan worden voldaan aan de geldende wet- en regelgeving. Op basis van de informatie kan het bestuur een besluit nemen.	
19.3	Weespersluis Waardedaling Gezondheid	Het voelt oneerlijk dat de gemeente Diemen deze plannen doorzet ten koste van de inwoners van Weesp. Niet alleen vrees ik voor de fysieke en mentale gezondheid van onze gemeenschap, maar ook voor de waarde van onze huizen. Onderzoeken tonen aan dat woningen binnen en straal van 2.5 km van windturbines aanzienlijk in waarde kunnen dalen.	Zie het antwoord op 018.3 .	
19.4	Ecologie	De voorgestelde gebieden liggen ook te midden van natuur- en recreatiegebieden, wat ernstige gevolgen kan hebben voor onze lokale flora en fauna. Ik ben bezorgd over de impact op vogels, vleermuizen, en insecten die in deze gebieden leven. Het groen dat Diemen bezit mag niet opgeofferd worden op deze manier.	Zie het antwoord op 19.2 .	
19.5	Algemeen	Het lijkt alsof de gemeente Diemen en kortetermijnvisie hanteert, zonder voldoende aandacht voor de bredere gevolgen. Ik hoop op en meer doordachte benadering waarbij de belangen van de bevolking en het milieu serieus worden genomen.	De gemeente Diemen heeft wel degelijk een langetermijnvisie. Deze is gevat in de Omgevingsvisie Diemen 2040. Daarnaast ligt er ook de Duurzaamheidsagenda 2020-2025. Daarin zijn de Diemense doelstellingen rond duurzaamheid nader uitgewerkt. U vindt deze documenten via diemen.nl .	

Zienswijze 20		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
20		Beste meneer/mevrouw, In april dit jaar ga ik in weespersluis wonen. Helaas heb ik vernomen dat uw gemeente van plan is windturbines aan te leggen zonder rekening te houden met de reeds gebouwde en nog te bouwen woningen in deze nieuwbouwwijk in Weesp. Hierdoor kloppen de verwachtingen van het windtubinelawaai als onderdeel van het geluidsonderzoek niet. Met name zoekgebied D en C vallen daarom af. Ik hoop dan ook dat u deze zoekgebieden wilt laten vervallen en of nieuw onderzoek doet rekening houdende met weespersluis. Ik hoor graag van u en dank u alvast voor de genomen moeite.	In het MER wind Diemen is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de ontwikkeling van Weespersluis. Antea Group, die het MER in opdracht van de gemeente Diemen heeft opgesteld, heeft hierbij gewerkt op basis van informatie van de gemeente Amsterdam die op dat moment beschikbaar was (zie de kaart in Bijlage I van het MER - Verbeelding planning/ fasering Weespersluis). Antea Group heeft het Concept MER opgesteld in de loop van 2023. Op 28 november 2023 is dit document door het Diemense college van B en W vrijgegeven voor het indienen van zienswijzen. Het meest westelijke deel van Weespersluis (wat het dichtst bij de zoekgebieden ligt) is in het huidige bestemmingsplan bestemd als 'agrarisch met waarden'. Hier is (nog) geen woningbouw mogelijk. Om hier woningbouw mogelijk te maken is in het omgevingsplan een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Dit betekent dat de gemeenteraad van Amsterdam het Amsterdamse college de bevoegdheid heeft gegeven om bepaalde wijzigingen aan het omgevingsplan door te voeren. De wijzigingsbevoegdheid staat 275 woningen toe. Voordat er een vergunning aangevraagd kan worden moet het college van Amsterdam eerst een besluit nemen over het aantal woningen en de erbij behorende verkaveling. Het bestemmingsplan legt hiervoor alleen het gebied vast. Antea heeft dat gebied opgenomen in het MER wind Diemen. Via de gemeente Amsterdam en de ontwikkelaar heeft Antea plannen gezien die uitkomen op 750 woningen. Deze plannen hebben nog geen wettelijke status. Om de impact van de windturbines op dit potentiële woongebied toch te bepalen heeft Antea die 750 als uitgangspunt gebruikt. Van de ontwikkelaar heeft Antea een verkavelingsplan gehad, maar dat heeft geen status omdat het college van Amsterdam hier nog geen besluit over heeft genomen. Om toch een goede berekening te kunnen maken heeft Antea dit aantal woningen 'uitgesmeerd' over het betreffende gebied. Dat Antea met 750 woningen gerekend heeft, in plaats van de planologisch toegestane 275 laat zien dat er op verantwoorde wijze is rekening gehouden met Weespersluis. Op basis van het MER is te zien dat de exacte verkaveling weinig invloed gaat hebben op de uitkomsten van het MER. Zelfs als alle 750 woningen op het meest westelijke puntje gebouwd worden, is het effect van de windturbines daar beperkt. De geluidbelasting van windturbines ligt op de meest westelijke rand onder de 43 dB in alle alternatieven.	

Zienswijze 21		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
21.1	Geluid	1. Geluidsoverlast en gezondheidseffecten De windturbines zullen naar verwachting leiden tot aanzienlijke geluidsoverlast (47-49 dB) en slagschaduw voor omwonenden. Dit overschrijdt de normen voor een rustige woonwijk. Als ouders van drie jonge kinderen maken wij ons ernstig zorgen over de gezondheidseffecten van deze vormen van overlast. Uit wetenschappelijk onderzoek, zoals onder meer volgt uit dit wetenschappelijke artikel in Medisch Contact (https://www.medischcontact.nl/actueel/laatstenieuws/artikel/windmolens-maken-wel-degelijk-ziek), blijkt dat langdurige blootstelling aan laagfrequent windturbinegeluid kan leiden tot stress, slaapverstoring en een verhoogd risico op hart- en vaatziekten. Gezien de kwetsbaarheid van kinderen voor deze gezondheidseffecten, vrezen wij voor onze kinderen een levenslange belasting van hun gezondheid en ontwikkeling als deze windturbines er komen. Wij beschouwen dit als een ernstige bedreiging van hun recht op een gezonde leefomgeving en een ongestoorde ontwikkeling. Wij vragen u daarom met klem om de gezondheidsrisico's voor omwonenden, en met name voor kinderen, zwaar mee te wegen bij de besluitvorming rond dit windpark.	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven)	
21.2	Landschap	2. Visuele verstoring, horizonvervuiling en aantasting van het landschap De komst van de 240 meter hoge windturbines zal leiden tot een ernstige visuele verstoring van het landschap rond Weesp, dat nu gekenmerkt wordt door openheid met vergezichten op de Vecht en het Amsterdam-Rijnkanaal. Deze kwaliteiten zullen door de windturbines ernstig worden aangetast, met horizonvervuiling tot gevolg. De typisch Hollandse vergezichten en de beleving van de luchten behoren tot de unieke kwaliteiten van dit gebied. Plaatsing van de hoge windturbines zal deze kwaliteiten onherstelbaar aantasten. Dit kan verstrekkende gevolgen hebben voor de beleving van het landschap door bewoners en bezoekers.	Zie het antwoord op 14.2 (toelichting NNN en BPL).	
21.3	Ecologie	3. Ecologische gevolgen en milieueffecten Verschillende studies tonen aan dat windturbines een negatieve invloed kunnen hebben op vogel- en vleermuispopulaties door aanvaringen en habitatverstoring. Daarnaast kunnen windturbineparken leiden tot bodemerrosie en verstoring van de waterhuishouding door aanleg van wegen en funderingen. Deze ecologische en milieueffecten vragen om een grondige evaluatie van de locatie en omvang van het windturbinepark, evenals monitoring en het nemen van mitigerende maatregelen. Vanuit het oogpunt van natuurbescherming en biodiversiteit moeten de potentiële effecten op ecosystemen serieus in overweging worden genomen bij de planning en ontwikkeling van windenergieprojecten. Zie bijvoorbeeld: *Guo et al. (2020) "The impact of onshore wind power projects on ecological corridors and landscape connectivity in Shanxi, China" *Arnett et al. (2008) "Patterns of bat fatalities at wind energy facilities in North America" *Rydell et al. (2012) "The effect of wind power on birds and bats"	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven)	
21.4	Waardedaling	4. Waardedaling van de woning Plaatsing van de windturbines kan leiden tot een aanzienlijke waardedaling van onze woning, tot wel 20-25% volgens onderzoek. Dit betekent een groot financieel nadeel, zonder dat compensatie wordt geboden. We hebben recent een taxatie laten uitvoeren, en zullen — indien de windmolens gaan komen — opnieuw laten taxeren. Indien er sprake blijkt van waardedaling zullen wij uitgaan van een rechtstreeks causaal verband.	Zie het antwoord bij 18.3 .	
21.5	Weespersluis	5. Slechts gedeelte Weespersluis meegewogen De gemeente Diemen is bij het besluit over windmolens aan de rand van Weesp uitgegaan van slechts een deel van de nieuwbouwwijk Weespersluis. Het gebied dat wordt ingesloten tussen de Oude Papelaan in Weesp en het Amsterdam-Rijnkanaal is buiten beschouwing gelaten, terwijl dit gebied direct is gelegen in de invloedssfeer van de planlocaties C en D. Met deze honderden extra te bouwen woningen is geen rekening gehouden bij het besluit over de windmolens. Ook het aantal omwonenden dat hinder ondervindt van het verstoorte uitzicht is met duizenden toegenomen. De gemeente had bij haar besluit deze honderden extra woningen moeten betrekken. Nu dit niet is gebeurd, is het besluit gebaseerd op verouderde informatie en een te beperkte afweging van belangen. De impact van de windmolens is daarmee ernstig onderschat. In plaats van een paar woningen zullen straks in totaal duizenden huishoudens te maken krijgen met de nadelige effecten van de windmolens, zoals geluidsoverlast en slagschaduw. Om de impact op omwonenden goed mee te wegen, moet de gemeente terug naar de tekentafel. Bij een heroverweging is, met de kennis over de honderden extra woningen in Weespersluis, de enige juiste conclusie dat deze locatie ongeschikt is voor de geplande windmolens.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	

21.6		6. Weinig noodzaak voor degenen die het meest geraakt worden Bijna alle nieuwe woningen die de afgelopen jaren in Weesp zijn gebouwd, zijn nul-op-de-meter of zeer energiezuinig. Dit geldt voor duizenden woningen in de nieuwbouwwijk Weespersluis en andere nieuwbouwprojecten. Hierdoor is voor bijna de helft van Weesp de noodzaak voor extra opwekking van duurzame energie door windmolens sterk verminderd. Deze nul-op-de-meter en energiezuinige woningen wekken hun eigen energie op en leveren zelfs terug aan het net. Er is voor de bewoners van deze woningen dan ook geen direct belang bij de windmolens. Dit zou logischer zijn bij huishoudens met een laag energielabel. Gezien de omvang van de nul-op-de meter bouw, ontbreekt voor een groot deel van Weesp de energie-noodzaak om de nadelen van windmolens voor omwonenden te rechtvaardigen. Ik roep u daarom op de plannen te heroverwegen en af te zien van windmolens op deze ongeschikte locatie.	Diemen werkt in het Nationaal Programma RES mee aan de opgave om in 2030 35 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken. Dit hangt dus niet af van de vraag of er in de directe omgeving woningen met goede energieprestaties zijn. Bovendien: ook als het jaargemiddelde energieverbruik van een gebouw nul is, dan nog zijn er periodes in de winter waarin het gebouw zelf niet genoeg stroom kan opwekken (uitzonderingen daargelaten). Dit komt omdat de gebouw gebonden opwek in verreweg de meeste gevallen via zonnepanelen gaat. Juist in die donkere periodes in de winter leveren zonnepanelen weinig stroom en spelen windturbines een belangrijke rol in het energiesysteem. Lees meer over de rol van windenergie in het energiesysteem van Diemen in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 2.	
21.7		7. Gedegen onderzoek De gemeente heeft een milieueffectrapportage (MER) laten uitvoeren. Wij hebben echter sterke twijfels bij reikwijdte van dit onderzoek. Met name een groot te bouwen deel van Weespersluis is niet meegewogen (zie zienswijze 5), noch is aandacht besteed aan de woningwaardedaling, piekbelasting of laagfrequentiegeluid.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen.	
21.8	Noorder IJplas	8. Precedent Noorder IJplas Tot slot heeft de provincie Noord-Holland recent de plannen voor windmolens bij de Noorder IJplas in Amsterdam geblokkeerd vanwege de nabijheid van woongebieden en natuurwaarden. Dit laat zien dat de provincie dergelijke locaties ongeschikt acht voor windmolens vanwege de impact op omwonenden en natuur. De rand van Weesp is vergelijkbaar met de Noorder IJplas; een locatie nabij woongebieden en kwetsbare natuur. Net als in Amsterdam zullen windmolens bij Weesp voor geluidsoverlast en slagschaduw zorgen in de omliggende woonwijken. Gezien het recente besluit van de provincie over de Noorder IJplas is de kans groot dat plannen voor windmolens bij Weesp op dezelfde bezwaren stuiten. De provincie zal deze locatie hoogstwaarschijnlijk ook ongeschikt verklaren vanwege de nabijheid van woongebieden en kwetsbare natuur rond Weesp. Net als Amsterdam zal de gemeente Weesp hierdoor gedwongen zijn uit te wijken naar een alternatieve, minder kwetsbare locatie voor de beoogde windmolens. Het is daarom raadzaam dat de gemeente Weesp van meet af aan kiest voor een locatie op grotere afstand van woonwijken en natuurgebieden. Wij verzoeken u vriendelijk om bovenstaande punten mee te wegen bij de verdere besluitvorming rond de windturbines in Diemen, aan de rand van Weesp.	De procedure rond plannen voor windmolens bij de Noorder IJplas loopt nog. Ondertussen heeft de coalitie van het provinciebestuur aangegeven nog steeds achter de doelen van de RES te staan: "De huidige aanpak in het kader van de Regionale Energiestrategieën wordt voortgezet. Het bod blijft daarbij leidend. De plaatsing van nieuwe zonneparken en windmolens hoort daar bij." https://noordholland.groenlinks.nl/nieuws/statement-coalitie-res	

Zienswijze 22		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
22	Weespersluis	Geachte gemeente Diemen, Heeft het onderzoek naar de locaties van de windturbines rekening gehouden met de extra honderden woningen die worden gebouwd in het westen van de Weespersluis buurt wat dicht ligt bij de geplande windturbines. Meer bewoners in Weesp zullen de effecten van de windturbines op met name locaties C en D ondervinden. Dit is niet alleen het uitzicht, maar ook geluid en schaduwslag. Een groot deel van Weespersluis waar meer dan 10.000 wonen of komen te wonen zullen hier last van hebben. In uw afwegingen dient rekening gehouden te worden met de ontwikkeling van Weesp, en recente ontwikkelingen van de verdichting van de buurt door de gemeente Amsterdam. Ook worden er publieke voorzieningen zoals scholen en kinderdagverblijven gebouwd in met name dit deel van de wijk dat nog gebouwd moet worden en het dichtst ligt bij de windturbines. Ik maak me zorgen over de nadelige effecten voor de minderjarige bewoners die hier een groot deel van de dag zullen verblijven. Ik wil dus mijn bewaar kenbaar maken tegen het plaatsen van windturbines dichtbij heel veel (toekomstige) woningen en publieke voorzieningen.	Wij begrijpen uw zorgen. In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 . En zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven)	

Zienswijze 23a		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
23a.1	Geluid	1. Geluidsoverlast en gezondheidseffecten De windturbines zullen naar verwachting leiden tot aanzienlijke geluidsoverlast (47-49 dB) en slagschaduw voor omwonenden. Dit overschrijdt de normen voor een rustige woonwijk. Als ouders van drie jonge kinderen maken wij ons ernstig zorgen over de gezondheidseffecten van deze vormen van overlast. Uit wetenschappelijk onderzoek, zoals onder meer volgt uit dit wetenschappelijke artikel in Medisch Contact (https://www.medischcontact.nl/actueel/laatstenieuws/artikel/windmolens-maken-wel-degelijk-ziek), blijkt dat langdurige blootstelling aan laagfrequent windturbinegeluid kan leiden tot stress, slaapverstoring en een verhoogd risico op hart- en vaatziekten. Gezien de kwetsbaarheid van kinderen voor deze gezondheidseffecten, vrezen wij voor onze kinderen een levenslange belasting van hun gezondheid en ontwikkeling als deze windturbines er komen. Wij beschouwen dit als een ernstige bedreiging van hun recht op een gezonde leefomgeving en een ongestoorde ontwikkeling. Wij vragen u daarom met klem om de gezondheidsrisico's voor omwonenden, en met name voor kinderen, zwaar mee te wegen bij de besluitvorming rond dit windpark.	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.	

23a.2	Landschap	2. Visuele verstoring, horizonvervuiling en aantasting van het landschap De komst van de 240 meter hoge windturbines zal leiden tot een ernstige visuele verstoring van het landschap rond Weesp, dat nu gekenmerkt wordt door openheid met vergezichten op de Vecht en het Amsterdam-Rijnkanaal. Deze kwaliteiten zullen door de windturbines ernstig worden aangetast, met horizonvervuiling tot gevolg. De typisch Hollandse vergezichten en de beleving van de luchten behoren tot de unieke kwaliteiten van dit gebied. Plaatsing van de hoge windturbines zal deze kwaliteiten onherstelbaar aantasten. Dit kan verstrekkende gevolgen hebben voor de beleving van het landschap door bewoners en bezoekers.	Zie het antwoord op 14.2 (toelichting NNN en BPL).	
23a.3	Ecologie	3. Ecologische gevolgen en milieueffecten Verschillende studies tonen aan dat windturbines een negatieve invloed kunnen hebben op vogel- en vleermuispopulaties door aanvaringen en habitatverstoring. Daarnaast kunnen windturbineparken leiden tot bodemerosie en verstoring van de waterhuishouding door aanleg van wegen en funderingen. Deze ecologische en milieueffecten vragen om een grondige evaluatie van de locatie en omvang van het windturbinepark, evenals monitoring en het nemen van mitigerende maatregelen. Vanuit het oogpunt van natuurbescherming en biodiversiteit moeten de potentiële effecten op ecosystemen serieus in overweging worden genomen bij de planning en ontwikkeling van windenergieprojecten. Zie bijvoorbeeld: *Guo et al. (2020) "The impact of onshore wind power projects on ecological corridors and landscape connectivity in Shanxi, China" *Arnett et al. (2008) "Patterns of bat fatalities at wind energy facilities in North America" *Rydell et al. (2012) "The effect of wind power on birds and bats"	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven)	
23a.4	Waardedaling	4. Waardedaling van de woning Plaatsing van de windturbines kan leiden tot een aanzienlijke waardedaling van onze woning, tot wel 20-25% volgens onderzoek. Dit betekent een groot financieel nadeel, zonder dat compensatie wordt geboden. We hebben recent een taxatie laten uitvoeren, en zullen — indien de windmolens gaan komen — opnieuw laten taxeren. Indien er sprake blijkt van waardedaling zullen wij uitgaan van een rechtstreeks causaal verband.	Zie het antwoord bij 18.3 .	
23a.5	Weespersluis	5. Slechts gedeelte Weespersluis meegewogen De gemeente Diemen is bij het besluit over windmolens aan de rand van Weesp uitgegaan van slechts een deel van de nieuwbouwwijk Weespersluis. Het gebied dat wordt ingesloten tussen de Oude Papelaan in Weesp en het Amsterdam-Rijnkanaal is buiten beschouwing gelaten, terwijl dit gebied direct is gelegen in de invloedssfeer van de planlocaties C en D. Met deze honderden extra te bouwen woningen is geen rekening gehouden bij het besluit over de windmolens. Ook het aantal omwonenden dat hinder ondervindt van het verstoorte uitzicht is met duizenden toegenomen. De gemeente had bij haar besluit deze honderden extra woningen moeten betrekken. Nu dit niet is gebeurd, is het besluit gebaseerd op verouderde informatie en een te beperkte afweging van belangen. De impact van de windmolens is daarmee ernstig onderschat. In plaats van een paar woningen zullen straks in totaal duizenden huishoudens te maken krijgen met de nadelige effecten van de windmolens, zoals geluidsoverlast en slagschaduw. Om de impact op omwonenden goed mee te wegen, moet de gemeente terug naar de tekentafel. Bij een heroverweging is, met de kennis over de honderden extra woningen in Weespersluis, de enige juiste conclusie dat deze locatie ongeschikt is voor de geplande windmolens.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
23a.6		6. Weinig noodzaak voor degenen die het meest geraakt worden Bijna alle nieuwe woningen die de afgelopen jaren in Weesp zijn gebouwd, zijn nul-op-de-meter of zeer energiezuinig. Dit geldt voor duizenden woningen in de nieuwbouwwijk Weespersluis en andere nieuwbouwprojecten. Hierdoor is voor bijna de helft van Weesp de noodzaak voor extra opwekking van duurzame energie door windmolens sterk verminderd. Deze nul-op-de-meter en energiezuinige woningen wekken hun eigen energie op en leveren zelfs terug aan het net. Er is voor de bewoners van deze woningen dan ook geen direct belang bij de windmolens. Dit zou logischer zijn bij huishoudens met een laag energielabel. Gezien de omvang van de nul-op-de meter bouw, ontbreekt voor een groot deel van Weesp de energie-noodzaak om de nadelen van windmolens voor omwonenden te rechtvaardigen. Ik roep u daarom op de plannen te heroverwegen en af te zien van windmolens op deze ongeschikte locatie.	Diemen werkt in het Nationaal Programma RES mee aan de opgave om in 2030 35 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken. Dit hangt dus niet af van de vraag of er in de directe omgeving woningen met goede energieprestaties zijn. Bovendien: ook als het jaargemiddelde energieverbruik van een gebouw nul is, dan nog zijn er periodes in de winter waarin het gebouw zelf niet genoeg stroom kan opwekken (uitzonderingen daargelaten). Dit komt omdat de gebouw gebonden opwek in verreweg de meeste gevallen via zonnepanelen gaat. Juist in die donkere periodes in de winter leveren zonnepanelen weinig stroom en spelen windturbines een belangrijke rol in het energiesysteem. Lees meer over de rol van windenergie in het energiesysteem van Diemen in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 2.	
23a.7		7. Gedegen onderzoek De gemeente heeft een milieueffectrapportage (MER) laten uitvoeren. Wij hebben echter sterke twijfels bij reikwijdte van dit onderzoek. Met name een groot te bouwen deel van Weespersluis is niet meegewogen (zie zienswijze 5), noch is aandacht besteed aan de woningwaardedaling, piekbelasting of laagfrequentiegeluid.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	

23a.8	Noorder IJplas	8. Precedent Noorder IJplas Tot slot heeft de provincie Noord-Holland recent de plannen voor windmolens bij de Noorder IJplas in Amsterdam geblokkeerd vanwege de nabijheid van woongebieden en natuurwaarden. Dit laat zien dat de provincie dergelijke locaties ongeschikt acht voor windmolens vanwege de impact op omwonenden en natuur. De rand van Weesp is vergelijkbaar met de Noorder IJplas; een locatie nabij woongebieden en kwetsbare natuur. Net als in Amsterdam zullen windmolens bij Weesp voor geluidsoverlast en slagschaduw zorgen in de omliggende woonwijken. Gezien het recente besluit van de provincie over de Noorder IJplas is de kans groot dat plannen voor windmolens bij Weesp op dezelfde bezwaren stuiten. De provincie zal deze locatie hoogstwaarschijnlijk ook ongeschikt verklaren vanwege de nabijheid van woongebieden en kwetsbare natuur rond Weesp. Net als Amsterdam zal de gemeente Weesp hierdoor gedwongen zijn uit te wijken naar een alternatieve, minder kwetsbare locatie voor de beoogde windmolens. Het is daarom raadzaam dat de gemeente Weesp van meet af aan kiest voor een locatie op grotere afstand van woonwijken en natuurgebieden. Wij verzoeken u vriendelijk om bovenstaande punten mee te wegen bij de verdere besluitvorming rond de windturbines in Diemen, aan de rand van Weesp.	De procedure rond plannen voor windmolens bij de Noorder IJplas loopt nog. Ondertussen heeft de coalitie van het provinciebestuur aangegeven nog steeds achter de doelen van de RES te staan: "De huidige aanpak in het kader van de Regionale Energiestrategieën wordt voortgezet. Het bod blijft daarbij leidend. De plaatsing van nieuwe zonneparken en windmolens hoort daar bij." https://noordholland.groenlinks.nl/nieuws/statement-coalitie-res	

Zienswijze 23b		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
23b	Inleiding	Ik hoop dat er serieus naar alle punten gekeken wordt en dat de zoekgebieden in de buurt van weespersluis geschrapt worden.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw punten.	
23b.1	Weespersluis	Hierbij stuur ik u mijn zienswijze met betrekking tot de Concept MER Wind Diemen versie definitief van 28 November 2023. Een van de punten is dat er in de huidige versie van die concept MER en onjuiste voorstelling van zaken gegeven wordt met betrekking tot het aantal woningen en dus het aantal bewoners dat mogelijk hinder zal ondervinden in de nabijheid van met name de huidige zoekgebieden C en D. Ik ga ervan uit dat u de huidige MER op dat en andere hierna aangegeven punten zult aanpassen voordat u en nader besluit neemt met betrekking tot het plaatsen van windturbines op de nu voorziene locaties. Alleen op die wijze kan worden voorkomen dat onjuiste verwachtingen worden gewekt.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
23b.1	Geluid	1. Geluidsoverlast en gezondheidseffecten De windturbines zullen naar verwachting leiden tot aanzienlijke geluidsoverlast (47-49 dB) en slagschaduw voor omwonenden. Dit overschrijdt de (huidige) normen van maximaal 47dB overdag en maximaal 41 dB 's nachts voor een rustige woonwijk. Wij maken ons ernstig zorgen over de gezondheidseffecten van deze vormen van overlast. Uit wetenschappelijk onderzoek, zoals een artikel in Medisch Contact (https://www.medischcontact.nl/actueel/laatste-nieuws/artikel/windmolen(s)-maken-weldegelijk-ziek), blijkt dat langdurige blootstelling aan laagfrequent windturbinegeluid kan leiden tot stress, slaapverstoring en een verhoogd risico op hart- en vaatziekten. Wij vrezen voor een levenslange belasting van onze gezondheid en ontwikkeling als deze windturbines er komen en beschouwen dit daarmee als een bedreiging van ons recht op een gezonde leefomgeving en een ongestoorde ontwikkeling. Zoals u ongetwijfeld zult weten wordt de huidige normering in Nederland van geluidsoverlast aangepast en verlaagd. Met name de norm voor Lnight (voor bewoond gebied) zal gaan in de richting zoals in andere landen nu reeds geldt, te weten 35 dB. De overheid zou ook de huidige normering kunnen wijzigen in een afstandnorm. Huidige aanbeveling vanuit geluid is een minimale afstand van 10x de masthoogte (zoals ook het LUMC en Arcadis hebben aanbevolen). Wij vragen u daarom met klem om de gezondheidsrisico's voor omwonenden, als meest belangrijke factor aan te merken, en als zodanig mee te wegen bij de besluitvorming rond dit windpark (Voorzorgsbegin-sel).	Reactie gemeente: Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven). In het MER wordt er niet getoetst aan normen, de mogelijke effecten worden in beeld gebracht, de conclusie van het MER is dan ook niet of de ontwikkeling wel of niet kan. Daarnaast is er nog geen precies type windturbine bekend is en daarnaast ook niet duidelijk hoeveel er uiteindelijk komen. Indien er 1 of 2 windturbines komen zullen de normen 47 dB Lden en 41 dB Lnight gelden. Indien er meer dan 2 komen zal de gemeente zelf regels moeten stellen. Welke regels dat uiteindelijk worden is niet bekend. Wel zijn verschillende bandbreedtes van geluid in beeld gebracht (45 dB en 43 dB) om inschattingen te kunnen maken. Uit akoestisch onderzoek blijkt in ieder geval dat in alle scenario's de bandbreedte van 47 dB – 49dB niet wordt gehaald. Nieuwe normen worden naar verwachting in 2025 vastgesteld. Het betreft nu nog concept normen. De 35 Lnight is geen onderdeel van de concept normen. Zie het antwoord bij 23b.1d voor een nadere toelichting op Lnight en Lden.	
23b.1	Geluid LFG	Laaq Frequent Geluid (LFG) niet meegerekend in MER: Nu LFG niet is meegewogen in de MER, staat het niet in de kaart van de geluidcontouren aangegeven. Toen hier tijdens de informatieavond op 10 januari 2024 door een van de Volkstuineigenaren naar werd gevraagd, werd gezegd dat er geen effect berekend kan worden. Er staan echter al zoveel windturbines in Nederland en andere landen dat toch in ieder geval een indicatie van de (mogelijke) effecten gegeven moet kunnen worden. Er gelden immers wettelijke maxima voor. Het is oncontroleerbaar in hoeverre dat wordt nageleefd als het niet te meten zou zijn. Daarbij lijkt het ons onwaarschijnlijk dat u eerst de windturbines plaatst, gaat meten en ze bij overschrijding van de norm weer afbreekt.	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven). Zie de toelichting op Laagfrequent geluid in de Aanvulling MER Wind Diemen, in hoofdstuk 3.	

23b.1a	Geluid LFG	In Denemarken, waar ook veel Windturbines operationeel zijn, is een eigen rekenmethodiek ontwikkeld en geldt een norm van Lpalf van < 20 dB binnenshuis voor frequenties van 10 t/m 160 Hz tertsband. Zie ook het uitvoeringsbesluit windturbines voor verdere informatie en verwijzingen (Staatsblad 2022, 181). Infrason geluid als onderdeel van LFG, ligt in de band van 0 tot 20 Hz en dient ook onderzocht te worden. In Duitsland wordt voor dit onderwerp LFG verwezen naar DIN 45680 met bijbehorende bijlage. Voor Nederland zou de Vercammen-curve mogelijk uitkomst bieden of de richtlijn van de Stichting LFG. Bovendien is LFG te belangrijk om te negeren. Voor nadere informatie verwijzen we ook nog naar bijvoorbeeld Akoestisch Adviesbureau Ruijter, MERFORD, RUD Limburg, Stichting LFG en/of het RIVM. Zij hebben kennis en kunde omtrent LFG. Het RIVM heeft onder meer onderzocht dat zo'n 8 procent van de volwassenen hinder ondervindt van LFG. a. Eigenlijk rijst hiermee de vraag of windturbines überhaupt nabij woongebied mogen worden overwogen. Op basis van bovenstaande ligt er voor de gemeente Diemen een plicht om overlast door LFG specifiek als nog op te nemen in de MER (en bijlagen) en in het afwegingskader mee te nemen.	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven). Zie de toelichting op Laagfrequent geluid in de Aanvulling MER Wind Diemen, in hoofdstuk 3.
23b.1b	Geluid	b. Cumulatief geluid: er werd aangegeven tijdens de informatieavond op 10 januari 2024 dat er al veel geluidsbronnen zijn in dit gebied en dat de windturbines hierin maar een kleine extra bijdrage geven in de geluidsbelasting. Dit is een drogredenering voor het plaatsen van turbines. Sterker nog, dit zou een reden moeten zijn om dat juist niet te doen. Het feit dat er in dit gebied al (te)veel geluidsbronnen zijn, betekent niet dat bewoners allerlei (extra) geluid prettig vinden of hiermee akkoord gaan. Bovendien gelden er criteria aan de mate van geluidsoverlast, dus u kunt niet geluid op geluid gooien omdat het er 'toch al is'. Tevens wordt in uw betoog ook aangegeven dat de andere door u aangegeven geluidsbronnen 's nachts veelal minder worden. De Lden norm heeft als gevolg dat bij een gelijke geluidsbelasting in de nacht en avond feitelijk meer overlast ervaren wordt dan overdag! Zie met name punt 5 en 7 van onze / deze zienswijze. Voor meer info: https://www.rivm.nl/documenten/windturbines-en-gezondheid .	In figuur 6.5 van het akoestisch onderzoek (Bijlage III van het MER) wordt ingegaan op het cumulatieve geluidniveau. Hierin wordt de situatie zonder windturbines en met windturbines uitgewerkt. Het verschil tussen de situaties blijkt minimaal te zijn, gelet op het verschil van het aantal gehinderden in tabel 6.5. In de berekening van het cumulatieve geluidniveau wordt ook rekening gehouden met een bepaalde omrekeningsfactor voor iedere geluidsoort, waardoor windturbinelawaai ook niet op dezelfde manier wordt meegewogen als bijvoorbeeld geluid vanwege wegverkeer.
23b.1c	Geluid	C. Daarnaast dalen de stroomprijzen tegenwoordig als er veel zon is. De negatieve stroomprijzen geven aanleiding windturbines overdag geheel of gedeeltelijk uit te zetten, en dus 's nachts juist aan. Hierdoor is er nog meer reden om aan te nemen dat 's nachts juist overlast te verwachten is.	Dit betekent niet dat windturbines extra hard draaien in de nacht, alleen dat ze overdag minder zullen draaien. In de rekenmodellen wordt ervan uitgegaan dat de windturbine niet handmatig worden stilgezet.
23b.1d	Geluid	d. In uw rekenmodellen dient u mee te nemen dat de eventuele windmolens minder overdag en meer in de avond en nachtelijke uren zullen draaien en dat dit voor het betreffende gebied meer overlast zal genereren en invloed kan hebben op de business case. Bovendien kunnen we wel aannemen dat dit de (huidige) norm van 41dB (Lnight) overschrijdt, hetgeen niet is toegestaan.	Geluid van windturbines (en ook het cumulatieve geluid) wordt uitgedrukt in dB Lden ('den' staat voor Day Evening Night). Dit is de jaargemiddelde geluidsbelasting waarbij geluid in de avond en de nacht zwaarder meeweegt (met straffactoren van +5 dB in de avond en +10 dB in de nacht). In het akoestisch onderzoek (Bijlage III van het MER) wordt ingegaan op de normen die gelden voor het cumulatieve niveau in de nacht, namelijk de Lden (day, evening, night). In het rekenprogramma waarin het geluid wordt gesimuleerd, wordt rekening gehouden met het gegeven dat het geluid van windturbines (vanwege de speciale karakteristiek) zwaarder meeweegt dan bijvoorbeeld wegverkeer. Ook wordt er mee rekening gehouden dat er 's nachts minder verkeer op de snelwegen rijdt en windturbines 's nachts meer draaien dan overdag. De Lnight is een toetsingswaarde voor windturbines die volgt uit het Activiteitenbesluit. Er wordt niet getoetst aan deze waarde in het MER vanwege de volgende redenen: - De contouren (afstanden) van de Lden en de Lnight verschillen in minimaal opzicht van elkaar. De 47 dB Lden contour zal ongeveer op dezelfde plek komen te liggen als de 41 dB Lnight. Dit heeft onder andere te maken met de correctie (straffactoren) van geluid voor de nachtperiode. - In andere onderzoeken/toetsingskaders wordt alleen van Lden-waarden uitgegaan. De WHO stelt een advieswaarde van 45 dB Lden en geeft geen advies over de Lnight waarde, net als andere onderzoeken. Een toevoeging van een aparte afbeelding met alleen de Lnight van 41 dB zou vanuit dat oogpunt niet veel toevoegen aan het rapport. - Het cumulatieve geluidsniveau wordt alleen getoetst aan Lden waarden (GES-score). Ook vanuit dit oogpunt zou Lnight geen toegevoegde waarde hebben. De commissie MER heeft in haar advies van 13 februari 2024 geen opmerking over een ontbrekende geluidsberekening geplaatst. Wel beveelt de Commissie aan om in het vervolgproces (het project-MER) opnieuw na te gaan of het project binnen de normen past en om milieu- en gezondheidseffecten te toetsen.
23b.2	Landschap	2. Visuele verstoring, horizonvervuiling en aantasting van het landschap De komst van de 145 meter hoge windturbines zal leiden tot een ernstige visuele verstoring van het landschap rond Weesp, dat nu gekenmerkt wordt door openheid met vergezichten op de Vecht en het Amsterdam-Rijnkanaal. Deze kwaliteiten zullen door de windturbines ernstig worden aangetast, met horizonvervuiling tot gevolg. De komst van de windturbines zal leiden tot een ernstige visuele verstoring van het tot nu toe ongerepte landschap rond Weesp. De typisch Hollandse vergezichten en de beleving van de luchten behoren tot de unieke kwaliteiten van dit gebied. Plaatsing van de hoge windturbines zal deze kwaliteiten onherstelbaar aantasten en zorgen voor horizonvervuiling. Dit kan verstrekende gevolgen hebben voor de beleving van het landschap door bewoners, recreanten en andere bezoekers.	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) en 14.2 (toelichting NNN en BPL).

23b.3a	Ecologie	3. Ecologische gevolgen en milieueffecten Vanuit het oogpunt van natuurbescherming en biodiversiteit moeten de potentiële effecten op ecosystemen serieus in overweging worden genomen bij de planning en ontwikkeling van windenergieprojecten. Verschillende studies tonen aan dat windturbines een negatieve invloed kunnen hebben op (trek)vogel- en (beschermde) vleermuispopulaties door aanvaringen en habitatverstoring. Daarnaast kunnen windturbineparken leiden tot bodemerosie en verstoring van de waterhuishouding door aanleg van wegen en funderingen. Deze ecologische en milieueffecten vragen om een grondige evaluatie van de locatie en omvang van het windturbinepark, evenals monitoring en het nemen van mitigerende maatregelen. Het betreft niet alleen de directe gevolgen van plaatsing maar ook o.a. de voorbereidende werkzaamheden. Verstoring van de habitat kan ervoor zorgdragen dat bepaalde diersoort(en) voor zeer lange tijd niet meer in dit gebied kunnen leven. Vanuit het oogpunt van natuurbescherming en biodiversiteit moeten de potentiële effecten op ecosystemen serieus in overweging worden genomen bij de planning en ontwikkeling van windenergieprojecten. a. Zie bijvoorbeeld: *Guo et al. (2020) "The impact of onshore wind power projects on ecological corridors and landscape connectivity in Shanxi, China" *Arnett et al. (2008) "Patterns of bat fatalities at wind energy facilities in North America" *Rydell et al. (2012) "The effect of wind power on birds and bats"	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) Het MER bevat een Natuurtoets (Bijlage II) en er is een passende beoordeling opgesteld. Daarnaast zullen er in een volgende fase, concrete, nadere onderzoeken moeten worden uitgevoerd. Effecten tijdens de aanlegfase worden in het MER behandeld in hoofdstuk 4.8 en 6.8.	
23b.3b	Ecologie	b. Zoals genoemd tijdens de informatieavond op 10 januari 2024 doet de Universiteit van Amsterdam (UvA) onderzoek naar vliegbewegingen van vogels in de provincie Noord-Holland. Het onderzoek combineert verschillende radartechnieken en uitgebreide data-analyse, ten behoeve van betere afwegingen en maatregelen voor windenergie. Zie de link voor meer info: https://www.uva.nl/shared-content/faculteiten/nl/faculteit-dernatuurwetenschappen-wiskunde-en-informatica/nieuws/2024/01/vogels-inbeeld-voor-wind.html?origin=8geT2goFTZSNjbHsS7pkaQ&cb&cb Het onderzoek moet nog worden afgerond en de uitkomsten moeten nog in de MER worden opgenomen. Vooralnog moet er van worden uitgegaan dat de windmolens zorgen voor een grote sterfte onder de trekvogels en de zeearend in dit gebied, daar zelfs een geautomatiseerde trekvogel radar niet (altijd) tijdig de windmolens stil kan zetten indien vogels plotseling instinctief opstijgen.	De gemeente Diemen is inderdaad mede opdrachtgever van een onderzoek van de UvA naar trekvogels door middel van radarsystemen. Dit onderzoek loopt nog. Vandaar dat de resultaten in deze fase niet kunnen worden meegenomen. Er is een passende beoordeling opgesteld met een risicoanalyse van de mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden. In de projectMER moet er onder andere mortaliteitsonderzoek naar potentiële aanvaringslachtoffers plaatsvinden. Dan wordt ook duidelijk van de exacte impact op het gebied van ecologie is. De zeearend wordt benoemd in de natuurtoets, het betreft een categorie 5 soort. Er dient in het vervolg (voor alle locaties) onderzocht te worden of er zwaarwegende feiten en/of ecologische omstandigheden zijn die de bescherming van nesten van categorie 5 soorten rechtvaardigen.	
23b.4	Ecologie	4. In het MER op pagina 45 wordt aangegeven dat locatie D in het BPL (Bijzonder Provinciaal Landschap) ligt. Er wordt in de MER aangegeven dat alle alternatieven een aanzienlijke impact hebben op het landschap en de ruimtelijke kwaliteiten. Echter, in de afwegingen zoals deze op 10 januari 2024 gepresenteerd zijn, wordt het economisch belang duidelijk boven dit belang geplaatst. Hierdoor wordt er gekozen voor Alternatief 1 (maximale opbrengst) i.p.v. voor Alternatief 4 (minste impact). Wij vinden dit een volstrekt onevenredige keuze die aangepast moet worden in "minimaal gelijkwaardig" dan wel "juist een voorkeur voor het alternatief met de minste impact voor de leefomgeving van dier en mens", dit vanuit het Voorzorgsbeginsel.	Een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling die de kernkwaliteiten van een BPL-gebied aantast kan mogelijk worden gemaakt indien er sprake is van groot openbaar belang; er geen reële alternatieven zijn en de aantasting zoveel mogelijk wordt beperkt en wordt gecompenseerd. Zie voor meer uitleg hierover in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 7. In het MER (hoofdstuk 5.3) wordt uitgelegd wat er wordt bedoeld met de bijnaam van Alternatief 1, 'Maximale opbrengst': "Doel van het alternatief is inzichtelijk te maken wat er maximaal mogelijk is op het vlak van energieopwek en welke milieueffecten (zoals geluidsbelasting en natuur) daar tegenover staan." Maximale opbrengst gaat dus over energie en niet over financiële opbrengsten. De gemeente heeft geen economisch belang bij een mogelijke ontwikkeling van windturbines in Diemen. Onderdeel van de afweging is wel of windturbines in Diemen financieel haalbaar zijn. Want als dat niet zo is heeft het weinig zin om door te gaan. Daarom heeft de gemeente dit door Pondera laten onderzoeken. Een samenvatting van het rapport van Pondera is opgenomen in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 2. Lees meer hierover bij zienswijze 27.8.	
23b.5a	Slagschaduw Ecologie	Vanwege de verplichte stilstand gedurende een aantal dagen (doordat locaties C en D binnen de 10 uur en 5:40 uur contouren liggen van nog nieuw te bouwen woningen en voorzieningen van de wijk van Weespersluis) zal de opbrengst van de turbines C en D lager uitpakken. Of ze zullen ter compensatie 's nachts draaien wat dan weer een groter geluids- en ecologische impact heeft. Dit laatste omdat het een normale gang van zaken is dat bewoners met hun ramen open slapen voor de frisse lucht en beschermde vleermuizen en uilen door draaiende windmolens gestoord worden in hun nachtelijke jacht. a. Beide situaties hebben een negatieve impact op het belang van het plaatsen van de windturbines.	De gemeente heeft de financiële haalbaarheid laten onderzoeken. Hierbij zijn alle relevante variabelen meegenomen. Zie het antwoord op 27.8.	
23b.5b		b. Wij menen dat het doel van de MER is om eerst milieueffecten goed op een rijtje te zetten. De vraag is of het plaatsen van turbines in de huidige voorkeursgebieden D, C, B en A verantwoord kan, zonder schade aan milieu, gezondheid en natuur. Deze vraag moet beantwoord worden voor ieder alternatief voor plaatsing. Een van de alternatieven dient te zijn dat plaatsing niet verantwoord is, en er voor andere oplossingen voor het bereiken van de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Diemen moet worden gekozen.	Zie de antwoorden op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven), 5 (Klimaatakkoord en RES) en 16.1 (windturbines in het energiesysteem).	
23b.6	Waardedaling	6. Waardedaling van de woning Plaatsing van de windturbines kan leiden tot een aanzienlijke waardedaling van mijn woning, tot wel 20-25% volgens onderzoek. Dit betekent een groot financieel nadeel, zonder dat (momenteel door u) compensatie wordt geboden. We baseren ons op de OZB-waardebepaling en taxaties van woningen in de directe nabijheid. Indien de windmolen(s) gaan komen en er blijkt daadwerkelijk waardedaling zullen wij uitgaan van een rechtstreeks causaal verband. Dit moet ook mee worden genomen in een eventuele business case.	Zie het antwoord bij 18.3, voor de toelichting op Waardedaling	

23b.7	Weespersluis	7. Slechts (verderaf gelegen) bebouwde gedeelte Weespersluis meegewogen De gemeente Diemen is bij het huidige (voorgenomen) besluit over windmolen(s) aan de rand van Weesp uitgegaan van slechts een deel van de nieuwbouwwijk Weespersluis. Echter, er worden in Weespersluis de komende jaren nog honderden woningen gebouwd (feitelijk circa 2.000) en dan met name in het gebied dat wordt ingesloten tussen de Oude Papelaan in Weesp en het Amsterdam-Rijnkanaal. Dus direct gelegen in de invloedssfeer van de planlocaties C en D. Met de 600 extra woningen waartoe de gemeente Amsterdam in 2023 besloten heeft, is door u (al dan niet bewust) geen rekening gehouden bij het besluit over de windmolen(s). De impact van de windmolen(s) is daarmee ernstig onderschat. In plaats van een paar woningen zoals u nu heeft voorzien, zullen straks circa 750 huishoudens in deelplan 6 van Weespersluis (ruim 2.000 bewoners) direct te maken krijgen met de nadelige effecten van de windmolen(s), zoals geluidsoverlast en slagschaduw doordat ze binnen de 10 uur, 5:40 uur, 0 uur, dan wel de 1.000 en 1.500 meter contouren wonen. Ook het aantal omwonenden dat hinder ondervindt van het verstoorde uitzicht zal niet met honderden maar vermoedelijk met meer dan duizenden toenemen. In Weespersluis alleen al wonen straks — 2030 — bijna 10.000 personen. Voornoemde hinder geldt ook voor de recreatiegebieden in de omgeving van en in Weespersluis. In Bijlage 2 van het MER Wind Diemen document wordt nu onderstaande figuur gebruikt om de impact op Weespersluis aan te geven.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
23b.7a	Weespersluis	a. De gemeente Diemen had bij haar besluit deze 600 extra woningen in deelplan 6 van Weespersluis kunnen en moeten betrekken. De informatie en het gemeentelijk besluit van Amsterdam hieromtrent is namelijk al vanaf 9 mei 2023 officieel bekend. Nu dit nog niet is gebeurd, is het huidige voorgenomen besluit van de Gemeente Diemen gebaseerd op verouderde informatie en een te beperkte afweging van belangen. Om de impact op omwonenden goed mee te wegen, moet de gemeente Diemen terug naar de tekentafel. Bij een heroverweging moet rekening gehouden worden met de kennis over de 600 extra woningen en een extra school op korte termijn in het reeds bebouwde deel van Weespersluis. Ook dient u rekening te houden met andere voorzieningen en op iets langere termijn nog een extra school in het nu nog onbebouwde deel in Weespersluis ten westen van de Oude Papelaan.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
23b.7b	Weespersluis	b. In het Bijlage 2 MER Wind Diemen document wordt nu onderstaande figuur gebruikt om de impact op Weespersluis aan te geven.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
23b.7c	Weespersluis	c. Het college van Ben W van de gemeente Amsterdam heeft in haar vergadering van 9 mei 2023 de toevoeging van extra scholen, kinderopvang en woningen in Weespersluis vastgesteld. Deze afspraken gaan over het realiseren van extra voorzieningen (o.a. extra basisscholen, kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang) en woningen. Dit is mogelijk in verband met de beschikbaar gemaakte ruimte in het woongebied ten westen van de Oude Papelaan, zonder dat dit ten koste gaat van het natuurcompensatiegebied. Het gaat hierbij om het gebied dat in de Bijlage 1 figuur als 'In Ontwikkeling' wordt aangegeven. Voor dit deel ten westen van de Oude Papelaan zal er een nieuw bestemmingsplan/omgevingsplan opgesteld worden voor de realisatie daarvan waaronder die ca. extra 750 woningen.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
23b.7d	Weespersluis	d. Op de site van GEM staat de informatie die op de info- en reactieavond op 21 november 2023 gehouden is. https://bloemendalerpolder.mett.ni/kaart+deelplan+6/kaart+deelplan+6+presentatie/default.aspx	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
23b.7e	Weespersluis	e. Onderstaand aldus de weergaven van de site van de GEM, Weespersluis Deel 6 (het deel ten westen van de Oude Papelaan). Deze weergaven laten een andere indeling zien dan de benadering en aannamen die in het MER is gebruikt om de impact aan te geven. Onderstaande weergaven moet met onmiddellijke ingang voor de MER worden gebruikt om meer passende inschatting te maken. Indien er updates zijn of voortschrijdend inzicht hierop dienen deze te worden verwerkt. Verwerken van de meest actuele inzichten in het project van de Gemeente Diemen zal resulteren in betere keuzes voor nu en wordt minder discussie opgeworpen. Het wachten op de uiteindelijke project MER lijkt ons feitelijk gebruik maken van het (onjuiste) struisvogel-principe.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
23b.7f	Weespersluis	f. Geluid impact op Weespersluis: In de MER op bladzijde 32 en 33 wordt t.a.v. het gebied gesproken over onbebouwd buitengebied. Zie figuur 4.1 hieronder en wel de rode puntjes rechts onderin de 4 situationele plaatjes. Met name locaties C en D hebben grote impact op Weespersluis. Voor situatie C en D zijn de puntjes (woningen) niet aangegeven i.v.m. het bij het onderzoek gehanteerde uitgangspunt "onbebouwd gebied". Dat gebied is binnen 2 jaar niet meer onbebouwd! Er wordt hiermee (aan Ben W Diemen en geïnteresseerden) een onjuiste voorstelling van zaken gegeven.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	

23b.7g	Weespersluis Geluid	De Geluid impact op Weespersluis wordt duidelijk gemaakt in de MER Figuur 4.2 (zie onder). Duidelijk is te zien dat een aanzienlijk deel van het nog te ontwikkelen Weespersluis gebied in de 1.000 meter zone ligt, dicht tegen de grens van 500 meter, en zelfs een deel van het al bestaande Weespersluis in de 1.500 meter zone. Het geluid zal in de avond en nacht echter een grotere last veroorzaken dan overdag, omdat trein- en wegverkeer en ook vliegtuigverkeer veel minder is, dan wel stil ligt. Relatief weegt het geluid van de windmolens dan zwaarder/meer. Zie ook: https://www.rivm.nl/documenten/windturbines-en-gezondheid	Geluid afkomstig van windturbines weegt ook zwaarder mee in berekeningen dan bijvoorbeeld wegverkeer. Dat er 's nachts sprake is van meer geluid vanwege de windturbines is onderdeel van de berekening methodiek. Dit is onderdeel van de zogenaamde Lden waarde. In de Lden waarde zijn de verschillende bronnen per tijdseenheid gewogen (dag, avond en nacht) en wordt de maatgevende periode waarbij het hoogste geluidniveau optreedt gebruikt in de weergave. In MER deel A (hoofdstuk 4.1) is voor geluid een gevoeligheidsanalyse gemaakt van de zoekgebieden. In zonerings van 500, 1000 en 1500 meter rondom de zoekgebieden is in kaart gebracht hoeveel geluidgevoelige objecten er aanwezig zijn en wat de afstand is. Dit betreft een indicatie van aantal geluidgevoelige objecten in de omgeving, het gaat hier niet om zones die geluidbelasting of een geluidniveau weergeven. De zones hebben dan ook geen verdere status.
23b.7h	Weespersluis Geluid	h. Met deel 6 van Weespersluis waarin BenW van Amsterdam op 9 mei 2023 besloten heeft over het realiseren van extra voorzieningen (o.a. extra basisscholen, kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang) en woningen in dit gebied. De nu reeds geplande school blijkt dus binnen de 1000 m. geluidscontour te vallen!	De gehele contour van Weespersluis wordt meegenomen in de berekening, waarbij geluidgevoelige objecten binnen deze contour worden omgerekend. Scholen vallen net als woningen in de categorie van geluidgevoelige objecten. Het beoordelingskader is voor scholen en woningen gelijk. Er verandert hierdoor niks aan de beoordeling. Voor wat betreft de zonering, zie het antwoord hierboven.
23b.7i	Slagschaduw	i. De Slagschaduw impact van locaties C en D op Weespersluis wordt zichtbaar gemaakt in onderstaande figuur 4.14. Er is hierbij sprake van directe impact vanuit de 10 uur en 5:40 contouren. Tevens bestrijkt de 0 uur contour zo goed als het gehele project Weespersluis. Hiermee zullen circa 10.000 bewoners in meer of minder mate direct hinder ondervinden van de nu voorgenomen Windmolens van Diemen op de locaties C en D.	Binnen de 0 uur contour kan hinder plaats vinden. Het gaat dan om enkele minuten slagschaduw per jaar. Bij de daadwerkelijke vergunningprocedure en realisatie moet de windturbine worden voorzien van een stilstandsvoorziening zodat de wettelijke norm niet wordt overschreden. Voor de 5:40 contour betekent dat er maximaal 5 uur en 40 minuten slagschaduw op jaarbasis kan plaatsvinden. De software van de turbine wordt zo ingeregeld dat een gevoelig object nooit meer dan 5u en 40 minuten slagschaduw kan ontvangen.
23b.7j	Slagschaduw	Figuur 6.11, Alternatief 1 — De maximale opbrengst. Deze variant heeft duidelijk een grote impact op Weespersluis, omdat locaties C en D daar onderdeel van zijn. Het gaat dan om de 10 uur, 5:40 en 0 uur contouren. Deze figuur geeft aan dat er overdag aanzienlijke stilstand nodig zal zijn van de molens. Te verwachten is dat dit een grote impact zal hebben op de business case vanwege het gelimiteerde aantal draai uren.	Zie het antwoord op 27.8. De gemeente heeft businesscase berekeningen laten uitvoeren om de financiële haalbaarheid te toetsen. Hierin is door adviesbureau Pondera een algemene verliespost voor vogel/vleermuismitigatie/geluid/slagschaduw van 3% meegenomen. In totaal zijn de verliesposten (incl. wind afvang) ingeschaald op 17 à 18% (afhankelijk van het alternatief).
23b.7k	Ecologie	k. Figuur 6.17, Alternatief - Cluster 2: Alleen windmolens bij locaties A en B en geen windmolens op locaties C en D. Hierdoor is er beperkter impact op Weespersluis. Er is geen impact meer van de slagschaduw 10 uur of 5:40 uur contour en alleen beperkte impact van de 0 uur slagschaduw en dan alleen in een gedeelte ten westen van de Fort Veldhuissingel in Weesp. Wij verzoeken u dan ook met klem om (via de wegingsfactoren voor de verschillende varianten) de impact van windmolens op de inwoners van Weesp(ersluis) te verkleinen door direct af te zien de varianten C en D. Het natuurcompensatiegebied - zie ook figuur 6.17 - dat in het meest westelijk deel van Weespersluis is aangelegd wordt door de mogelijke plaatsing van windmolens bij dit gebied ernstig geschaad in haar functies en waarde. In uw MER-onderzoek wordt hier ten onrechte geen enkele aandacht aan besteed.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 . In het MER en de natuurtoets zijn de natuurgebieden met een formele status in kaart gebracht. Het door u genoemde gebied is een compensatiegebied voor de soorten die waarschijnlijk aangetroffen zijn in het gebied waar (woningbouw)ontwikkeling plaatsvindt in Weespersluis. Het compensatiegebied heeft geen status zoals een NNN of natura 2000 gebied. De soorten waarvoor het ingericht is blijven daar ook zitten als er in de zoekgebieden windmolens worden zouden worden geplaatst.
23b.8	Weespersluis	Weinig noodzaak voor degenen die het meest geraakt worden Bijna alle nieuwe woningen die de afgelopen jaren in Weesp zijn gebouwd, zijn nul-op-de-meter of zeer energiezuinig. Dit geldt voor duizenden woningen in de nieuwbouwwijk Weespersluis en andere nieuwbouwprojecten. Hierdoor is voor bijna de helft van Weesp de noodzaak voor extra opwekking van duurzame energie door windmolen(s) sterk verminderd. Deze nul-op-de-meter en energiezuinige woningen wekken hun eigen energie op en leveren zelfs terug aan het net. Er is voor de bewoners van deze woningen dan ook geen direct belang meer bij de windmolen(s). Gezien de omvang van de nul-op-de-meter bouw, ontbreekt voor een groot deel van Weesp de energienoodzaak om de nadelen van windmolen(s) voor omwonenden te rechtvaardigen. Een dergelijk besluit zal disproportioneel zijn. a. Wij roepen u daarom op de plannen te heroverwegen en af te zien van windmolen(s) op deze ongeschikte locatie.	Zie het antwoord op 21.6 (RES opgave Diemen)
23b.9	(Externe) veiligheid	9. Veiligheid Infra driehoek In de MER wordt aangegeven dat zoekgebied A en C liggen binnen de afstand van de vuistregels voor hoogspanningsleidingen waarbij er afstemming plaats dient te vinden met TenneT. Voor het aspect vliegveiligheid is er geen verschil tussen de zoekgebieden. Voor alle gebieden geldt dat een doorrekening van het effect op radarverstoring nodig is in het vervolgproces. In het huidige onderzoek is enkel een marginale veiligheidsanalyse op hoog globaliteitsniveau opgenomen. Een kwalitatief en kwantitatieve beoordeling in geval van calamiteiten moet worden opgenomen en dat in de relatie met o.a. de (toekomstige) bebouwing, het wegverkeer, het scheepvaart en het trein- en vliegverkeer (what-if scenario bij bijv. afvallende (draaiende)wiel of brand in de windmolen). Een dergelijk onderzoek is verplicht en moet ten minste voldoen aan vastgestelde wettelijke eisen (zie bijv. RVO-040-1601/FS-DUZA).	Bij het bepalen van de zoekgebieden is al rekening gehouden met harde beperkingen zoals het verplichte afstand tot hoogspanningsleidingen, snelwegen, waterwegen, etc.... In een projectMER, als concreet is waar en wat voor turbine er eventueel wordt geplaatst, kan er een specifieke risicoberekening worden uitgevoerd. De gemeente heeft onderzoek naar radarverstoring laten uitvoeren. Lees meer hierover in het antwoord bij zienswijze 23b.11q .

23b.10	Noorder IJplas	10. Precedent Noorder IJplas Tot slot heeft de provincie Noord-Holland recent de plannen voor windmolen(s) bij de Noorder IJplas in Amsterdam geblokkeerd vanwege de nabijheid van woongebieden en natuurwaarden. Dit laat zien dat de provincie dergelijke locaties ongeschikt acht voor windmolen(s) vanwege de impact op omwonenden en natuur. De rand van Weesp is vergelijkbaar met de Noorder IJplas; een locatie nabij woongebieden en kwetsbare natuur. Net als in Amsterdam zullen windmolen(s) bij Diemen voor geluidsoverlast en slagschaduw zorgen in de omliggende woonwijken. Gezien het recente besluit van de provincie over de Noorder IJplas is de kans groot dat plannen voor windmolen(s) bij Diemen op dezelfde bezwaren stuiten. De provincie zal deze locatie hoogstwaarschijnlijk ook ongeschikt verklaren vanwege de nabijheid van woongebieden en kwetsbare natuur rond Weesp. Net als Amsterdam zal de gemeente Diemen hierdoor gedwongen zijn uit te wijken naar een alternatieve, minder kwetsbare locatie voor de beoogde windmolen(s) dan wel hiervan af te zien. Het is daarom raadzaam dat de gemeente Diemen van meet af aan kiest voor een locatie op grotere afstand van woonwijken en natuurgebieden.	Zie het antwoord op 21.8 (toelichting Noorder IJplas)	
23b.11a		a. Met name een groot nog te bouwen deel van Weespersluis is niet meegewogen.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
23b.11b		b. Noch is aandacht besteed aan de woningwaardedaling, de piekbelasting of het laagfrequentiegeluid.	Zie het antwoord bij 18.3 , voor de toelichting op Waardedaling Wij kunnen niet inschatten wat er wordt bedoeld met piekbelasting. Voor meer toelichting over laagfrequent geluid zie de toelichting in de Aanvulling MER Wind Diemen.	
23b.11c	Ecologie	c. Evenmin is in het onderzoek aandacht besteed aan de aanwezigheid van de zeearend in het gebied, er is namelijk sinds 2023 een bewoond nest bij de Baai van Ballast.	Er zijn geen nesten van de zeearend waargenomen in de directe buurt (200 meter) van de zoekgebieden. Dit is de afstand die wordt beschouwd voor verstoring van een mogelijk nest. Het is niet aannemelijk dat de zeearend in dit gebied foerageert, gezien de recreatiedruk en geschiktheid van foerageermogelijkheden in/van de zoekgebieden. Dat wil niet zeggen dat er geen oog is voor de zeearend en andere vogelsoorten. In de fase van projectMER zal er onderzoek moeten worden gedaan naar mogelijke aanvaringsslachtoffers doormiddel van mortaliteitsonderzoek.	
23b.11d	Ecologie	d. Vanuit het oogpunt van natuurbescherming en biodiversiteit moeten de potentiële effecten op ecosystemen serieus in overweging worden genomen bij de planning en ontwikkeling van windenergieprojecten. Wij hebben dit in de huidige versie van de MER niet nadrukkelijk genoeg gezien als afgerond onderzoek.	Het planMER en de natuurtoets geven inzicht in de mogelijke knelpunten. Verder onderzoek in de fase van projectMER is benodigd om de exacte gevolgen inzichtelijk te maken. Zie ook de Aanvulling MER Wind Diemen en de Passende beoordeling.	
23b.11e	Ecologie	e. Het aangelegde natuurcompensatiegebied in Weespersluis wordt ten onrechte niet in de MER beschouwt.	In het MER en de natuurtoets zijn de natuurgebieden met een formele status in kaart gebracht. Het door u genoemde gebied is een compensatiegebied voor de soorten die waarschijnlijk aangetroffen zijn in het gebied waar (woningbouw)ontwikkeling plaatsvindt in Weespersluis. Het compensatiegebied heeft geen status zoals een NNN of natura 2000 gebied. De soorten waarvoor het ingericht is blijven daar ook zitten als er in de zoekgebieden windmolens worden zouden worden geplaatst.	
23b.11f	Geluid	f. In het onderzoek is het scheepvaart geluid niet meegenomen in de afwegingen (pagina 15).	In het alternatievenonderzoek (deel B van het MER) wordt de cumulatieve geluidbelasting in beeld gebracht. In de berekeningen is ook scheepvaartlawaaï meegenomen.	
23b.11g		g. Gebruik bij de onderzoeken niet de huidige (nu verouderde) normen voor minimale afstand c.q. geluid en slagschaduw maar wees toekomst gericht en hanteer de vermoedelijke toekomstige normen aangezien die nu meer zekerheid in het project bieden.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. De nieuwe landelijke normen hebben nog de concept status. Zodra de nieuwe normen zijn vastgesteld, moet er ook aan worden getoetst en aan worden voldaan.	
23b.11h	Recreatie	h. Er is volgens ons onvoldoende helderheid gegeven omtrent de impact van de (mogelijke) windmolens op de recreatie in het gebied (zowel Diemen als Weesp en Driemond en hun omgeving).	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Het aspect recreatie is beschouwd in het MER.	
23b.11i	(Externe) veiligheid	i. Er wordt in de huidige MER aangegeven dat er nog verder onderzoek gedaan moet worden naar het vervoer van gevaarlijke stoffen door de scheepvaart over het Amsterdam-Rijnkanaal.	Dit is correct. In een projectMER, als concreet is waar en wat voor turbine er eventueel wordt geplaatst, kan er een risicoberekening worden uitgevoerd. Voor wat betreft de vaarweg geldt dat het vervoer zeer sporadisch is, en met de zeer kleine faalfrequenties van de windturbine is het additionele risico verwaarloosbaar.	
23b.11j	Ecologie	j. Er wordt aangegeven in de MER dat er nog verder onderzoek nodig is hoe de compensatie voor verlies NNN moet worden gedaan.	Het planMER en de natuurtoets geven inzicht in de mogelijke knelpunten. Verder onderzoek in de fase van projectMER is benodigd. Zie ook de Aanvulling MER Wind Diemen.	
23b.11k		k. In de huidige afweging prevaleert het economische belang (maximale opbrengst) boven die met de minste impact op het landschap (BPL). Dit is een onjuist uitgangspunt vanuit het voorzorgbeginsel.	Een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling die de kernkwaliteiten van een BPL-gebied aantast kan mogelijk worden gemaakt indien er sprake is van groot openbaar belang; er geen reële alternatieven zijn en de aantasting zoveel mogelijk wordt beperkt en wordt gecompenseerd. Zie voor meer uitleg hierover in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 7. In het MER (hoofdstuk 5.3) wordt uitgelegd wat er wordt bedoeld met de bijnaam van Alternatief 1, 'Maximale opbrengst': "Doel van het alternatief is inzichtelijk te maken wat er maximaal mogelijk is op het vlak van energieopwekking en welke milieueffecten (zoals geluidsbelasting en natuur) daar tegenover staan." Maximale opbrengst gaat dus over energie en niet over financiële opbrengsten. De gemeente heeft geen economisch belang bij een mogelijke ontwikkeling van windturbines in Diemen. Onderdeel van de afweging is wel of windturbines in Diemen financieel haalbaar zijn. Want als dat niet zo is heeft het weinig zin om door te gaan. Daarom heeft de gemeente dit door Pondera laten onderzoeken. Een samenvatting van het rapport van Pondera is opgenomen in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 2. Lees meer hierover bij zienswijze 27.8 .	
23b.11l	Business-case	l. In de huidige MER wordt niet of onvoldoende ingegaan op het minder kunnen draaien van de windmolens op locatie C en D t.g.v. de impact op de woonhuizen en voorzieningen in Weespersluis en de consequenties daarvan.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 . De gemeente heeft businesscase berekeningen laten uitvoeren om de financiële haalbaarheid te toetsen. Hierin is door adviesbureau Pondera een algemene verliespost meegenomen. In totaal zijn de verliesposten ingeschaald op 17 à 18% (afhankelijk van het alternatief).	

23b.11m	Geluid LFG	m. Het Laag Frequent Geluid (LFG) is niet meegerekend, en staat niet in contouren aangegeven.	Laagfrequent geluid is niet afzonderlijk doorgerekend in het MER. Zie voor meer toelichting de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 3.
23b.11n	Geluid LFG	n. Hanteer voor LFG de DIN 45680 met bijlage dan wel de Vercammen curve en bereken m.b.v. de Deense berekeningsmethode.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Zie voor meer toelichting de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 3.
23b.11o		o. de effecten van de (mogelijke) windturbines van Amsterdam zijn niet meegerekend. Terwijl we in feite langs c.q. in de nabijheid van het Amsterdam-Rijnkanaal in de omgeving van Diemen en Driemond en Weesp mogelijk te maken krijgen met één groot en langgerekt windpark. De impact van deze situatie zou ook in uw beoordeling en afweging nu reeds meegenomen dienen te worden.	Zie het antwoord op 14.1 (samenhang Amsterdam)
23b.11p	Energie	P. De uitkomsten van de afstemming met Tennet dient in de eerstvolgende update van de MER te worden aangegeven.	Er komt geen update van het MER. Wel wordt er in een eventuele volgende projectfase een 'ProjectMER' opgesteld. De ontwikkeling van een windpark gaat altijd in samenwerking met de netbeheerder.
23b.11q	(Externe) veiligheid	De uitkomst van het onderzoek t.a.v. de radarveiligheid dient nu reeds in het onderzoek te worden opgenomen om een juiste afweging tussen de varianten te kunnen maken.	De gemeente heeft een radaronderzoek door TNO laten uitvoeren. De luchtverkeersleiding (LVNL) heeft op basis hiervan een informeel advies uitgesproken: "Toetsing heeft uitgewezen dat de windturbines bij knooppunt Diemen geen gevolgen hebben voor de goede werking van de Surveillance apparatuur van LVNL. Het advies is dus positief." Omdat de windturbines potentieel in het beperkingengebied van het Luchthaven Inpassingsbesluit (LIB) Schiphol gepland worden dient in een vervolgfase de formele adviesprocedure ten behoeve van een verklaring van geen bezwaar (VvGB) via de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) gevolgd te worden.
23b.11r	(Externe) veiligheid	r. Een veiligheidsanalyse die minimaal voldoet aan de RVO-040-1601 van de situaties met windmolen(s) is noodzakelijk, op dit moment is een kwalitatieve beoordeling (QRA) volgens dat document reeds noodzakelijk.	De in de RVO-040-1601 genoemde onderwerpen worden belicht in het MER. In een eventuele volgende projectfase, als het exacte type windturbine en de exacte locatie bekend zijn, zullen aanvullende (veiligheids-) onderzoeken moeten worden uitgevoerd.
23b.11s		S. In zijn algemeenheid is het voorzorgsbeginsel op geen enkel punt in de huidige MER opgenomen. Terwijl u dit voor huidige en toekomstige bewoners van Weespersluis en Weesp zou moeten waarborgen.	De essentie van het MER is het in kaart brengen van milieueffecten van een mogelijke ruimtelijke ontwikkeling. Een toets of afweging aan/met het voorzorgsbeginsel is geen onderdeel van het MER. De gemeente heeft het MER in opdracht gegeven juist uit voorzorg, om vooraf de effecten van windturbines goed te onderzoeken. Weespersluis is meegenomen in alle onderzoeken.
23b.11t	Alle milieu-thema's	t. Op basis van voorgaande zou u nu niet meer moeten houden aan de huidige verouderde normen maar nu reeds moeten uitgaan van de (vermoedelijke) nieuwe normen (vanuit WHO) voor afstand en/of geluid.	Uit het MER blijkt dat er bij het eventueel ontwikkelen van windturbines kan worden voldaan aan de normen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) alsmede aan de nieuwe (toekomstige) landelijke normen kan worden voldaan.
23b.11u		u. Omdat verschillende aspecten nu niet (in volledigheid en/of diepgang) zijn opgenomen wordt niet voldaan aan het zorgvuldigheidsbeginsel.	De gemeente Diemen gaat zorgvuldig te werk en heeft alle onderzoeken die in deze fase noodzakelijk zijn laten uitvoeren.
23b		In de verwachting dat u voordat u een besluit zult voorstellen of nemen eerst de in deze brief aangegeven punten tot in detail en volledig zult (laten) uitzoeken en dat u mij ook in detail daarover zult informeren dank ik u hierbij voor u aandacht. Alleen met de juiste en up-to-date informatie kunt u in de gelegenheid worden gesteld om een juist besluit te nemen ten aanzien van de MER Wind Diemen.	Uw punt is ter kennisgeving aangenomen.

Zienswijze 24		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
24		Namens ons college onze positieve zienswijze: Zienswijze op de voorkeurlocatie voor wind van de gemeente Diemen Geen overlast voor onze inwoners We hebben kennisgenomen van uw locatiekeuze voor windturbines rondom het knooppunt van de rijkswegen A1 en A9. De hoogte wordt beperkt tot 145 meter en de afstand van de dichtstbijzijnde turbine tot onze gemeentegrens is ruim 2 km. Inwoners van Abcoude die langs het Gein wonen kunnen de wieken wellicht alleen 's winters zien boven Driemond en het Diemberbos. Voor inwoners van Abcoude-dorp vallen de molens weg achter Amsterdam-Zuidoost. Andere overlast zoals geluid of slagschaduw zullen onze inwoners niet ervaren. We zijn positief over deze keuze.	Dank voor uw zienswijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen.	

Zienswijze 25		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
25		Wij zijn het eens met het ontwerp partiële herziening.	Dank voor uw zienswijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen.	

Zienswijze 26		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
26.1		Via deze weg maak ik bezwaar tegen de in de Omval op 10 januari j.l. getoonde plannen voor mogelijke bouw van windturbines. De bezwaarredenen treft u hieronder: - De natuurlijke ruimte voor de dieren in de omgeving van de randstad is in de afgelopen jaren angstaanjagend afgenomen. Er is nagenoeg geen ruimte meer voor vogels, vosjes, slangen, egels etc. om ongestoord te kunnen leven. De geplande komst van windturbines in de gevonden restruimte die voor de mens misschien minder belangrijk zijn, zijn voor de dieren van groot belang. Dit mag niet worden verstoord door het geluid en schaduwslag van de windmolens.	Dank voor uw zienswijze. We nemen uw zorgen serieus. Natuur, ecologie, geluid en slagschaduw zijn belangrijke onderdelen van het MER en afwegingsaspecten.	

26.2	Geluid	Niet alleen de dieren maar ook bewoners van Diemen ondervinden al veel last van geluid als gevolg van vliegtuigen, motoren, auto's, trams, treinen, etc. Volgens de geluidberekeningen zal het extra geluid van de windmolens er (overdag) best bij kunnen. Maar hoe zit dat dan in de nacht? Dan is het huidige dagelijks geluid gelukkig aanzienlijk minder maar de windmolens hoor je dan des te harder!	Zie het antwoord bij 23b.1d (toelichting geluid overdag en s' nachts)	
26.3	Energie	Er wordt uitgegaan van stroomopwekking voor ca. 16.000 huishoudens in Diemen. Dat schijnt echter niet juist te zijn. Dit is wel het geval bij 4 windmolens van veel groter formaat. Niet bij de voorgesteld kleine windmolens.	De gemeente heeft adviesbureau Pondera gevraagd om de financiële haalbaarheid van wind in Diemen te onderzoeken. Deze notitie is aan de stukken toegevoegd en een samenvatting is te lezen in de Aanvulling MER Wind Diemen in hoofdstuk 2. In de notitie wordt ook berekend wat de mogelijke energieopbrengst van het Alternatief 1 (maximale opbrengst) zou zijn: afgerond 39 gigawattuur [GWh] per jaar. Om een gevoel bij dit cijfer te geven werd dit in uitingen van de gemeente (niet in het MER) vergeleken met het gemiddelde energiegebruik van circa 16.000 huishoudens. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gebruikt: • Windturbines van Nordex met een vermogen van 3,6 MW. • Gemiddeld stroomgebruik huishouden: 2.479 kWh (Milieu Centraal). Het gemiddelde van Diemen (2022) ligt daar nog onder: 2.380 kWh (AlleCijfers.nl).	
26.4	Energie	Als ondernemer of particulier (of gemeente) kan je aandelen kopen voor windmolens in zee. Het lijkt een veel veiliger en verstandiger plan om gemeentegeld daarvoor in te zetten en deze kleine natuurplekken niet te verstoren.	Zoals alle Nederlandse gemeenten werkt ook Diemen mee aan de Regionale Energiestrategieën (RES), een onderdeel van het Nationaal Klimaatakkoord. Het doel is om tenminste 35 TWh grootschalige duurzame opwek op land te realiseren. Voor wind op zee is er een aparte doelstelling in het Klimaatakkoord: tenminste 49 TWh per jaar in 2030. Wind op land speelt ook een belangrijke rol in een stabiel energiesysteem. Lees meer hierover in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 2.	
26.5	Weespers-luis	De uitbreidingsplannen van Weesp richting Diemen zijn weliswaar niet het probleem van de gemeente Diemen, maar het siert de wethouder om daar wel rekening mee te houden.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespers-luis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	

Zienswijze 27		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
27		Primair wil ik stellen dat ik voor een duurzame opwek van energie ben, maar dat daarbij niet of zo min mogelijk natuur en gezondheid van omwonenden in gevaar komt. In dit drukke deel van Noord-Holland is het al een gevecht voor het groen en tegen de geluidsoverlast van snelwegen, Schiphol, treinen en het Amsterdam Rijnkanaal. Om daar ook nog windturbines aan toe te voegen is slecht voor mens en natuur en zou niet overwogen moeten worden. Het Rijk en zo goed als alle politieke partijen zetten al in op windturbines op zee, de bouw van kerncentrales en waterstof.	Om de effecten voor mens en natuur te onderzoeken heeft de gemeente Diemen een MER laten opstellen. Wat betreft de keuze voor de verschillende duurzame energiebronnen, en waarom er in Diemen wordt onderzocht of windenergie mogelijk is, zie het antwoord op 5 (RES en Klimaatakkoord) en 26.4 (wind op zee).	
27.1	Geluid LFG	1) Helaas zijn in de laatste jaren geen wetenschappelijke onderzoeken geweest die de gezondheidseffecten van windturbines (met name de effecten op kinderen, de effecten van laag frequent geluid) goed in kaart hebben gebracht. Tot mijn verbijstering wordt nog steeds een TNO-onderzoek uit 2008 gebruikt. Dit TNO-rapport is namelijk geen onderzoek, maar een verzameling van 3 vragenlijst enquêtes (2 in Nederland en 1 in Zweden) over kleine windmolens (tiphoogte ca 80 meter), in dunbevolkt gebied en afgenomen in 2000, 2005 en 2007. Al met al gedateerd en niet-representatief voor welke gezondheidseffecten de moderne windturbines hebben op omgeving. U kunt slechts gokken wat de effecten zijn en dat is in strijd met uw bevoegdheden en met de Grondwet. Wat wel recent (2022) onderzocht is vindt u in navolgende link: Association between exposure to wind turbines and sleep disorders: A systematic review and meta-analysis (sciencedirectassets.com). Hierin kunt u lezen op pagina 5 onder 3.1 Meta-analyse en meta -regression dat slaapverstoring in de nabijheid van windturbines plaats vindt. Een paar cijfers hieruit: binnen 500 meter van WT: 79% slaapverstoring, tussen 500 en 1.000 meter afstand van WT: 65% slaapverstoring en tussen 1.000 en 1.500 meter afstand van WT: 41% slaapverstoring. En slaapverstoring is slechts 1 van de nadelige effecten van WT's in dichtbevolkt gebied! Hoe gaat u om met deze cijfers en aantoonbare verstoring van de slaap van uw Diemenaren?	Zie het antwoord bij 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven). Het geluidonderzoek bij het MER maakt gebruik van meerdere onderzoeken en bronnen voor het bepalen van de effecten. Ook de nieuwe (nog vast te stellen) normen voor windturbinelawaai zijn in het onderzoek betrokken. Het MER brengt het windturbinelawaai in beeld en kijkt daarbij ook naar de aanbevolen standaardwaarde van de Expertgroep Windturbines en Gezondheid (Koeman et al., april 2022). Om de hinder te bepalen maakt het MER gebruik van gangbare GES-scores voor de geluideffecten. Dit is beschreven in het geluidonderzoek bij het MER.	

27.2		2) Nadat RvS in juni 2021 het wettelijke normenkader voor windturbinegeluid (dB/ Lden) in haar uitspraak buiten werking stelde, heeft de gemeente Amsterdam in haar RES-proces een Expertgroep Gezondheidseffecten in het leven geroepen (net als ook een Expertgroep Natuur). Deze Expertgroep Gezondheidseffecten werd van input voorzien door de klankbordgroep Gezondheid. Daar zaten 15 burgers in, waaronder ikzelf. Het eindrapport van de Expertgroep Gezondheidseffecten is niet zonder strubbelingen tot stand gekomen, maar heeft ook enkele waardevolle zaken opgeleverd en is omarmd door de gemeenteraad Amsterdam. Het advies voeg ik bij, maar ademt tekstueel in ieder geval uit dat er "behoedzaam moet worden geopereerd door gemeente, om ongewenste gezondheidseffecten uit te sluiten of te mitigeren. Advies expertgroep gezondheidseffecten windturbines - openresearch.amsterdam In dit kader wil ik graag weten welke motivatie het college van B& W Diemen heeft om als voorkeursalternatief (VKA) te kiezen voor maximale opwek in 4 zoekgebieden. Op uw website zegt u dat u deze keuze kunt verantwoorden, maar dat doet u niet en is ook niet behoedzaam zoals de expertgroep Gezondheidseffecten in haar Advies adviseerde. Gezondheid, Natuur en Leefomgeving moeten voor u de basis vormen, waarna het college kijkt hoeveel windturbines er maximaal kunnen komen. U draait dit om, zonder dit te motiveren. Graag uw motivering.	In de belangenafweging rond windenergie worden de gemeentelijke ambities voor duurzame energie (zo veel mogelijk duurzame energie opwekken, o.a. om schadelijke klimaatverandering te voorkomen) gewogen met de impact op de leefomgeving. Bij de tervisielegging van het Concept MER heeft het Diemense college van B en W de belangrijkste argumenten voor de keuze van het voorkeursalternatief bekend gemaakt: De energieopbrengst van Alternatief 1 (maximale opbrengst) is veel groter dan bij andere alternatieven. Dit weegt voldoende op tegen de relatief kleine toename (ten opzichte van de andere alternatieven) van de impact op landschap, ecologie en geluid. • Er kan naar verwachting worden voldaan aan alle (toekomstige) wettelijke normen. • De toename van het cumulatieve geluid is ook bij alternatief 1 (maximale opwek) kleiner dan 2 dB, een verschil dat nauwelijks waarneembaar is voor mensen. • Bij de effecten van geluid op de gezondheid gaat het om het aantal mensen dat door de geluidbelasting (ernstig) gehinderd wordt. Dit is niet voor iedereen gelijk, sommige mensen ondervinden reeds hinder bij een lage geluidbelasting. In de huidige situatie (zonder windturbines) zijn er volgens de statistische berekeningen 682 ernstig gehinderden in het onderzoeksgebied. Dat aantal zou bij alternatief 1 toenemen met 5 ernstig gehinderden (bij de minst stille windturbine). Als men kiest voor een stille windturbine zou het aantal ernstig gehinderden toenemen met 2 ernstig gehinderden. Dat is een maximale toename van minder dan 1 procent. • Om uiteenlopende redenen kan verderop in het traject nog blijken dat een gebied afvalt. Dan is het goed om nog ruimte voor ruimtelijke afwegingen te hebben. • Alternatief 1 biedt de beste aanzet om in de verdere ruimtelijke uitwerking samen te gaan werken met onze buurgemeenten Amsterdam en Gooise Meren.	
27.3	Energie	3) U geeft aan dat de opwek van de 4 windturbines voldoende is om 16.000 huishouden in Diemen van duurzame energie te voorzien. In de meeting op 10 januari jl. gaf Markus Schmidt aan dat deze berekening transparant gemaakt zou worden en gedeeld met de burgers. Ik ben zeer benieuwd naar de onderbouwing van dit aantal. Vanuit meerdere invalshoeken wordt hier sterk aan getwijfeld en brengen berekeningen veel lagere aantallen naar voren (tussen 4.000 en 8.000 huishoudens), hetgeen te maken heeft met de hoogte van de windturbines (max 145 meter tiphoogte), het vermogen en de frequentie van stilstand.	Zie het antwoord bij 26.3 (energieopbrengst).	
27.4	Energie	4) Mocht uw berekening van de 16.000 huishoudens (zijnde volgens het CBS vertegenwoordigen die 3.600 burgers van Diemen) wel kloppen en voegt u daaraan de 4.400 huishoudens (opwek zonnepanelen) toe (conform CBS 9.240 inwoners van Diemen) dan heeft u in 2030 al en kleine 43.000 inwoners van Diemen duurzaam van energie voorzien. Dat terwijl u in 2040 energieneutraal zou willen zijn! Dit geeft aan dat uw keuze nu voor maximale opwek door maximaal plaatsen van 4 windturbines in ieder geval niet nodig is voor de doelstelling om in 2040 neutraal te zijn. Waarom streeft u niet naar in ieder geval 1 (of 2) windturbine(s) minder, bijvoorbeeld diegene die in Weespersluis overlast gaat veroorzaken (locatie C en/ of D).	In de Diemense Duurzaamheidsagenda 2020-2025 is vastgelegd dat Diemen fossiel-onafhankelijk wil zijn in 2040. Dit betekent dat vanaf dan alleen nog duurzame energie mag worden gebruikt. Uw redeneringen zijn te kort door de bocht. In de Aanvulling MER Wind Diemen in hoofdstuk 2 wordt uitgelegd en cijfermatig onderbouwd welke rol wind- en zonne-energie spelen bij het behalen van de Diemense doelstellingen.	
27.5	Energie	5) Uitgaande van uw cijfers zijn er circa 40.000 zonnepanelen nodig om de gewenste opwek te verkrijgen voor 4.400 huishoudens. Plaatsing langs snelweg (OER), Gooiseweg en Spoorwegdriehoek. Hoeveel zonnepanelen wilt u maximaal plaatsen in de Spoorwegdriehoek? Hoeveel grondoppervlakte nemen deze panelen in beslag?	Zonnepanelen op daken, zonneparken en windturbines geven gezamenlijk invulling aan een belangrijk deel van de doelstelling van de gemeente om in 2040 fossiel-onafhankelijk te zijn. Hoe dit samenspel er uit ziet is nader uitgewerkt in de Aanvulling MER Wind Diemen, in hoofdstuk 2. In het kader van de 'Energieroute Noord-Holland' (https://www.energieoprijksgrond.nl/energie-route-noord-holland/default.aspx) wordt ook onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om zonnepanelen op de geluidschermen langs de A1 te plaatsen. Voor de zoekgebieden bij de Gooiseweg en in de Spoordriehoek is nog niet bepaald hoeveel grondoppervlakte mogelijk beschikbaar komt voor het plaatsen van zonnepanelen.	
27.6	Energie	6) Zon op Dak-project hoor ik u niet meer noemen. Wat is er met dit project gebeurd? Waarom grasland en groen verpesten, terwijl op grote (of kleinere) daken en beter alternatief is! Is dit alternatief goed onderzocht en wat zijn daarvan de bevindingen?	De gemeente stimuleert zon op grote daken (meestal bedrijven) met een langjarige aanpak in samenwerking met de coöperatie Diemen-Ecostrroom (zie https://ecostroom.nu/bedrijven-diemen.html). De ontwikkeling van zonnepanelen op particuliere daken wordt binnen de RES gezien als autonome ontwikkeling. Welke rol zonne-energie speelt binnen de fossielvrij-doelstelling van de gemeente Diemen is nader uitgewerkt in de Aanvulling MER Wind Diemen, in hoofdstuk 2.	
27.7	Energie	7) Windturbines van 145 meter tiphoogte worden door de industrie nauwelijks meer gemaakt. Reden is dat deze lage windturbines niet rendabel te krijgen zijn, anders dan door subsidie van de Overheid. De business case wordt dan positief doordat er 15 jaar lang subsidie wordt verstrekt door de Overheid. Dat is niet alleen geen duurzame oplossing, maar ook een perverse prikkel die alle burgers in Nederland belastinggeld kost. Is het überhaupt wel verstandig om op land gesubsidieerde windturbines te willen, terwijl op zee dat zonder subsidie gaat (en daar ook veel meer ruimte is)?	Voor informatie over de beschikbaarheid van turbines met een hoogte van max 145 meter verwijzen we de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 2. Waarom er in Diemen wordt gewerkt aan de opgave voor wind op land en niet op zee staat uitgelegd in het antwoord op zienswijze 26.4.	

27.8	Energie	8) Op 10 januari jl. werd door de gemeente aangegeven dat zij de business case van haar zoekgebieden aan het doorrekenen is. Waarschijnlijk om gelukszoekers te weerhouden om initiatief te nemen op foutieve financiële gronden. Hoe komt uw berekening van de business case uit en wat gaat u daar precies mee doen?	De gemeente heeft adviesbureau Pondera gevraagd om de financiële haalbaarheid van wind in Diemen te onderzoeken. Het resultaat is de 'Notitie financiële haalbaarheid wind Diemen', deze is aan de stukken toegevoegd. Van deze notitie vindt u ook een samenvatting in de Aanvulling MER Wind Diemen, in hoofdstuk 2. Het advies laat zien dat een windproject onder bepaalde omstandigheden mogelijk is. De gemeente heeft de notitie laten opstellen zodat informatie over de financiële haalbaarheid kan worden meegewogen in het besluitvormingsproces.
27.9	Energie	9) Aanvullend risico is dat de windturbine na de subsidieperiode van 15 jaar afgebroken gaat worden door initiatiefnemer, zodat hij met een nieuwe windturbine wederom een langjarige subsidie van het Rijk lospeult. De economische levensduur van een moderne windturbine is tussen 25-30 jaar, veel langer dan de subsidieperiode. Helaas is dat dan met een negatieve business case. Dat is zeker niet duurzaam, en risico voor het lokaal eigenaarschap en moet vermeden worden. Hoe ziet de gemeente dit probleem en risico?	Dit punt bevat allerlei aannames over een toekomstig project. Deze kunnen eventueel t.z.t., als er daadwerkelijk een windproject wordt opgestart, samen met een eventuele initiatiefnemer worden besproken.
27.10	Energie	10) Bijkomend risico van de lage tiphoogte (en daarmee samenhangend de lage of negatieve rentabiliteit) is dat deze weinig meer gemaakt worden, en dat er oudere windturbines gebruikt kunnen gaan worden (goedkoper). Oudere windturbines voldoen niet meer aan de laatste stand van de techniek en zullen andere risico's hebben (onderhoud, tonaal geluid, LFG enz.). Dit levert dan weer (meer) overlast en hinder op voor omwonenden. Hoe gaat de gemeente erop toezien dat de modernste windturbines door en initiatiefnemer geplaatst worden? Welke expertise heeft de gemeente in huis om dat te beoordelen?	In de Aanvulling MER Wind Diemen, in hoofdstuk 2, gaan we nader in op de vraag of de relatief kleine windturbines nog leverbaar zijn. Dit is momenteel zeker nog het geval. Voordat er daadwerkelijk een windpark kan worden gebouwd moet door de initiatiefnemer een Project-MER worden opgesteld aan de hand van de gekozen turbines en exacte locaties. De gemeente (of de provincie, bij een windproject >5MW) zal hierbij erop toezien dat een project binnen de geldende wet- en regelgeving blijft. Als dit niet het geval is dan zal de gemeente geen vergunning verlenen. En als expertise ontbreekt dan kan deze worden ingehuurd bij gespecialiseerde bureaus.
27.11		1) Welke eisen stelt de gemeente aan de windturbines en aan de initiatiefnemer(s) ter voorkoming van overlast en monitoring? In Amsterdam heeft de Stedelijke Adviesgroep RES Amsterdam (SARA), die de wethouder Duurzaamheid van advies voorziet in haar proces met betrekking tot windturbines een Advies Handhaving en Monitoring (H&M) geschreven (aan wethouder Pels gestuurd op 1 augustus 2023). Als lid van de werkgroep H&M heb ik mogen meewerken aan dit advies en kan u melden dat daar zeer nuttige zaken in staan, die ook voor andere gemeenten heel bruikbaar zullen zijn. De plaatsvervanger van wethouder Pels, de heer Rutger Groot Wassink, meldde vandaag dat werkgroep H&M en SARA zeer bedankt werden voor hun adviezen en dat dit verwerkt was in procedures en voorschriften die Amsterdam aan initiatiefnemers gaat opleggen. U kunt via Markus Schmid dit advies H&M opragen bij de ambtenaren van Amsterdam die bij dit proces betrokken zijn. Anders weet u mij te vinden.	De windturbines moeten voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. De gemeente Diemen heeft nog geen aanvullende eisen geformuleerd ter voorkoming van overlast en monitoring.
27.12	Alle milieu-thema's	12) Toch een toevoeging over het Advies H M voor technische onderbouwing heeft de werkgroep zich laten informeren door de heer Jan van Muijlwijk, voormalig gemeenteambtenaar in Veenendam. Belangrijk in deze is dat hij 1 van de meest ervaren geluidstechnici is die Nederland rijk is. Het is zeer aan te bevelen zijn kennis (van bv LFG) tot u te nemen om eventuele valkuilen te voorkomen en te luisteren naar diverse oplossingen. U kunt hem bereiken via LinkedIn: linkedin.com/in/jan-van-muijlwijk-5813a931 Zijn emailadres is: jvm@netvisit.nl	Dank voor deze tip.
27.13	Weespersluis	13) Diemen is omgeven door Amsterdam en een belangrijke woningbouw kern daarvan is Weespersluis. Daar wordt nu al veel gebouwd en dat is goed in cijfers en hinderzones te vatten. Echter op 10 januari in de meeting in De Omval werd ook heel duidelijk dat er geen rekening gehouden was met de geplande, maar nog niet op kaarten weergegeven, bouw van 750 sociale huurwoningen aan de rand van Weespersluis met oa Diemen. Dit bleek duidelijk uit de reactie van de afgevaardigde van Antea deze avond, die sprak over 8 ernstig gehinderden. Deze wijk is vlak bij de zoekgebieden van Diemen en dan kom je al snel aan vele honderden ernstig gehinderden in dat gebied. Hoe fair vindt u het om windturbines te plaatsen in en gebied waarin veel burgers andere zorgen hebben dan geluidsoverlast, die algemeen gesproken de Nederlandse taal niet goed machtig zijn, de cultuur niet hebben om zich uit te spreken tegen iets wat een Overheid bedenkt enz enz enz? Windturbines worden nu eenmaal aan de rand van een gemeente gepland, precies daar waar de sociaal zwakkeren hun (sociale) huurwoning hebben. Hoe gaat Diemen rekening houden met de sociale effecten op deze (en andere) wijken?	In het MER is er weldegelijk op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord bij zienswijze 20 . Onderzoek naar de sociale effecten van windturbines is geen verplicht onderdeel van een MER. Omdat de zoekgebieden op voldoende afstand van woongebieden liggen is de inschatting dat de sociale effecten zeer beperkt zullen zijn.
27.14	Weespersluis	14) Daarnaast heeft een initiatiefnemer er ook weinig aan als de windturbines regelmatig stil moet staan om geen overlast te veroorzaken. Dan is een andere locatie wellicht verstandiger. Heeft Diemen al berekend hoeveel ernstig gehinderden er bij komen door het plaatsen van windturbines nabij deze besproken wijk met sociale huurwoningen?	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord bij 20 .
27.15	Weespersluis	15) Naast dit specifieke punt vind ik dat het plaatsen van windturbines in het drukbevolkte deel van Nederland, de Randstad, een zeer onlogische actie. Er is hier geen ruimte om zonder overlast voor mens en natuur deze industriële windturbines te plaatsen. Het is geen must om ten koste van gezondheid, ten koste van woningbouw, ten koste van leefomgeving de windturbines in Diemen te plaatsen. Zeker omdat de vraag naar woningen de komende 10 jaar alleen maar toeneemt en we in het straatje extra in de buitenwijk van elk dorp en stad woningen moeten bouwen. Dus wat nu misschien een "redelijke afstand" tot bebouwing lijkt, kan dan te dicht op de windturbines zijn. Zo'n windturbine breekt je niet zomaar af	Zie de antwoorden op 5 en 27.2 .

27.16		6) Op 10 januari is tijdens de meeting door u aangegeven dat er nog veel onderzoeken gedaan moeten worden, zoals bv het onderzoek naar vogels door de Universiteit van Amsterdam (Vogels in Beeld, zie link) Vogels in Beeld voor Wind - Universiteit van Amsterdam (uva.nl). Zonder de uitkomsten van deze 8-9 onderzoeken te kennen, kunt u deze ook niet meewegen in het besluit om en locatie aan te wijzen als zoekgebied, noch tot en onderbouwde keuze te komen van en VKA. U loopt hiermee het risico dat een initiatienemer aan de slag gaat en bij de uitkomsten van deze onderzoeken moet besluiten te stoppen, omdat er te veel ongewenste effecten plaats gaan vinden door de door hem / haar gewenste plaatsing. Waarom is de gemeente niet prudent en beslist u op de actuele en volledige informatie, die gevormd worden door de resultaten van deze diverse onderzoeken mee te wegen, voordat u tot en locatie of VKA besluit?	Voor het huidige doel, namelijk het aanwijzen van projectgebieden in de Omgevingsvisie Diemen 2040, biedt het PlanMER wind Diemen wettelijk gezien voldoende onderbouwing. Wij doen daar in elk geval de volgende aanvullende verkenningen en onderzoeken bij: • Beleidsonderzoek kansen lokaal eigendom (lees meer hierover bij zienswijze 27.19) • Notitie financiële haalbaarheid (lees meer hierover bij zienswijze 27.8) • Radarhinderonderzoek en Informeel advies luchtverkeersleiding (lees meer hierover bij zienswijze 23b.11g) • Risicoanalyse nadeelcompensatie (planschade) - (lees meer hierover bij zienswijze 18.3) • Radaronderzoek UvA vogels? Half april klaar! - (lees meer hierover in het antwoord bij zienswijze 23b.3b) Veel aanvullende informatie wordt ook geboden in de Aanvulling MER Wind Diemen. In dit document (hoofdstuk 5) vindt u ook visualisaties die een eerste indruk geven van hoe de windturbines in het landschap er uit zien. Naast de genoemde onderzoeken zullen nog meer onderzoeken nodig zullen zijn voordat er een windpark gebouwd kan worden, waaronder opnieuw een MER (een 'ProjectMER') met een natuuronderzoek. De vervolgonderzoeken zullen in een eventuele volgende fase moeten worden uitgevoerd. De verantwoordelijkheid voor vervolgonderzoeken ligt dan waarschijnlijk grotendeels bij een initiatiefnemer (zoals een energiecoöperatie of projectontwikkelaar).	
27.17		17) Overige onderzoeken die nog niet afgerond of begonnen waren, zijn: inpassing windturbines in landschap, ecologie, compensatieopgave voor NNN, energieopbrengst voor exacte locatiekeuze, bereikbaarheid locaties, business case 4 alternatieven, radaronderzoek, verkeersveiligheid, planschade. Dat is en imposant rijtje ontbrekende resultaten voor een onderbouwde besluit! Hoe denkt de gemeente een goede, onderbouwde keuze te kunnen maken zonder de resultaten van deze onderzoeken?	Zie het antwoord hierboven, op 27.16	
27.18		18) Hoe ziet de gemeente het risico dat de initiatiefnemer haar/ zijn onderzoek in de project-mer naar zich toe redeneert en daarmee een voor burgers ongewenste situatie veroorzaakt? Een situatie dat de slager zijn eigen vlees keurt is daar mogelijk. Hoe ziet de gemeente er op toe dat de project-mer integer verloopt?	Dit punt bevat allerlei aannames over een toekomstig project. Deze kunnen eventueel t.z.t., als er daadwerkelijk een windproject wordt opgestart, samen met een eventuele initiatiefnemer worden besproken. De gemeente (of de provincie, bij een windproject >5MW) zal als vergunningverlener erop toezien dat een project binnen de geldende wet- en regelgeving blijft.	
27.19	Lokaal eigendom	19) Gemeente Diemen streeft naar 50% lokaal eigenaarschap. Dat is een mooi streven, maar hoe gaat de gemeente er voor zorgen dat niet-omwonenden wel financieel profiteren, maar niet zo dicht bij de windturbines wonen, dat zij er op enige mate overlast van ondervinden?	Bij het vaststellen van de RES 1.0 heeft de gemeenteraad van Diemen een motie aangenomen om 50% lokaal eigendom als uitgangspunt te nemen bij de uitwerking van de RES-zoekgebieden. Deze ambitie komt overeen met de ambities vanuit het Klimaatakkoord, het NP RES én de RES 1.0 van RES-regio Noord-Holland Zuid. De gemeente heeft daarom laten onderzoeken in hoeverre 'lokaal eigendom' als een voorwaarde kan worden gesteld voor grootschalige energieprojecten in Diemen. Hiervoor is het 'Beleidsonderzoek lokaal eigendom' opgesteld. U vindt dit document bij de stukken. Het blijkt dat de mogelijkheden beperkt zijn, met name omdat de gemeente niet de grondeigenaar is van de zoekgebieden (met uitzondering van zon-zoekgebied Gooiseweg en een klein stukje van wind-zoekgebied B). Er zijn wel sturingsmogelijkheden. Om hiervoor een basis te hebben wordt in het beleidsonderzoek aanbevolen om de gemeentelijke ambities voor minimaal 50% lokaal eigendom te benadrukken door deze te integreren in een (ruimtelijk) beleidsstuk, zoals een omgevingsvisie. Dit gebeurt nu met de voorliggende Partiele herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040. Hiermee geeft de gemeente de initiatiefnemers kaders mee die voor de gemeente relevant zijn.	
27.20		20) Hoe gaat de gemeente ervoor zorgen dat direct omwonenden financieel gecompenseerd kunnen worden voor de directe of indirecte overlast van de windturbines?	Zie het antwoord op 18.3 .	
27.21		21) Voor de gemeente is een belangrijke rol weggelegd om haar inwoners en omwonenden te beschermen tegen een (machtige) energie coöperatie door middel van een service level agreement (SLA). In een SLA kunnen voorwaarden en afspraken vastgelegd worden tussen coöperatie en omwonenden, die vooraf door de gemeente in samenspraak met omwonenden besproken zijn. Dit punt staat ook in het Advies H&M dat de werkgroep H&M namens SARA voor de wethouder cs geschreven heeft.	Er is op dit moment nog geen initiatiefnemer (zoals een coöperatie of een andere ontwikkelaar). Een SLA met daarin afspraken tussen zo'n initiatiefnemer en de omgeving komt mogelijk aan de orde in een volgende projectfase. We nemen kennis van het Advies H&M. Voor de goede orde: dit advies is geschreven voor de wethouder van Amsterdam.	
27.22		22) In mijn aanhef sprak ik over de grote hoeveelheid lawaai en de beperkte voorraad groen in onze regio. Hoe gaat de gemeente er voor zorgen dat haar inwoners beschermd worden tegen NOG meer lawaai en nog minder groen? Waar legt de gemeente de kwantitatieve en kwalitatieve grens tot hoeveel haar inwoners en omwonenden overlast mogen ondervinden?	De gemeente heeft het MER wind Diemen laten opstellen om de effecten van windturbines op natuur en gezondheid (en andere thema's) zorgvuldig in kaart te brengen. De waarden die uit dit onderzoek komen kunnen we nu aanhouden tegen de geldende (en toekomstige) normen. We concluderen dat hieraan kan worden voldaan en dat de overlast voor omwonenden binnen de normen blijft, zeker als er wordt gekozen voor een stil type windturbine.	

Zienswijze 28		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
28		Beste gemeente, Wij maken bezwaar tegen de plaatsing van de windturbines. Niet goed de beestjes Niet goed voor de mensen Niet goed voor de natuur Niet goed voor het uitzicht Niet goed voor het geluid... graag ontvang ik van u de laatste geluidkaart meeting. Niet goed voor de omgeving. Niet veilig voor het verkeer. RWS wil bijvoorbeeld geen windturbines op dergelijke locaties. EN IEEEEEEEEEL SLECHT voor de directe bewoners. Jullie kunnen niet meer alles onder de mat schuiven of afdoen dat jullie het niet weten. Kortom wij zijn tegen en alle burens ook! Maar niet iedereen neemt de moeite om en brief te schrijven omdat ze denken dat het toch geen zin heeft omdat het grote geld er natuurlijk achter zit. Heel jammer als Diemen zich daardoor zou laten inpakken.	Dank voor uw zienswijze. We nemen uw zorgen serieus. Natuur, ecologie, geluid en slagschaduw zijn belangrijke onderdelen van het MER en in de verdere afwegingen. Geluidskarten maken onderdeel uit van het MER. U vindt deze in de hoofdstukken 4.1 en 6.1. Met Rijkswaterstaat (RWS) is al contact. RWS heeft zelf ook ambitieuze doelstellingen om duurzame energie op te wekken. Er zal in een vervolgfase een verkeersveiligheid analyse moeten worden opgesteld. 'Het grote geld' zit zeker niet achter de Diemense ambitie om meer duurzame energie op te wekken. Onderdeel van de Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 is om beleid voor minimaal 50% lokaal eigendom stevig te verankeren.	

Zienswijze 29		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
29.1		Ik heb het rapport van Antea Group zorgvuldig gelezen en kan niet begrijpen dat het college tot die keuze komt aangezien de keuze voor vier turbines op bijna alle punten in het rapport slecht scoort. Is hier sprake van tunnelvisie en wordt uitsluitend gekeken naar de opwekpotentie? Van een belangenafweging tussen de ambities voor een duurzame energieopwekking en de impact op de leefomgeving lijkt geen sprake te zijn. Ik benoem een aantal punten uit de concept MER (en de horizonvervuiling die daarin niet aan bod komt) die een contra-indicatie zijn voor het plaatsen van windturbines in Diemen:	Dank voor uw zienswijze. Het klopt dat Alternatief 1 (4 windturbines) grotere effecten op het milieu heeft dan de andere alternatieven. De belangrijkste argumenten voor deze keuze van het college zijn samengevat in het antwoord op zienswijze 27.2.	
29.2	Landschap	Horizonvervuiling Bij het thema ruimtelijke kwaliteit ontbreekt het aspect van horizonvervuiling, een aspect dat echt niet had mogen ontbreken in de MER. Als er windturbines in de zoekgebieden geplaatst worden dan zullen deze van kilometers afstand te zien zijn en dominant aanwezig zijn in het landschap. Waar je ook bent in de wijde omgeving van Diemen, als je de blik oostwaarts richt ontcom je er niet aan om de turbines te zien. Denk als referentie aan de Rembrandttoren die je zelfs vanuit Waterland kunt zien.	Zie het antwoord op 14.2 (toelichting NNN en BPL).	
29.3	Geluid	Windturbinelawaai Alle vier de zoekgebieden scoren negatief op lawaai. Er wordt geen rekening gehouden met de geplande 750 woningen van Weespersluis 2e fase. Deze woningen komen binnen de 1000m en 1500m van de zoekgebieden C en D te liggen.	Voor alle zoekgebieden geldt dat woningen buiten de 47 dB contour vallen. Dit geldt voor het worst-case scenario, uitgaande van de in het MER beschouwde 'minst stille' windturbine. Uitgaande van een stille windturbine vallen alle woningen buiten de 43 dB contour. Voor de duiding van de zones, zie het antwoord bij 23b.7g	
29.4	Recreatie	Recreatie Alle vier de zoekgebieden liggen in de Diemerscheg en met name Overdiemen en het Diembos zijn geliefde wandelgebieden. De concept MER beoordeelt geen van de vier zoekgebieden als positief met betrekking tot het aspect recreatie. Alternatief 1, de keuze van het college, scoort het slechtst.	Zie het antwoord hierboven, bij 29.1.	
29.5		Bodem Voor alle vier de zoekgebieden geldt dat de veengrond een aandachtspunt is in verband met bodemdaling. Zoekgebied A is een waterberging, nog een aandachtspunt. Zowel bodemgesteldheid als waterberging vormen een contra-indicatie voor het plaatsen van windturbines.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. In de projectfase zullen verdere mogelijkheden tot realisatie moeten worden bezien in relatie tot bodem en waterberging.	
29.6	Ecologie	NNN Zoekgebieden A, B en C liggen in NNN gebied en D ligt er tegenaan. De zoekgebieden A, B en C scoren negatief in de concept MER. Ontwikkelingen in NNN-gebied zijn alleen toegestaan indien er sprake is van een groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. Die zijn er wel, denk aan kleinschalige kernenergie.	Wat betreft de keuze voor de verschillende duurzame energiebronnen, en waarom er in Diemen wordt onderzocht of windenergie mogelijk is, zie het antwoord op 5 (RES en Klimaatakkoord) en 16.1 (rol van windenergie in het energiesysteem). Kernenergie is geen onderdeel van de Regionale Energiestrategie (RES). Hiervoor wordt op landelijk niveau beleid gemaakt.	
29.7	Ecologie	Vogels (Trek)vogels zijn gevoelig voor windturbines. Alle vier de zoekgebieden scoren negatief wat deze dieren betreft in het rapport. Onderzoek van de UvA naar vliegbewegingen van vogels in Noord-Holland (Vogels in beeld voor wind) loopt nog tot medio 2024. De uitkomst van dat onderzoek moeten worden afgewacht voordat besluitvorming inzake de zoekgebieden plaats heeft.	Zie het antwoord op 27.16 (toelichting onderzoeken)	
29.8	Ecologie	Biodiversiteit De keuze voor vier windturbines heeft in vergelijking tot de andere drie opties de grootste impact op de biodiversiteit en trekvogels en scoort daarmee het slechtst in het rapport.	Zie het antwoord op 27.2 (de afweging van het Diemense college)	
29.9	Ecologie	Stikstofdepositie Stikstofdepositie ten gevolge van de bouw van turbines ligt voor de hand en ofschoon daar nader onderzoek voor nodig is wordt dit aspect in de MER nu al als licht negatief beoordeeld.	Er kan sprake zijn van stikstofdepositie in de aanlegfase. Het betreft dan een tijdelijk effect. Desalniettemin zal in de projectMER fase er een berekening moeten worden gemaakt om de mogelijke depositie te bepalen.	

29.10	Energie	Aansluiting op het energienetwerk Bij de keuze voor vier turbines is de totale opwekpotentie te veel voor 1 kabel. Dat kan weer leiden tot een keuze voor aansluiting op een nog te bouwen energiestation. Waar moet dat dan komen? Wordt er nog meer beslag gelegd op NNN-gebied?	In het MER is de mogelijke impact op de aansluiting van de alternatieven kort beschouwd. De exacte uitwerking van kabeltracés en de aansluiting op het elektriciteitsnetwerk kan pas volgen als er een concreet plan voor een project ligt. Tegen die tijd zal er overigens opnieuw een MER (een Project MER) moeten worden uitgevoerd.	
29.11	Energie	Tennet Er dient afstemming met Tennet te komen voor de zoekgebieden A en C aangezien deze binnen de afstand van de vuistregels voor hoogspanningsleidingen liggen.	Bij het bepalen van de zoekgebieden is rekening gehouden met de vereiste afstanden tot hoogspanningsleidingen.	
29.12		Vervolgonderzoeken In de MER wordt op pagina 134 aangegeven welke vervolgonderzoeken er in ieder geval nog moeten plaatsvinden om tot een weloverwogen beslissing te komen. Het lijkt mij dat de concept MER geen aanleiding geeft tot voortgaan op de heilloze weg om windturbines in Diemen te plaatsen. Er zijn zoveel negatieve aspecten aan deze plannen dat een redelijke afweging van de voors en tegens ertoe moet leiden dat wordt afgezien van verder onderzoek en wordt besloten dat er in Diemen geen locaties voor het opwekken van windenergie te vinden zijn.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. In het MER is aangegeven welke vervolgonderzoeken nodig zijn om informatie verder te verdiepen. Dat wil niet zeggen dat er op basis van de huidige informatie geen afweging gemaakt kan worden. Veel van de genoemde vervolgonderzoeken zullen sowieso aan bod moeten komen in de fase van een projectMER, wanneer de positie van een mogelijke turbine en de specificaties concreet zijn.	

Zienswijze 30		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
30		Naar aanleiding van de artikelen in het Diemer Nieuws over uw voornemen om 4 (vier) windmolens te plaatsen in bewoond gebied, hieronder mijn zienswijze, tevens bezwaar. Mijns inziens zouden windmolens de chaos waarin de overheid de burger gestort heeft, alleen maar erger maken. Het lijkt verstandiger om plannen voor windmolens voorlopig in de ijskast te zetten en eerst eens een andere, mogelijk betere oplossing te overwegen. zie punt 6 en zie Engie.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw zorgen.	
30.1	Energie	1. Doel Het doel van de windmolens is om groene energie op te wekken en die af te geven aan het net. Dit lijkt nogal wat nadelen met zich mee te brengen. Nadelen: a. het net kan de geleverde stroom nu al niet aan, met vele storingen tot gevolg, en dan gaat Diemen nog eens toevoegen? De overheid had deze ontwikkeling kunnen verwachten en behoren te voorkomen. Het lijkt een illusie om te verwachten dat de overheid nu binnen enkele jaren ineens wél alles op orde heeft. De windmolens van Diemen zullen de chaos dus versterken. b. 1) De saldering van zonnepanelen wordt geëindigd; 2) De eigenaar van zonnepanelen zal voor levering aan het net moeten betalen 3) De zonnepanelen worden soms centraal uit gezet Goedbedoelende bewoners voelen zich met mooie praatjes in de maling genomen en dat gaat om zulke hoge bedragen dat sommigen van "oplichterij" spreken. (Zie prod. 4) c. als de gemeente Diemen stroom aan het net toevoegt > zal het net eerder vol zijn en dus de huidige zonnepanelen eerder uitgeschakeld worden, en komt er nóg eerder een storing. Dat betekent dus dat uw winst voortkomt uit het verlies van goedbedoelende zonnepaneleneigenaren. Dat zie ik als "indirecte diefstal". Gevolgen: Mensen die bestelling zonnepanelen hebben geannuleerd en nu op hout stoken. Mensen die nu helemaal niets meer geloven van alle milieu gedoe en ook daarvoor geen geld meer hebben. Als de overheid (terecht) waarschuwt voor het lenen van geld, dan komt het toch wel heel slecht over nu de overheid wél promoot om te lenen voor zonnepanelen etc.	De salderingsregeling speelt geen rol bij grootschalige energieprojecten. Zie het antwoord op 16.1 . De ontwikkeling van een windpark gaat niet zomaar in het wilde weg, maar altijd in samenwerking met de netbeheerder.	
30.2	Waardedaling	2. Waardevermindering Groningen/vermindering populariteit Diemen Tegen diverse kennissen vertelde ik over het voornemen om windmolens te plaatsen. Spontane reactie "komen die windmolens zó dicht bij woningen? Dan zou ik maar niet in Diemen gaan wonen Zelfs als de windmolens er komen dan nóg blijft bovenstaand effect. Dus > waardevermindering woningen en minder gewenste inwoners. Diemen-Zuid Ik ben niet goed in kaartlezen, maar voorzover ik kan zien is wederom Diemen-Zuid de klos, ook wel door mijn voormalige buurman "het putje van Diemen" genoemd. Oneerlijk, niemand wil dicht bij een windmolen wonen.	De windlocaties bevinden zich bij het knooppunt Diemen, daar waar de snelwegen A1 en A9 samenkomen. Diemen Zuid ligt aan de andere kant van Diemen, op ongeveer 2,5 km afstand. Wat betreft 'waardedaling' zie het antwoord op 18.3 .	

30.3		3. (Toekomstige) schade Niet ondenkbaar is, dat de molens de effecten gaan vertonen en er een stuk afvliegt, bijv. ook bij storm. In bewoond gebied zal de schade gigantisch zijn en mogelijk doden en gewonden tengevolge hebben. Een overheid die dan zegt "geschokt" te zijn is dan ongeloofwaardig. Men kan niet verwachten dat windmolens beter onderhoud zullen krijgen dan bruggen, waarvan ook bekend is dat er veel achterstallig onderhoud is. Het is bekend dat het wonen in de buurt van windmolens schade voor de gezondheid oproept? Dat wordt meestal onderschat. Wat zijn de prioriteiten? Voor mensen die deze schade zullen lijden geldt bovendien dat in Nederland recht bestaat voor arme mensen en voor rijke mensen, en overheden (die een duur advocatenkantoor inschakelen) maar niet voor de gemiddelde hardwerkende burger. Zie Groningen, zie... Natuur Voor zover mij bekend vernielen windmolens ook vliegende insecten/vogels. Dat kan nadelen opleveren voor de natuur in Diemen e.o.	Het Diemense college van B en W heeft altijd uitgedragen dat windturbines er alleen kunnen komen als dit veilig kan voor mens en natuur. Juist om die reden is het Milieueffectrapport (MER) opgesteld. Zo kan vooraf worden bekeken wat de effecten van windturbines zijn. Lees meer over de argumenten van het college (waarom er wordt gekozen voor het alternatief 'maximale opbrengst') bij 27.2 .	
30.4	Lokaal eigendom	4. Winst In het Diemer Nieuws wordt gesteld dat 50% van de "winst" wordt gedeeld met de inwoners, namelijk door het subsidiëren van sociale doelen, namelijk clubjes e.d. Heel leuk, maar ik heb 9200 euro uitgegeven en ga nooit naar clubjes om diverse, ook medische redenen. Die winst moet daarnaartoe, waar de winst vandaan komt, namelijk naar de zonnepaneeleigenaren, waarvan de winst verloren gaat doordat Diemen extra aan het net levert.	Uw beschouwing is ter kennisgeving aangenomen.	
30.5	Lokaal eigendom	5. Verlies/ panem en circenses Bovendien lijkt het nogal onzakelijk om het voor te stellen alsof er alleen winst zal zijn. Waar winst kan zijn > kan ook verlies zijn!!! Wie moet dat verlies betalen? De toezegging dat 50% naar sociale doelen gaat riekt naar "panem en circenses" oftewel "Geef het volk brood en spelen" en houdt ze vooral dom, zodat ze niet in de gaten hebben wat er werkelijk gebeurt. Deze truc pasten de Romeinen al toe. Ik heb geen zonnepanelen gekocht uit winstbejag, want gezien mijn leeftijd, "haal ik het er toch niet uit". De zonnepanelen zijn aangeschaft door een samenstel van argumenten. Het heeft veel spaargeld gekost. Andere renovaties zijn eigenlijk hard nodig. Ik schrijf dit niet omdat ik er zelf veel voordeel/nadeel van heb, maar om te voorkomen dat er wederom een nog grotere chaos ontstaat.	Uw beschouwing is ter kennisgeving aangenomen.	
30.6	Energie	6. BATTERIJPARK: betere oplossing ZIE ENGIE http://www.en-energie.nl/over-ons/kennisbank/internationaal/aa-erjoo-rsia Wij hebben de energieleverancier Engie tot nu toe leren kennen als klantvriendelijk, integer, en eerlijke voorlichting. Engie gaat (zie bijlage 1) een batterijpark oprichten in 2025. Daar heeft iedereen wat aan, ook mensen zonder zonnepanelen. Bovendien heeft een stroomstoring misschien minder impact. Waarom geen batterijpark voor de gemeente Diemen?	De gemeente Diemen onderkent nut en noodzaak van energieopslag. Maar het voorliggende MER en de Partiele herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040, waar de zienswijzenprocedure voor is bedoeld, gaan niet over een batterijpark. Ter kennisgeving aangenomen.	
30.7	Energie	Conclusie: Ongetwijfeld heeft de voorbereiding veel tijd gekost, maar "beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald". Dit voorstel is op dit moment zonder meer geen goed idee en dient in de ijskast gezet te worden. Er dient serieus te worden overwogen om een batterijpark aan te leggen. Daarvan hebben ook inwoners voordeel die geen zonnepanelen bezitten en bovendien heeft een stroomstoring misschien minder directe impact.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen.	

Zienswijze 31		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
31	Alle	Hierbij stuur ik u mijn zienswijze met betrekking tot de Concept MER Wind Diemen versie definitief van 28 November 2023.	Dank voor uw zienswijze. Lees de beantwoording van uw punten bij 23b .	

Zienswijze 32		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
32		Ik ben het er niet mee eens dat er windmolens in de nabijheid van Driemond komen. Ivm geluidsoverlast en slagschaduw waardoor gezondheidsproblemen kunnen ontstaan. Ook zal hierdoor de waarde van ons huis verminderen.	Dank voor uw zienswijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Juist om de effecten van geluid en slagschaduw (en nog veel meer) te onderzoeken is het MER opgesteld. Het onderzoek toont aan dat aan de geldende (en de nieuwe, toekomstige) normen kan worden voldaan. Wat betreft waardedaling, zie het antwoord op 18.3 .	

Zienswijze 33		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
33.1	Weespers-luis	Als inwoner van Weesp voel ik mij genoodzaakt u op de hoogte te stellen van mijn bezorgdheid met betrekking tot het schijnbare verzuim om adequaat en volledig onderzoek te doen naar de effecten en de business case van mogelijke windmolens op locaties C en D.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw zorgen.	

33.2	Weespersluis	Zoals u weet is er geen draagvlak onder de inwoners van Weesp voor uw plannen. Tevens heeft u in de 'Nota zienswijzen behorende bij Notitie Reikwijdte en Detailniveau m.e.r. windlocaties Gemeente Diemen' vastgesteld dat de businesscase voor windmolens met een maximale tiphoogte van 145 meter zeer krap is. Als dergelijke windmolens dicht bij woningen worden geplaatst, zoals u beoogd op locaties C en D, is er zelfs grote kans op een negatieve business case vanwege: (i) uitschakeling op pektijd vanwege slagschaduw op woningen in Weespersluis (van einde middag tot zons- ondergang) en; (j) kosten voor het vergoeden van de inwoners van Weespersluis voor de daling van de woningwaarde. Ik verzoek u dan ook eerst een uitgebreide businesscase op te stellen en openbaar te maken voordat u verdere stappen zet.	De businesscase berekeningen zijn opgesteld. Zie hierover het antwoord op 27.8. Wat betreft 'waardedaling' zie het antwoord op 18.3.	
33.3		Ik ben groot voorstander van de energietransitie, zelf heb ik zonnepanelen en een warmtepomp. Mijns inziens zouden echter initiatieven, zoals die van u, die grote negatieve impact hebben op naburige gemeenten behandeld moeten worden op landelijk en provinciaal niveau en niet door de gemeente die belanghebbende is. Gezien de politieke opinie zich steeds meer tegen windmolens nabij woonwijken keert en de business case zeer waarschijnlijk negatief is lijken mij windmolens op locaties C en D niet realistisch en gewenst en ik verzoek u daarom om zoekgebieden C en D te laten vallen.	De gemeente Diemen werkt mee aan de Regionale Energiestrategie (RES). Zie ook het antwoord op 5. Dit is een nationaal programma waarin ook de provincie een belangrijke rol speelt. Wat betreft de businesscase verwijzen wij naar het antwoord op 27.8.	

Zienswijze 34		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
34	Alle	Ik verzoek u bijgaand stuk aan de raadsleden van gemeente Diemen te sturen opdat eenieder van de raad op de hoogte is van het feit dat de zaken in de Concept MER nu positiever worden voorgesteld als dat zij daadwerkelijk (zullen) zijn. Voor de inhoudelijke punten verwijs ik u naar de bijlage. Ik vraag u mij op de hoogte te brengen en te houden van de behandeling van dit stuk. In afwachting van uw reactie en met vriendelijke groet,	Dank voor uw zienswijze. Lees de beantwoording van uw punten bij 23b.	

Zienswijze 35		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
35	Alle	Wij maken ons als gezin, wonende te Weespersluis, zorgen over de plaatsing van de windmolens nabij ons huis in Weespersluis en wel om verschillende redenen. Graag deel ik mijn zienswijze omtrent de concept MER Wind Diemen (versie definitief van 28 november 2023) om plaatsing van de windmolens in ons woon- en leefgebied opnieuw te beoordelen en anders te besluiten. Ik kijk uit naar bevestiging van ontvangst van mijn zienswijze en ontvang graag alle informatie omtrent de voortgang van de Concept MER Wind Diemen.	Dank voor uw zienswijze. Wij nemen uw zorgen serieus. Lees de beantwoording van uw punten bij 23b. U heeft een ontvangstbevestiging ontvangen. Nadat het college heeft ingestemd met de Nota van zienswijzen zullen we u hiervan op de hoogte stellen. U kunt zich op inschrijven op de gemeentelijke energienieuwsbrief, via de volgende link: Aanmelden nieuwsbrief - Gemeente Diemen	

Zienswijze 36		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
36		Ik vraag u om op basis van onderstaande bevindingen de MER rapportage bij te stellen en uw eigen conclusies en besluit te baseren op deze bijgestelde versie. U bent nu van mening dat het plaatsen van 4 windturbines verantwoord is voor de omwonenden. Indien de bijgestelde rapportage leidt tot andere conclusies, vraag ik u ook de verantwoordelijkheid te nemen en te komen tot andere besluiten. Immers, het draait hier niet alleen om de inwoners van Diemen maar ook om de gezondheid van de inwoners van de regiogemeenten. Mijn zienswijze richt zich op de volgende punten:	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw zorgen.	
36.1		1. Ontwikkeling van Weespersluis en bebouwde gedeelte Weespersluis niet tot nauwelijks meegenomen in beoordeling Op bladzijde 3 en 27 van de MER staat aangegeven: "Een belangrijke autonome ontwikkeling is de realisatie van het woningbouwprogramma in Weespersluis. Dit betekent dat bij de gevoeligheidsanalyse en de beoordeling van de alternatieven de voltooiing van Weespersluis als uitgangspunt is meegenomen." Het valt mij op dat het hierboven gestelde uitgangspunt onvolledig is doorgevoerd in de analyse, en conclusies van deze MER. Dit komt zowel doordat verouderde bronnen zijn gebruikt (zie onderstaand punt a.), als dat er op meerdere plaatsen conclusies worden getrokken voordat deze autonome ontwikkeling worden benoemd. Ook merk ik dat de ontwikkeling als bijzaak wordt afgeschetst, en daardoor het effect op de (toekomstige) inwoners afgezwakt wordt. Het lijkt erop of Weespersluis her en der later is toegevoegd, en daardoor geen goede verankering heeft gekregen in de MER en het inschatten van het effect van de komst van windturbines op dit woongebied onvoldoende onderdeel is gaan uitmaken dan deze MER.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20.	

36.2	Weespersluis	In benoem ik de volgende punten uit de MER: a) Niet de meest actuele bronnen gebruikt Genoemde bronnen voor de ontwikkeling van Weespersluis zijn het bestemmingsplan Bloemerdalerpolder uit 2016 en in bijlage 1 van de MER een opgenomen overzichtskaart van Weespersluis. Op 9 mei 2023 heeft B&W van de gemeente Amsterdam besloten tot het uitbreiden van het woningprogramma van Weespersluis. Ook is op 21 november 2023 de komst van een extra basisschool en kinderopvang in deelgebied 6 bekend gemaakt door de gemeente Amsterdam. Deze wijzigingen betekenen dat direct in de invloedssfeer van de windmolens, een substantieel aantal meer huishoudens (overwegend jonge gezinnen), een basisschool en een kinderopvang komt. Deze toename van 600 huishoudens in deelplan 6 betekent op basis van de huidige gemiddelde woningbezetting in Weespersluis van 4 à 5 personen per woning, een toename van méér dan 2.000 inwoners direct binnen de contouren van de diverse zoekgebieden. Deze gemiddelde woningbezetting is aanzienlijk hoger dan een gemiddelde van 2,12 mensen per huishouden waar in de MER rekening mee is gehouden. Recent heeft de gemeente Amsterdam bekend gemaakt dat gemiddeld 4 à 5 mensen per woning in Weespersluis wonen. Wat ook niet vreemd is gezien de vele gezinnen die hier wonen. Ik wil u vragen om voor de MER de gemiddelde woningbezetting voor Weespersluis de cijfers van de gemeente Amsterdam voor deze wijk op te vragen en aan te houden. Met de door u aangehouden te lage inschatting creëert u een lagere inschatting van het aantal gehinderden dan dat er werkelijk zijn na voltooiing van de wijk. Ook ontbreekt de komst van een basisschool en kinderopvang in deelplan 6 in de in uw analyse gebruikte informatie. Voor verdere informatie verwijs ik u naar de gemeente Amsterdam en naar: Meer voorzieningen en woningen in westelijk deel Weespersluis Bloemerdalerpolder (mett.nl) en Info- en reactieavond nieuwe plannen westelijk Weespersluis Bloemerdalerpolder (mett.nl). In uw MER is hierdoor niet het juiste aantal woonbebouwing en inwoneraantal opgenomen, en de komst van deze zeer kwetsbare functies (school en kinderopvang) maakt geen onderdeel uit van het MER onderzoek. Dit betekent dat het effect van de komst van de windmolens op het werkelijk aantal (toekomstige) inwoners binnen de contouren en in het bijzonder op jonge kinderen onjuist is berekend en beoordeeld in de MER en daardoor het berekende effect van de komst van windturbines in met name zoekgebieden C en D niet op de juiste grondslag berust. Ik vraag u dit aan te passen.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .
36.3	Alle milieu-thema's	b) Analyse en conclusies n.a.v. Tabel 4.1 en figuur 4.2 In Tabel 4.1. staat voor de zoekgebieden C en D staan slechts maximaal 95 panden met woonfunctie opgenomen. Weespersluis staat slechts als referentiesituatie eronder 'los' benoemd en getoond in figuur 4.2. Het niet opnemen van het voltooide aantal panden met woonfunctie in tabel 4.1, is niet conform het hierboven genoemde uitgangspunt. Maar bovenal is deze toekomstige woningbouw (op basis van huidige plannen, zie a.) te laag opgenomen in de MER als geheel. Dit komt tevens tot uitdrukking in de beoordeling onderaan blz. 37. Immers, zoekgebied A scoort negatief vanwege gebieden met een woonfunctie rakend aan de 1.000m zone, zoekgebied D scoort enkel licht negatief op basis van de autonome ontwikkeling, volgens uw MER. Zoekgebied C scoort in zijn geheel niet negatief. Terwijl figuur 4.2 duidelijk laat zien dat een substantieel deel van Weespersluis ligt binnen de 500m zone én de 1.000-zone. Ik vraag u hier per zoekgebied het aantal (voltooid en voorgenomen) woningen (én zeer kwetsbare functies) op te nemen, en duidelijk inzichtelijk te maken waarom wel zoekgebied welke beoordeling heeft gekregen. Hierbij ervan uitgaand dat u de juiste aantallen woningbouw zoals hierboven noemt hierin verwerkt.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 . In MER deel A (hoofdstuk 4.1) is voor geluid een gevoeligheidsanalyse gemaakt van de zoekgebieden. In zonerings van 500, 1000 en 1500 meter rondom de zoekgebieden is in kaart gebracht hoeveel geluidgevoelige objecten er aanwezig zijn en wat de afstand is. Dit betreft een indicatie van aantal geluidgevoelig objecten in de omgeving, het gaat hier niet om zones die geluidbelasting of een geluidniveau weergeven. De zones hebben dan ook geen verdere status.
36.4	Geluid	c) Beoordeling windturbinelawaai (blz 37) De beoordeling van zoekgebieden C en D is zowel op de huidige situatie als de autonome ontwikkeling van bebouwing binnen de 1.000 meter zone. Ik vraag u de beoordeling van de autonome ontwikkeling aan te passen op basis van de juiste, actuele informatie over de toename van woningbouw in Weespersluis en de komst van school en kinderopvang.	Zie het antwoord hierboven.
36.5	Slagschaduw	d) Beoordeling slagschaduw De volgende aspecten vallen mij op bij de beoordeling op blz 49 en 49 en de figuur 4.14 van de MER: - De autonome ontwikkeling van Weespersluis (op basis van actuele plannen) maken geen onderdeel uit van de primaire beoordeling, maar zijn apart meegenomen. Hierdoor is het aantal panden met woonfunctie in tabel 4.3 te laag, vooral voor zoekgebieden C en D. Deze wijze van beoordelen sluit niet aan op het uitgangspunt dat de voltooide bebouwing onderdeel uit maakt van de beoordeling. Ik vraag u het voltooide Weespersluis op te nemen in alle berekeningen, waaronder die van tabel 4.3. Overigens valt het mij hier ook op dat bij de tekst over de zoekgebieden A en B gesproken wordt over bebouwd gebied en duizenden woningen, vooral bij zoekgebied D is dit nagelaten. Hierdoor is er geen evenwichtige beoordeling in de tekst opgenomen. - Uit figuur 4.14 is op te maken dat ook een deel van deelgebied 6 ernstige hinder van slagschaduw krijgt, terwijl in de tekst daarboven alleen de 5:40 contour benoemd wordt. Tevens bestrijkt de 0 uur contour zo goed als het gehele project Weespersluis. Hiermee zullen circa 10.000 bewoners in meer of minder mate direct hinder ondervinden van de nu voorgenomen Windmolens van Diemen op de locaties C en D. Het effect op het aantal huishoudens en inwoners van Weespersluis is onvoldoende verwoord in de MER. Hier roept bij mij ook de vraag of hier een juiste berekening is toegepast.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 . Een andere benadering zou geen fundamentele gevolgen hebben voor de uitkomsten van het MER. Alternatief 1 zorgt voor de meeste impact omwille van slagschaduw. Daar zou verandering van de kwantificering geen invloed op hebben, want de impact is sowieso meer dan de andere alternatieven. Daarbij komt dat voor slagschaduw de normen nooit zullen worden overschreden. De hoeveelheid aan slagschaduw duur zal bij alternatief 1 hoger zijn dan bij alternatief cluster 2, echter de norm zal niet worden overschreden, vanwege de stilstandvoorziening. Hinder en of dit wel of niet acceptabel is, is vervolgens een bestuurlijke afweging.
36.6	Alle milieu-thema's	Samenvattend vraag ik u de juiste aantallen woningen, aantal inwoners, de school en kinderopvang die er komen bij de voltooiing van Weespersluis op te nemen in uw rapportage en deze mee te nemen bij de gevoeligheidsanalyses en de beoordeling. In het bijzonder vraag ik u op de autonome ontwikkeling van Weespersluis op te nemen in de tabellen met de diverse berekeningen en de tekst na te lopen daar waar Weespersluis	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 . Voor de duiding van zones, zie het antwoord hierboven, bij 36.3

			Voor wat betreft slagschaduw: De conclusie van het MER blijft gelijk. Alternatief 1 geeft de meeste impact van slagschaduw. Daar verandert een mogelijke kwantificering niets aan, want de hinder zal sowieso meer zijn dan de andere alternatieven. En in het geval van slagschaduw zullen de normen ook niet worden overschreden, de hoeveelheid aan slagschaduw duur zal bij alternatief 1 hoger zijn dan bij alternatief cluster 2, echter de norm zal niet worden overschreden, vanwege de stilstandvoorziening. De afweging van de impact is dan een bestuurlijke afweging.	
36.7		Overige punten	Dank voor uw punten. Lees de beantwoording van uw punten bij 23b .	

Zienswijze 37		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
37	Ecologie	Geachte heer, geachte mevrouw, De Vogelwerkgroep Amsterdam (VWGA) ondersteunt de energietransitie maar dit mag niet ten koste gaan van de regionale broedvogels en de (overvliegende) wintervogels of hun leefomgevingen, zie bijlage 2 voor ons algemene standpunt inzake windturbines. Het werkgebied van de VWGA omvat elf verschillende gemeentes of delen daarvan. Ook de gemeente Diemen valt binnen ons werkgebied. De gewenste windturbines binnen het grondgebied van de gemeente Diemen zullen zeker van invloed zijn op de vogels die wij vertegenwoordigen. De recent gepubliceerde MER Wind Diemen vormt het ecologisch advies, waarop de gemeenteraad een keuze moet baseren. De natuurtoets vormt het belangrijkste onderdeel voor de vogels omdat dit de conclusies in de MER onderbouwt. De VWGA is van mening dat deze natuurtoets de natuur géén eerlijke kans geeft.	Dank voor uw uitgebreide zienswijze. Wij nemen uw standpunt ter kennisgeving aan. Het aspect Ecologie is, net als bij andere ruimtelijke ontwikkelingen ook hier een onderdeel wat wordt meegewogen en waarbij aan de wettelijke normen en regelgeving moet worden voldaan. Er is een Natuurtoets en een passende beoordeling uitgevoerd om risico's en knelpunten voor natuurwaarden in beeld te brengen. Nader onderzoek is nodig in de volgende projectfase om de exacte impact voor natuurwaarden in kaart te brengen. Onderdeel van het vervolgonderzoek is onder andere onderzoek naar aanvaringslachtoffers doormiddel van mortaliteitsonderzoek.	
37.1	Ecologie	De natuurtoets, die is gedaan door de Antea Group is gebaseerd op twee pijlers: 1- een oriënterend terreinbezoek en 2- een bureaustudie. Allereerst is de VWGA van mening dat het terreinbezoek is gedaan op mischien wel de slechtste dag van het jaar; 23 november. Op deze grauwe en regenachtige dag, aan het einde van de herfst, is de natuur in een absolute pauzestand en zijn er weinig vogels, insecten, planten en zoogdieren zichtbaar. Het verbaast de VWGA heel erg dat er voor deze datum is gekozen. Zou er gekozen zijn voor een zonnige lentedag dan zouden er veel betere conclusies getrokken kunnen worden over de daar voorkomende soorten en aantallen. De waarnemingen tijdens het terreinbezoek geven dus absoluut geen representatief beeld van de in het gebied aanwezige soorten.	Veldbezoek is een verkenning van de aanwezige biotopen. Aanwezige soorten worden wel genoteerd. Aanvullend onderzoek in de volgende projectfase moet aan- of afwezigheid van soorten bevestigen.	
37.2	Ecologie	Het bezoek is uitgevoerd door een ecooloog, maar ervaring geeft in dit geval geen concreet antwoord op de vraag of, en zo ja hoeveel vogels er broeden in een bepaalde rietkraag, een struik of een boom. De inschattingen die worden gedaan door de ecooloog zijn erg mager. Vervolgens is er, als aanvulling op het terreinbezoek, een bureaustudie gedaan. De bron voor deze studie is de Nederlandse Database Flora en Fauna (NDFF), deze is gebruikt om andere waarnemingen in de zoekgebieden te onderzoeken. Leidend bij deze studie zijn de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De eerste richtlijn is slechts een lijst van zeldzame en beschermde soorten, de tweede richtlijn dient ter bescherming van de leefomgeving van dieren en planten. Beide richtlijnen zijn daarom alleen belangrijk voor de vogels gebonden aan de zoekgebieden. Dit sluit alle overvliegende vogels uit!	Zie de antwoorden hierboven, bij 37 en 37.1	
37.3	Ecologie	De kwaliteit van de gebruikte NDFF-gegevens wordt door Antea beperkt geschikt geacht op basis van de waarnemingen van het terreinbezoek. Echter, als het terreinbezoek is gedaan op een zeer slecht moment van het jaar, hoe kan er dan een gedegen conclusie getrokken worden over de kwaliteit van de NDFF-gegevens? Tevens wordt gesteld dat de NDFF-gegevens vooral bestaan uit toevallige waarnemingen door derden'. Deze typering doet echt geen recht aan de NDFF. De database bevat bijvoorbeeld ook de SOVON broedvogeltellingen en de gegevens van de RAYON (reptielen, amfibieën, vissen en ongewervelden vereniging), de Vlinderstichting en de Zoogdierverseniging. Naast de broedvogels in de zoekgebieden wordt er in de natuurtoets ook kort ingegaan op de trekvogels die over de zoekgebieden vliegen. Er wordt op basis van aannames onderbouwd dat er waarschijnlijk weinig vogelslachtoffers zullen zijn. Hieruit concludeert de VWGA dat ANTEA duidelijk onderschat hoeveel trekvogels er boven de zoekgebieden vliegen. Er is een officiële vogeltrekpost bij de Diemer Vijfhoek, op 1,2 kilometer afstand van zoekgebied A. Hier worden al sinds 1978 op regelmatige basis en door zeer ervaren vogelaars trekvogeltellingen gedaan (zie bijlage 1). Ook in het Diemerpark wordt sinds 2010 systematisch geteld. Op beide telposten worden met grote regelmaat hele grote aantallen trekvogels gezien. Vliegende vogels mijden open water, daarom zijn zowel de Friese IJsselmeerkust als de Noord Hollandse IJsselmeerkust (beide onderdeel van de East Atlantic Flyway) belangrijke landschapselementen voor trekvogels op hun weg van Scandinavië naar Afrika. Beide IJsselmeerkust-routes komen samen in het deltagebied tussen Amsterdam en Muiden. Het Amsterdam-Rijnkanaal is het volgende element in het landschap waar de vogels gebruik van maken om zich te oriënteren. Onze conclusie is dat er een grote onderschatting wordt gebruikt om de aanwezige broedvogels te bepalen. Daarnaast liggen alle vier de zoekgebieden precies in een belangrijke trekvogelroute en daarover maken wij ons hele grote zorgen! De VWGA vraagt daarom om enorme terughoudendheid bij plaatsen van windturbines in deze trekbaan.	Zie de antwoorden hierboven, bij 37 en 37.1	

37.4	Ecologie	Op diverse plekken in het rapport wordt gemeld dat extra onderzoek nodig is (natuurtoets pag. 9 & 12) en dat aanvullende gegevens nodig zijn (natuurtoets pag 12, MER pag 67) om tot een juiste afweging te kunnen komen of de gewenste windturbines wel of niet de lokale ecologie schade toebrengen. De VWGA heeft veel kennis over de kwaliteit en de kwantiteit van de vogels in, rond én boven de zoekgebieden. Onlangs hebben wij de Vogelatlas Amsterdam gepubliceerd. Hier is het hele werkgebied van de VWGA ingedeeld in kilometerblokken en vervolgens compleet geïnventariseerd, waarbij is gekeken naar zowel broedvogels als wintergasten. De VWGA biedt aan om al haar kennis en gegevens met u te delen, zodat de zoektocht naar geschikte locaties voor de windturbines gedaan wordt op een manier die echt eerlijk is voor de natuur. 2 Bijlagen	De gemeente heeft aanvullend op het MER al een aantal aanvullende onderzoeken laten uitvoeren. Daarnaast zullen in een volgende fase nog meer onderzoeken nodig zijn, ook rond het thema ecologie. Lees meer hierover bij de zienswijzen 27.16 . en 23b.3b (trekvoogels) Dank voor uw aanbod om kennis te delen.	

Zienswijze 38		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
38.1	Geluid	1. Alleen naar Lden > 55 dB en resp. Lnight > 50 dB geluidsbronnen gekeken Er is in het rapport van Royal HaskoningDHV voor de afzonderlijke geluidsbronnen enkel gekeken naar geluidscontouren Lden > 55 dB(A) en resp. Lnight > 50 dB(A), omdat onder die niveaus problemen zijn bij het 'fitten' van de interpolatiecurve. Maar juist omdat het geluid cumulatief is, is het belangrijk ook geluidsbronnen onder deze grenzen mee te nemen. Verder blijkt uit een publicatie van het RIVM dat bij vliegslawaai van Lden 55 dB(A) al 30% van de mensen ernstige geluidshinder ondervindt (zie blootstellings-respons relaties in [1]); bij 50 dB(A) ondervindt rond 15-20% ernstige geluidshinder. Blootstellings-respons relaties rond Schiphol uit ref (1) In het milieueffectrapport en in het rapport van Royal HaskoningDHV wordt beweerd dat er "geen kaarten (zijn) waarop de contouren van het luchtverkeerslawaai worden weergegeven". Dat klopt niet, want die kaart staat zelfs in de MER, en is ook makkelijk te vinden op www.atlasleefomgeving.nl . [1] https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2019-0110.pdf	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan wij puntsgewijs in op uw punten en zorgen. Wij schatten in dat u refereert aan de gehanteerde kaarten in het MER, paragraaf 4.1 en 6.1. In paragraaf 4.1 zijn de geluidskaarten van de gemeente gebruikt (RHDHV). In paragraaf 6.1 is als onderlegger bij de cumulatieve geluidsbelasting berekeningen de geluidkaart van het RIVM gebruikt. Daarbij is geluid van vliegverkeer meegenomen, in het hele onderzoeksgebied.	
38.2	Geluid	2. Geluid luchtvaart uit Coronajaar 2020 gebruikt In het "Akoestisch onderzoek windturbines Diemen" is voor het inschatten van de geluidsoverlast door de luchtvaart gebruik gemaakt van de geluidkaart van het RIVM uit 2020 (staat zo op pagina 200 van de MER). In dit jaar was echter door Corona veel minder vliegverkeer. Dit vertekent het beeld enorm. In 2023 waren er in totaal twee keer zo veel vliegbewegingen als in 2020 [2], wat een toename van 3 dB betekent. Dit wordt ook door mijn vrouw en mij persoonlijk zo ervaren: wij ondergingen het afgelopen jaar flinke overlast door landende vliegtuigen met o.a. slaapgebrek tot gevolg. Er zijn namelijk ook veel vliegbewegingen in de periode van 23:00 tot 7:00 uur (vaak vanaf 5:45 en 's avonds tot 23:30). Tijdens het passeren van en vliegtuig meet ik tot 70 dB aan de gevel; het is dan niet meer mogelijk om buiten en gesprek te voeren. Bij (zuid)westenwind landen vliegtuigen overdag met een frequentie van 2 minuten en wordt het nauwelijks rustig. Zelfs met ramen en rolluiken dicht is het geluid van landende vliegtuigen ook binnen het huis nog heel goed te horen (huis bouwjaar 2021). Dit heeft gevolgen voor alle berekeningen die het cumulatieve geluidniveau proberen te voorspellen. [2] https://www.schiphol.nl/nl/schiphol-group/pagina/verkeer-en-vervoer-cijfers/	Wij vinden het vervelend dat u overlast ervaart. Het is niet zo dat er bij de berekeningen uitgegaan is van structureel minder vliegberekeningen, omdat het een coronajaar betrof. De cijfers gebruikt bij de geluidkaart van het RIVM 2020 zijn bepaald op basis van vliegintensiteiten van jaren ervoor. Het betreft geen reële weergave van het jaar waarin minder is gevlogen is.	
38.3	Geluid	3. Pulserend geluid van windturbines Ik vind nergens in de rapporten een verwijzing naar het pulserende geluid van windturbines. Terwijl uit de wetenschappelijke literatuur (en ook eigen ervaring) duidelijk is dat het turbinegeluid en gemoduleerd karakter heeft (intensiteit en toonhoogte). In veel wetenschappelijke publicaties wordt juist dit pulserende geluid als een hoofdoorzaak van de geluidsoverlast door windturbines benoemd. Pulserend geluid wordt door de meeste mensen veel storender ervaren dan een constante geluidsbron zoals bijvoorbeeld snelweggeluid. Het zoeken op de termen "amplitude modulation" en "windturbine" en "noise" in Google Scholar levert meer dan 3000 publicaties op.	Het pulserende karakteristieke geluid van windturbines wordt meegenomen in de berekening van de geluidbelasting door de windturbines. Het is er onderdeel van. Net als dat het een onderdeel is van de normeringen. In de cumulatieve berekeningsmethode wordt dit ook meegenomen. Hierbij geldt dat windturbinegeluid in de berekeningsmethode zwaarder wordt meegewogen dan bijvoorbeeld wegverkeer.	
38.4	Geluid	4. Cumulatief geluid gecorrigeerd voor dosis-effect relaties? Is bij het bepalen van het cumulatieve geluid in de MER rekening gehouden met de verschillende dosis-effect-relaties van de verschillende geluidsbronnen? Windturbine geluid veroorzaakt al bij een veel lagere dB(A) ernstige hinder dan andere geluidbronnen zoals wegverkeer en treinverkeer. Ook vliegverkeer veroorzaakt meer geluidshinder dan de meeste andere geluidsbronnen (zie dosis-effect-relatie in [3]). Dosis-respons grafiek uit ref (3) [3] Pedersen E. and Persson Wayne K. (2004), Perception and annoyance due to wind turbine noise-a dose-response relationship, Journal of the Acoustical Society of America, 116, 3460-3470.	Ja, dat is gebeurd. Zoals u schetst kan windturbinegeluid voor meer hinder zorgen, het wordt dan ook zwaarder gewogen in de rekenmodellen. Zie hiervoor ook 38.3	

38.5	Geluid	5. Voor bestaande geluidsbelasting is in het rapport van Royal HaskoningDHV alleen naar grondgebied Diemen gekeken. Het is onbegrijpelijk dat in het rapport van Royal HaskoningDHV alleen naar de geluidsbelasting op het gebied van de gemeente Diemen en niet ook naar Weesp is gekeken. Door de ligging van de windturbines (C en D direct aan de grens met Weesp!) en de overheersende windrichting (west/zuidwest) zal de overlast van de windturbines voor het grootste deel bij de inwoners van Weespersluis liggen. Door Royal HaskoningDHV onderzocht gebied m.b.t. bestaande geluidsbelasting. Ik heb de locatie van windturbine "D" ingetekend. In de cumulatieve kaarten in de MER (pagina 206-208) worden dan opeens wel geluidskaarten incl. Weesp getoond, maar het is niet duidelijk waar deze cijfers vandaan komen (in ieder geval niet uit het rapport van Royal HaskoningDHV).	U refereert aan het rapport van Royal Haskoning, dat valt buiten de behandeling van het planMER Wind Diemen. Voor wat betreft het planMER Wind Diemen, hierin is wel gekeken naar de omgeving. Het onderzoeksgebied betreft de zoekgebieden en een zone daaromheen, ongeacht de gemeentegrenzen. In MER deel A, paragraaf 4.1 zijn de geluidskaarten van de gemeente gebruikt (RHDHV). In MER deel B paragraaf 6.1 is de geluidskaart van het RIVM als onderlegger gebruikt bij de berekeningen van de cumulatieve geluidsbelasting.
38.6	Geluid	6. Geluid windturbines en andere omgevingsgeluid afhankelijk van windrichting bepalen. In het milieueffectrapport en in het rapport van Royal HaskoningDHV wordt nergens het effect van de windrichting op de geluidsbelasting geëvalueerd of berekend. Juist bij wind uit het westen of zuidwesten (de overheersende windrichtingen in Nederland) wordt het cumulatieve geluid veel hoger: Het geluid van de windturbines zal richting Weespersluis waaien. En juist op dat moment wordt ook de Buitenveldertbaan in Schiphol gebruikt voor landende vliegtuigen én is ook het geluid van het spoor (en dan met name de spoorbrug), van de scheepvaart (Amsterdam-Rijnkanaal) en van de snelwegen veel beter te horen. Voor de bewoners van Weespersluis is het belangrijk te weten welke gevolgen windkracht 5 en 6 uit (zuid)westelijke richting voor de geluidscontouren van de windturbines heeft. Uit eigen ervaring weet ik dat de windrichting een enorme impact op de hoorbaarheid van windturbines heeft. Dit wordt in de wetenschappelijke literatuur bevestigd [4, 5]. Volgens een wetenschappelijke publicatie [4] is het tussen verschil upwind en downwind 6-7 dB(A), dat is het verschil tussen groen en rood in de figuren 6.1 t/m 6.4 (windturbinelawaai). [4] Evans T and Cooper J. Influence of wind direction on noise emission and propagation from wind turbines. In: Proceedings of acoustics, 2012 [5] H.H. Hubbard, K.P. Shepherd, J. Acoust. Soc. Am., Vol. 89, No. 6, June 1991	In de rekenmodellen wordt rekening gehouden met meteorologische condities en dus ook met de mogelijke en veelvoorkomende windrichting(en).
38.7	Weespersluis	7. Misleidende kaarten in de MER De kaarten 4.1 in de MER zijn behoorlijk misleidend. Panden met een woonfunctie zijn hier goed zichtbaar rood ingetekend, maar dit zijn alleen bestaande panden. Alle woningen die in de komende jaren in Weespersluis zullen worden gebouwd zijn niet ingetekend (met een iets andere kleur was dat heel goed mogelijk geweest). Hierdoor lijkt het alsof er in Weespersluis slechts minimale overlast zal zijn. In figuur 4.2 wordt wel specifiek naar Weespersluis gekeken, maar dan alleen met een veel minder duidelijke kaart. De gemeente Amsterdam heeft besloten om het meest westelijke deel van Weespersluis dichter te bebouwen dan oorspronkelijk gepland. Er komen in dat deel ook scholen en voorzieningen voor kinderopvang, op een afstand van minder dan 1000 m van de beoogde locatie D. Dezelfde opmerking geldt ook voor de kaarten op pagina's 206 t/m 208 in de MER, waar bestaande woningen met driehoekjes zijn weergegeven. Ook hier zijn de nog te bouwen woningen in Weespersluis veel minder duidelijk aangegeven. Er is voor gekozen om de woningbouwontwikkeling van Weespersluis alleen met een blauwe begrenzing aan te geven, en ook dit is niet helemaal correct gebeurd want er komen ook woningen rechts naast dit gebied.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .

Zienswijze 39		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
39		Hartelijk dank voor het tijdig en transparant delen van de onderzoeken die u heeft uitgevoerd naar de mogelijkheden voor windmolens in Diemen. Wij nemen kennis van de intentie van Diemen om de zoekgebieden om te zetten in projectlocaties. Wij vinden het daarbij belangrijk dat we waar mogelijk de samenwerking opzoeken om de inpassing in het landschap goed te laten aansluiten en omwonenden mee te laten profiteren van de opbrengsten door middel van lokaal eigendom of en omgevingsfonds. Daarnaast zien we ook kansen voor onze eigen opgave in de regionale energiestrategie en voor onze inwoners. We maken daarom graag van uw uitnodiging gebruik om in gesprek te gaan.	Dank voor uw zienswijze. Wij waarderen uw constructieve houding en gaan graag met u in gesprek.	
39.1	Slagschaduw	Bij het "PlanMER wind Diemen" willen we graag het volgende aandachtspunt meegeven: 1. Graag nog eens goed kijken naar de effecten van slagschaduw op de ligplaatsen aan de Muidertrekvaart. Wij verzoeken u het aantal ligplaatsen te controleren, aan te passen en de slagschaduw op het juiste aantal te controleren. • In de planMER staat namelijk een omissie. Enerzijds dat er bij het voorkeursscenario '20 ligplaatsen binnen de 5.40 uur contour vallen en daarvan 10 ligplaatsen ook nog binnen de 10 uur contour'. Anderzijds is in de conclusie te lezen: 'Bij alternatief 1, 2 en 3 vallen 10 ligplaatsen binnen de 10 uur contour voor slagschaduw. Bij deze woonboten wordt tussen 5:40 en 10 uur slagschaduw per jaar verwacht.'	Er is naar gekeken en wat u stelt klopt, echter staat dit ook correct zo opgenomen in het MER.	

39.2	Alle thema's	Bij het "Ontwerp partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. zoekgebieden wind en zon" willen we u graag de volgende punten meegeven: 1. Mitigerende maatregelen (stilstandvoorziening) als voorwaarde te stellen ter voorkoming van slagschaduw bij de direct omwonenden (ligplaatsen aan de Muidertrekkvaart) volgens de huidig geldende norm van 5 uur en 40 minuten. 2. Vast te leggen dat stille turbines met hoger vermogen als randvoorwaarde gelden in de herziening van de omgevingsvisie om geluidsoverlast minimaal en opbrengst maximaal te houden. 3. Bij punt 23 ten aanzien van minimaal 50 % lokaal eigendom, graag toevoegen dat het gebied breed wordt gezien en over gemeentegrenzen heen kan gaan. Zodat ook inwoners van Gooise Meren betrokken kunnen worden bij de windmolens.	1. Een stilstandvoorziening is al opgenomen in de nieuwe (concept) normen van het rijk. Als er meer dan 6 uur per jaar (én max 20 min per dag) slagschaduw op een slagschaduwgevoelig gebouw valt, dan moet de windturbine stil worden gezet. We denken dat dit zodoende goed is geborgd en dat het overbodig is om hier als gemeente nog specifiek beleid voor te maken. 2. De gemeente Diemen is het eens met de wens om, als het zover komt, de meest stille windturbines te plaatsen. Hoe dat in de praktijk geregeld kan worden is nog een vraag, zeker omdat bij windprojecten met een vermogen van meer dan 5 MW niet de gemeente maar de provincie bevoegd gezag is. Het is wel duidelijk dat van een initiatiefnemer kan worden geëist dat het geluid van de windturbines binnen de t.z.t. geldende normen blijft. 3. De gemeente is het eens met dit punt. Niet alleen Diemenaren, maar ook inwoners van buurgemeenten moeten kunnen participeren.	Wij willen de betreffende zin op pagina 19 in de Partiele herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 wijzigen zodat buurgemeenten zich nog meer aangesproken voelen: "De gemeente gaat hierbij uit van minimaal 50% deelname van inwoners uit Diemen en omliggende gemeenten in de vorm van (energie)coöperaties en/of gebiedsfondsen."
39.3		Naast bovenstaande suggesties is het voor ons van belang dat bij vervolgonderzoek van en eventuele ProjectMER voldoende aandacht is voor de ecologische impact van eventuele windmolens in het gebied. Daarnaast grijpen wij deze ontwikkeling graag aan om verkennend onderzoek te doen naar: • de mogelijkheden, kansen en risico's van en windmolen op ons grondgebied in de Diemerscheg, of en gezamenlijke ontwikkeling in de Diemerscheg op onze beider grondgebieden; • de inpassing in het landschap; • (direct) omwonenden mee te laten profiteren van de opbrengsten door middel van lokaal eigendom of en omgevingsfonds.	Het college van Diemen begroet de constructieve houding van Gooise Meren en denkt graag mee over de genoemde punten.	
39.4		Deze benoemde punten bespreken we graag met u en we maken dan ook graag gebruik van uw uitnodiging om verder in overleg te treden op de door u al aangestipte onderdelen. Het gesprek over uw onderzoek naar zonne- en windenergie voeren we dan ook graag met u in het brede perspectief van de ontwikkelingen in Diemerscheg, dus op onze beider grondgebieden ten westen van het Amsterdam-Rijnkanaal en met de gemeente Amsterdam waar dat aan de orde is.	De uitnodiging van het college van Diemen staat. Het college van Diemen denkt hierbij wel dat het verstandig is om nu eerst het besluit van de Diemense gemeenteraad over de Partiele herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 af te wachten voordat er verdergaande bestuurlijke gesprekken kunnen worden ingepland.	

Zienswijze 40		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
40		De gemeente Diemen heeft 4 mogelijke locaties op het oog voor 4 windturbines op de gemeentegrens met Weesp-Driemond en in het Diemerbos. Middels deze zienswijze wil de Dorpsraad Driemond op grond van de hieronder aangevoerde argumenten formeel bezwaar maken tegen het voorgenomen besluit van de gemeente Diemen om op deze vier locaties windturbines te plaatsen. De dorpsraad is sinds meer dan 50 jaar de officiële vertegenwoordiger van Driemond, het aanspreekpunt voor en spreekbuis van de bewoners van Driemond. Zij beoogt met het indienen van deze zienswijze het welzijn van de bewoners van Driemond te dienen.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw zorgen.	
40.1		Geen draagvlak bewoners Een belangrijk argument voor de dorpsraad om deze zienswijze in te dienen is dat bewoners van Driemond voor het overgrote merendeel negatief tegenover de plaatsing van windturbines in de door Diemen aangegeven zoekgebieden zijn. Dit blijkt o.a. uit en oriënterende peiling verricht door de dorpsraad in 2020 waarin een meerderheid (85%) van de bevolking aangaf tegenstander te zijn van windturbines in de omgeving van Driemond. Veel verontwaardiging en protest is op gang gekomen nadat begin 2021 duidelijk werd, dat zowel de gemeente Diemen als de gemeente Amsterdam meerdere zoekgebieden voor windturbines aanwijzen in de directe omgeving van Driemond. Bewoners hingen in het voorjaar van 2021 massaal posters tegen de komst van de turbines op. Een demonstratiewandeling werd bezocht door ongeveer 400 deelnemers. Daarnaast zijn er honderden handtekeningen tegen de plaatsing van de turbines opgehaald. Meerdere bewoners hebben bij diverse inspraakavonden tegen de komst van windturbines gepleit. Kortom, er is geen lokaal draagvlak voor de plaatsing van windturbines in de omgeving van Driemond. De redenen waarom bewoners tegen de komst van windturbines in de voorgestelde zoekgebieden zijn, zijn hieronder op een rij gezet.	Sinds 2019 is een zorgvuldig democratisch proces gevolgd waarin veel onderzoeken zijn gedaan en waarin participatie een belangrijke rol speelde. Ook inwoners van omliggende gemeenten werden herhaaldelijk bij het proces betrokken. De Diemense gemeenteraad heeft in 2021 de RES 1.0 vastgesteld. In hoofdstuk 2 van dit document wordt omschreven hoe de zoekgebieden tot stand zijn gekomen als gevolg van een uitgebreid participatieproces. Het RES 1.0 document is te vinden op de website van de energieregio: https://energieregionh.nl/ . De zoekgebieden zijn ook opgenomen in de Omgevingsvisie Diemen 2040. Ook hier is een intensief participatieproces gevolgd. In de Aanvulling MER Wind Diemen is in hoofdstuk 2 een tabel geplaatst met een overzicht van de (bestuurlijke) stappen die hebben geleid tot de huidige zoekgebieden voor wind- en zonne-energie. Ook het m.e.r.-proces bevat verplichte participatierondes. De gemeente organiseerde op drie momenten ronde tafel bijeenkomsten (voor institutionele betrokkenen) en informatiebijeenkomsten (voor inwoners). Op twee momenten (bij het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en bij het MER) werden zienswijzenprocedures georganiseerd waarin eenieder een mening kon geven. Dit heeft geleid tot een aantal aanpassingen. Tenslotte heeft eenieder ook de mogelijkheid om in te spreken tijdens een Diemense raadsvergadering, alvorens de volksvertegenwoordigers een democratisch besluit nemen. Dit besluit gaat over een wijziging van de Omgevingsvisie Diemen 2040. De wijziging van de omgevingsvisie is het 'ruimtelijk besluit' die een plaatsing van windturbines op termijn mogelijk maakt. De Diemense raad vergadert hierover in juni 2024.	
40.2	Geluid	Geluidsoverlast en gezondheidseffecten Windturbines leiden tot geluidsoverlast. Hoe dichterbij, hoe groter de overlast. Daarnaast produceren windturbines slagschaduw en lichtsignalen die ook overlast geven voor omwonenden. Uit wetenschappelijk onderzoek, zoals onder meer volgt uit dit wetenschappelijke artikel in Medisch Contact (https://www.medischcontact.nl/actueel/laatste-nieuws/artikel/windmolens-maken-weldegelijk-ziek), blijkt dat geluidsoverlast van windturbines kan leiden tot stress, slaapverstoring en een verhoogd risico op hart- en vaatziekten. De meeste omwonenden die risico lopen op geluidsoverlast van de windturbines van Diemen, wonen in de stadsgebied Weesp-Driemond.	De geluidseffecten van mogelijke windturbines in de zoekgebieden zijn inzichtelijk gemaakt in het akoestisch onderzoek en opgenomen in het MER Wind Diemen.	

40.3	Recreatie	Nadelige effecten voor volkstuinbewoners Tussen Driemond, het Amsterdam-Rijnkanaal en het Diemberbos liggen twee grote volkstuincomplexen: Linnaeus en Frankendael. Deze volkstuincomplexen zijn geliefde plekken voor bewoners uit de stad die en plekje met groen en rust zoeken. In de zomer woont een groot deel van de tuinders in de huisjes. Deze volkstuincomplexen liggen op kleine afstand van de zoeklocaties van de windturbines van Diemen. De kenmerkende rust van de complexen zal door de komst van windturbines ernstig verstoord worden.	Het Diemense college van B en W heeft altijd uitgedragen dat windturbines er alleen kunnen komen als dit veilig kan voor mens en natuur. Juist om die reden is het Milieueffectrapport (MER) Wind Diemen opgesteld. Zo kan vooraf zorgvuldig worden bekeken wat de effecten van windturbines op de gezondheid, maar ook op natuur en landschap zijn. De effecten op recreatie zijn in het MER onderzocht (in de hoofdstukken 4.3 en 6.3). De volkstuinen liggen op meer dan 1 km afstand van de windzoekgebieden. Daar wordt naar verwachting geen hinder door geluid en/of slagschaduw ervaren (zie de kaarten op pagina 113 van het MER). Voor de landschappelijke effecten ("horizonvervuiling") verwijzen wij naar de visualisaties in hoofdstuk 7 van de Aanvulling MER Wind Diemen. De volkstuinen zijn verder niet meegenomen in het akoestisch onderzoek omdat deze niet tot geluidgevoelige objecten horen (dit zijn alleen woningen, gezondheidszorg en onderwijs). Er gelden hier dus ook geen wettelijke normen voor. De zoekgebieden bevinden zich in en direct bij het knooppunt Diemen, waar de snelwegen A1 en A9 samenkomen. Ook het drukbevaren Amsterdam-Rijnkanaal en een spoorlijn doorkruisen het gebied. In het advies van de Commissie MER staat dat windturbines een 'relatief bescheiden toevoeging zijn aan een dynamisch landschap'.	
40.4		Verlies van rust en natuur voor bewoners Alle beoogde zoeklocaties voor windturbines liggen in of vlak naast het Diemberbos. Het Diemberbos is in de jaren 90 aangelegd om aan de groen-behoefte van het groeiend aantal bewoners van Amsterdam te voldoen. Het is en van de bouwstenen van de hoofdgroenstructuur rond Amsterdam. De relatieve rust en het natuurlijke karakter onderscheiden het Diemberbos van het Amsterdamse Bos, Gaasperplas en Spaarwoude. Dit unieke groengebied dat grenst aan woonwijken van Diemen, Zuidoost, Driemond en Weesp, wordt nu ernstig bedreigt door de komst van windturbines van de gemeente Diemen.	Zie het antwoord hiervoor.	
40.5	Ecologie	Nadelig effect op dieren Naast de invloeden op mensen zijn er zorgen over het effect op dieren. Met name de weidevogels en vleermuizen die in omringende weidegebieden aanwezig zijn lopen en risico door de plaatsing van windturbines in hun leefgebied. Verschillende studies tonen aan dat windturbines een negatieve invloed kunnen hebben op vogel- en ook op vleermuispopulaties door aanvaringen en habitatverstoring. Nota bene, het Diemberbos ten zuiden van de A9 is in 2022 door Staatsbosbeheer opnieuw ingericht om aantrekkelijker te worden voor weidevogels. Deze positieve aanpassing voor de natuur wordt door de plaatsing van windturbines te niet gedaan.	Deze alinea is ter kennisgeving aangenomen. Natuurtoets en de passende beoordeling brengen risico's voor natuurwaarden in beeld. Nader onderzoek naar de gevolgen voor ecologie is nodig in een volgende projectfase.	
40.6	Landschap	Visuele verstoring, horizonvervuiling en aantasting van het landschap De typisch Hollandse vergezichten met de populierenrijen langs het Amsterdam-Rijnkanaal en het recent in 2022 opnieuw door Staatsbosbeheer herstelde scheggenlandschap aan de zuidkant van het Diemberbos zal onherstelbaar worden aangetast door plaatsing van de hoge windturbines. Dit heeft verstrekende gevolgen voor de beleving van het landschap door bewoners en bezoekers van het Diemberbos.	Zie de antwoorden hiervoor en ook het antwoord op 14.2 (toelichting op NNN en BPL)	
40.7	Waardedaling	Waardedaling van de woning Plaatsing van de windturbines kan leiden tot een aanzienlijke waardedaling van woningen in de omgeving van windturbines. Dit betekent een groot financieel nadeel voor de bewoners van met name Weesp-Driemond, zonder dat compensatie wordt geboden.	Zie het antwoord op 18.3	

Zienswijze 41		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
41		Hierbij als bijlage mijn zienswijze op de mogelijke plaatsing van windturbines in Diemen.	Dank voor uw zienswijze. Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 42		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
42		Naar aanleiding van het voornemen van de gemeente Diemen om in de gemeente Diemen op vier plekken windturbines te plaatsen en het door mij bijwonen van de informatiebijeenkomst hierover op woensdag 10 januari 2024 in de Omval, dien ik hierbij een zienswijze in over dit voornemen. Ik concentreer me hierbij op de mogelijke plaatsing van een windturbine in zoekgebied A omdat ik hier het meest dichtbij woon (ik woon in Diemen -Noord). Punten die ik hierbij noem en zorgen die ik hierover heb gelden mogelijk ook voor de andere windturbines maar hierover zullen vast andere inwoners zich uitspreken. Laat ik vooropstellen dat ik voorstander ben van het opwekken van groene energie en het duurzaam maken van Nederland. Ik snap ook dat dit heel hard nodig is. Echter of de gemeente Diemen dit ook moet willen door windturbines te plaatsen in haar eigen dichtbevolkte woongebied en in haar beperkte groengebied, is een tweede. Hierover gaan mijn zorgen en vragen. Ik heb met name twee belangrijke vragen/zorgen. Een derde zorg heb ik ook maar deze is voor mij minder zwaarwegend dan de eerste twee. Ik zal mijn zorgen puntsgewijs noemen.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw zorgen.	

42.1a	Geluid	1. (Laagfrequent) geluid Wat me is bijgebleven van de informatieavond is dat het met de geluidsoverlast meevalt volgens onderzoek. Dit komt volgens het (tot nu toe) gedane onderzoek met name door het feit dat Diemen al te maken heeft met (best veel) geluidsoverlast van autoverkeer, treinverkeer en luchtvaart. Als ik uit eigen ervaring spreek komt de meeste geluidsoverlast door al het autoverkeer. Diemen wordt immers omgeven door de A1, de A10 en de A9 (en even verderop ook nog de A2 natuurlijk). Het kwam op mij een beetje over alsof het dan ook niet zoveel meer uitmaakt dat er ook nog het geluid van windturbines bij komt (het bijkomend geluid in elk geval van windturbines zou dan laag zijn of in het niet vallen bij de rest). Ik vraag me af of dit ook echt zo is. Alle geluid draagt immers bij aan overlast en windturbines zorgen wellicht weer voor een ander soort geluid dan auto's. Bovendien, we hebben hier al te maken met best veel geluidsoverlast van autoverkeer (en in mindere mate vliegverkeer en treinverkeer). Is het dan wel verstandig dat er nog meer bij komt? Dit raakt immers (mogelijk) het woongenot en het welzijn van honderden (tot duizenden) inwoners. Op pagina 37 van MER Wind Diemen van 28 november 2023 staat verder dat "Bij alle zoekgebieden is er geluidgevoelige bebouwing aanwezig binnen de verschillende zones van 0 tot 1500 meter. Dit maakt dat alle zoekgebieden negatief gescoord zijn op het aspect windturbinelawaai."	Dank voor uw beschouwing Zie het antwoord bij 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven). Voor uitleg over de wegging van windturbinelawaai zie 38.	
42.1b	Geluid LFG	Dan kom ik op het tweede punt wat betreft geluid. Op de informatieavond bleek dat de gemeente Diemen op dit moment niet inzichtelijk heeft of en hoeveel laagfrequent geluid de windturbines zullen produceren. Het geluidsonderzoek tot nu toe richt zich kennelijk op een ander soort geluid. Er kwam hierover een vraag van een inwoner hoe het zit met het laagfrequent geluid. Het antwoord van de gemeente Diemen (projectleider) was dat de gemeente dit niet weet en ook niet weet of dit onderzocht gaat worden en dat de vragensteller hierover vragen kan stellen door een zienswijze in te dienen en dat dit onderwerp (laagfrequent geluid) "mischien" wel onderzocht gaat worden. Waarop de vragensteller geheel terecht zei: "maar nu wordt de verantwoordelijkheid bij mij gelegd." Ik vind net als vragensteller dat de gemeente Diemen dit punt heel grondig moet uitzoeken voordat een definitief besluit wordt genomen over de plaatsing van windturbines. De vraag die mijns inziens dan ook beantwoord moet worden is: zullen de windturbines laagfrequent geluid produceren en zo ja, in welke mate en hoe ver reikt dit geluid, en welke gevolgen heeft dit geluid voor het woongenot, het welzijn en de gezondheid van inwoners? (denk ook aan eventuele verstoring van nachtrust met alle gevolgen vandien; zoals het mogelijk optreden van hart- en vaatziekten hierdoor).	Zie het antwoord bij 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven). Laagfrequent geluid is toegelicht in het MER, vanaf pagina 88. Vooralsnog volstaat in dit MER het meewegen van laagfrequent geluid als onderdeel van het gehele geluidsspectrum. Zie ook de toelichting op laagfrequent geluid in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 3.	
42.1c	Geluid LFG	Laagfrequent geluid moet mijns inziens een essentieel onderdeel vormen van het onderzoek naar de effecten van de plaatsing van windturbines. Want je hoort en leest hierover de afgelopen jaren best veel (negatieve) ervaringen van mensen elders in het land. Dus het is daarom naar mijn mening terecht dat mensen hierover zorgen hebben. Die heb ik ook. Ik las verder in de MER Wind Diemen van 28 november 2023 dat laagfrequent geluid zeer ver kan reiken ("Laagfrequent geluid dempt minder dan hogere tonen en kan daardoor ver dragen." (pagina 31) Mij heeft het antwoord van de gemeente Diemen, dat nog niet bekend is wat het effect van laagfrequent geluid is op de omgeving maar vooral dat de gemeente Diemen niet weet of dit onderzocht gaat worden, dan ook wel een beetje verbaasd. Want natuurlijk moet de gemeente Diemen dit onderzoeken, uit eigen beweging, dat is evident. Laagfrequent geluid kan het woongenot en de gezondheid van honderden tot duizenden mensen raken. We wonen immers in een zeer dichtbevolkt gebied.	Wij begrijpen uw zorg. Laagfrequent geluid is toegelicht in het MER, vanaf pagina 88. Vooralsnog volstaat in dit MER het meewegen van laagfrequent geluid als onderdeel van het gehele geluidsspectrum. Zie ook de toelichting op laagfrequent geluid in de Aanvulling MER Wind Diemen/ of in deze nota	
42.1d		Wil hier graag het volgende punt aan toevoegen: We hebben als inwoners van de gemeente Diemen al te maken met behoorlijk veel geluidsoverlast door met name autoverkeer (continue ruis) en dan is het ook nog eens zo dat autoverkeer, de scheepvaart (over het Amsterdam-Rijnkanaal, het drukst bevaren kanaal ter wereld) en het vliegverkeer zorgt voor luchtvervuiling. Mogelijk allemaal binnen de wettelijke normen maar dat betekent niet dat de lucht schoon is. De lucht is niet schoon, dat weet iedereen. Elk jaar sterven er, ook in Nederland, mensen door luchtvervuiling, en worden mensen ziek door luchtvervuiling. Natuurlijk zouden windturbines juist bijdragen aan een schonere lucht door het opwekken van duurzame energie. Dat realiseer ik me ook. Het is echter de vraag of de turbines dan hier geplaatst moeten worden omdat ze mogelijk wel nadelige effecten met zich meebrengen op het gebied van geluid, verstoring van rust voor mensen en dieren, en verstoring van uitzicht. Ik vind het wel een goed streven dat de gemeente Diemen (deels) zelfvoorzienend wil zijn. Ik vraag me alleen af of het verantwoord is windturbines te plaatsen in zo'n dichtbevolkt gebied en dan ook nog in een van de weinig stukjes mooie natuur die we hier nog hebben in de nabije omgeving. Wellicht kan de plaatsing van windturbines beter centraler geregeld worden? (Bijvoorbeeld realisering van meer windparken op zee (ver) uit de kustlijn).	Zie de antwoorden bij 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) en 5 (RES en Klimaatakkoord)	

42.2	Landschap	2. Effecten op natuur, dieren en uitzicht Mijn tweede zorg gaat over de effecten van het plaatsen en laten draaien van windturbines op de natuur, dieren en het uitzicht. Ik vind het zelf nog wat moeilijk voor te stellen welk effect de plaatsing van een enorme windturbine (145 meter hoog) heeft op de natuur, het uitzicht etcetera. Wellicht zou de gemeente Diemen dit inzichtelijk kunnen laten maken met behulp van animaties? Ik wandel zelf veel door de Diemerpolder en het is daar prachtig (en even verderop meer richting zoekgebied A ook). Er leven hier ook zeer veel vogels. Lijkt me goed als de gemeente Diemen voordat een definitief besluit wordt genomen over de plaatsing van windturbines goed de effecten onderzoekt op de natuur en de vogels die hier leven (ik begrijp dat dit ook onderwerp van onderzoek is door de UvA). Ik zou ook iedereen die over dit besluit gaat willen aanraden eens in het genoemde zoekgebied te gaan wandelen of fietsen. En ook willen meegeven dat er in de nabije omgeving niet zoveel mooie natuur is. Mijns inziens is de Diemerpolder samen met de Diem en het aangrenzende Amsterdam-Rijnkanaal en Overdiemen en het hele stuk richting zoekgebied A een van de mooiste plekken (zo niet mooiste plek) van Diemen. Het is ook een van de weinige groene (buiten)plekken in Diemen waar je helemaal tot rust kunt komen (vanuit Diemen -Noord is dit eigenlijk de enige echt groene plek; als je alle andere kanten op gaat loop/fiets/wandel/rijd je immers richting enkel bebouwd gebied met zeer veel huizen, auto's en ander gemotoriseerd of elektrisch verkeer, winkelgebieden/bedrijventerreinen, (snel)wegen en trein- tram en metrostations). De nabijheid van natuur- en recreatiegebieden is heel belangrijk voor het welzijn en de gezondheid van inwoners (hier is voldoende wetenschappelijk onderzoek naar gedaan). Zullen windturbines deze rust en het welzijn van inwoners en dieren niet al te veel verstoren? Middels geluid, beweging, verstoring van het uitzicht etcetera.	Naar aanleiding van de adviezen van de Commissie MER heeft de gemeente enkele visualisaties laten maken. U vindt deze in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 5. Zie verder ook het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven), 14.2 (toelichting NNN en BPL) en 40.3 (recreatie en volkstuinen).	
42.3a	Lokaal eigendom	3. 50% lokaal eigendom Het streven naar 50% lokaal eigendom van windturbines (of de opbrengst ervan) lijkt wel mooi maar ik vraag me af of hiervan niet vooral vermogende inwoners en/of inwoners met een hoog inkomen en/of inwoners die goed financieel onderlegd zijn zullen profiteren. Ik denk dat die kans best groot is. En ik zou dat niet eerlijk vinden. Er wordt in de stukken (online geplaatst op website gemeente Diemen) al gesproken over "om inwoners mee te laten profiteren". Ik zie zelf niet zo goed in waarom slechts een deel van de inwoners eigenaar zou moeten worden. Waarom komen mogelijke opbrengsten niet iedereen ten goede en zorgt de gemeente Diemen dan niet voor een eerlijke verdeling daarvan? Ook kan (minimaal) 50% lokaal eigendom zorgen voor een verdere tweedeling in de maatschappij (zij die profiteren van windturbines en zij die daarvan niet profiteren). Voorkomen moet worden mijns inziens dat de tweedeling en ongelijkheid (die er nu al is op verschillende gebieden) groter wordt.	De gemeente Diemen deelt de zorg dat mensen met een laag inkomen minder in staat zullen zijn om financieel te participeren. Daarom is er in de Ontwerp partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 (pagina 19) een passage opgenomen over een gebiedsfonds. "Via een gebiedsfonds kunnen opbrengsten worden besteed aan maatschappelijke doelen in de buurt zoals een sportclub of wijkvereniging. Ook natuurontwikkeling kan vanuit een gebiedsfonds worden gefinancierd."	
42.3b	Energie	Wat betreft het plaatsen van zonnepanelen: ik heb mij hierin niet verdiept maar dit lijkt mij wel een goed plan. Heb hier geen bezwaar tegen (maar ik weet hier nog onvoldoende van, kwam ook minder aan bod tijdens de informatieavond; lijkt mij in elk geval dat plaatsing hiervan niet veel nadelige gevolgen met zich meebrengt).	Ter kennisgeving aangenomen.	
42.3a		Ik vind het verder heel goed dat de gemeente Diemen op 10 januari een informatiebijeenkomst heeft gehouden. Ik wil de gemeente Diemen vragen om, als de plannen voor realisering van windturbines worden voortgezet, dit te blijven doen op deze manier (informatiebijeenkomsten organiseren). En niet mensen alleen te verwijzen naar de stukken die online worden geplaatst of op het gemeentehuis kunnen worden ingezien. Het is nogal complexe materie vind ik en dan is het belangrijk dat dit óók mondeling aan bewoners wordt overgebracht waarbij er tevens mogelijkheid is voor inwoners om direct vragen te stellen en zorgen te kunnen uiten en/of belangrijke punten naar voren te kunnen brengen.	Ter kennisgeving aangenomen. De gemeente is voornemens om op de huidige manier met haar inwoners in contact te blijven en deze goed te betrekken bij dit onderwerp.	

Zienswijze 43		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
43	Weespers-luis	Geacht college van B& W van de gemeente Diemen, Hierbij stuur ik u, mede namens mijn vrouw en 4 kinderen, mijn zienswijze met betrekking tot de Concept MER Wind Diemen versie definitief van 28 November 2023. In deze zienswijze spreek ik u mijn grote zorg uit over het plaatsen van windturbines op de locaties C en D zoals beschreven in de MER wind Diemen van 28 november 2023. Na het lezen van mijn zienswijze hoop ik dat u mijn zorgen kunt begrijpen, deelt en de stelling wilt innemen dat het plaatsen van deze windturbines op de locaties C en D niet door kan gaan. Al 8 jaar woon ik met mijn gezin van 6 in Weespersluis - Leeuwendeld 3, een onderdeel van de Bloemendalerpolder. U kunt zich wellicht de schok voorstellen toen ik geconfronteerd werd met de plannen in de onlangs uitgekomen MER Wind Diemen met het voornemen van uw gemeente om onder andere op de locaties C en D mega windturbines te plaatsen. Ik ben voor een duurzame opwek van energie, maar dan wel zonder of in ieder geval zo min mogelijk impact op natuur en gezondheid van omwonenden. In dit drukke deel van Noord-Holland is het al een gevecht voor het groen en tegen de overlast van snelwegen, Schiphol, treinen en het Amsterdam-Rijnkanaal. Om daar ook nog windturbines aan toe te voegen zou eigenlijk niet eens overwogen moeten worden. Bij het bestuderen van de punten in de huidige versie van de MER Wind Diemen valt me, als bewoner van Weespersluis, op dat er een onjuiste voorstelling van zaken gegeven wordt met betrekking tot het aantal woningen en dus het aantal bewoners dat hinder zal ondervinden van met name de huidige zoekgebieden C en D. Ik heb echter nog meer punten die ik u voor wil leggen in mijn zienswijze. In de informatie sessie van 10 januari heb ik begrepen dat u nu van mening bent dat het plaatsen van 4 windturbines verantwoord is voor de omwonenden. Ik vraag u om op basis van onderstaande bevindingen de MER rapportage bij te stellen en uw eigen conclusies en besluit te baseren op deze bijgestelde versie. Indien de bijgestelde rapportage leidt tot andere conclusies, vraag ik u ook de verantwoordelijkheid te nemen en te komen tot andere besluiten. Immers, het draait hier niet alleen om de inwoners van Diemen maar ook om de gezondheid van de inwoners van de regiogemeenten.	Zie het antwoord bij 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
43.1		Overige punten	Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 44		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
44.1		1) In 2022 is door de gemeente Diemen aangegeven dat nog niet besloten is of er daadwerkelijk windlocaties worden opgenomen in het omgevingsbeleid van Diemen en dat voor een weloverwogen besluit is gestart met de MER-procedure door middel van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (hierna NRD). Ook in de MER Wind Diemen wordt op blad 6 aangegeven dat er nog niet besloten is of er daadwerkelijk concrete windlocaties worden opgenomen in het omgevingsbeleid van Diemen. Tijdens de meeting op 10 januari 2024 gaf de heer M. Schmid aan dat het met betrekking tot windturbines een Ja, mits beleid wordt gehanteerd. Wanneer heeft het omslagpunt van gemeente Diemen van nog niet besloten of er daadwerkelijk windlocaties worden opgenomen in het omgevingsbeleid van Diemen naar een Ja, mits plaatsgevonden? Uit het eerste uitgangspunt blijkt een open minded uitgangspunt terwijl uit het tweede uitgangspunt reeds een fixed minded uitgangspunt blijkt. Een Ja, mits straalt geen objectiviteit uit. Het geeft aan dat de gemeente Diemen (intern?) al het besluit heeft genomen om windturbines binnen de gemeentegrenzen te plaatsen. Dit zal enkel en alleen niet gebeuren indien de plaatsing meer dan enige overlast zal geven.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw zorgen. Op 17 juni 2021 heeft de gemeenteraad van Diemen de RES 1.0 vastgesteld. Onderdeel van dit besluit was om 'de ambitie van de regio Noord-Holland Zuid van 2,7 TWh als uitgangspunt te hanteren voor opwek in 2030 in de regio Noord-Holland Zuid, en daarmee bij te dragen aan de landelijke opgave van 35 TWh hernieuwbare energie in 2030.' Sindsdien heeft het college van B en W deze ambitie uitgedragen en is er stapsgewijs gewerkt aan de concretisering van de RES zoekgebieden. Zie voor een compleet overzicht van deze stappen de Aanvulling MER Wind Diemen. In hoofdstuk 2 vindt u een tabel met alle milieuoverwegingen bij de locatiekeuze van zoekgebieden. In hetzelfde document, ook in hoofdstuk 2, wordt beschreven welke rol windenergie speelt bij het behalen van de Diemense doelstelling om in 2040 geen fossiele energie meer te gebruiken.	
44.2		2) Tijdens de meeting op 10 januari 2024 gaf de heer M. Schmid aan dat de slagschaduwmeting zou plaatsvinden door middel van een kastje aan de muur bij huizen in het 'slagschaduwgebied'. Door wie worden deze kastjes bekostigd, geplaatst, onderhouden, uitgelezen en hoe worden de gegevens beoordeeld? Indien slagschaduwmeting niet door middel van kastjes plaatsvindt, hoe vindt dan de meting plaats en door wie?	Een mogelijke toekomstige uitbater moet ervoor zorgen dat een windpark aan de wet- en regelgeving voldoet. Hoe een stilstandvoorziening t.b.v. slagschaduw technisch uitgewerkt wordt is onderdeel van een mogelijke volgende fase waarin een initiatiefnemer met een concreet plan aan de slag gaat.	

44.3	(Externe) veiligheid	3) In de MER is niets opgenomen met betrekking tot de verkeersveiligheid. In een artikel van het Parool van 8 november 2023 is aangegeven dat: Rijkswaterstaat spreekt van een 'onaanvaardbaar verhoogd risico' voor de verkeersveiligheid op de snelwegen rond de Coentunnel. Twee van de drie geplande windmolens komen direct in het zichtveld van auto's op het knooppunt Coenplein, waar de A8 even buiten Amsterdam-Noord overgaat in ringweg A10. Daar is de verkeerssituatie al zeer complex, volgens snelwegbeheerder Rijkswaterstaat, en de windturbines zouden die nog minder overzichtelijk maken. Rijkswaterstaat schetst de situatie in een brief als een wirwar van wegen 'met veel rijstroken, route- en rijstrookkeuzes' in combinatie met een spitsstrook en een wisselbaan. Ook is het vaak druk en is het traject filegevoelig. 'Het is belangrijk dat weggebruikers hun aandacht maximaal bij de rijtaak hebben en dat de rijtaakbelasting niet verder wordt verhoogd.' Deze tekst is bijna een over te nemen voor de situatie bij het verkeersknooppunt bij Diemen. Het verschil is dat bij verkeersknooppunt Diemen niet zoals bij de Coentunnel twee van de drie maar vier van de vier geplande windturbines direct in het zichtveld van auto's zullen komen. Bijna elke ochtend en avond staat er file bij knooppunt Diemen. De ervaring leert dat de file tijdens de avondspits richting Amsterdam-Noord/ Zaandam begint bij windturbinelocatie A en B. In MER wind Diemen is aangegeven dat Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (hierna SWOV) onderzoek heeft gedaan naar de invloed op de verkeersveiligheid. Wie heeft zitting in SWOV? Is het onderzoek van algemene aard of is ook de locatie van de windturbines in Diemen in het onderzoek opgenomen. Is Rijkswaterstaat reeds geconsulteerd in verband met de verkeersveiligheid van knooppunt Diemen?	Met Rijkswaterstaat (RWS) - die overigens ook de grondeigenaar is van drie van de vier zoekgebieden - is inderdaad al gesproken. RWS eist een verkeersveiligheidsanalyse alvorens er windturbines in de beoogde gebieden kunnen worden geplaatst. Dit onderzoek moet in een eventuele volgende fase worden uitgevoerd.	
44.4	(Externe) veiligheid	4) In MER Wind Diemen is op blad 47 aangegeven dat Obstakelverlichting vormt een tweede bron van licht-hinder. De algemene richtlijn voor obstakelverlichting stelt het voeren van obstakelverlichting verplicht voor alle windturbines met een tiphoogte van 150 meter of meer. Eén van de uitzonderingen hierop is de plaatsing van een windturbine van minimaal 100 meter tiphoogte binnen een zone van 120 meter vanaf een snel- of vaarweg22. Door de ligging van (delen van) de zoekgebieden in de nabijheid van het Amsterdam-Rijnkanaal en de snelwegen A1 en A9 kan het zo zijn dat obstakelverlichting verplicht is voor de windturbines. Tijdens de meeting op 10 januari 2024 werd door géén van de aanwezige partijen aangegeven dat voor de te plaatsen windturbines een obstakelverlichting verplicht is. Dit zou betekenen dat in de nacht een wirwar van lichtjes aanwezig zal zijn (buiten de reeds geplaatste reclamemast). Waarom is dit tijdens de meeting niet medegedeeld aan de aanwezigen? Een wirwar van lichtjes zal ook de verkeersveiligheid beïnvloeden. Is dit meegenomen bij de beoordeling van de verkeersveiligheid (zie ook punt 3)?	Obstakelverlichting is in het MER bekeken. Er is geen reden waarom het onderwerp niet ter sprake is gekomen tijdens de informatiebijeenkomst.	
44.5	Energie	5) Op de meeting van 10 januari 2024 werd door de gemeente aangegeven dat zij de business case van haar zoekgebieden aan het doorrekenen is. • Waar komt uw berekening van de business case op uit en wat gaat u daar precies mee doen? • Wie heeft het besluit genomen om een business-case berekening te maken? Is dit niet aan de initiatiefnemers? • Is het berekenen van de business case een taak van de gemeente? Zo ja, dan verzoek ik u hier de redenen van aan te geven (graag met onderliggende schriftelijke stukken). Zo nee, waarom vindt deze berekening dan wel plaats? • Worden de kosten van het berekenen van de business case doorbelast aan de initiatiefnemers? Zo nee, waarom niet? Zo ja, zal bij de doorbelasting ook een kostenopslag aanwezig zijn? Zo nee, waarom niet?	De gemeente heeft geen economisch belang bij een mogelijke ontwikkeling van windturbines in Diemen. Onderdeel van de afweging is wel of windturbines in Diemen financieel haalbaar zijn. Want als dat niet zo is heeft het weinig zin om door te gaan. Daarom heeft de gemeente de financiële haalbaarheid van de verschillende alternatieven uit het MER laten onderzoeken. Het rapport van Pondera vindt u bij de stukken. Een samenvatting van het rapport is opgenomen in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 2. Zie ook het antwoord op 27.8 . De gemeente gaat er niet van uit dat kosten verhaald kunnen worden op een eventuele toekomstige initiatiefnemer.	
44.6	Ecologie	6) In het rapport Windmolens in Diemen Onderzoek naar de haalbaarheid in het buitengebied van datum 28 juni 2012 van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling is op pagina 6 en 7 aangegeven dat Bureau Waardenburg een globaal natuuronderzoek uitgevoerd heeft in het kader van de Flora en faunawet. Is dit onderzoek ook overgelegd aan de onderzoekers van de studie UvA naar trekvogels en windturbines? Zo nee, waarom niet?	Dat onderzoek is niet overhandigd aan de onderzoekers van de UvA omdat het twaalf jaar oud is. Er wordt actuelere informatie gebruikt. Het MER bevat een actuele natuurtoets (MER, Bijlage II).	
44.7	Gezondheid	7) In MER Wind Diemen is niets opgenomen met betrekking tot Bisfenol-A terwijl dit in lage concentratie al een hormoon verstorende stof is en derhalve gezondheidsproblemen kan veroorzaken. Wat is de reden dat Bisfenol-A niet is opgenomen in de MER Wind Diemen? Tot zover mijn zienswijze NRD - MER Windlocaties.	Wij begrijpen uw zorg. Mogelijke windturbine-eigenaren dienen windmolens te plaatsen en te exploiteren die aan de milieuwetgeving voldoen. Deze toets vindt plaats in een eventuele fase van vergunningprocedure. De Europese regelgeving rond Bisfenol A is onlangs aangescherpt. De gemeente zal dit nauwgezet blijven volgen. Het planMER brengt effecten op het milieu van een mogelijke ruimtelijke ontwikkeling in kaart. Het MER is niet het instrument waarin een windturbine wordt getoetst.	

Zienswijze 45		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
45.1		Ik heb kennis genomen van uw absurde plannen om in en dichtbevolkt gebied zonnepanelen, windturbines en wat daarna nog meer komt, te plaatsen. Ik mag veronderstellen dat de nadelen van windturbines en zonnepanelen en andere 'groene' maatregelen jullie bekend zijn, en dat daarom uw onderzoek en gedeeltelijke herziening volkomen achterhaald en zinloos is.	Dank voor uw zienswijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen.	

45.2		De aan ons allen opgedrongen klimaatmaatregelen gaan geen enkel probleem oplossen, simpelweg omdat ze er niet zijn. Er gaat geen enkele bedreiging uit van klimaatverandering, er is geen schaarste in water, olie en gas, dus uw onderzoek om ons woongebied onleefbaar te maken om daarmee zogenaamd bij te dragen aan een betere planeet, is compleet overbodig en zelf desastreus voor de natuur, voor onze gezondheid, ons woongenot en ons gemeenschapsgeld; geld dat veel beter besteed kan worden. Alles moet blijkbaar kapot voor het grotere doel en voor de paar kruimels die je krijgt toegeworpen.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen.	
45.3		Ik wil voorstellen en bindend referendum over deze kwestie te houden, zoals dat betaamt in een democratie. Want als er meerderheid tegen is, kan het onderzoek ook achterwege blijven.	In Nederland is een bindend referendum momenteel niet mogelijk omdat daarvoor de Grondwet gewijzigd moet worden. De democratisch gekozen volksvertegenwoordigers in de gemeenteraad van Diemen nemen het besluit over de Ontwerp partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040.	

Zienswijze 46		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
46.1	Ecologie	1- De windmolens (m.n. de windmolen bij zoekgebied D) staat bij een ingang van het Diemberbos, daar broeden diverse bijzondere vogels (nachtegalen, blauwborsten, goudvinken en appelvinken) van wie het rustgebied verstoord wordt en die ook verhakseld kunnen worden door de wieken van de molen.	Dank voor uw zienswijze. Deze alinea's zijn ter kennisgeving aangenomen. Wij begrijpen uw zorgen. Het aspect Ecologie is, net als bij andere ruimtelijke ontwikkelingen ook hier een onderdeel wat wordt meegewogen en waarbij aan de wettelijke normen en regelgeving moet worden voldaan. Er is een Natuurtoets en een passende beoordeling uitgevoerd om risico's en knelpunten voor natuurwaarden in beeld te brengen. Nader onderzoek is nodig in de volgende projectfase om de exacte impact voor natuurwaarden in kaart te brengen. Onderdeel van het vervolgonderzoek is onderzoek naar aanvaringslactoffers doormiddel van mortaliteitsonderzoek.	
46.2	Ecologie	2- Dit argument geldt des te meer voor de windmolens in zoekgebied A en de vogels in de Vijfhoek. (Visarend, zeearend, boomvalk, matkop, kleine bonte specht, enz)	Zie hierboven.	
46.3	Weespersluis	3- De windmolens gaan voor overlast zorgen in de nog te bouwen woningen bij Weespersluis.	Zie het antwoord bij 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven), In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
46.4	Alle milieu-thema's	4- Er is niet voldoende rekening gehouden met de belangen van de tuinhuisjes in Driemond.	Zie ook het antwoord op 40.3 (recreatie en volkstuinen).	
46.5	Alle milieu-thema's	5- Met name voor die tuinhuisjes, maar ook voor de nieuwbouw in Weespersluis telt de slagschaduw en de geluidsoverlast	Zie het antwoord bij 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven), Zie ook het antwoord op 40.3 (recreatie en volkstuinen).	
46.6		6- Er worden geen voorstellen gedaan om de schade door waardedaling van de woningen te compenseren. Zelf woon ik aan de Lange Stammerdijk 75 te Driemond op ca. 1000 meter van de dichtstbijzijnde molen. Een waardedaling t.g.v. de molen is zeer waarschijnlijk. Ik zie niet in waarom deze kosten door mij zouden moeten worden gedragen en niet door de mensen die profiteren van de windmolen. Over de hoogte van de schade zou nader onderzoek nodig zijn, maar feit is dat vele inwoners van Driemond, de bezitters van de huisjes van de volkstuinen en de inwoners van de nieuwe wijk in Weesp forse schade lijden. Deze schade behoort als kostenpost te worden opgenomen in de stichtingskosten van de molens en te worden gecompenseerd aan de mensen die de schade lijden.	Zie het antwoord op 18.3 . Het is niet waarschijnlijk dat uw woning in waarde daalt.	

Zienswijze 47		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
47		Over de energietransitie heb ik nog een opmerking. Namelijk wil ik jullie vragen om bij het aanleggen van de "zonneparken" rekening te houden met de biodiversiteit. Dit kan door bijvoorbeeld inheemse wilde kruiden in te zaaien en zo een diverse bloemenweide te creëren onder de zonnepanelen. Op deze manier is het een win win voor de natuur. Hier een link: https://www.zmescience.com/science/newsscience/insects-can-thrive-amidst-solar-panels-fust-give-them-some-native-plants/ Mooi om dit mee te geven als eis aan de ondernemers die zonneparken bij ons willen aanleggen. Heel veel succes!	Dank voor uw zienswijze. In de Ontwerp partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 is een natuur-inclusieve inpassing van zonnepanelen als voorwaarde voor grootschalige zonne-projecten opgenomen.	

Zienswijze 48		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
48		De cooperaties De Windvogel en DiemerWind zijn blij met deze nieuwe stap in de ontwikkeling van windenergie in de gemeente Diemen. Het MER ziet er grondig uit, alle milieueffecten zijn in meer of mindere mate onderzocht. We zijn voorstander van het voorstel van het college om alle vier de windzoekgebieden voor te leggen aan de raad, om nader te onderzoeken middels een projectMER, en om te komen tot een zo optimaal mogelijk ingerichte opstelling met zo min mogelijk hinder en zoveel mogelijk profijt voor de omgeving. We zien dat een windpark met vier windmolens voor een zeer beperkt aantal mensen extra geluidhinder oplevert ten opzichte van twee windmolens, maar wel zeer veel meer stroom oplevert. Wij willen met deze zienswijze een aantal aandachtspunten meegeven ter overweging om aan het PlanMER toe te voegen dan wel om in het ProjectMER proces op te pakken:	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw zorgen.	
48.1	Businesscase	1. Uitvoerbaarheid (Financierbaarheid) Het is een gegeven dat we met een hoogtebeperking voor de windturbines te maken hebben. Het gevolg daarvan is dat er kleinere turbines komen met minder energieopbrengst. Vorig jaar zag het er naar uit dat er geen businesscase mogelijk was door deze hoogtebeperking. In 2023 is er een nieuwe SDE-categorie voor hoogtebeperkte windturbines bijgekomen, waardoor er wel een businesscase mogelijk is. De vraag is of deze categorie er in 2024 en 2025 nog steeds zal zijn. Voor initiatiefnemers is het een groot risico: als deze hoogtebeperkte SDE er niet is, dan is een andere vorm van financiering nodig om de windmolens rendabel te maken. Voor ons als initiatiefnemers is het daarom van belang om vaart te maken met de projectontwikkeling en de vergunningverlening, zodat nabije SDE-rondes gehaald kunnen worden.	Het is terecht dat u de gemeente wijst op het risico van een wegvallen van de speciale subsidie. De gemeente zal er alle mogelijke aan doen om de vaart in het proces te houden.	
48.2		2. Integrale benadering In eerder gesprekken en zienswijzen hebben wij al aangegeven voorstander te zijn van een integraal landschappelijk ontwerp. Niet alleen vanuit landschappelijk oogpunt maar ook vanwege het betrekken van omwonenden. Daarom is het van belang om de Amsterdamse zoekgebieden mee te nemen in het MER, dan wel de Amsterdamse MER naast die van Diemen te leggen om milieueffecten op de omgeving integraal te kunnen beoordelen. Wij kunnen hier niet vaak genoeg op hameren, als dit niet goed geborgd is, is geen gemeentegrens-overschrijden project mogelijk. Daarnaast levert het vertraging op wanneer studies opnieuw gedaan moeten worden, wanneer bijvoorbeeld blijkt dat een lijnopstelling langs het Amsterdam Rijn kanaal op Diemens grondgebied doorgaand naar Amsterdams grondgebied een goede optie zou blaken. Ook indien de gemeente Gooise Meren nog opties open heeft staan, verzoeken wij deze ook meenemen. Overigens zijn wij er voorstander van dat het MER ook toekomstige woningbouw meeneemt en hier de integraliteit opzoekt. Om de reden van integraliteit zoeken de coöperaties in de regio elkaar op om samen te werken waar mogelijk. De Windvogel, DiemerWind, de Amsterdamse coöperaties, Duurzaam Weesp en Wattnu hebben allen contact met elkaar om gezamenlijke ontwikkeling te verkennen en de omgeving optimaal te laten profiteren. Wij vinden het belangrijk dat de omgeving goed betrokken wordt, dat de omgeving zeggenschap krijgt middels lokaal eigendom en dat iedereen in de omgeving van de windmolens de gelegenheid kan krijgen om financieel te participeren.	Zie het antwoord bij 14.1 (samenhang Amsterdam) Ook de gemeente vindt het van groot belang om de omgeving goed bij een toekomstig windproject te betrekken. Zie hiervoor ook het antwoord bij 27.19 (toelichting lokaal eigendom)	
48.3	Slagschaduw	3. Slagschaduwnorm 1 uur per jaar contour inzichtelijk maken Voor het Amsterdamse windpark Noorderijplas heeft de Omgevingsdienst lokale normen opgesteld. Voor slagschaduw heeft zij een norm voorgeschreven van maximaal 1 uur per jaar. Dit heeft een flink effect op de businesscase, ongeveer een derving van 1 %. Het is van belang om deze 1-uurs norm ook in Diemen mee te nemen in het MER zodat bezien kan worden wat het effect is op de omgeving en op de energieopbrengst. Nu zijn in het MER opgenomen: 0 uur, 5.40 uur en 10 uur contouren.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Dit is een afweging die de gemeente Amsterdam heeft gemaakt. Het betreft een verscherping van de wettelijke norm. De gemeente Diemen gaat uit van de landelijke wet- en regelgeving. Een nieuw nationaal normenstelsel rond windturbines is momenteel in voorbereiding.	
48.4	Alle milieu-thema's	4. Maak maatregelen voor mitigatie van geluid en slagschaduw voor het voorkeursalternatief inzichtelijk In het MER staat: "Om de impact van windturbines op de leefomgeving te verminderen zijn diverse maatregelen te treffen. Stilstandvoorzieningen om slagschaduw te beperken of uilenveren om geluidemissies te verminderen zijn goede voorbeelden van maatregelen die zorgen voor minder hinder. Deze maatregelen zijn niet doorslaggevend voor de keuze voor een alternatief, doordat dit toepasbaar is bij alle alternatieven." Vanuit de ogen van initiatiefnemers zijn deze maatregelen juist wel van invloed op de keuze voor het voorkeursalternatief. Namelijk het alternatief met vier windmolens produceert in zijn geheel meer geluid dan de alternatieven met minder windmolens, maar wanneer een stille draaimodus wordt toegepast kan het geluid in zijn geheel verminderd worden, waardoor de verhouding geluid/opbrengst gunstiger uitpakt dan bij de alternatieven met minder windmolens. Deze mitigatie kan ook in het projectMER worden meegenomen.	Het beoordelen van mitigerende maatregelen (om mogelijke hinderlijke effecten te beperken) is geen wegingsfactor in het PlanMER. U schrijft terecht dat dit thuis hoort in een ProjectMER, als eenmaal bekend is welke turbines de initiatiefnemer wil plaatsen en op welke exacte locatie.	

48.5	Lokaal eigendom	5. Lokaal eigendom De coöperaties zijn het niet eens met de definities over Lokaal eigendom en Financiële participatie uit het Memo "Beleidsonderzoek kansen lokaal eigendom gemeente Diemen". We willen de gemeente erop wijzen dat alleen mede-eigenaarschap (middels een coöperatie) tot echt lokaal eigendom leidt en de andere vormen van financiële participatie niet. Financiële participatie is echt iets heel anders dan lokaal eigendom. Met eigendom is ook de zeggenschap over de windturbines geregeld. Met zeggenschap zit je als burger aan de knoppen, kun je hinder beperken en de opbrengsten eerlijk delen. Daarom zijn we voorstander van 100% lokaal coöperatief eigendom. Met de vier vormen (Mede-eigenaarschap/ Financiële deelneming/ Gebieds-/omgevingsfonds / Omwonendenregelingen) zijn wij bekend en die passen wij toe. Wij zien lokaal eigendom alleen in de vorm van (mede-)eigenaarschap als een succesvolle manier om de omgeving te laten meeprofiteren en aan de knoppen te laten zitten. De andere drie vormen zijn alleen financieel van aard en kunnen uiteraard door een coöperatie worden ingezet, maar ze dekken niet de lading van het lokaal eigendom waarbij de zeggenschap over de windmolens is geborgd via een coöperatie waarbij leden samen besluiten nemen over de ontwikkeling, de exploitatie en de opbrengsten.	Ook de gemeente vindt het van groot belang om de omgeving goed bij een toekomstig windproject te betrekken. De mogelijkheden om hierbij te sturen zijn voor de gemeente beperkt omdat de gemeente niet de grondeigenaar van de beoogde gebieden is. Daarnaast is de gemeente waarschijnlijk ook niet de vergunningverlener. Voor windprojecten van meer dan 5 MW is dat de provincie. Lees meer hierover in het antwoord bij 27.19.	
48.6	Lokaal eigendom	6. Lokaal eigendom verankeren in beleid Wij onderschrijven de conclusie in het Memo "Beleidsonderzoek kansen lokaal eigendom gemeente Diemen" dat lokaal eigendom opgenomen kan worden in het ruimtelijk gemeentelijk beleid. Waar wij het echter niet mee eens zijn, is dat niet geëist zou kunnen worden dat de initiatiefnemer daadwerkelijk het genoemde doel dienen te behalen, maar wel dat de initiatiefnemer moet aantonen hoe is getracht invulling te geven aan lokaal eigendom. In tegenstelling tot wat in de Memo van Royal Haskoning staat vermeld, hebben gemeenten wel degelijk mogelijkheden om voorwaarden te stellen aan de initiatiefnemers. Dit gebeurt al in vele gemeenten waaronder Amsterdam. Gemeenten hoeven alleen aanvragen in behandeling te nemen die aan de toetsingskaders voldoen of kunnen het initiatief kiezen dat het beste aansluit bij de voorwaarden. In de later te sluiten Anterieure overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer kunnen deze afspraken nog eens bevestigd worden. Vele gemeenten werken al op deze manier.	Zoals ook in het 'Beleidsonderzoek lokaal eigendom' van RHDHV staat beschreven, is de mate waarin de gemeente lokaal eigendom kan "afdwingen" afhankelijk van verschillende factoren, met als belangrijkste: is de gemeente grondeigenaar en past de ontwikkeling rechtstreeks binnen de ruimtelijke kaders van de gemeente? • De gemeente is niet de grondeigenaar van de wind- en zon-zoekgebieden (met uitzondering van zon-zoekgebied Gooiseweg en een klein stukje van wind-zoekgebied B). Daarom kan lokaal eigendom niet worden afgedwongen via de privaatrechtelijke weg (lokaal eigendom als voorwaarde stellen bij het uitgeven van de grond of in de privaatrechtelijke afspraken over het gebruiken van de grond). • Indien de ontwikkeling niet binnen de ruimtelijke kaders past (en daar gaan we in dit geval vanuit), dan heeft de gemeente ruimte om te beoordelen of de ontwikkeling toegestaan kan worden. Als de gemeente in haar beleid 'lokaal eigendom' als verplichting heeft opgenomen, dan kan in elk geval een inspanning hiertoe van een initiatiefnemer worden geëist. Vandaar dat de gemeente naar aanleiding van deze zienswijze 'lokaal eigendom' in de Partiele herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 dwingender wil neerzetten.	In reactie op de zienswijze gaan we de formuleringen op pag. 19 van de Partiele herziening dwingender maken als volgt: 1) "Als onderdeel van een goed participatietraject voor zonne- en windparken eist de gemeente dat een initiatiefnemer mogelijkheden zoekt om de omgeving mee te laten profiteren." 2) "De gemeente gaat hierbij uit van minimaal 50% deelname van inwoners uit Diemen en omliggende gemeenten in de vorm van (energie)coöperaties en/of gebiedsfondsden."
48.7		7. Een pleidooi voor een efficiënte projectontwikkeling Diemen wil in 2030 een bijdrage leveren aan de opwek van duurzame energie in het kader van de RES. Daarom wijst Diemen zoekgebieden aan voor windenergie. Windenergie is nodig om een bijdrage te leveren, omdat met windenergie grote hoeveelheden stroom opgewekt kunnen worden op een klein oppervlak. Een moderne windmolen wekt evenveel stroom op als 25 hectare zonnenveld. Wanneer de gemeente serieus werk wil maken van opwekking van windstroom in 2030, is een realistische projectplanning nodig waarbij de ruimtelijke besluiten zijn afgestemd met de ontwikkelende partij. Om dubbelwerk aan onderzoek en dubbele kosten te voorkomen is een goede samenwerking nodig. Een voorbeeld is het natuuronderzoek dat is uitgevoerd voor het PlanMer. Dit onderzoek zou ook voor het projectMER geschikt kunnen zijn als het volledige tellingen bevatte, wat verdergaat dan de nu verrichte een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling. Het natuuronderzoek voor het ProjectMER zal alsnog opgestart moeten worden, wat een jaar gaat duren. De coöperaties willen graag toekomstig onderzoek en de projectplanning op elkaar afstemmen teneinde de duurzame opwek in 2030 ook echt te realiseren. Er is geen tijd te verliezen.	We begrijpen de urgentie. De gemeente zal er alles mogelijke aan doen om de vaart in het proces te houden.	

Zienswijze 49		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
49		Geachte leden van B&W Diemen, Bijgaand treft u de zienswijze aan van de KlimaatRaad Diemen op de concept MER. De periode van planvorming en onderzoek is gestart in 2019. In december 2023 is de concept Milieu Effect Rapportage (MER) gepubliceerd. Via de MER is onderzocht hoe gevoelig de zoekgebieden en de omgeving van zoekgebieden zijn voor effecten die windturbines kunnen veroorzaken en waar de milieueffecten knellen. Op basis van deze onderzoeksresultaten zijn er alternatieven ontwikkeld voor de plaatsing van 1, 2,3 of 4 windmolens in de zoekgebieden. Overal waar windmolens geplaatst worden, grijpen die in de omgeving in. Dat blijkt ook uit de concept MER. Daarbij valt op dat er bij de beoordeling van de effecten van windturbines op de meeste thema's (indicatoren) nauwelijks verschillen te verwachten zijn tussen de zoekgebieden. Alleen de te verwachten geluidsoverlast, overlast door slagschaduw, aantasting van landschappelijke kwaliteiten en de impact op recreatie verschillen per zoekgebied. Daarbij past de kanttekening dat verschillende thema's nog om nader onderzoek vragen. De mate van overlast en de verschillen tussen de thema's ontstaan door de hoeveelheid windturbines die worden geplaatst. Het spreekt voor zich dat 4 windturbines meer overlast geven dan 1 windturbine. Maar vier windturbines hebben ook de hoogste energieopbrengst. Dit is het dilemma waar B&W voor staat.	Dank voor uw zienswijze. Dit punt is ter kennisgeving aangenomen.	

49.1		B&W heeft de voorkeur voor het alternatief waarin vier windturbines geplaatst kunnen worden. B&W heeft daarbij een belangenafweging gemaakt op basis van de ambities voor duurzame energie - zo veel mogelijk duurzame energie opwekken- en de impact op de leefomgeving. B& W vraagt aan de gemeenteraad om in te stemmen met dit voorkeursalternatief. Daarin past nader onderzoek, informatievoorziening en bewonersparticipatie waarin de bezwaren vanuit het oogpunt van landschapsbeheer, woonomgeving, milieu en natuur een plek krijgen. Het is opvallend dat in dit proces (dat de Klimaatnaad sinds 2019 volgt) vooral het geluid van tegenstanders van windenergie klinkt. Veranderingen in de woonomgeving gaan gepaard met angst voor een afname van de leef kwaliteit. Wel is het draagvlak voor energietransitie in de wijken groot. Het is van belang dat de gemeente Diemen dit draagvlak blijft ondersteunen en ontwikkelen door een zorgvuldig en transparant proces van voortgezet onderzoek, informatie, bewonersparticipatie en transparante besluitvorming. De Klimaat-Raad is van mening dat de gemeente Diemen via deze concept MER daar mee op de goede weg is.	Dank voor het compliment. Dit punt is verder ter kennisgeving aangenomen.	
49.2	Alle milieu-thema's	We geven u de volgende punten mee. • Voor de bepaling van de mate van te verwachten geluidsoverlast en te verwachten belasting van slagschaduw is een grafisch computermodel opgezet dat rekent volgens de Standaard Reken methode I uit het 'Reken- en meetvoorschrift geluid 2012'. Hierin zijn de betreffende windturbines opgenomen, als ook de spoorwegen, wegen en industrieterreinen in de directe omgeving. Ook de belasting via slagschaduw is via technische criteria onderzocht. Dat er ook verschillen zijn tussen de mate waarin mensen overlast ervaren wordt kort genoemd, maar niet nader geproblematiseerd. Ook wordt alleen de ervaring van overlast van laagfrequent geluid genoemd. Het is van belang dat in het vervolgproces ook de gevoelswaarde van overlast serieus wordt genomen	In het MER is de GES-methodiek (Gezondheidseffectscreening) gehanteerd. Dit is een screeningsmethode om de blootstelling aan verschillende milieuaspecten met verschillende gezondheidseffecten, ook onder grenswaarden, gezondheidskundig te kunnen beoordelen. Zie het antwoord op 42.1b voor meer informatie over laagfrequent geluid en de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 3.	
49.3	Energie	Niet belicht is de vraag welke windturbines van de hoogte die in de zoekgebieden passen nog verkrijgbaar zijn en welke geluidsbelasting deze turbines doorgaans veroorzaken. Dat is vervelend, aangezien in het rapport wel gesproken wordt over turbines met lage en hoge geluidsbelasting.	Windturbines met een tiphoogte van maximaal 145 meter zijn nog verkrijgbaar. Hierover is meer informatie te lezen in hoofdstuk 2 van de Aanvulling MER Wind Diemen. Welke turbine er gekozen wordt is nog niet bekend. Dit is een keuze voor een volgende fase waarin een eventuele initiatiefnemer met een plan komt. Hoe dan ook zal zo'n plan moeten voldoen aan de geluidsnormen.	
49.4	Energie	Bovendien heeft de hoogte ook invloed op de energieopbrengsten. Welke energieopbrengsten realistisch zijn met de verkrijgbare turbines lijkt ook niet onderzocht.	Zie het antwoord op 27.8 (financiële haalbaarheid)	
49.5		Op pagina 32 staat een fout. "Binnen de 500 meter zone bevinden zich in zoekgebied A, B en D geen panden met woonfunctie, in zoekgebied B 0 tot 5 panden." Dit moet zijn ". "A, C en D.."	Dank voor uw scherpe blik en de terugkoppeling	MER redactioneel aangepast
49.6		Wat onzes inziens bij de huidige manier van maken van de MER een nadeel is, is dat er geen aandacht is voor de positieve effecten van windturbines. In Die men zal er wel degelijk een direct meetbaar effect zijn na plaatsing van windturbines. Als de windturbines elektriciteit opwekken, zal de centrale in Diemen, die op gas draait, minder elektriciteit op hoeven te wekken. Wat een positieve invloed heeft op de uitstoot van kwalijke stoffen vanuit die centrale (uiteraard CO2 maar ook stikstof en andere stoffen).	De positieve effecten van windturbines gaan vooral over de energieopbrengsten. Zie de hoofdstukken 4.7 en 6.7 van het MER.	
49.7		Het is belangrijk dat de gemeente met de bewoners in de aangewezen zoekgebieden in gesprek blijft. Maar de gemeente staat ook voor de taak om belangen af te blijven wegen. Dat zijn niet alleen de belangen van deze bewoners. Het zijn ook niet de belangen van de kiezers. De gemeente staat voor de taak om ook de belangen van onze toekomstige generaties te wegen. Wij stellen voor dat de gemeente naar wegen zoekt hoe de bewoners die in de aangewezen zoekgebieden wonen, extra kunnen profiteren van de opbrengst van de windmolens. De Klimaatraad Diemen vindt het belangrijk dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt wat betreft een eigen aandeel in het opwekken van duurzame wind- en zonne-energie en warmtenetten. Hiermee wordt de afhankelijkheid van de grote spelers als Vattenfall een stuk minder, kan de lokale bevolking meedenken en meeprofiten en blijven de prijzen hopelijk lager maar in ieder geval beter beïnvloedbaar. Wij ondersteunen de keuze voor de vier zoekgebieden. Er moet een energielandschap komen die een leefbare toekomst voor onze kinderen en kleinkinderen garandeert.	Dit punt is ter kennisgeving aangenomen. Het college is het eens met de opvatting dat de keuzes die we nu maken ook van belang zijn voor toekomstige generaties. Wat betreft lokaal eigendom zie het antwoord op 27.19 .	

Zienswijze 50		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
50.1	Weespersluis	Ontwikkeling westelijk deel Weespersluis De MER houdt in onze ogen onvoldoende rekening met de ontwikkeling van het westelijk deel van Weespersluis, waarvoor een onherroepelijk bestemmingsplan actueel is. Hier komen circa 750 woningen. Daarvoor geldt een deel met een directe bouwtitel (geel) en een deel met een uitwerkingsbevoegdheid (groen). Omdat er nu twee bestemmingsplannen gelden met deels een uitwerkingsbevoegdheid wordt er voor het geheel binnenkort een nieuw omgevingsplan opgesteld. Het is niet correct om alleen uit te gaan van BAGgeregistreerde panden terwijl er in Weespersluis nog honderden woningen in aanbouw en ontwikkeling zijn. Ook de stedenbouwkundige opzet is al geruime tijd beschikbaar, deze is in het geheel niet opgevraagd en dus ook niet gebruikt. In bijlage 1 bij de MER is weliswaar een screenshot opgenomen van de faseringskaart van onze marketingwebsite, maar de stedenbouwkundige opzet, evenals het vigerende bestemmingsplan met uitwerkingsbevoegdheid, ontbreekt. Dat er nog geen ruimtelijk besluit is genomen over dit deel van de nieuwe woonwijk (pagina 106 van de MER) is niet correct. De stedenbouwkundige opzet voor het westelijk deel van Weespersluis is hier te vinden: https://bloemendalerpolder.mett.ni/kaart+deelplan+6/kaart+deelplan+6+presentatie/default.aspx. In de MER zijn aannames gedaan voor het westelijk deel van Weespersluis zonder dat deze gebaseerd zijn op een reële onderbouwing.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw zorgen. In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord bij 20.	
50.2	Geluid	Bevindingen voor geluid In de MER wordt aangegeven dat zoekgebied D op geluid het beste scoort omdat zich hier de minste woningen op korte afstand bevinden. Wij verzoeken u om, nadat u kennis heeft genomen van de stedenbouwkundige opzet voor het westelijk deel van Weespersluis, deze stelling aan te passen. Alle 750 woningen in het westelijk van Weespersluis vallen binnen de 1.500-meter zone, waarvan een substantieel deel zich op minder dan 1.000 meter afstand van de zoeklocaties C en D bevindt. Verder vallen ook meerdere andere buurten van Weespersluis binnen de 1.500-meter zone.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20. In MER deel A (hoofdstuk 4.1) is voor geluid een gevoeligheidsanalyse gemaakt van de zoekgebieden. In zonerings van 500, 1000 en 1500 meter rondom de zoekgebieden is in kaart gebracht hoeveel geluidgevoelige objecten er aanwezig zijn en wat de afstand is. Dit betreft een indicatie van aantal geluidgevoelig objecten in de omgeving, het gaat hier niet om zones die geluidbelasting of een geluidniveau weergeven. De zones hebben dan ook geen verdere status.	
50.3	Weespersluis	Cumulatieve geluidsbelasting In de MER wordt aangegeven dat voor het westelijk deel van Weespersluis gewerkt wordt met vrijeveldcontouren, dat er geen rekening is gehouden met de Waterlinie (omliggende ontsluitingsweg) en dat daarom het effect van de windturbines op de cumulatieve geluidsbelasting enigszins overschat is. Met andere woorden: In de MER wordt er van uit gegaan dat de overlast van geluid door windturbines in de praktijk lager zal zijn dan nu wordt ingeschat. Wij benadrukken dat de hoeveelheid verkeer op de Waterlinie in de nachtelijke uren vrijwel nihil is. Dat geldt ook voor vliegverkeer en het spoor. Windturbines draaien wel in de nachtelijke uren en zullen dan de belangrijkste geluidsbron zijn, waarmee zij een negatief effect zullen hebben op de gezondheid van bewoners in de zone waar de windturbines hoorbaar zijn. Het gaat dan overigens niet over uitsluitend het westelijk deel van Weespersluis, maar ook over een belangrijk deel van de rest van Weespersluis (al gebouwd of nog niet gebouwd). Verder gaat de MER er van uit dat de cumulatieve geluidsbelasting bij woningen achter de eerstelijnsbebouwing lager zal zijn door afscherming van eerstelijnsbebouwing. Dit conflicteert met de stedenbouwkundige opzet voor het westelijk deel van Weespersluis. Daarin bevindt zich juist aan de westelijke zijde de laagste bebouwing, die goed aansluit op het landelijke, open karakter van het landschap (dat tevens deel uitmaakt van natuurcompensatiegebied 't Breedland). Er is dus geen sprake van afscherming door eerstelijnsbebouwing. Bovendien is eerstelijnsbebouwing ook bebouwing; ook daar wonen mensen. Wij verzoeken u om deze aannames aan te passen nadat u de stedenbouwkundige opzet voor het westelijk deel van Weespersluis verwerkt heeft in de basisgegevens voor de MER.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20. Ook met cumulatieve geluidseffecten is rekening gehouden, zie hoofdstuk 6.1. van het MER. Wat betreft geluid in de nacht, zie het antwoord op 23b.1d. In een mogelijke volgende projectfase zullen er opnieuw onderzoeken worden uitgevoerd. Zie ook het antwoord op 27.16	
50.4	Slagschaduw	Slagschaduw Bij het bepalen van het aantal ernstig gehinderden als gevolg van de slagschaduwcontouren verzoeken wij om uw bevindingen pas te formuleren nadat u kennis heeft genomen van de stedenbouwkundige opzet voor het westelijk deel van Weespersluis. Een groot aantal woningen komt in de 5:40 slagschaduwcontour te liggen en een deel zelfs binnen de 10 uur contour.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20. De conclusie van het MER blijft gelijk. Alternatief 1 geeft de meeste impact van slagschaduw. Daar verandert een mogelijke kwantificering niets aan, want de hinder zal sowieso meer zijn dan de andere alternatieven. En in het geval van slagschaduw zullen de normen ook niet worden overschreden, de hoeveelheid aan slagschaduw duur zal bij alternatief 1 hoger zijn dan bij alternatief cluster 2, echter de norm zal niet worden overschreden, vanwege de stilstandvoorziening. De afweging van de impact is dan een bestuurlijke afweging.	
50.5	Landschap Ecologie	Effecten op landschap en recreatie Bij de zoeklocaties C en D geldt dat deze ook een effect hebben op het westelijk deel van Weespersluis. Beide zoeklocaties zorgen ervoor dat een windturbine prominent zichtbaar is vanuit de westelijke woongebieden van Weespersluis én vanuit het natuurcompensatiegebied 't Breedland, waartoe onder meer ook de cultuurhistorisch waardevolle Eendenkooi behoort. 't Breedland geldt niet alleen als 'uitloopgebied' (recreatiegebied) voor bewoners van Weespersluis, maar heeft in het kader van de Wet Natuurbescherming prominente status als natuurcompensatiegebied, waarin meerdere beschermde soorten hun leefgebied hebben. Langs het Amsterdam-Rijnkanaal loopt een belangrijke (recreatieve) wandel- en fietsroute voor bewoners van Weespersluis en van Weesp.	De gebieden aan de oostkant van het Amsterdam-Rijnkanaal worden beschermd doordat ze de status van Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) hebben. Met die status is in het MER rekening gehouden, en tevens ook met de Wet natuurbescherming (Wnb). Daarom leidt deze zienswijze niet tot aanpassing van het MER. In het MER en de natuurtoets zijn de natuurgebieden met een formele status in kaart gebracht. Het door u genoemde gebied is een compensatiegebied voor de soorten die waarschijnlijk aangetroffen zijn in het gebied waar (woningbouw)ontwikkeling plaatsvindt in Weespersluis. Het compensatiegebied heeft geen status zoals een NNN of natura 2000 gebied. De soorten waarvoor het ingericht is blijven daar ook zitten als er in de zoekgebieden windmolens zouden worden geplaatst. Zie ook het antwoord op 14.2 (BPL, NNN, landschap) en 40.3 (recreatie en volkstuinten).	

50.6		Afstemming zoeklocatie gemeente Amsterdam Zoals bekend is heeft de gemeente Amsterdam ook één of meerdere zoeklocaties voor windturbines aan de westzijde van het Amsterdam-Rijnkanaal in beeld. Ook hiervoor wordt binnenkort een MER opgesteld. Wij zijn van mening dat het niet zo kan zijn dat er per gemeente, direct aan de elkaar grenzende zoeklocaties onafhankelijk van elkaar in een MER worden onderzocht. Wij verzoeken u de zoeklocatie(s) van de gemeente Amsterdam deel uit laten maken van een integrale MER. Eenzelfde verzoek zullen wij aan de gemeente Amsterdam richten.	Zie het antwoord op 14.1 (samenhang Amsterdam)	
50.7		Participatie In de MER wordt gesteld dat er participatie heeft plaatsgevonden met bewoners. Van het deel van Weesper-sluis dat het dichtst bij de zoeklocaties C en D ligt, zijn de bewoners nog niet bekend. Deze bewoners zijn derhalve niet betrokken bij de participatie, maar hebben wel degelijk een belang.	Dit punt is ter kennisgeving aangenomen.	
50.8		Draagvlak Indien er al windturbines aan de rand van de gemeente Diemen op de grens met Weesper-sluis worden ge-realiseerd verzoeken wij u formeel vast te leggen dat bewoners van Weesper-sluis minimaal met dezelfde rechten kunnen participeren in deze voorziening als de inwoners van de gemeente Diemen. Zij ervaren im-mers de overlast terwijl de inwoners van Diemen op ruime afstand wonen.	Zie de antwoorden bij 27.19 (lokaal eigendom) en 39.2 (mitigerende maatregelen) Het is de bedoeling dat ook inwoners van Weesper-sluis en andere omliggende gemeenten kunnen partici-peren in een windpark.	
50.9	Alle milieu-thema's	Landelijke normen Voor windturbines wordt op dit moment gewerkt aan landelijke normen die verband houden met het beper-ken van hinder voor de omgeving rond windturbines. Deze landelijke normen zijn nog niet onherroepelijk. Zoals wethouder Sikkes-van den Berg vooruitlopend op de NRD eerder in een gesprek heeft aangegeven, gaan wij er van uit dat de landelijke normen ook voor de zoeklocaties C en D worden gehanteerd, zodra de landelijke normen zijn vastgesteld. We gaan er daarbij van uit dat hantering van de nieuwe landelijke nor-men mogelijk is tot het moment dat de windturbines daadwerkelijk zijn besteld. Wij vertrouwen erop hiermee een bijdrage geleverd te hebben aan de aanpassing van de MER Wind Die-men zodat deze wordt gebaseerd op de reële uitgangspunten voor omwonenden. Uiteraard zijn wij bereik-baar voor het beantwoorden van vragen, het geven van een nadere toelichting en het verstrekken van infor-matie die noodzakelijk is voor het op een juiste manier beschouwen van Weesper-sluis binnen de MER Wind Diemen.	Wanneer de landelijke normen zijn vastgesteld, zal er ook aan moeten worden voldaan. Voor het plan-MER volstaat het hanteren van de huidige normen als beoordelingskader. Het ligt voor de hand dat de nieuwe normen worden gehanteerd in de volgende fase bij een projectMER.	

Zienswijze 51		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
51		In de bijlage vindt u mijn zienswijze over de windturbines in Diemen.	Dank voor uw zienswijze. Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 52		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
52	Geluid	Hierbij mijn zienswijze in verband met de MER Diemen over plaatsing industriële windturbines. Minister Kra-mer heeft, in 2012, HDR eisen voor industrie veranderd van gemeten geluid in jaargemiddelden, omdat de echt gemeten geluiden vrijwel altijd te hoog zouden zijn om industriële windturbines te kunnen plaatsen. Dit vergat ik nog te melden. Ik verzoek u dit gegeven in uw overweging mee te nemen. Verder wens ik moed toe voortschrijdend inzicht toe te passen om een reeds ingeslagen weg te verlaten en een andere weg te gaan.	Dank voor uw zienswijze. Dit punt is ter kennisgeving aangenomen. Zie ook het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven).	
52		Dat wil zeggen, ik hoop dat u deze zienswijze ook zelf leest en niet alleen een tabel waarin argumenten van nuance zijn ontdaan en in een spreadsheet, een samenvatting van alle zienswijzes, verloren gaat. In Am-sterdam is dat namelijk wel gebeurd. Wat was het zondag 28 januari lekker zonnig weer hè? Ik zat al een paar uur binnen te zwoegen op de MER, zag het heerlijke weer en dacht: ik ga verder op het balkon. He-laas: het geluid van de stad (Indische Buurt) was zo overheersend dat ik, ondanks het prachtige weer, naar binnen vluchtte. Het geluid was erg hinderlijk. Gelukkig kan ik, langs het Sciencecenter, (zoekgebied Am-sterdam) via het Diemberbos, naar mijn volkstuin in Driemond, waar ik, zoals velen, zomers wél buiten kan zijn. Ik woon er zeker 7 maanden per jaar en zet me in voor o.a. de biodiversiteit. Voor hoe lang kunnen we op de tuin in het bos nog voor rust en stilte kiezen? Het Diemberbos dreigt immers een Turbinebos te wor-den. Diemen kiest, uit 4 "alternatieven", voor optie 1, optimale energieopbrengst. Uit de MER blijkt dat dit het enige aspect is wat gunstig is. Alle andere factoren scoren bij de overige 3 "alternatieven" zijn ongunstiger. Vooral op gebied van ecologie en soortenbescherming. Zie tabel. Amsterdam grenst met zoekgebied 5a aan het Diemberbos. En Utrecht ook. Huiveringwekkend! Als dit doorgaat wordt het Diemberbos een Turbinebos. Zie afbeelding.	Zoals u ziet behandelt de gemeente Diemen elke zienswijze individueel. Zie de antwoorden op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) en 27.2 (de afweging van het Die-mense college).	
52.1		Het begrip "alternatief" binnen de MER Diemen wordt volgens mij verkeerd want eenzijdig gebruikt. Andere alternatieven dan industriële windturbines worden niet genoemd. Deze zijn er wel, zoals CE Delft beschreef in het rapport: https://hetkanmetgemak.nl "Bij veel bestuurders leeft de angst dat klimaatdoelen onhaalbaar zijn zonder verdere groei van wind op land. In dit rapport wordt aangetoond dat we de keuze kunnen maken onze klimaatdoelen (en meer) te reali-seren zonder verdere groei van wind op land". Dus, gemeenteraad, windturbines op land zijn niet meer no-dig om de klimaatdoelen te halen, ook al wordt dit wel zo geframed.	Zie het antwoord op 5 De gemeente Diemen werk mee aan de landelijke klimaatdoelstellingen.	

52.2	Energie	Op 24 januari j.l. organiseerde groen platform Zuidoost een bijeenkomst om energietransitie te bespreken. Ook energieburgermeester Pauline Westendorp was aanwezig. Zij pleit voor: Helpt minder verbruik energie en helpt schone energie. Dit alternatief: halveren van gebruik energie, wordt niet benoemd in de MER. Terwijl dat nummer 1 zou moeten zijn. Door het plaatsen van industriële windturbines beloon je in feite het onbegrensde gebruik van energie en uitstoot van CO2. Het is een schijnoplossing, die veel weerstand oproept ivm verlies van nachtrust, stilte, ontspanning. Zo worden auto's wel slimmer in verbruik maar ook groter: het zuiniger effect teniet gedaan. Amsterdam wil 17 IWT's bouwen maar ook een datacentra in de Westpoort wat net zo veel energie verbruikt als de stad Haarlem. Wat is er mis met opslag op een harde schijf? Zelf ben ik ook verkeerd bezig met veel te veel foto's in de cloud. Dus ben ze aan het ordenen en ga ze overzetten op een harde schijf, met nog wel een paar in de cloud maar wel 90 % minder. Bewustwording. Diemen zou bijv het gebruik van harde schijven kunnen stimuleren. Het toekomstige datacentrum Westpoort verbruikt immers net zo veel energie als de stad Haarlem. Hier is winst te behalen! Het zou de gemeente Diemen sieren een andere weg in te slaan. De RES opdracht om landelijk 35 TW op te wekken is immers gehaald. Mocht er meer nodig zijn, zegt Den Haag, en Urgenda, dan verder met Wind op zee en zon op dak. Wat dat betreft is het mooi dat Diemen met Rijkswaterstaat de geluidswallen langs de snelwegen wil benutten.	Het college is het eens met uw hartenkreet dat energiebesparing een belangrijke sleutel is voor een succesvolle energietransitie. Hiervoor werkt de gemeente op volle kracht aan programma's, bijvoorbeeld om woningen te isoleren en bewoners te helpen bij het besparen van energie (dit laatste bijvoorbeeld met energiecoaches, fixers, witgoedregeling en gezamenlijke inkoopacties voor isolatie, dubbel glas en warmtepompen). Over de rol van windenergie in het energiesysteem van de toekomst verwijzen wij u naar het antwoord op 16.1.	
52.3	Gezondheid	Gezondheid - Het Banjerbos, in het Diemberbos, zal nooit meer zonder hinderlijke prikkels zijn. Geluid en continue draaiende wieken. Juist hier komen veel kinderen spelen die niet naar het buitenland op vakantie kunnen. Gevolg: - https://nos.nl/1/2506814. Kinderen die in armoede opgroeien bewegen minder en ook eten zij minder gezond voedsel", schetst het advies. "Deze oorzaken hebben een direct gevolg voor de schoolprestaties van kinderen en daarmee op de kansen in hun latere leven."	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven).	
52.4	Ecologie	Over geluid is al veel geschreven, o.a. in de zienswijze van de volkstuinten Linnaeus en Frankendaal. Echter, over het effect van geluid op bomen, planten, bodemleven etc. nog veel te weinig. Van trillingen weten we dat dit ongunstig is. Van vogels weten we dit: "Algemeen wordt uitgegaan van een verstoringafstand van 200 meter, waarbinnen sprake zal zijn van een reductie van het aantal weidevogels. De verstoringafstand zal in de praktijk nog (veel) verder kunnen openen. Voor de grutto, als voorbeeld, is de gemiddelde afstand waarbinnen een significant waarneembare aantalsreductie mogelijk is 370 meter, tot in het slechtste geval 680 meter". Vooraf infrastructuur, zoals in MER beschreven staat? Of toch veel natuur? Belonen we bodemloos energiegebruik ten koste van de natuur? Of gaan we voor de alternatieven?	Zie de antwoorden bij 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) en 23b.3b (vogelonderzoek UvA).	
52.5	Alle milieu-thema's	Bodem: volgens de MER daalt deze in de zoekgebieden met 10-60 cm omdat het veen is. Daar komt en CO2 bij vrij en deze kan dan ook niet meer opgeslagen worden. Maar wat betekent dit in natte tijden? Of in droge: want ook het water kan dan niet meer opgeslagen worden.	Uw beschouwing is ter kennisgeving aangenomen.	
52.6	Gezondheid	Bisfenol A, afkomstig van de wieken van windturbines (net als fijnstof en microplastics, wordt door het RIVM aangemerkt als ZZS (Zeer Zorgwekkende Stof). Bisfenol A, bij extreem kleine hoeveelheid, verontreinigt vele liters water. De wet Bodembescherming stelt dat er een zorgplicht geldt vanuit de Omgevingsdienst, wanneer er sprake is van mogelijk ernstige bodemverontreiniging die risico's vormen voor mens, het ecosysteem en het grondwater. In de MER lees ik niet dat deze stof gemeten is. Daarom zou eerst onderzocht moeten worden, een nulmeting, naar de aanwezigheid van fijnstof, microplastics en BPA in het oppervlaktewater en in de grond rondom de plaats waar de windturbines komen, te meten. Bron: Provincie Flevoland, motie 1 nov 2023, tot allerlei onderzoeken. Dit zou voor Diemen ook moeten gelden, onderzoekt immers ook plaatsing windturbines.	Zie de antwoorden op 44.7 en 27.16 .	
52.7	Duurzaamheid	indirect: de winning van de zeldzame metalen, nodig voor windturbines, via diepzeemijnbouw verstoort mogelijk veel meer leven dan gedacht.	Elke vorm van energieopwekking heeft helaas nadelen. De nadelen van windenergie zijn minder erg dan de nadelen van de meeste andere (fossiele) vormen van energieopwekking.	
52.8	Ecologie	Dierenleven Dieren hebben een aangesloten stuk natuur nodig om als populatie in stand te blijven. De Dierenier andere Scheggen. Verstoring verminderd deze voorwaarde.	Wij begrijpen uw zorgen. Het aspect Ecologie is, net als bij andere ruimtelijke ontwikkelingen ook hier een onderdeel wat wordt meegewogen en waarbij aan de wettelijke normen en regelgeving moet worden voldaan. Er is een Natuurtoets en een passende beoordeling uitgevoerd om risico's en knelpunten voor natuurwaarden in beeld te brengen. Nader onderzoek is nodig in de volgende projectfase om de exacte impact voor natuurwaarden in kaart te brengen. Onderdeel van het vervolgonderzoek is onderzoek naar aanvaringslactoffers doormiddel van mortaliteitsonderzoek.	
52.9	Ecologie	Insecten. Duits onderzoek 2017 totale hoeveelheid vliegend insectenbiomassa in Noord-Duitsland in 27 jaar met meer dan 75% is afgenomen. Trekkende vliegende insecten zoeken in grote zwermen hoge en snelle luchtstromen en laten zich zo naar verre broedplaatsen vervoeren. In deze tocht blijken ze door de rotorbladen in grote aantallen geraakt te worden. Kilo's per turbine. Ook de leuke, bijv het orangetipje dat door de Vrienden van het Diemberbos tot de BIG Five gerekend wordt. Net als de Havik die er broedt.	Zie het antwoord hierboven.	
52.10	Ecologie	Ringslangen: De betekenis van Diempolder en Diemberbos voor de ringslang is groot en deze waarde is moeilijk elders te vervangen. Bron: omgevingswet provincie Noord-Holland: Diempolder en Diemberbos (A9)	Zie het antwoord hierboven.	

52.11	Ecologie	Vogels: Per turbine relatief kleine hoeveelheid vogels, maar door grote aantal niet meer te verwaarlozen. Vooral roofvogels, kwetsbaarste soort. Met name de rode wouw en buizerd, zeearend, havikachtigen, uilen, valkachtigen, reigers. Op de rode wouw na, worden al deze vogels regelmatig in het Diemberbos gezien. Sperwers en boomvalken (broedend in de populieren op de dijk naast het Amsterdam-Rijnkanaal) zijn op Frankendael en/of Linnaeus gezien. Vogels mijden de turbines, hebben daardoor kleiner leefgebied, vaak hoogkwalitatief open landschap. Dit is te zien in een plaatje (ook onderaan) in de link: groot gebied wordt vermeden door bijv. watervogels. https://www.researchgate.net/publication/335703152 Offshore wind farms and their effects on birds Vogelbewegingen rondom turbines. Kost hun veel energie.	Zie het antwoord hierboven.	
52.12	Ecologie	Hoe is het effect van windturbines op vogels precies berekend? Meestal op basis van "aanvaardbare sterfte", per turbine. Niet per 4 turbines. Op basis van twee methoden hebben de onderzoekers gekeken hoe de volgens de normen 'aanvaardbare sterfte' van invloed is op de populaties van de spreeuw, grutto, bruine kiekendief, lepelaar, ooievaar, visdief en zeearend. De resultaten laten zien dat de populatiegrootte zeer gevoelig kan zijn voor een kleine toename van de sterfte (ESM). In plaats van een verwaarloosbaar effect vonden de onderzoekers dat 1 % extra sterfte resulteerde in een afname van 2 tot 24% van het populatieniveau van de verschillende vogelsoorten na 10 jaar. Een verhoging van 5% van de bestaande sterfte resulteerde in een afname van de populaties met 9 tot 77% na 10 jaar, afhankelijk van de soort. Dit is het effect van 1 turbine. Wat is het effect van een turbine-bos? Wil Diemen dit echt? https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-esultaten/Onderzoeksinstituten/Environmental-Research/show-wenr/Impact-van-windturbines-op-vogelsterfte-vaak-onderschat.htm	Zie het antwoord hierboven.	
52.13	Ecologie	Vleermuizen: Botsingen met windenergieturbines is een van de belangrijkste oorzaken van vleermuissterfte in Noord-Amerika en Europa. O'Shea et al., 2016. Hoe zal dat in Diemen zijn? Schatting aantal slachtoffers op 10 tot 12 per windturbine per jaar. In Nederland gaat het op dit moment om ten minste 40.000 vleermuizen per jaar. In 2030 zal het opgesteld vermogen 3 keer zo groot zijn, zodat ook het aantal slachtoffers verder zal toenemen. rapport van Christian Voigt et al., "Bats in the Anthropocene: Conservation of Bats in a Changing World". De werkelijke aantallen liggen waarschijnlijk nog een stuk hoger, omdat lang niet alle karkassen bij tellingen worden gevonden. Uit een onderzoek van Smallwood uit 2020 blijkt dat speciaal getrainde honden ruim 6 keer zoveel karkassen vinden als mensen. Onderzoek van Smallwood uit 2020 Op Linnaeus vliegt de zeer zeldzame kleine dwergvleermuis. https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/kleine-dwergvleermuis	Zie het antwoord hierboven.	
52.14	Energie	Wat kan Diemen nog meer doen in plaats van industriële windturbines? - behoud alle bomen in het Diemberbos en bescherm het hele bos. Een van de meest effectieve manieren om de CO2-concentratie in de atmosfeer te verlagen is het tegengaan van ontbossing en het planten van bomen. Indien Nederland zijn klimaatbudget hiervoor zou aanwenden, heeft dit 100 keer meer CO2-besparing tot gevolg. Als Diemen dit doet, zijn er ook geen turbines nodig. - Nr 1 is isoleren van de slechts geïsoleerde huizen waar vaak de minst draagkrachtigen wonen die de hoogste energierekening hebben. Een groot deel van de woningen in Nederland heeft energielabel C of slechter. Het isoleren van deze huizen tot label B kan grotendeels kostenneutraal. De besparing aan brandstof die dit oplevert, is meer dan 2 keer zo groot als die van alle bestaande windmolens op land. - inzetten op opslag. ZomerWarmte kan prima in metaalslakkenbatterijen opgeslagen worden en de winterbehoefte dekken. Hierbij is wel veel volume nodig maar er kan bovenop gebouwd worden. Dus verplicht dit bij nieuwbouw. - Zet in op kleinschalige, buurtgrote energiestations. Combi van zonne-energie, opslag (benut ook de accu's van auto's) siliciumbatterijen) etc. Dit ontlast het elektriciteitsnet. En behoud de bereidheid voor de energieomslag omdat zonnepanelen beter benut worden. https://www.at5.nl/artikelen/219347/plan-voor-gratis-zonnepanelen-op-alle-noord-hollandsewoningen-zon-is-van-iedereen - Geen nieuwe datacentra. Stimuleer dat gebruik van chatGTP en AI alleen voor maatschappelijk nut gebruikt wordt, niet voor privé: verslinders van energie. Net als bitcoins. Ik neem aan dat de gemeente Diemen daar geen beleggingen in heeft?	Uw suggesties vallen buiten de scope van het MER en de Partijle herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040. Zie ook het antwoord op 5 (waarom de gemeente meewerkt aan de RES en nu niet allerlei andere zaken onderzoekt). Energiebesparing: zie het antwoord op 52.2 .	
52.15	Energie	> Overkap alle parkeerplaatsen of marktplaatsen met zonnepanelen in combinatie met opslag en laadpalen. Ook voor elektrische fietsen. https://solarmagazine.nl/nieuws-zonneenergie/i36034/solar-carpports-de-redding-van-de-zonne-energieevolutie-en-energietransitie > Er wordt altijd gerekend in verbruik van huishoudens. Dit is echter maar 5-10 % van het verbruik van energie. Transport en industrie verbruik is 90-95%. Hier is veel meer winst te halen. Een huishouden betaalt overigens 12 cent per kilowattuur. Het bedrijfsleven, schrik niet, 0,00115. Hoe groter het verbruik, hoe minder zij betalen. Stafforkorting. Minder verbruik is meer betalen. Dat zou andersom moeten. Ga naar Den Haag en overtuig hen hier een oplossing voor te zoeken, enorme winst! - Eenmaal in Den Haag, zoek dan naar een oplossing om energieverbruik eerlijk te belasten. Nu stoot de rijkste 1 procent van de wereldbevolking twee keer zoveel CO2 uit als de armste helft. Dat betekent dat zo'n 70 miljoen mensen dus twee keer zoveel uitstoot veroorzaken als de armste 3,5 miljard mensen, blijkt uit onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van Oxfam. Laat uitzoeken hoe dat in Nederland is. En stimuleer bewust zijn in Diemen kwa verbruik. - Dus trein ipv vliegtuig op korte afstanden, plantaardig ipv vlees, fiets ipv auto, bos ipv turbines.	Zie het antwoord hiervoor.	

52.16		Conclusie tabel: Optie 1, 4 industriële windturbines blijkt op vrijwel alle vlakken de meest belastende keuze. Met name op ruimtelijke kwaliteit en ecologie. Precies de bezwaren die ik, samen met veel anderen, heb op windturbines. Ik kan verder gaan maar ben ook beperkt in tijd en energie. Besef, gemeenteraad, aub, dat veel burgers al jaren, veel tijd en energie in moeten zetten om, ongeschoold hierin en onbetaald, om, juist voor het klimaat en de energiecrisis, te kiezen voor andere opties dan de industriële windturbines. Het vreet tijd, energie, toekomstperspectief. Het idee dat het straks nergens meer stil is, dag en nacht, alle dagen van het jaar. Of nergens een rustige horizon maar overal draaiende wieken. Nu al, is 1 windturbine, van 120 meter hoog, de Amstelvogel, te zien vanuit het fietspad. Gaaspermolenpad. Zo ver weg! Laat staan straks 4! 25 m hogere, op korte afstand. En nog eens 4 of meer van Amsterdam? En van Ronde Venen! Dag ontspanning en biodiversiteit in het Diemberbos, voor Diemen, ZuidOost, Oost, en waarschijnlijk ook vanuit het centrum. Beste gemeenteraadsleden, wees dapper. Ga geen achterhaalde weg in die veel weerstand oproept. Ga voor gezondheid, biodiversiteit en laten we samen naar de genoemde alternatieven kijken. Ik wens u veel wijsheid en standvastigheid toe.	Uw punt is ter kennisgeving aangenomen. Zie verder ook het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven)	

Zienswijze 53		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
53.1	Ecologie	Geacht college, Bij deze ontvangt u een zienswijze op het MER rapport MER Wind Diemen projectnummer 0478401.100definitief revisie 03. In bedoelde rapportage wordt aangegeven dat het ecologisch onderzoek is gebaseerd op een bureaustudie en een verkennend veldonderzoek. Een afdoend onderzoek naar de aanwezige natuurwaarden in de zoekgebieden en binnen de invloedssfeer van de windturbines heeft aldus niet plaatsgevonden. Zoals de stichting u bij brief d.d. 4 mei 2021 al aangaf is een afdoend onderzoek naar de natuurwaarden — wat dient te zijn uitgevoerd middels de voor de dier en plantsoorten geldende protocollen - onontbeerlijk. De stichting verwijst naar haar voornoemde schrijven.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw zorgen. Wat betreft uw vraag over aanvullend natuuronderzoek zie het antwoord op 27.16.	
53.2	Ecologie	Terecht geeft de nu voorliggende rapportage dan ook aan dat er nader onderzoek dient plaats te vinden de aanwezige natuurwaarden en de effecten van de windturbines daarop. Zolang dergelijk onderzoek er niet ligt is het naar het oordeel van de stichting aldus onmogelijk om te komen tot aanwijzing van locaties voor windturbines. De stichting adviseert u dan ook om - zoals het rapport aangeeft — dergelijk onderzoek te doen laten uitvoeren. Zij verzoekt u daarbij om de resultaten van bedoeld nader onderzoek aan de stichting te overleggen zodat daarop kan worden gereageerd.	Zie het antwoord op 27.16	

Zienswijze 54		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
54.1		• Vier windturbines vind ik prima • De voordelen wegen zwaarder dan de nadelen van met name geluidsoverlast • Investeer de publieke opbrengst in beperking geluidsoverlast	Dank voor uw zienswijze. Hoe eventuele opbrengsten moeten worden besteed wordt in een latere fase bepaald. De gemeente vindt het belangrijk dat de mensen uit de omgeving hierbij goed betrokken zijn.	
54.2	Geluid	Voor mij als inwoner van Diemen is het geluid van de windturbines het belangrijkste. Tijdens de informatieavond begreep ik dat de extra geluidshinder beperkt is. Als mijn aantekeningen kloppen, zorgen de vier windmolens volgens jullie cijfers voor significante geluidshinder voor vijf extra personen. Daarbij noemden jullie ongeveer 700 mensen die nu sowieso al geluidshinder ervaren. De voordelen van maximaal inzetten op windenergie wegen voor mij dan zwaarder dan de nadelen. Daarbij denk ik aan een oplossing. Mijn voorstel is om voor het publieke deel de opbrengsten van de windmolens te investeren in een geoormerkt gebiedsfonds. Dat geld wil ik investeren in beperking van geluidsoverlast in de gemeente. Het grote voordeel is dat iedereen daarvan profiteert in plaats van alleen zij die kunnen participeren in een energiecoöperatie. En zo kunnen zelfs minder dan 700 mensen geluidshinder ervaren. Concrete ideeën: • Stiller asfalt (met name de snelweg) - ik snap dat dit in overleg gaat met andere overheden • Diffractie naast snelwegen of gebiedsontsluitingswegen (zie bijvoorbeeld hier) • Diffractie ook naast het spoor (zie bijvoorbeeld hier) • Extra geluidschermen • Extra bomen of hagen rond de drukste (snel)wegen	Zie het antwoord hiervoor. Wij danken u voor het meedenken. Uw suggesties wat betreft de mitigatie van geluidsoverlast zijn interessant. Deze kunnen in een volgende fase nader worden bekeken. Het gaat er voor de gemeente in eerste instantie om dat mogelijke windturbines aan alle geldende normen voldoen. Daarmee is dan in principe geborgd dat de overlast binnen acceptabele grenzen blijft. Zie wat betreft lokaal eigendom en een gebiedsfonds ook de antwoorden op 27.19, 39.2 en 42.3a.	

Zienswijze 55		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
55		Hoewel ik zelf alle vertrouwen ben verloren dat belangen van eigen burgers en omwonenden mee wegen versus de RES ambities van gemeentebestuurders, Ik heb inmiddels meerder participatie trajecten meegeemaakt, waarbij het proces en de resultaten nauwelijks weergegeven wat omwonenden echt willen overbrengen. Maar voor de goede orde laat ik mijn geluid en argumenten toch horen. De argumenten hieronder heb ik even zwaar ingebracht bij andere trajecten elders rond Amsterdam, eveneens in dichtbevolkt gebied. En nu dus net zo goed nu Diemen op een kleine 800 meter van vele woningen toch de ambities weer opschroeft om maximaal te plaatsen ten koste van veel.	Dank voor uw zienswijze en dat u alsnog uw zienswijze heeft ingediend. Zie het antwoord op 40.1.	

55.1	Geluid	Geluidsbelasting Voor bewoners in de zone rondom voorgenomen plaatsen voor megawindturbines: in dit gebied zijn bewoners al blootgesteld aan hogere geluidsbelasting dan de normen. Een update van de geluidskaart loopt al jaren achter op wettelijke termijn en met uitbreiding transformator station, aanleg Uylanderbrug en S114 met slechts 80 cm geluidswering rond steeds drukker A1 zonder geluidsschermen, het drukke spoor zonder geluidsschermen, het drukke Amsterdam-Rijnkanaal en onder een aanvliegroute naar Schiphol is zeker dat de geluidsdruk alleen maar is toegenomen. De gemeente zou juist het belangrijk moeten vinden om de geluidsdruk binnen de grenzen te brengen voor omwonenden en natuur, in plaats van de te hoge geluidsdruk nu als argument te gebruiken dat er dan nog wel wat megawindturbine geluid en trillingen bij kunnen. Bovendien is het haalbaar en bewust onwetend om niet eerst de geluidskaart weer bij te werken, zeker met de wetenschap dat er heel veel geluid is bijgekomen. Er zijn inmiddels al metingen gedaan door ambtenaren die aangeven dat de zoemgeluiden, die Vattenval met het transformator complex boven wettelijke normen zit. Het is duidelijk dat windturbines daar weer een geluidsbelasting en trillingen aan toevoegen, met andere tijden ('s nachts) en andere pieken. Een gemeente zou dat niet moeten willen negeren, maar juist zeker willen weten dat haar burgers voldoende beschermd zijn. Bij negeren duwt een gemeentebestuur uiteindelijk haar eigen burgers in de hoek om zich te verdedigen om uiteindelijk de overlast weer binnen normen te brengen, met alle schade voor het beoogde rendement, zowel voor klimaat als financieel. En de belastingbetaler draait op voor de tegenvallers, niet de coöperaties.	Zie de antwoorden op de zienswijzen 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven), 27.2 (de afweging van het Diemense college) en 56.2 (geluidskaarten).	
55.2	Gezondheid	Gezondheid omwonenden De gemeente Diemen is en blijft aansprakelijk voor gevolgen gezondheid omwonenden bij welbewust besluit megawindturbines binnen een afstand van 10 x de tiphoogte te plaatsen. Er zijn veel onderzoeken, onzekerheden en discussies die leiden tot grote onzekerheid op de effecten op bevolking en in elk geval kan de gemeente Diemen niet uitsluiten dat de volksgezondheid geschaad wordt. Ambitie op binnen gemeentegrenzen op meest dichtbevolkte deel van de wereld megawindturbines op land te plaatsen boven het belang van de gezondheid van eigen burgers is haalbaar en een bestuur is aansprakelijk, nu en in de toekomst voor de gevolgen. Ik stel in elk geval u als gemeentebestuur aansprakelijk voor de gevolgen aan mijn gezondheid, nu en in de toekomst, bij een besluit tot plaatsing megawindturbines binnen 10 x de tiphoogte van mijn woning en leefomgeving.	Uw punt is ter kennisgeving aangenomen. De vergunningverlener (waarschijnlijk de provincie Noord Holland) zal toetsen of windturbines aan de wet- en regelgeving voldoen. Als dit het geval is, dan is er naar verwachting geen sprake van aansprakelijkheid.	
55.3	Ecologie	schade aan de natuur (hoofdgroenstructuur, verbindingzone). Het is ongekend, met alle kennis van nu, dat we in deze zeer kwetsbare zone, dicht op broedgebieden, verbindingzone, en compensatie natuurgebied in uitruil voor aanleg IJburg en energie centrale, deze mega windturbines willen plaatsen, nota bene met een groene gedachte. Inmiddels ruim bewezen is dat deze turbines trekvogel routes schaden, het leven onder de grond nivelleren, insecten en reptielen verdwijnen en diversiteit wordt nog verder teruggebracht. En dat in de smalle verbindingzone vanuit IJmeer, het Gooi tussen Amsterdam-Rijn kanaal en IJburg. Waar aan de ene kant alles moet wijken voor een groenzone, neemt Diemen zich voor maximaal windturbines te plaatsen.	Zie de antwoorden op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) en 27.2 (de afweging van het Diemense college).	
55.4	Lokaal eigendom	subsidie, matig rendement op land en geen participatie bewoners: De mega windturbines zijn op land als verre van optimaal en door de aanvliegroute zijn hier beperkingen in hoogte, waardoor ze nog minder efficiënt worden. Ook schermt de gemeente met participatie door omwonenden, maar daar is hier geen enkele sprake van. Voordat u in dat sprookje gelooft: check graag welke leden er in de betrokken windcoöperatie zijn, en wie daadwerkelijk in Diemen of omgeving woont. En wie zijn de bestuurders, wie heeft zeggenschap? Nee, de subsidies, gefinancierd uit belastinggelden, leiden ten dele tot winsten bij de energiemaatschappijen en andere investeerders, die feitelijk de windcorporaties besturen. Terwijl de windparken op zee veel meer opbrengsten hebben, en de schade daar veel meer beheerst en gecentraliseerd kan worden, wordt hier uit een decentrale RES ambitie toch nog op het laatst voorgesteld dit Diemense grondgebied te beschadigen, inclusief omwonenden en natuur.	Zie de antwoorden op 27.8 (financiële haalbaarheid) en 26.4 (daarom niet op zee).	
55.5		Wat dan wel: Houd het bij zonnepanelen, bij voorkeur tussen de drukke en lawaaiige knooppunten van snelwegen en spoor. Bescherm de beperkte groenzones en verbindingzone. Verleng de geluidsschermen langs A1 van Diemen tot aan Maxis Muiden, eventueel met zonnepanelen, zoals ook langs A9 rond Oudekerk ad Amstel. Plaats geluidsschermen/wallen langs 5114 en Vattenval transformator complex. Zie inderdaad af van grote datacenters of biomassacentrales waar inmiddels ook de inzichten veel completer zijn geworden. En houd ruimte om juist groene, duurzame wijken ooit te creëren, ruimte voor recreatie en natuur binnen de gemeente te bewaken en bij elk besluit diversiteit mee te wegen. Megawindturbines horen niet in dichtbevolkt gebied en woningen en waardevolle schaarse natuurgebieden op minimaal 10 x de tiphoogte. Dat past eenvoudigweg niet tussen Weesp, Diemen, IJburg en Muiden. Laat een RES ambitie van wethouders nu boven gezondheid en leefomgeving van eigen burgers gesteld worden. Niet plaatsen is ook een optie.	Grootschalige zonne-energie maakt ook onderdeel uit van de RES opgave. De gemeente Diemen is daar volop mee bezig en wijst in de Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 ook zon-projectgebied aan. Ook naar de mogelijkheid om de geluidsschermen te gebruiken wordt hierbij gekeken. Zie ook het antwoord op 16.1 .	

Zienswijze 56		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
56		Naar aanleiding van uw voorgenomen plannen om windturbines in de hoofd groenstructuur te plaatsen heb ik een aantal punten waarom ik u dringend verzoek deze overweging los te laten.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw zorgen.	

56.1	Ecologie	Allereerst Natuurlijk de Natuur; Soms is het middel erger dan de kwaal. Uiteraard doet de gemeente Diemen zijn/haar best t om opdrachten te volgen opgelegd vanuit de overheid. De RES.! Het klimaat moet gered. En daar ben ik het ook natuurlijk mee eens maar wel verantwoord en niet ten koste van de natuur en biodiversiteit Volgens onderzoek is zelf 90 procent van de mensen in staat om te gehoorzamen aan een opdracht ondanks en in de wetenschap dat door deze opdracht schade aan anderen wordt gedaan. Nu dit is het geval. Opdrachten vanuit het klimaatakkoord. (Waar het grootste deel de Eneco, shell, TenneT etc en industrie het voor het zeggen had/heeft. ??). Met het willen plaatsen van turbines in deze zoekgebieden doen jullie schade aan de kwetsbare verbindingzone, Dit is een feit. Het stuk natuur is al ontzettend uitgekleeft na het omleggen van de snelwegen. Er zijn mitigerende maatregelen genomen. En ja hoor, net zo makkelijk pikken jullie dit stuk weer terug van Natuur. Er is enorm veel effort gedaan om klein dier over de brug te krijgen. Ganzen en zwanen broeden in zoekgebied. En de 4 turbines zullen de vliegrou-tes van ons zo geliefde aalscholers volledig verstoren. (Deze vliegen nml altijd in een rechte lijn vanuit hun broedgebied (Naardermeer naar de Diem) trek de lijn zelf maar ook de kaart. Volgens onderzoek (recent VU data kan ik leveren indien gewenst) zullen in een omtrek van min 300 meter ale wurmen verdwijnen. Dit heeft enorme impact voor de weidevogels en ander klein gedierte. Ook zullen de ringslangen door trillingen en LAAG FREQUENT GELUID weggaan. Net als insecten en bijenkolonies en volken die leven in dit gebied. Ook vliegmuizen zullen dit niet overleven.	Wij begrijpen uw zorgen. Het aspect Ecologie is, net als bij andere ruimtelijke ontwikkelingen ook hier een onderdeel wat wordt meegewogen en waarbij aan de wettelijke normen en regelgeving moet worden vol- daan. Er is een Natuurtoets en een passende beoordeling uitgevoerd om risico's en knelpunten voor natuur- waarden in beeld te brengen. Nader onderzoek is nodig in de volgende projectfase om de exacte impact voor natuurwaarden in kaart te brengen. Onderdeel van het vervolgonderzoek is onderzoek naar aanva- ringsslachtoffers doormiddel van mortaliteitsonderzoek.	
56.2	Geluid	Geluid. Er is al een overschrijding van geluidsnormen hier rondom de Overdiemerweg. Daartoe heb ik meerdere malen om handhaving verzocht. HELAAS, word ik aan het lijntje gehouden met verkeerde en misleidende informatie. Keer op keer. Feit is dat de norm nu al wordt overschreden. In een bijeenkomst en informatie-avond over de windturbines Diemen heb ik ook al een verzoek ingediend om de geluidkaart te verkrijgen van de omgeving. Daar lopen jullie 20 jaar mee achter. Graag verzoek nu nogmaals de gemeente Diemen om de geluidkaart boven tafel te krijgen en graag hoor ik ook welke acties jullie gaan nemen om te voldoen aan de normen landelijk en Europees. Als jullie nu al niet kunnen handhaven. Hoe moet dat dan als jullie nog daar geluid van de turbines boeven op willen plaatsen. De buurt heeft enorme overlast. Oa Trein, Scheeps, Snelweg, Vattenval en Tennet.	Of er een overschrijding van de normen plaatsvindt vanwege wegverkeer kan niet worden beoordeeld aan de hand van het MER Wind Diemen. Het MER is geen toetsingsinstrument, maar brengt de effecten van mogelijke windturbines in kaart. Er wordt dan ook niet getoetst of er in de huidige situatie wordt voldaan voor de geluidnormen van o.a. wegverkeer. Dat neemt niet weg dat wij het vervelend vinden dat u hinder ondervindt. De geluidniveaukaarten worden elke vijf jaar geactualiseerd en worden beschikbaar gesteld via de website van de gemeente Diemen. De meest recente geluidkaarten zijn uit 2021, zie hiervoor: https://www.diemen.nl/Onderwerpen/Milieu/Geluidbelasting Op dit moment geldt het gemeentelijk actieplan geluid 2018-2022. Dit actieplan heeft alleen betrekking op gemeentelijke wegen. Daarvoor is de gemeente ook het bevoegd gezag. Er wordt gewerkt aan een nieuwe actieplan geluid 2024-2028. Dit actieplan is breder van opzet en richt zich naast gemeentewegen ook op rijkswegen, spoorwegen, scheepvaart op het Amsterdam-Rijnkanaal, vliegverkeer van en naar Schiphol en industrieterreinen. De gemeente Diemen is voor de meeste van deze andere geluidbronnen niet het bevoegd gezag. Indien sprake zou zijn van overschrijding van geluid-normen is de rijksoverheid (autosnelwegen, Amsterdam Rijn-kanaal en Schiphol) of ProRail (spoorwegen) hiervoor verantwoordelijk. Zij zijn ook wettelijk verplicht om de geluidbelasting te monitoren. De geluidzonen rond de bedrijventerreinen worden door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied beheerd namens de gemeente Diemen. Het ontwerp actieplan geluid 2024-2028 zal naar verwachting voor de zomer 2024 ter visie worden gelegd en zal daarna worden vastgesteld door het college van burgemeester en wethou- ders.	
56.3	Lokaal ei- gendom	Participatie buurtbewoners Wat een mooi marketingverhaal is over de burgerparticipatie en burgers betrekken. Nu, jullie betrekken ie- dereen, (vooral mensen uit het land coöperaties zoals de landelijke organisatie windvogel etc..). Dit is een investerings club waar die (redelijk risicoloos rendement haalt uit gesubsidieerde windturbines. Daarom wil- len ze het zo graag. Een investerings club. / en dat zijn dus niet de buurtbewoners. Laat dat nu eens door- dringen. Het een grote misleiding. Alweer zon 1,5 jaar geleden ben ik samen met mijn overbuurvrouw langs alle deuren gegaan van bewoners in de straal van 500/800 meter rond de geplande turbines. Niemand maar dan ook niemand was op de hoogte, niemand had een brief. (Zeker ook niet aan de Amsterdam IJburg kant) en we werden niet betrokken en zijn dus zeker niet participierend hier. Wij hebben geen enkel voordeel. (En we hebben ook geen egelclub die geld krijgt.) Ik heb daar nog een telefoontje gepleegd naar de burgerparticipatie orga- nissatie en ik kreeg doodleuk te horen dat deze bewoners vergeten waren. Sterker nog, ik voorzie juist dat wij juist wellicht nadeel ervaren met terug leveren van energie. Het net zit natuurlijk al vol als de turbines er zijn. En dan kunnen wij betalen voor terug levering. Hoe gaan jullie dit oplossen? Naast de waardevermindering van de huizen. Dus nee wij zijn geen partij in deze. En niemand trouwens van mijn bureu. Niemand heeft er voordeel van.	Zie het antwoord op 27.19 en ook het derde punt bij het antwoord op 39.2. De gemeente Diemen heeft gedurende het hele RES-proces en zeker ook tijdens het m.e.r.-proces veel- vuldig gecommuniceerd. Die gebeurde via persberichten, nieuwsbrieven, aankondigingen op de gemeen- telijke website en, in december 2023 zelfs via een gemeentebrief naar alle adressen in Diemen. Een overzicht van alle communicatiemomenten rond het MER kan worden opgevraagd bij de gemeente.	
56.4	Gezondheid	Gezondheid mensen en kinderen. Staat hier op 4 en bij de gemeente Diemen wellicht op 10. Maar uiteraard zou dit op 1 moeten staan. Zolang de onderzoeken niet kunnen bevestigen dat het laagfrequent geluid uiterst veilig is voor opgroeiende kin- deren en mensen. Mogen jullie de turbines niet plaatsen. Absoluut onverantwoord. De klachten van omwo- nenden van andere turbineparken Windturbines zijn enorm en lopen wijd uiteen. Er zijn genoeg artsen die melding hebben gemaakt van alle risico's. En toch willen jullie doorgaan. Uv straling zag en hoorde je ook niet, net als laag frequent geluid. Toch is het enorm schadelijk gebleken.). STOP!!!! Dus nu. Wees de wijste. Er wonen hier tien duizenden kinderen en mensen. Het is een dicht bevolkt gebied. Daar horen geen wind- turbines. Ook niet omdat jullie de opdracht hebben gekregen. Die kunnen jullie nml naast je neer leggen windturbines kunnen ook op zee. Het is nml ook jullie opdracht om de natuur en mensen beschermen. Daar zijn gemeenteraadsleden nml voor. Niet om de Tesla's te laten rijden van de 'groene investeerders van de windvogel. (Die wonen echt niet in de buurt hoor). Die al met de contractjes van landeigenaren wappert en overall intentieverklaringen weet te ontfutselen. Trap er niet in.	Zie de antwoorden op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) en 27.2 (de afweging van het Die- mense college). Zie ook het antwoord op 26.4 (wind op zee?).	

56.5	Landschap	Verstoring van zichtlijnen in het landschap en hinder van slagschaduw en knipperlichten. Het is een glijdende schaal naar benee in Diemen.... Wat ooit een groene gemeente was wordt dan een industriegebied. Dus mijn verzoek moge duidelijke zijn. STOP met de plannen (en al die ingevlogen adviesbureaus) nu het nog kan en wees er echt voor de buurt. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Zie ook het antwoord hiervoor.	

Zienswijze 57		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
57.1	Energie	Geachte gemeente Diemen, Wattnu is de energiecoöperatie in de gemeente Gooise Meren. Met bijna 2000 leden en meer dan 100 vrijwilligers en deels betaalde krachten zetten wij ons in om de energietransitie te versnellen langs vier pijlers: energie bewustzijn, energie besparen, energieopwekking en de warmtetransitie. Wij hebben sinds 2019 en samenwerkingsconvenant met de gemeente Gooise Meren, welke in 2023 is vernieuwd en verlengd tot en met 2030. In dit convenant wordt onze hechte samenwerking op de vier pijlers beschreven. Ons beleid is om, in lijn met de visie die door onze landelijke koepel Energie Samen is ontwikkeld, door te groeien naar en lokale energie- en warmtegemeenschap waarin bewoners en bedrijven voor, door en met elkaar zo weinig mogelijke energie gebruiken, zo veel mogelijk energie opwekken en deze opgewekte energie lokaal verbruiken en onderling verrekenen. Wattnu is enerzijds heel positief over de plannen voor de ontwikkeling van windenergie in de gemeente Diemen omdat wij zien dat wind belangrijk is in de mix van energieopwekking. Anderzijds zullen, gezien Diemen grenst aan Gooise Meren, ook bewoners en bedrijven in Gooise Meren geraakt worden door deze plannen. Voor en succesvolle ontwikkeling van de windmolens willen we en antal punten onder uw aandacht brengen: 1. Wattnu vindt dat lasten en lusten bij elkaar horen. Omwonenden in Diemen, Weesp, Amsterdam en Gooise Meren zullen de windmolens zien en horen. Daarom vinden wij belangrijk dat het profijt van de windmolens lokaal moet blijven. Dit is ook noodzakelijk om draagvlak te creëren. Wij hebben contact gezocht met de energiecoöperaties DiemerWind, Weesp Duurzaam en De Windvogel en de intentie besproken om deze windmolens gezamenlijk te ontwikkelen onder lokaal eigendom.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten. Lokaal eigendom: zie het antwoord op 27.19	
57.2	Lokaal eigendom	2. Wij pleiten ook voor 100% lokaal coöperatief eigendom zodat bewoners zeggenschap hebben over de windmolens en de opbrengsten daarvan. Lokaal eigendom gaat verder dan financieel participeren. Met lokaal eigendom ontstaat er ook een mate van zeggenschap waardoor bewoners (mede) keuzes kunnen maken over, bijvoorbeeld, de besteding van de opbrengsten aan de lokale gemeenschap. Wij vinden dat 100% lokaal coöperatief eigendom in het beleid moet worden afgedwongen.	De gemeente heeft de ambitie om 50% lokaal eigendom te realiseren, en niet 100%. Zie verder het antwoord op 27.19 .	
57.3	Energie	3. Het MER-rapport ziet er grondig uit en beperkt zich terecht niet tot de gemeentegrenzen van Diemen. Wij pleiten om voor het vervolgtraject de gemeentegrenzen los te laten en naar en optimaal aantal en plaatsing van windmolens te kijken. Bijvoorbeeld een optimale lijninstelling langs de westzijde van het Amsterdam-Rijnkanaal. Wij verzoeken hiervoor de samenwerking te zoeken met de gemeenten Gooise Meren en Amsterdam.	Zie het antwoord op 14.1 (samenhang Amsterdam)	
57.4	Energie	4. Onze regio heeft netcongestie voor grootverbruikers en ook voor laagverbruikers gaat het net meer en meer knellen. Een van onze projecten betreft het ontwikkelen van en Smart Energiehub. In onze verkenningen is gebleken dat wind naast zon essentieel is om congestie te verminderen. Wij pleiten ervoor om in het vervolgtraject te onderzoeken hoe de windmolens lokaal ingezet kunnen worden om onze congestieproblemen te verminderen middels local4local-oplossingen.	Zie het antwoord op 16.1 (rol wind in energiesysteem). Dank voor de waardevolle suggestie om in het vervolgtraject te onderzoeken hoe windmolens lokaal ingezet kunnen worden om onze congestieproblemen te verminderen middels local4local-oplossingen.	

Zienswijze 58		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
58		Allereerst vind ik de zoekgebieden te dicht bij Weesp en Driemond. De gemeente Diemen houdt hier geen rekening met de bureu. Daarnaast zijn windturbines per definitie ongeschikt, want slecht voor het milieu, flora en fauna.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw zorgen. Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven)	
58.1	Geluid	Infrasoon en laagfrequent geluid dringen je huis binnen. Landen om ons heen kennen andere normen waardoor windmolens daar op veel grotere afstanden van huizen moeten worden geplaatst, maar daar is ook veel meer ruimte. Zo mogen in Duitsland geen windmolens worden geplaatst op minder dan 1.000 meter van woningen, terwijl in Frankrijk zelfs een minimumafstand geldt van 1.500 meter. Voormalig minister Kamp, zelf verantwoordelijk voor energietransitie, verklaarde dan ook dat Nederland te kleinschalig is voor windmolens op land. Bij een geluidsniveau van 45 dB ondervindt meer dan 30% van de omwonenden in een straal van 2,5 km hinder (GGD Amsterdam). De wettelijke norm is 47 dB. Aangeraden wordt om zeker 1,5 tot 2.5 km afstand te houden tussen windturbines en woonwijken.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. In het MER zijn de effecten van mogelijke windturbines in kaart gebracht, daarbij zijn is zowel de categorie 45 dB als de 47 dB categorie in beeld gebracht.	
58.2	Gezondheid	Er is een duidelijk verband tussen het geluid van windturbines en hinder. In lijn met de definitie van gezondheid van de WHO (World Health Organization) wordt hinder ook beschouwd als een schadelijk gezondheidseffect.	De WHO-normen zijn beschouwd in het MER.	

58.3	Slagschaduw	Andere hinder van de windmolens is slagschaduw, dit geeft het effect van een knipperende lamp. Elke turbine heeft sowieso een groot knipperend licht, wit en rood wat tot in de verre omtrek te zien is.	Slagschaduw wordt in het MER beschouwd, in hoofdstuk 6, in paragraaf lichthinder. Evenals de obstakelverlichting.
58.4	Waardedaling	Tot slot kan de waardevermindering van huizen in de nabijheid van windturbines sterk dalen en oplopen tot wel 30%.	Zie het antwoord op 18.3 .
58.5	Duurzaamheid	Bijzonder is dat het Centraal Planbureau tot de conclusie is gekomen dat windturbines ook veel meer kosten dan ze opleveren. Uit een rapport dat in opdracht van het ministerie van Economische zaken is gemaakt, komt onder meer naar voren dat de windmolenparken die het kabinet op zee wil plaatsen, 5 miljard euro meer kosten dan het de samenleving oplevert. Kortom, er is geen enkele reden te bedenken waarom een windturbine wel een goed idee is.	Uw punt is ter kennisgeving aangenomen. Zie ook het antwoord op 5 (Klimaatakkoord en RES).

Zienswijze 59		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
59.1	Energie	Geachte gemeente Diemen, Weesp Duurzaam is en lokale Energie Coöperatie (WD) die zich inzet voor de burgers in het Amsterdamse stadsgebied Weesp en Driemond. Wij zijn een partij met en zeer beperkt winst oogmerk (max 5%) dat is nodig om de coöperatieve deelnemers (allen inwoners van Weesp) en rendement te kunnen geven op hun investering. De eventuele overwinsten zullen geheel in duurzame initiatieven (zoals via en omgevingsfonds) worden geïnvesteerd met als doel dat het geld terug naar de gemeenschap gaat. In Weesp ligt het onderwerp windmolens al enkele jaren gevoelig. Door de gemeenteraad en het college is vlak voordat onze gemeente in Amsterdam op ging besloten de gemeente Weesp uit de RES-gebieden te halen. Vanwege de netcongestie problemen en om de doelstelling van de CO2-reductie te halen is duurzame windenergie naast zonne-energie naar onze mening nodig om een goede balans in de opgewekte hernieuwbare energie te krijgen gedurende het gehele jaar. Wij staan als Weesp Duurzaam neutraal in de politieke keuze die hierover wordt gemaakt, maar staan op zich positief tegenover en beslissing voor windenergie, vanuit de duurzame noodzaak. Onder de voorwaarde dat de overlast voor de burgers binnen de wettelijke kaders blijft.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten. Zie ook het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven).	
59.2	Energie	Uit de "Omgevingsvisie" en het "Beleidsonderzoek kansen lokaal eigendom gemeente Diemen" spreekt uw streven om in te zetten op 50% lokaal eigendom van de opgewekte energie. Wij willen ervoor pleiten om hierin verder te gaan. Een percentage van 50 voor lokaal eigendom is onzes inziens te laag en de beschrijving van lokaal zou ruimer moeten worden genomen dan 'inwoners van Diemen'. Een meer integrale ruimtelijke benadering schept ook de mogelijkheid de omwonenden mee te nemen in het participatieproces, ongeacht de gemeente waar ze wonen.	Zie het antwoord bij 27.19 (lokaal eigendom)	
59.3	Positief	De zinsnede op blz. 98 van uw Omgevingsvisie luidt: "Bij de realisatie van eventuele grootschalige duurzame energieprojecten zoals een zonne- en/of windpark is de inzet dat toekomstige winsten (deels) ten goede moeten komen aan de ontwikkeling van natuur en/of aan de inwoners van Diemen". Dit wijst op een toe te juichen intentie waar het gaat om het ten goede komen van toekomstige winsten aan burgers. Wij pleiten ervoor om daarbij voorbij de gemeentegrenzen van Diemen te denken, meer in de zin van de MER. De gemeente Diemen geeft door middel van een raadsbesluit aan dat het plaatsen van voorzieningen voor de grootschalige opwek van duurzame energie, zoals windmolens vallen onder de participatieverplichting zoals bedoeld in artikel 16.55 lid 7 Omgevingswet. Tevens geeft de gemeente aan zich als "verlengstuk van de inwoners" te zien en wil de gemeente de inwoners betrekken bij besluit- en beleidsvorming en de uitvoering. Positief wat ons betreft indien met bewoners ook de bewoners van Muiden en Weesp wordt bedoeld. Ons voorstel is om de bovengenoemde formuleringen te wijzigen in: 'om te streven naar 100% lokaal eigendom, waarmee wordt bedoeld 100% lokaal binnen Diemen/huiden/Weesp'. Tevens willen we ervoor pleiten om waar gesproken wordt over inwoners dat dan expliciet ook de inwoners van het voor de MER relevante gebied worden genoemd.	De gemeente heeft de ambitie om 50% lokaal eigendom te realiseren, en niet 100%. Lees meer hierover in het antwoord op 27.19 Wij zijn het eens met uw punt dan niet alleen Diemenaren, maar ook inwoners van buurgemeenten moeten kunnen participeren. Wij willen de betreffende zin in de Partiële herziening van de Omgevingsvisie 2040 wijzigen zodat buurgemeenten zich nog meer aangesproken voelen. Zie de voorgestelde wijziging bij 39.2 .	
59.4		Onze voornaamste motivatie is dat door de voorgenomen plaatsing van enkele molens tegen de gemeentegrenzen aan, de omliggende plaatsen Muiden (Gemeente Gooise meren) en Weesp (Gemeente Amsterdam) minstens de helft van de "last" zal ervaren van deze windmolens. Dus waarom dan niet ook van de lusten mogen meeprofitieren. Er is dan ook met 4 lokale coöperaties onderling een intentie uitgesproken om gezamenlijk met elkaar de ontwikkeling en exploitatie te willen gaan realiseren van deze 2-4 windmolens, indien u tot dit besluit komt. Het betreft de coöperaties Diemerwind (Diemen), Windvogel, Wattnu (Gooise meren) en Weesp Duurzaam (coöperatieve vereniging Weesp Eco Energie u.a.).	Uw punt is ter kennisgeving aangenomen. Goed dat de vier coöperaties samenwerken.	

59.5	Lokaal eigendom	Met de 4 vormen van lokaal eigendom: (mede-)eigenaarschap, financiële deelneming, gebiedsomgevingsfonds, omwonendenregelingen, zoals beschreven in de Leidraad financiële participatie 2 van de provincie Noord-Holland van lokaal eigendom, zijn wij bekend. Alleen de vorm van (mede) eigenaarschap is onzes inziens een succesvolle manier om de omgeving mee te laten mee profiteren en daadwerkelijk eigenaarschap te geven. De andere drie vormen zijn alleen financieel van aard en kunnen uiteraard ook door een energiecoöperatie worden ingezet. Maar ze dekken niet de lading van een lokaal eigendom waarbij de zeggenschap is geborgd via een coöperatief verband waarbij de leden samen besluiten Nemen over de ontwikkeling, exploitatie en de opbrengsten. Wij zouden de gemeente Diemen daarom willen vragen om aanvullend aan te geven dat er een sterke voorkeur is dat indien deze 4 coöperaties kunnen voldoen aan de door Diemen gestelde eisen deze combinatie van 4 coöperaties gezamenlijk het eerste recht krijgen om gezamenlijk deze 2-4 windmolens te mogen gaan ontwikkelen en exploiteren. En dat pas als wij niet aan de door u gestelde eisen zouden kunnen voldoen de markt zal worden betrokken. Dit helpt om de coöperaties en het mede-eigendom van de omwonenden voor op te stellen, naast dat u in het beleid voorwaarden stelt voor 100% lokaal eigendom.	Zie het antwoord bij 27.19 (lokaal eigendom)	
59.6	Lokaal eigendom	Nu geeft u tevens aan dat u de eigenaren (RWS en Staatsbosbeheer) van de grond dit niet dwingend kunt opleggen. Daarom vragen wij u hen wel dringend te verzoeken om bij de aanbesteding bovenstaande uitgangspunt primair te stellen. Tevens kunt u hen nu al (vooraf) deze vraag stellen, zodat het antwoord in uw procedure kan worden meegenomen. Het is voor ons zeer relevant wanneer op deze vraag een antwoord komt. Is het positief dan hoeven wij geen bezwaar bij u in te dienen, is het negatief dan wel. Wij zijn tegen windmolens binnen een straal van 1 km vanuit de gemeentegrens van Weesp, indien deze worden geëxploiteerd zonder dat wij als Weesp Duurzaam/Weesp Eco Energie coöperatieve (mede-) exploitant zijn. Als overweging geven we u mee dat het gesprek met omwonenden een andere invulling kan krijgen indien deze invulling van lokaal eigendom wordt meegenomen. Wij vernemen graag of u onze suggesties overneemt. Wij staan zeer open voor en verdiepend gesprek mocht daar behoefte aan zijn.	De gemeente Diemen is in gesprek met Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat. Deze partijen staan in beginsel ook welwillend tegenover een samenwerking met lokale coöperaties. Hoe het een en ander geregeld kan worden moet uit een mogelijk vervolgtraject blijken. Zie ook het eerdergenoemde onder 27.19 We nemen kennis van uw standpunt dat u geen steun geeft aan windturbines als deze niet lokaal en coöperatief worden geëxploiteerd. De gemeente gaat graag het gesprek met u aan.	

Zienswijze 81		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
60		Wij zijn tegen het plaatsen van de windturbines zoals voorgesteld door de gemeente Diemen. Zie hieronder de argumenten	Dank voor uw zienswijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	
60.1	Geluid	*- geluidsbelasting* voor bewoners in de zone rondom voorgenomen plaatsen voor megawindturbines: in dit gebied zijn bewoners al blootgesteld aan hogere geluidsbelasting dan de normen. Een update van de geluidskaart loopt al jaren achter op wettelijke termijn en met uitbreiding transformator station, aanleg Uylanderbrug en S114 met slecht 80 cm geluidswering rond steeds drukke Al zonder geluidsschermen, het drukke spoor zonder geluidsschermen, het drukke Amsterdam-Rijnkanaal en onder een aanvliegroute naar Schiphol is zeker dat de geluidsdruk alleen maar is toegenomen	Zie het antwoord op zienswijze 56.2 .	
60.2	Gezondheid	*- gezondheid omwonenden* de gemeente Diemen is en blijft aansprakelijk voor gevolgen gezondheid omwonenden bij welbewust besluit megawindturbines binnen een afstand van 10 x de tiphoogte te plaatsen. Er zijn veel onderzoeken, onzekerheden en discussies die leiden tot grote onzekerheid op de effecten op bevolking en in elk geval kan de gemeente Diemen niet uitsluiten dat de volksgezondheid geschaad wordt. Ambitie op binnen gemeentegrenzen op meest dichtbevolkte deel van de wereld megawindturbines op land te plaatsen boven het belang van de gezondheid van eigen burgers is laagbaar en een bestuur is aansprakelijk, nu en in de toekomst voor de gevolgen.	Zie het antwoord op 55.2 .	
60.3	Ecologie	*- schade aan de natuur (hoofdgroenstructuur, verbindingzone)* Het is ongekend, met alle kennis van nu, dat we in deze zeer kwetsbare zone, dicht op broedgebieden, verbindingzone, en compensatie natuurgebied in uitruil voor aanleg IJburg en energie centrale, deze mega windturbines willen plaatsen, nota bene met een groene gedachte. Inmiddels ruim bewezen is dat deze turbines trekvogel routes schaden, het leven onder de grond nivelleren, insecten en reptielen verdwijnen en diversiteit wordt nog verder teruggebracht. En dat in de smalle verbindingzone vanuit IJmeer, het Gooi tussen Amsterdam-Rijn kanaal en IJburg. Waar aan de ene kant alles moet wijken voor een groenzone, neemt Diemen zich voor maximaal windturbines te plaatsen.	Zie de antwoorden op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) en 27.2 (de afweging van het Diemense college).	
60.4	Lokaal eigendom	*subsidie, matig rendement op land en geen participatie bewoners*: De mega windturbines zijn op land als verre van optimaal en door de aanvliegroute zijn hier beperkingen in hoogte, waardoor ze nog minder efficiënt worden. Ook schermt de gemeente met participatie door omwonenden, maar daar is hier geen enkele sprake van. Nee, subsidies van belastinggelden, die tot winsten leiden bij de energiemaatschappijen en andere investeerders, die feitelijk de windcorporaties besturen. Terwijl de windparken op zee veel meer opbrengsten hebben, en de schade daar veel meer beheerst en gecentraliseerd kan worden, wordt hier uit een decentrale RES-ambities toch nog voorgesteld het gebied te beschadigen, inclusief omwonenden en natuur.	Zie de antwoorden op 27.8 (financiële haalbaarheid) en 26.4 (daarom niet op zee).	

60.5		*Wat dan wel:* Houd het bij zonnepanelen, bij voorkeur tussen de drukke en lawaaiige knooppunten van snelwegen en spoor. Bescherm de beperkte groenzones en verbindingzone. Verleng de geluidsschermen langs A1 van Diemen tot aan Maxis Muiden, eventueel met zonnepanelen, zoals ook langs A9 rond Oudekerk ad Amstel. Megawindturbines horen niet in dichtbevolkt gebied en woningen en waardevolle schaarse natuurgebieden op minimaal 10 x de tiphoogte. Dat pas eenvoudigweg niet tussen Weesp, Diemen, IJburg en Muiden. Laat een RES-ambitie van wethouders nu boven gezondheid en leefbaarheid voor eigen burgers gesteld worden. Niet plaatsen is ook een optie. Ik wens de gemeenteraad van Diemen veel wijsheid.	Grootschalige zonne-energie maakt ook onderdeel uit van de RES opgave. De gemeente Diemen is daar volop mee bezig en wijst in de Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 ook zon-projectgebied aan. Ook naar de mogelijkheid om de geluidsschermen te gebruiken wordt hierbij gekeken. Zie ook het antwoord op 16.1.	

Zienswijze 61		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
61		Geachte leden van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Diemen, Graag willen wij u middels deze brief informeren over de positie van Natuurmonumenten over de resultaten van de MER wind Diemen. Daarnaast willen wij u op de hoogte brengen van onze visie op wind -en zonne-energie in de provincie Noord-Holland. Na zorgvuldige bestudering van het milieueffectrapport (MER) Wind Diemen, willen wij namens Natuurmonumenten onze zienswijze kenbaar maken met betrekking tot het hoofdstuk "Ecologie" van het rapport. Onze standpunten zijn gebaseerd op onze missie om natuur en landschap in Nederland te beschermen, te behouden en toegankelijk te maken voor huidige en toekomstige generaties. Hieronder presenteren wij onze belangrijkste bezwaren en aanbevelingen.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	
61.1	Ecologie	Cumulatieve effecten van ruimtelijke ontwikkelingen op het NNN en N2000 Ons standpunt is dat bij de beoordeling van ecologische effecten niet enkel naar geïsoleerde impact van individuele windturbines moet worden gekeken. Een milieueffectrapportage (MER) kijkt alleen naar de individuele impact van het project. Dit betekent dat er niet wordt gekeken naar de cumulatieve effecten van verschillende infrastructurele projecten op de natuur, zoals wegen en windturbines. In de MER is op geen enkele wijze hier rekening mee gehouden. Wij stellen dat voordat deze ontwikkeling doorgang kan vinden er een volledig en nauwkeurig beeld moet zijn van alle effecten op het NNN en N2000 van ruimtelijke ordening in het gebied. Het integraal benaderen van NNN en N2000 is cruciaal voor het behoud en versterking ervan. Onder andere voor de gebieden buiten het plangebied o.a. het Naardermeer en de Oostelijke Vechtplassen.	Er is een passende beoordeling opgesteld met een risicoanalyse van de mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Deze heeft het detailniveau van de Omgevingsvisie. Voor een project vindt cumulatieonderzoek plaats. Ook de NNN-toetsing moet nader uitgewerkt worden bij de verdere planuitwerking. Beleid is dan dat er geen effect mag zijn op areaal, kwaliteit en samenhang. Zie ook 61.2	Er is een Passende beoordeling opgesteld met een risicoanalyse van de mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Deze is opgenomen als bijlage bij de Aanvulling MER Wind Diemen
61.2	Ecologie	Onvoldoende compensatie voor Nieuwe Natuur: Wij constateren dat er in het rapport onvoldoende aandacht wordt besteed aan de compensatie van verlies aan natuur door de geplande windturbines. Maximaal wordt er 12.000 m2 gecompenseerd. Het is nu op geen enkele manier duidelijk hoe tot deze berekening gekomen is. Ter vergelijking; 12.000 m2 is 1.2 hectares, terwijl een gemiddeld perceel al snel 2 hectares is. Het is cruciaal om adequate compensatiemaatregelen te treffen om het verlies aan biodiversiteit te minimaliseren. Hierbij gaat het ook om dat compensatie gebundeld dient te worden en niet ergens een los, kwalitatief matige, perceel gecompenseerd moet worden. In principe zou er ingezet moeten worden op kwalitatieve verbetering van ecologische verbindingen. Neem de compensatieopgave serieus, wees transparant over de berekening van compensatie en laat deze vooral landen waar er compensatie nodig is (zoals voor ecologische verbindingen in de regio).	De gemeente Diemen neemt de compensatieopgave uiterst serieus. De volledige omvang van de compensatieopgave kan pas worden bepaald als er een concreet plan ligt. Zie ook het antwoord op 14.2 (toelichting NNN en BPL).	
61.3	Ecologie	Invloed van zonne-energie op weidevogelgebieden: Het rapport benoemt mogelijke negatieve effecten van zonne-energie op weidevogelgebieden. Wij pleiten voor aanvullend onderzoek naar deze kwestie, met specifieke aandacht voor mogelijke verstoring van het natuurlijk evenwicht, met name met betrekking tot muizendichtheden en de aanwezigheid van predatoren zoals marters. Wij vertrouwen erop dat onze zienswijze zorgvuldig wordt meegenomen in het besluitvormingsproces rondom de windturbine-ontwikkelingen in Diemen. Natuurmonumenten staat open voor verdere toelichting en overleg over deze kwestie.	Zie het antwoord op 27.16 (toelichting onderzoeken)	

Zienswijze 62		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
62		OVER WIEKEN EN WEIDEN 3 Wind tegen Algemene beschouwing Dit is de derde zienswijze, die de stichting Vrienden van het Diemberbos opstelt in verband met de zoektocht van het gemeentebestuur van Diemen naar locaties voor het opstellen van windmolens. Ditmaal betreft het de partiële herziening van de Omgevingsvisie 2040. Wij constateren dat het bestuur van de gemeente in het proces dat tot de locatiekeuze moet leiden zorgvuldig omgaat met de belangen van de bewoners en deze ruim de gelegenheid geeft om zich te informeren en het proces van besluitvorming te beïnvloeden. Eerder gaven wij onze afwegingskaders aan bij de beoordeling van de voorstellen van het bestuur van Diemen. In het kort komt dit hierop neer. Discussie over de Regionale Energie Strategieën (RES) mag niet alleen over het plaatsen van windmolens en zonnepanelen gaan. Opstellen van windmolens en zonnepanelen moet het sluitstuk zijn van het pakket aan maatregelen, dat genomen kan worden om het gebruik van fossiele energie met al zijn bijdragen aan de opwarming van de arde terug te dringen. Voorafgaand aan energietransitie gaat proactie en preventie van de energiebehoefte. Isolatie van woningen, het beperken van vervoersbehoeften, het terugdringen van de intensieve veehouderij zijn voorbeelden van dergelijke proactieve en preventieve maatregelen. De energiebehoefte als zodanig kan en moet omlaag. Als al dergelijke maatregelen daarvoor genomen zijn, kan stromingsenergie in de plaats komen van het gebruik van fossiele brandstoffen.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten. De gemeente onderschrijft het belang van energiebesparing. Zie het antwoord op 52.2.	
62		Vooralsnog zien wij geen spoor van en dergelijk geïntegreerd overheidsbeleid om de klimaatproblemen op te lossen. Dit is overigens niet en verwijt aan het gemeentebestuur van Diemen, maar aan het gebrek aan klimaatbeleid van de overheid in het algemeen. Maatschappelijke activiteiten, waarbij energie gebruikt wordt, worden niet systematisch beoordeeld op hun klimaateffecten en indien daar aanleiding toe bestaat bijgestuurd. In tegendeel, de grootste uitstoters van klimaatopwarming worden het meest gesubsidieerd (landbouw, luchtvaart, scheepvaart, staalproductie). De geloofwaardigheid om enthousiast onthaal te verwachten voor het opstellen van windturbines en zonnepanelen met hun direct waarneembare negatieve effecten op de woon- en leefomgeving wordt daar niet groter van. Daarbij komt, dat de klimaatcrisis zich in en langzaam tempo ontwikkelt. Het gebrek aan zichtbaarheid van het probleem heeft en beperkend effect op het gevoel van urgentie en daarmee maatschappelijk draagvlak. De consensus onder wetenschappers over de klimaatcrisis - zoals achtereenvolgende rapporten van het IPCC laten zien - is onvoldoende om maatschappelijk draagvlak te creëren. Zeker als de impact van deze rapporten in de politiek omstreden worden ondanks de te verwachten ernstige maatschappelijke effecten en kosten. Dit gezegd hebbende gaan wij in het volgende in op hetgeen het bestuur van de gemeente Diemen voorstelt in de partiële herziening van de Omgevingsvisie 2040. Ter voorbereiding heeft de gemeente en mer uit laten voeren naar de effecten van het opzetten van windmolens op het gemeentelijk grondgebied. Op grond van de resultaten van het MER stelt het college voor te kiezen voor een cluster van 4 windmolens. In deze zienswijze gaan wij in op en antal van de randvoorwaarden, die bij deze keuze relevant zijn. Wij leggen daarbij het accent op de randvoorwaarden, die vanuit het perspectief van de Vrienden van het Diemberbos het meest relevant zijn.	Uw punt is ter kennisgeving aangenomen. Binnen haar mogelijkheden doet de gemeente Diemen veel om de klimaatverandering tegen te gaan.	
62.1		Het MER De beoordeling van het MER gaat onze expertise te boven. Het is aan de commissie MER om zich over de kwaliteit uit te spreken. Op 17 punten wordt het voornemen doorgelicht. Wat ons opvalt is, dat bij de mer de milieukosten van het oprichten van een windturbine - met uitzondering van de aanlegfase - niet bij de beschouwingen is betrokken. Het oprichten van een windturbine heeft echter ook een bredere ecologische voetafdruk. Wij denken daarbij aan de grondstoffen, die nodig zijn om de windmolen te produceren en de energie, die daarmee gemoeid is. Ook de fase na het functioneren van de windmolen heeft ecologische gevolgen. In hoeverre is hergebruik van materialen mogelijk. Met andere woorden: milieueffecten van het oprichten van windmolens zijn complex en in ieder geval omvangrijker dan het installeren en functioneren van de turbines.	Uw suggesties vallen buiten de scope van het MER en de Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040. In de Duurzaamheidsagenda Diemen 2020-2025 wordt ingegaan op de 'bredere ecologische voetafdruk' en hoe de gemeente hier aan werkt. U vindt dit document op de website van de gemeente.	
62.2	Ecologie	Ecologische inpasbaarheid Uit het MER lijkt, dat de milieugevolgen van het opstellen van windvermogen mee te vallen. Dit is echter niet het geval voor en paar voor de Vrienden van het Diemberbos belangrijke aspecten als gebiedsbescherming en soortenbescherming. Alle vier de varianten scoren op dit punt ronduit slecht. Ook de aspecten landschap en recreatie, die voor de bezoekers van het Diemberbos en de Diemerscheg in het algemeen zo belangrijk zijn scoren slecht. Zeker als het gaat om de voorkeursvariant die het college voorstelt. Het huidige beleid van de gemeente Diemen is om de natuur- en recreatieve waarden van de Diemerscheg te versterken. De Diemerscheg is wat betreft deze waarden en gebied dat door actief beleid in het verleden sterk verwaarloosd is. De weinig flatteuze aanduiding van de Diemerscheg bij de waardering van de scheggenstructuur rond Amsterdam is die van "het lelijke endje". Het wordt doorsneden door infrastructuur. Er zijn nieuwe woningbouwlocaties (Weesp) in ontwikkeling. Aanleg van wind- en zonvermogen tast de natuur en de recreatieve waarden nog verder aan. Bij de verdere uitwerking verwachten wij dat het bestuur van de gemeente tegelijkertijd en traject uitzet dat zich richt op compensatie ten behoeve van ecologische en recreatieve waarden.	Uw punt is ter kennisgeving aangenomen. Zie verder ook het antwoord op 27.2 (de afweging van het Diemense college).	

62.3	Duurzaamheid	Tiphoogte In alle stukken tot nog toe wordt uitgegaan van en tiphoogte van de molens tot maximaal 145 meter. Deze beperking is ingegeven door de veiligheidsrisico's van het vliegverkeer. Deze passage komt in het kader van de RES, waar de decentrale overheid op verzoek van de centrale overheid en bijdrage wil leveren aan de reductie van CO2 uitstoot door het opstellen van wind- en zonvermogen wrang binnen. De luchtvaart levert verreweg de grootste uitstoot van CO2. Schiphol hoort tot de 4 grootste luchthavens van Europa. De behoefte aan kerosine is zo groot, dat er speciale pijpleidingen zijn aangelegd ten behoeve van de bevoorrading van kerosine. Op deze kerosine wordt geen belasting geheven. En uitgerekend deze klimaatbelaster bij uitstek wordt naar de ogen gekeken bij het vinden van ruimte voor het opzetten van windmolens. Dit nog afgezien van de hinder, die het vliegverkeer voor de bewoners in en weid gebied rond Schiphol oplevert, de uitstoot van zeer zorgwekkende (kankerverwekkende) stoffen, de belemmeringen van het vliegverkeer voor de broodnodige ontwikkeling van woningen en de zeer geringe bijdrage van de luchtvaart aan het bruto binnenland product. In het aan ons voorgelegde materiaal nemen wij kennis van de lage verwachting dat de beperking van de tiphoogte tot 145 meter voldoende perspectief biedt aan initiatiefnemers voor en voldoende business case. Een hogere tiphoogte geeft dat perspectief wel en levert ook en veel betere bijdrage aan stromingsenergie. Hoge molens vangen veel wind. De Vrienden van het Diemberbos geven het bestuur van de gemeente in overweging om varianten met en hogere tiphoogte en daarmee en beter energie- en daarmee klimaatresultaat alsnog op de milieueffecten voor de aandachtsgebieden uit het MER te (laten) onderzoeken. Er kan vervolgens en afweging gemaakt worden in hoeverre de gemeente alsdan bereid is om de door het rijk gewenste bijdrage aan stromingsenergie te leveren. Milieukosten en milieubaten van de verschillen in tiphoogten moeten geoptimaliseerd zijn.	Als gemeente gaan we uit van de geldende wet- en regelgeving. Een ontheffing voor een turbine hoger dan 145 is niet realistisch. Zie voor meer informatie het MER op pagina 25. Wat betreft een businesscase verwijzen we naar het antwoord bij 27.8.	
62.4	Energie	Zon Naast het opstellen van windturbines geeft het bestuur van de gemeente Diemen ook in haar voorstel voor partiële herziening van de Omgevingsvisie aan, waar naar haar mening mogelijkheden zijn om gebruik te maken van de zon als energiebron. In eerdere zienswijzen hebben wij aangegeven, dat in indien mogelijkheden voor energietransitie in het gebied van de Diemerscheg ontwikkeld gaan worden, dit dient aan te sluiten op de bestaande infrastructuur. Wij constateren dat het bestuur van de gemeente dit als uitgangspunt genomen heeft genomen in haar zoektocht. De A1 en de A9 geven ruim aanknopingspunten voor dit meervoudige ruimtegebruik. Aanvullend op de voorstellen die het bestuur nu doet voor locaties voor het opstellen van zonnepanelen hebben wij de suggestie gedaan om ook het parkeerterrein bij de hoofdingang van het Diemberbos door overkapping geschikt te maken voor het plaatsen van zonnepanelen. Elders is daar ervaring mee opgedaan. Ook bij het opstellen van zonvermogen is meervoudig ruimtegebruik mogelijk en wenselijk. Wij vragen graag nogmaals aandacht voor deze variant van meervoudig ruimtegebruik.	Uw punt is ter kennisgeving aangenomen. De gemeente begint in 2024 aan het onderzoek naar mogelijkheden voor zonne-energie op parkeerplaatsen. Dit is ook onderdeel van de RES en het parkeerterrein bij de hoofdingang van het Diemberbos is hierbij in beeld.	
62.5		Samenvattend • Wij missen inzicht in proactief en preventief klimaatbeleid, waar energie transities als het opstellen van windmolens en zonnecellen het sluitstuk van is. • Het MER geeft goed inzicht in en beperkt aantal milieurelevante aspecten van het opstellen van windvermogen. Deze betreffen vooral het opstellen en beheren van de windmolens. Andere milieugevolgen die samenhangen met de levenscyclus van windmolens als ontwikkeling en amoveren blijven buiten beeld. Dit beperkt het inzicht in de milieueffecten van het geheel. • Het opstellen van windvermogen doet afbreuk aan de natuur- en recreatiewaarden van het gebied. Wij dringen er op aan dat dit verlies gecompenseerd wordt op andere plekken in de Diemerscheg. • De milieuproblemen van het plaatsen van windmolens worden aanzienlijk beperkt door de beperking die de veiligheid van de meest klimaat belastende en daarvoor gesubsidieerde industrie - het vliegverkeer - aan de plaatsing van windmolens oplegt. Wij vinden en beter inzicht in de consequenties daarvan wenselijk en stellen het bestuur van de gemeente voor alsnog inzicht te verwerven in de betekenis van deze beperkende voorwaarde ten opzichte van de situatie dat deze beperking er niet was geweest. • Wij vragen het bestuur van de gemeente te overwegen gebruik te maken van de parkeerplaats bij de hoofdingang van het Diemberbos om door overkapping daarvan de plaatsing van zonnepanelen mogelijk te maken.	Dank voor deze samenvatting en het delen van uw punten.	

Zienswijze 63		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
63		Wij zijn tuinders op de volkstuinen met verblijfsfunctie Linnaeus en Frankendael. Linnaeus heeft 317 huisjes met 570 gebruikers en Frankendael heeft 98 huisjes met 150 gebruikers in de leeftijd van 0 tot 92 jaar. Jaarlijks ontvangen we zo'n 5000 bezoekers. Wij dienen deze zienswijze in omdat wij ons zeer grote zorgen maken over de mogelijke plaatsing van meerdere windturbines in onze directe (leef) omgeving, niet alleen door de gemeente Diemen, maar ook door de gemeente Amsterdam, gemeente Ouderkerk aan de Amstel. Onze zorgen betreffen: gezondheid, hinder, ecologie, aantasting landschappelijke waarden en veiligheid. Ook bij de gemeente Amsterdam hebben wij Zienswijzen ingediend. Deze Zienswijze heeft echter betrekking op uw voorgenomen plannen. Wees u echter bewust dat een aantal van de door u onderzochte locaties, samen met de windturbines van Amsterdam een cumulatief effect op het gebied, dus onze leefomgeving zullen hebben. Dit is door geen van de gemeenten in hun onderzoek uitgewerkt. Deze Zienswijze betreft de MER Wind Diemen projectnummer 0478401.100 definitief revisie 03, 28 november 2023.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten. Wat betreft de cumulatieve effecten van turbines in Amsterdam én Diemen: zie het antwoord op 14.1.	
63		Aanleiding voor het MER De gemeente Diemen werkt samen met haar partners van de Regionale Energiestrategie (RES) Noord-Holland Zuid (NHZ) aan de transitie naar een duurzame energievoorziening. Deze doelstelling wordt door ons onderschreven. Maar één van de belangrijkste en politiek gevoelige vragen van de transitie vooral bij burgers is de zoektocht naar locaties voor windenergie. Waarbij wij ons afvragen waarom Windturbines? Waarom geen andere oplossingen? Wij zien de noodzaak van de energietransitie, maar doe dit niet met turbines op en plek die daarvoor zo weinig geschikt is. Kies voor en vorm die beter past bij de stad. Waar ook minder weerstand tegen is, d.w.z. zonnepanelen op daken en op geluidsschermen langs de drukke snelwegen. Plaats batterijen om zonne-energie op te slaan. Zoek naar plekken waar nog meer kan. Doe vooral aan isolatie van woningen en beperking van energieverbruik. Als de bevolking mee kan denken kunnen er nog veel meer goede ideeën komen. Dit is een voorliggende vraag die niet tot onvoldoende beantwoord, laat staan onderzocht is.	De gemeente werkt op volle kracht aan de warmtetransitie. Ook energiebesparing krijgt volop aandacht. Zie ook het antwoord op 52.2. Zie ook het antwoord op 16.1 (rol van wind in energiesysteem) en 26.4 (wind op zee).	
63		Doel van onze Zienswijze: Wij als volkstuinders, begaan met onze gezondheid en die van onze kinderen, de natuur en het landschap waarin onze tuinparken liggen, vinden het belangrijk onze stem te laten horen. Juist omdat velen van ons gedurende 6 maanden (dag en nacht) op de volkstuinparken verblijven en als je daar de weekenden en de kindervakanties bij optelt zelfs 8 maanden. In alle hierna te behandelen onderdelen in de MER komen de volkstuinders niet aan bod. Er wordt zelfs ten onrechte aangegeven dat bij C en D de geluidszone over het onbebouwde buitengebied ligt. Hier is geen geluidsgoedige bebouwing aanwezig. Dit is een juridische werkelijkheid. Onze volkstuinen zijn daar gelegen. Dat is de realiteit. De wet is in het leven geroepen niet om gebouwen te beschermen, maar mensen. En wij bestrijden dat wij in onze houten volkstuinhuisjes geen geluidshinder zullen ondervinden. Deze Zienswijze is aan het betreffende mailadres verzonden op 31 januari 2024.	Wij begrijpen uw zorgen. Zie de antwoorden op 5 (Klimaatakkoord en RES), 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) en 27.2 (de afweging van het Diemense college). In het MER is in hoofdstuk 6.1 zichtbaar dat geluid van de windturbines bij de volkstuinen onder de 42dB ligt, in alle alternatieven, in beide bandbreedtes van type windturbine (stil en minst stil). De afstand tot aan de contour van 43 dB – 45dB is aanzienlijk. De invloed op het cumulatieve geluidsniveau is minimaal.	

63.3	Ecologie en geluid	Beoordeling van het MER: Analyse van de MER in grote lijnen. Doel van deze MER is, dat als blijkt dat windturbines veilig voor mens en natuur geplaatst kunnen worden, dan kan de gemeenteraad van Diemen besluiten om hiervoor kaders vast te leggen in en partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040. Generale opmerking hierover is dat de teneur in de onderzochte onderwerpen door ons als volgt ervaren wordt: hoe kunnen we de mogelijk lastige punten zoveel mogelijk bagatelliseren. Voorbeeld: locatie D. Zou net buiten het NNN-gebied liggen. Daarom voorkeur en o, ja bij het aanleggen van de turbine moet er wel een stuk van de NNN opgeofferd worden. Gevolgen daarvan voor de natuur worden dan ook niet opgenomen in te onderzoeken onderwerpen. Ander voorbeeld is de geluidsbelasting. De MER zegt: Die is al zo hoog dat het geluid van en windturbine erbij er niet meer toe doet. Gaat voorbij aan de dag- en nachtcyclus van geluid. Overdag meer lawaai. 's Nachts veel minder door afnemend verkeer. Maar dan worden juist de windturbines aangezet omdat dan de verdiensten het grootst zijn. Immers geen opbrengst van zonnepanelen meer. Het constant zoevende geluid wordt als hinderlijker ervaren dan het verkeerslawaai. Overige punten komen aan bod bij de inhoudelijke opmerkingen.	Wij begrijpen uw zorgen en vinden het jammer dat bij u de teneur is dat er in het MER punten worden gebagatelliseerd. Dit is niet het geval. Het planMER is juist bedoeld om potentiële effecten in beeld te brengen. De door u genoemde aspecten komen allemaal aan bod in het planMER. Qua diepgang en concreetheid zit er wel een verschil tussen een planMER en een projectMER. Een projectMER zou in een volgende fase aan bod komen. In dat geval, als er een exacte locatie wordt bepaald en als er een exact type windturbine is beoogd is, kunnen onderzoeken concreter worden uitgevoerd. Voor NNN-gebied wordt dan bijvoorbeeld de exacte impact en opgave inzichtelijk. Het aspect Ecologie is hier, net als bij andere ruimtelijke ontwikkelingen ook een onderdeel wat wordt meegewogen en waarbij aan de wettelijke normen en regelgeving moet worden voldaan. Er is een Natuurtoets en een passende beoordeling uitgevoerd om risico's en knelpunten voor natuurwaarden in beeld te brengen. Nader onderzoek is nodig in de volgende projectfase om de exacte impact voor natuurwaarden in kaart te brengen. Onderdeel van het vervolgonderzoek is onder andere onderzoek naar aanvaringslactoffers doormiddel van mortaliteitsonderzoek. Geluidsbelasting is, zeker in een stedelijk gebied, een complex aspect. Er zijn namelijk meerdere geluidbronnen en afhankelijk van een locatie en moment kan een specifieke bron maatgevend zijn. Dat is ook de reden dat er in het MER in deel A gekeken is naar de huidige geluidsbelasting en in deel B gekeken is naar de potentiële geluidsbelasting van enkel de turbines en vervolgens naar de cumulatieve geluidsbelasting. Daarnaast wordt er in de geluidberekeningen rekening gehouden met het verschil in dag en nacht. In de nacht weegt geluid van een windturbine bijvoorbeeld zwaarder mee.	
63.4	Geluid	Inhoudelijke Opmerkingen: Het beoordelingskader. Geluid Geluidsoverlast: Wij beoordelen het voorgenomen onderzoek als te kort schietend voor en volledig beeld van de overlast die wij zullen ondervinden. In het Windturbine lawaai wordt geluidsbelasting in dB's aangegeven. Is een kwantitatieve beoordeling en zegt niets over de ervaren hinder. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen dag en nacht. Maar 's nachts gaat het Activiteitenbesluit uit van lagere norm geluidsniveaus, omdat mensen anders niet kunnen slapen. Daarover staat in de MER helemaal niets! We lezen niets terug van en aparte beoordeling van nachtelijk lawaai. Kans is groot dat turbines vooral 's nachts zullen draaien. Dan waait het in hogere luchtlagen vaak harder. En het aanbod is overdag als de zon schijnt inmiddels al veel te hoog. Maar 's nachts is het repeterende zoevende geluid extra hinderlijk en niet "gemaskeerd" door verkeer en/of luchtvaart. Wordt er rekening mee gehouden dat windturbine geluid als irritanter wordt ervaren dan ander geluid?	Zie het antwoord bij 23b.1d Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen.	
63.5	Geluid LFG	Laag Frequent Geluid Ook LFG wordt niet in de beoordeling meegenomen. Terwijl Laag Frequent Geluid een veel groter bereik heeft. In het onderzoek wordt er geen apart kader voor ingeruimd en meegenomen (gezien het ontbreken van bewijs voor gezondheidsschade) in het standaard geluid onderzoek. In Denemarken echter bestaat er wel een wettelijke norm specifiek voor laagfrequent geluid van windturbines. Voor geluid in het frequentiegebied tussen de 10 en 160 Hz geldt daar een norm van 20 dB(A). We constateren dat naast de bewoners van de volkstuinparken ook de bewoners van de woningen in Weespersluis, die nog gebouwd moeten worden, niet meegeteld worden. LFG laat zich niet of nauwelijks met isolatie dempen. Waarom is de productie daarvan niet gekwantificeerd? Water versterkt geluid, dempt niet. De turbines produceren ook trillingen, is er iets te zeggen over overlast daarvan? Laagfrequent geluid kan ook ervaren worden als trillingen. De LFG van schepen in het ARK worden ook als trillingen gevoeld door veel tuinders. Daarnaast wordt een categorie hinder beschreven die als 'gewaarwording' kan worden benoemd. Men hoort niets, maar ervaart wel hinder. Echter schepen varen voorbij, maar Windturbines blijven staan. Bij een beoordeling van het te verwachten effect van de plaatsing van turbines hoort o.i. ook een inschatting van de mate waarin LFG ervaren zal worden. Professor Jan de Laat, expert op dit onderwerp, beveelt op basis van zijn onderzoek naar ervaren klachten en afstandsnorm aan van 10x de masthoogte. Bij deze afstand hebben er nog steeds mensen hinder, maar die is significant minder dan bij de afstanden waar gemeente Diemen nu mee rekent!	Zie het antwoord op 42.1b (laagfrequent geluid) en de toelichting in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 3.	

63.6	Geluid	Waarom wordt de te verwachten Lden niet in kaart gebracht? Waarom alleen de verandering in cumulatieve belasting? Hoe staat het met de te verwachten belasting in de nacht? Windturbinegeluid wordt als hinderlijker ervaren dan gewoon geluid. Je kan ze dus niet zomaar bij elkaar optellen en het gemiddelde nemen. Het MER stelt "Zoekgebieden C en D hebben in de huidige situatie geen bebouwing met de functie wonen binnen de zones liggen. Wel zijn er ligplaatsen aanwezig. Daarnaast komt de ontwikkeling van Weespersluis bebouwing met woonfunctie in de 1000 meter zone te liggen van deze zoekgebieden. Zoekgebieden C en D scoren daarom licht negatief. Het aantal woningen binnen 1.500 meter is voor zoekgebied D hoger, waardoor deze negatiever scoort." Bij deze vergelijking zijn de toekomstige woningen van Weespersluis en de bewoners van de volkstuinparken echter niet meegenomen. Dat lijkt ons onterecht. Die moeten wel geteld, en dan komt de vergelijking heel anders uit. De volkstuinters gaan veel overlast ondervinden. Je kunt zeggen dat ze juridisch niet meetellen, maar het is feitelijk en kwetsbare groep die echte overlast gaat ondervinden. Wat telt nu in een Milieu Effect Rapport? De theoretische juridische werkelijkheid of de echte realiteit? Mensen wonen vaak het hele seizoen op hun volkstuin en komen ook in de winter regelmatig naar de tuin, omdat ze behoefte hebben aan een rustige omgeving. Vaak omdat ze de stad ontvlucht zijn voor en plek in en groene rustige omgeving of om hun kinderen op te laten groeien met de natuur. En worden dan na plaatsing windturbines met overlast geconfronteerd op de plek waar ze dachten, rust te hebben!	In het akoestisch onderzoek (Bijlage III van het MER) wordt wel degelijk ingegaan op de normen die gelden voor het cumulatieve niveau in de nacht, namelijk de Lden (day, evening, night). In het rekenprogramma waarin het geluid wordt gesimuleerd, wordt rekening gehouden met het gegeven dat het geluid van windturbines (vanwege de speciale karakteristiek) zwaarder meeweegt dan bijvoorbeeld wegverkeer. Ook wordt ermee rekening gehouden dat er 's nachts minder verkeer op de snelwegen rijdt en windturbines 's nachts meer draaien dan overdag. Zie ook het antwoord op 23b.1d (geluid in de nacht). In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20. Volkstuinen: Zie het antwoord op 40.3 (recreatie en volkstuinen).
63.7	Geluid	Cumulatie. Ook in de tabel voor cumulatieve belasting zijn onze volkstuinhuisjes weggelaten. Er wordt gesteld dat er al zoveel geluidsbelasting is in de referentiesituatie dat de extra dB's door windturbines wel zal meevallen. De referentiesituatie geeft inderdaad nu al een erg hoge belasting. Mensen hebben hier al hinder van. Ook als mensen dit zelf niet zo ondervinden kan een te hoge geluidsbelasting leiden tot verhoogde bloeddruk (zie site Schipholwatch) en verhoogde prikkelbaarheid. Dan lijkt het toch juist onverantwoord om nog meer belasting toe te voegen!	Zie het antwoord op zienswijze 40.3 (recreatie en volkstuinen).
63.8	Geluid LFG	Onderzoeksgebied "Het MER houdt rekening met een effectgebied groter dan het plangebied. Dat komt omdat de milieueffecten zich niet aan de rigide grenzen van de zoekgebieden houden. Zo kunnen effecten als slagschaduw, geluidhinder of horizonvervuiling tot een grotere afstand van de zoekgebieden en effect hebben. In het MER is per milieuaspect beschouwd tot waar het onderzoeksgebied van het betreffende milieuaspect reikt. Zo zal het onderzoeksgebied voor slagschaduw begrensd worden tot waar slagschaduw mogelijkerwijs kan reiken, en voor geluid tot waar het geluid van een windturbine onder en bepaalde hoeveel decibellen (dB's) komt." LFG dringt veel verder door dan geluid met hogere frequenties. Ook het onderzoeksgebied hoort eigenlijk zo groot te zijn. Is niet terug te vinden in het MER.	Zie het antwoord op 42.1b (laagfrequent geluid) en de toelichting in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 3.
63.9	(Externe) veiligheid	Externe veiligheid Wordt de kans op een echte ramp meegenomen? Hoe wordt het veiligheidsrisico berekend in een situatie waar een turbine op de kruising van een spoorweg/snelweg en een kanaal (met veel grote snel varende schepen met brandbare lading) staat. En dan ook nog een weg langs het kanaal waar het hele jaar vooral veel mensen fietsen? Denk aan afbrekende wieken, in brand vliegende turbine, ijsvorming op wieken etc. Dan is het tekenen van een simpele contour rond het kanaal, apart, rond het spoor, apart, rond de snelweg, apart, niet werkbaar. Hier vermenigvuldigen risico's zich. En kan je je er o.i. niet van afmaken met te zeggen dat zoiets niet waarschijnlijk is.	In de planMER zijn indicatieve veiligheidsafstanden bepaald o.b.v. vuistregels. Hierbij zijn worst case aannamen gedaan. De daadwerkelijke berekende veiligheidscontouren, in een volgende fase, zullen kleiner zijn. In de berekening worden de individuele scenario's zoals bladafworp, mastfalen, gondelafworp samengevoegd tot een totale kansberekening. Deze berekening resulteert in een risicocontour, met een kans van 1 op de miljoen. Aan deze wettelijke norm zal uiteindelijk moeten worden getoetst. Dat betekent dat er geen kwetsbare gebouwen en functies mogelijk zijn binnen de contour. Als de faalfrequentie van andere infrastructuur wordt verhoogd door de windturbine zal dit mee worden genomen in de risicoanalyse. IJsvorming zal kwalitatief worden beschouwd.
63.10	(Externe) veiligheid	Voor het onderwerp veiligheid wordt in de MER gerekend met een standaard risico contour. Binnen die contour vallen volgens de MER geen kwetsbare objecten. Dus is de veiligheid in orde. Hier kleven bezwaren aan. Ten eerste is die contour onzes inziens niet afdoende zodra er sprake is van overlap van situaties. Zoals bij de kruising van spoor en kanaal. "voor een representatieve turbine met een tiphoogte van 145 meter en een rotordiameter van 10 meter resulteert dit in een PR 10-5-contour van 5 meter en een PR 10-6-contour van 145 meter. Binnen de contouren zijn geen kwetsbare objecten gelegen." Nu staat windturbine D zeker dicht bij het spoor, en het ARK dan dat. Er zijn geen kwetsbare objecten, zegt het rapport. Ook hier een kloppende juridische schijnwerkelijkheid. Is een trein vol reizigers geen kwetsbaar object? De weg langs het ARK is druk met fietsers, niet kwetsbaar? En wat als een wiek en varend schip met brandbare lading treft, wat is dan het risico op een dodelijk ongeluk op zo'n plek? En wat te denken van een mogelijke combinatie van deze risico's? Deze risico's lijken me aanzienlijk.	De definitie van kwetsbare objecten is opgenomen in het besluit kwaliteit leefomgeving (BKL), in bijlage 6. Spoorwegen, snelwegen, vaarwegen, fietspaden zijn ongeacht de gebruiksintensiteit geen kwetsbaar object conform het BKL. Zie in aanvulling het antwoord hierboven.
63.11	Landschap	Ruimtelijke kwaliteit: Het buitengebied blijft groen en rustig. Maar dit doel wordt door de plaatsing van 145 m hoge turbines zwaar bedreigd. Het Diemberbos wordt op dit moment recreatief goed gebruikt. Maar het is eigenlijk maar klein. Is onderzocht hoe gebruikers een energie-landschap waarderen? Het is erg jammer dat er in deze fase geen visualisaties of inrichtingstekeningen gemaakt zijn. Vooral de visualisaties, vanuit diverse voor bezoekers waardevolle plekken zouden inzicht kunnen geven voor bezoekers over het effect van de plaatsing. Waarom zijn die niet gemaakt?	De effecten op recreatie zijn in het MER onderzocht in de hoofdstukken 4.3 en 6.3. We hebben niet onderzocht hoe een energie-landschap wordt gewaardeerd. Dit is ook geen verplicht onderdeel van een MER. In de Aanvulling MER Wind Diemen wordt in hoofdstuk 5 nader ingegaan op landschappelijke effecten. Om een eerste indruk te geven zijn nu ook visualisaties beschikbaar. In het advies van de Commissie MER staat dat windturbines een 'relatief bescheiden toevoeging zijn aan een dynamisch landschap'.

63.12	Landschap	Bijzonder Provinciaal Landschap "De zoekgebieden (A, B, C en D) liggen allen nabij grote infrastructuur, zoals de A1, A9 en de spoorlijn. De opstelling van windturbines kan hieraan gekoppeld worden. Het is namelijk de vraag of zo dicht bij dit infrastructuurknooppunt de waarden van het BPL-gebied goed tot uiting komen. Het landschap wordt gedomineerd door de aanwezige infrastructuur. Ook in het ontwikkelperspectief Diemerscheg wordt als uitgangspunt voorgesteld dat 'eventuele windturbines (.) ruimtelijk worden gekoppeld aan de zware infrastructuren van spoor, weg en kanaal (p.51). Bij mogelijke opstellingen is verrommeling van het landschap ongewenst. De impact van opstellingen van windturbines op het landschap wordt onderzocht in de alternatieven studie (deel B)." Het Amsterdam Rijnkanaal is nog maar kortgeleden (2021) door de provincie aangewezen als BPL met als kernpunt de hoge dijk in en verder wijds landschap. Ook de Gemeenschapspolder maakt deel uit van een in 2021 aangewezen BPL. Er wordt gesproken over hoe waardevol de overgebleven strokenstructuur van het veenlandschap is. Zelfs volkstuinpark Linnaeus is langs de lijnen van deze strokenstructuur aangelegd. Het landschap zou echter gedomineerd worden door de aanwezige infrastructuur. Dit is maar ten dele het geval. Het valt ons als vaste bezoekers juist op, dat je rijdende over de Lange Stammerdijk, echt het gevoel hebt buiten de stad te zijn zodra je in de rustige groene ruimte voorbij Diemen Sniep bent. De snelweg is niet alles bepalend, juist doordat de snelweg zelf op en dijk ligt wordt hij aan het oog onttrokken. Als je dan onder de A9 door bent kan je genieten van en relatief open landschap. Je kan daar en fietspad nemen het bos in, waar alles nog heel rustig en natuurlijk aandoet. Plaats daar nu een aantal 145 m hoge turbines in. Die gaan de hele ruimte domineren. Door hun hoogte. Door het feit dat de wieken draaien en steeds de aandacht trekken. Door lichthinder. Door het geluid dat voortdurend aanwezig is. In de kleinschalige polder zijn de verhoudingen helemaal zoek. Weg rust, weg openheid. De obstakelverlichting wordt volgens getuigenissen van omwonenden van windturbines als zeer hinderlijk ervaren, en zou hier verplicht zijn. Nog en inbreuk op het landschap en zeker 's avonds en 's nachts, als het rustig en donker is.	Zie het antwoord hiervoor. Wat betreft BPL, zie ook het antwoord op 14.2 (NNN, BPL en landschap).	
63.13	Recreatie	Landschap en recreatie Elementen aan de Diemerscheg die gewaardeerd worden zijn de rust, de ruimte, het water, de vogels en andere fauna, het landschap, de omgeving en de nabijheid tot stedelijk gebied. Juist deze elementen worden bedreigd door de plaatsing van turbines. Ze zijn van groot belang voor mensen om tot rust te komen, na hun werk, uit de drukte van de stad. Uit onderzoek van de wandelbond is gebleken dat wandelen de meest beoefende sport is. Voor jong en oud. En liefst wandelen mensen in hun directe omgeving, en in de natuur. De laatste jaren is het gebied steeds geliefder geworden en het wordt goed gebruikt door wandelaars en fietsers. Door de plaatsing van de 145m hoge turbines zal de landschappelijke kwaliteit van deze omgeving sterk aangetast worden. Waar je nu ondanks de nabijheid van de stad, en ondanks de grote snelwegen die het gebied doorkruisen toch regelmatig het gevoel hebt dat je op het platteland bent, dat je echt buiten bent. Vier 145m hoge turbines zijn onontkoombaar aanwezig, ze zullen de polder visueel domineren. Tel daar ook de wellicht meerdere windturbines die Amsterdam in de Gemeenschapspolder wil plaatsen, en het buiten gevoel is echt helemaal weg. Wat blijft er dan over van het beschermingsregime voor NNN gebieden? En dat terwijl er juist meer behoefte is aan een plek voor rustige recreatie. De wachtlijsten voor de beide volkstuinparken zijn lang. Maar de eerste afmeldingen, sinds plaatsing van de windturbines speelt, zijn er ook al. Ook de toekomstige bewoners van Weesperluis zoeken zo'n plek. En hun omgeving biedt die verder niet. De MER zegt terecht dat geluid van invloed is. Permanent aanwezig hinderlijk geluid (en geluid van windturbines wordt als extra hinderlijk ervaren) legt en druk op je, die echt ontspannen bemoeilijkt. Het geeft stress. Het wordt nergens becijferd, en dan lijkt het niet te tellen, maar wat doet dit gebrek aan ruimte, rust en ontspanning met mensen? Gaat iedereen dan maar zijn auto in op zoek naar een rustiger plek? Of stappen we in de zomer in het vliegtuig naar Zweden? Behalve de mensen die geen auto hebben en zich geen vakantie kunnen veroorloven? Rondom en metropool hoort ruimte te zijn voor de broodnodige rust, het zeer gewenste groen, zodat mensen ook dichtbij huis kunnen ontspannen en recreëren. Diemen en Amsterdam komen er dan nu al slecht af. Zij halen de groennorm nu al niet. En dat terwijl er ook zeer dringend nog veel woningen bijgebouwd moeten worden.	Zie de antwoorden hiervoor.	
63.14	Geluid	Gezondheid Volkstuinders brengen in het seizoen hele dagen, en vaak ook vele nachten op hun tuin door. Sommigen wonen er het hele seizoen. In huisjes met dunne houten wanden en enkel glas, waar je alle geluid dwars doorheen hoort. Voor ons zijn eerder de normen en gegevens van buitenshuis van toepassing dan die van binnenshuis, en dat betekent volgens gegevens in het TNO-rapport van 2009 zo'n 17 % ERNSTIG gehinderden op 500m afstand. De vraag is dan wat dat betekent als de turbines ook nog zwaarder en hoger zijn dan in dat onderzoek het geval was. In ieder geval is inmiddels duidelijk dat zwaardere turbines voor meer geluid en hinder zorgen, ook van Laag Frequent Geluid.	Zie het antwoord op zienswijze 40.3 (recreatie en volkstuinen).	

63.15	Ecologie	Ecologie en natuur De paragraaf is opgebouwd aan de hand van ecologisch onderzoek, dat is vastgelegd in de rapportage 'Natuurtoets Windenergie Diemen, december 2022 (bijlage 1 bij dit MER). Hiermee wordt invulling gegeven aan de adviezen tot vervolgonderzoek uit Touw (2022)26, zoals veldbezoek om te zien of beschermde natuurwaarden in het gebied aanwezig zijn. Soortenbescherming In het kader van gebiedsbescherming: Er is beoordeeld of er beschermde soorten aanwezig zijn in en gebied en de kans op het verlenen van en ontheffing (kans op effect op gunstige staat van instandhouding en de mogelijkheid tot nemen van effectieve maatregelen). Het kan daarbij gaan om verblijfplaatsen en/of potentieel leefgebied en/of essentiële vliegroutes. Dit is geen juiste weergave. Er hoort te staan effect op herstel van gunstige staat. De staat van onze natuurgebieden is slechter dan zelfs de slechtste prognose en er ligt een dringend advies van de Ecologische Autoriteit (Doen wat moet en kan 26-1-2024) om snel verbetermaatregelen te treffen, ook in de omliggende NNN gebieden. Er is Natura 2000 gebied op 1,5 km, en nog vijf andere Natura 2000 gebieden binnen 10 tot 15 km.	Zie het antwoord bij 63.3	
63.16	Ecologie	Dan dit: "De zoekgebieden bevinden zich deels binnen de begrenzing van het NNN (zie Figuur 4.21). Het gaat hierbij om zoekgebied A, zoekgebieden 8 en C liggen in NNN-grond die beschikbaar is en recent ook ingericht is. Zoekgebied D maakt geen deel uit van het NNN, deze locatie ligt er net buiten. Mogelijk leidt de aanleg van een windturbine in zoekgebied D wel tot enig ruimtebeslag binnen NNN, bijvoorbeeld voor de aanleg van de ontsluitingsweg De vier turbines liggen midden in het NNN-gebied. Turbine D ligt toevallig op en strookje dat geen NNN is. De turbine staat misschien net over het randje, maar heeft natuurlijk wel degelijk en grote invloed op het NNN-gebied er pal naast. (zie kaart) P. 61 Op de kaart is duidelijk te zien dat de 4 zoekgebieden midden in NNN gebied liggen. Allemaal. Maakt niet uit dat D met de voet eventjes er buiten staat. Het lijkt ongepast om deze locatie als goed te beoordelen, het effect van en turbine draagt echt verder dan alleen de m2 van de voet. Bovendien ligt het net aangelegde natuurcompensatiegebied (aangelegd door Provincie N. Holland, er vlak bij). Men ontwikkelt hier natte natuur, broedgebied en foerageergebied voor steltlopers en weidevogels als de grutto! Natuurcompensatie die nu aangetast gaat worden en dan moet daarvoor weer gecompenseerd. Hoe, en waar? Zie: https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Natuur/Projecten/Herinrichting_Diemerscheg Op de pagina een kaart waarop duidelijk het belang van de ligging van het Diemberbos als een knoop in de ketting die de natuurboog rond Amsterdam verbindt met de Waterlandtak (Diemer Vijfhoek) en vervolgens het Naardermeer. Kaart A	Zie het antwoord bij 63.3	
63.17	Ecologie	Kaart B Kijk nu eens naar kaart 8 waar de voorgenomen locaties van Ouderkerk a. d. Amstel, Amsterdam en Diemen staan. De conflicterende belangen van duurzame energie en bestrijding biodiversiteitscrisis door wettelijk afgedwongen natuurherstel kunnen niet beter in kaart gebracht worden. De complete natuurboog van de NNN-gebieden wordt op deze manier misbruikt bij aanleg en plaatsing Windturbines en dat langjarig. Deze situatie zou kunnen voldoen aan de definitie van ecocide. Definitie ecocide: 'wederrechtelijke of moedwillige handelingen gepleegd met de wetenschap dat er een aanzienlijke kans is dat ernstige en wijdverspreide of langdurige schade aan het milieu wordt veroorzaakt door die handelingen.' Aan al deze natuurontwikkeling en verbindingen is door de provincie gewerkt. Populaties met elkaar verbinden is belangrijk voor de overleving. Niet alleen ligt hier NNN-gebied, en Natura2000 vlakbij, maar het Diemberbos, en de Diemerscheg verbinden deze gebieden met elkaar. Het behoud van de natuur is daar dus van belang voor alle omliggende natuur. Het deel van het Diemberbos dat hoort bij het project Diemerscheg ligt ten zuiden van de A9 (bij Driemond) en ten oosten van rivier de Gaasp. Verder liggen restgebieden in de oksel van de snelwegen A9 en A1. In dit gebied zijn onder andere sloten uitgegraven en natuurvriendelijke oevers aangebracht. Dit verbetert de waterkwaliteit en is aantrekkelijk voor bijvoorbeeld verschillende amfibieën- en libelsoorten. Hier zijn de zoekgebieden C en D gelegen.	Zie het antwoord bij 63.3	
63.18	Ecologie	Deze natuurontwikkeling in de Gemeenschapspolder is net afgerond. Zie ook: https://www.noordholland.nl/Actueel/Archief/2023/Juni_2023/Onthulling_herdenkingsbord_werkkamp_Betlem_en_afronding_werkzaamheden_Diemberbos https://www.noordholland.nl/Onderwerpen/Natuur/Projecten/Herinrichting_Diemerscheg/Over_het_project Dit had in de MER meegenomen moeten worden. Het gebied grenst aan de beoogde windturbinezoegebieden. Deze zullen zeker effect op dit gebied en de aangelegde verbindingen hebben.	Dit gebied is in de onderzoeken voor het MER meegenomen. Het gebied maakt namelijk onderdeel uit van NNN-gebied. De exacte impact op ecologie, door plaatsing van eventuele windturbines moet in een volgende projectfase onderzocht worden.	
63.19	Ecologie	Dit had in de MER meegenomen moeten worden. Het gebied grenst aan de beoogde windturbinezoegebieden. Deze zullen zeker effect op dit gebied en de aangelegde verbindingen hebben. "Voor ontwikkelingen die binnen de zoekgebieden die in NNN gebied vallen zijn er eisen vanuit de provinciale omgevingsverordening van toepassing. Ruimte die wordt gebruikt zal moeten worden gecompenseerd." Er is echter geen ruimte voor natuurcompensatie, alle ruimte is al in gebruik. We hebben begrepen dat de compensatie dan plaats zal moeten vinden door een kwalitatieve opwaardering dus beter onderhoud van het Diemberbos. Maar in feite gaat er gewoon en flink oppervlak verloren. Onderhoud heeft maar beperkte invloed.	Zie het antwoord hierboven. En zie het antwoord op 14.2 (NNN, BPL en landschap).	

63.20	Ecologie	Windturbines beïnvloeden hun omgeving (onze leefomgeving) op vele manieren negatief. Het gaat om vogels, trekvogels en vleermuizen. Maar dat is niet het enige, het is inmiddels aangetoond dat turbines regenwormen in de bodem negatief beïnvloeden. Rondom de turbine tot op honderden meters aantoonbaar daalt het aantal regenwormen in de bodem. Deze dieren zijn zeer trilling gevoelig om hun natuurlijke vijanden te kunnen ontlopen. Regenwormen zijn voedsel voor veel andere dieren zoals vogels, mollen. Zie voor abstract en referenties: https://nsojournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/oik.08166 Volgens dit onderzoek spelen regenwormen een cruciale rol in verschillende bodemprocessen, waaronder: bodemvorming, bodemstructuur, waterinfiltratie, nutriëntenkringloop, koolstofvastlegging, klimaatregulatie en primaire productie (Blouin et al. 2013, Bertrand et al. 2015). Bovendien is het bekend dat regenwormen een belangrijke rol spelen in de plantenproductie (Baker et al. 2006, Blouin et al. 2013). Daarom zou de negatieve relatie die we vinden tussen de geluidsniveaus van windturbines en de overvloed aan regenwormen potentieel cascade-effecten kunnen hebben op andere bodemorganismen en -processen en zou ze ook de aandacht moeten vestigen op andere bronnen van seismisch geluid (Lecocq et al. 2020)	Zie het antwoord bij 63.3	
63.21	Ecologie	Windenergie is een belangrijke hernieuwbare energiebron die nodig is om de klimaatverandering tegen te gaan. Het is echter ook belangrijk om alert te blijven op de mogelijke negatieve bijwerkingen ervan op meer lokale schaal. Er is al aangetoond dat windenergieturbines de paringsinteracties bij anurans, het waakzaamheidsgedrag bij grondeekhoorns en de populatiedynamiek op trofische niveaus beïnvloeden (Rabin et al. 2006, Thaker et al. 2018, Caorsi et al. 2019). Bovendien is aangetoond dat windenergieturbines de sterfte onder vogels en vleermuizen vergroten (Johnson et al. 2003, Barrios en Rodriguez 2004, Rydell et al. 2010, Bellebaum et al. 2013). Wij stellen dat er ook aandacht moet worden besteed aan het verminderen van trillingsgeluidsniveaus veroorzaakt door antropogene bronnen in situaties waarin dit haalbaar en passend is.	Zie het antwoord bij 63.3	
63.22	Ecologie	Biodiversiteit gebieden waarin de zoeklocaties C en D zijn bepaald. Gebaseerd op 2.510 waarnemingen door 683 waarnemers en fotografen Aantal foto's 17.720 Opgenomen geluiden 41 Biodiversiteit: 2022 soorten Waaronder: 5 soorten vleermuizen, boommarter, hermelijn, waterspitsmuis Tientallen broedvogels, waaronder rode lijst vogels en Plantensoorten die zeldzaam zijn. Overzicht uit Waarneming.nl. Data: vanaf 1-1-2018 Waarneming.nl gebied: Diemen: Diemberbos.	Zie het antwoord bij 63.3	
63.23	Ecologie	Vogels Het onderzoek waarvan uitgegaan wordt is alweer verouderd. Afgelopen jaar hebben er bijvoorbeeld haviken gebroed in het Diemberbos. Het is een relatief jong bos, dat zich aan het ontwikkelen is naar meer diversiteit. Behalve de broedende havik zijn er jonge zeearenden waargenomen op zoek naar en eigen territorium en met enige regelmaat zie je ze overvliegen. Deze vogels broeden nu al in de Diemer Vijfhoek. Op 1,5 km. Voor en trekkende of foeragerende zeearend is en turbine een groot gevaar voor het voortbestaan van deze langzaam uitbreidende en nog kwetsbare populatie. Ook de sperwer en de boomvalk brengen al een aantal jaar jongen groot in het Diemberbos. Met veel plezier gezien hoe zij hun jongen leerde jagen en libellen uit de lucht te plukken. Kortom het gebied is en vogelsoorten rijk gebied met 149 waargenomen en gevalideerde soorten. Meer dan 55 soorten broeden er waaronder tenminste 8 à 10 die op de rode lijst staan.	Zie het antwoord bij 63.3	
63.24	Ecologie	De ringslang "De ringslang is waargenomen in en straal van 1 kilometer rondom de zoekgebieden in de afgelopen vijfjaar In alle deelgebieden is geschikt leefgebied aanwezig in de vorm van waterrijk habitat met de mogelijkheid tot het afzetten van eieren in bladhopen. De aanwezigheid van de ringslang kan hierdoor niet uitgesloten worden." Wij nemen op onze volkstuincomplexen al 20 jaar ringslangen waar. Vinden ook eieren. Ringslangpopulatie is dus met zekerheid aanwezig. Ook in het Diemberbos. Ook het IVN meldt deze. Het komt door de verbinding met de Diemerzeedijk.	Zie het antwoord bij 63.3	
63.25	Ecologie	Vogeltrek, vleermuizentrek De turbines worden langs het kanaal geprojecteerd. Deze lijnvormige verbinding is belangrijk voor vogeltrek en vleermuizen. Ze volgen de lijnen in het landschap en oriënteren zich erop. De rij grote populieren op de dijk is hierbij een extra hulp. Er is een trekroute van ganzen over het Diemberbos, iedere avond tegen zonsondergang kan je grote groepen horen overkomen. Deze ganzen zullen in het vervolg de turbines op hun vliegroute ontmoeten en daar langs moeten zien te komen zonder schade. Het gaat hier om dagelijkse trek van foerageer- naar rustgebied! Ook andere trekvogels volgen het water van het kanaal.	Zie het antwoord bij 63.3	

63.26	Ecologie	Vleermuizen: 'Aanwezigheid van boombewonende soorten in deelgebied D moet nader worden onderzocht. Er dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar essentiële vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen in het plangebied. Aanvaringsslachtoffers: Windturbines kunnen leiden tot aanvaringsslachtoffers bij plaatsing windturbines" Er is inmiddels al wat onderzoek gedaan naar vleermuizen in het Diemerbos. Daarbij zijn 5 soorten waargenomen. Het moet natuurlijk gaan om aanwezigheid in de buurt van deelgebied D. Vleermuizen verplaatsen zich immers en maken gebruik van een aanzienlijk oppervlak om te foerageren en te trekken. Ook op de beide volkstuincomplexen zijn met batloggers al 5 interessante soorten gevonden. Waaronder de zeer zeldzame kleine dwergvleermuis. Bekend is dat van de aanwezige soorten er een aantal extra risico lopen door windturbines. De gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de rosse dwergvleermuis. Vleermuizen schijnen ok door optredende drukverschillen gedood te kunnen worden, het gaat dus niet alleen om directe aanvaring.	Zie het antwoord bij 63.3	
63.27		Deel B. Om herhaling te voorkomen volstaan wij met de opmerking dat voor alle onderdelen gelden ook onze opmerkingen uit deel A, Conclusie De voorgenomen milieueffectrapportage (MER) voor de plaatsing van windturbines in Diemen wordt door de betrokkenen als onvolledig en tekortschietend beschouwd. De kritiek richt zich met name op de beoordeling van geluidsoverlast, waarbij de kwantitatieve meting van geluidsbelasting in decibels als ontoereikend wordt beschouwd. Er wordt benadrukt dat er geen aparte beoordeling is voor nachtelijk lawaai, wat problematisch is gezien de verwachte nachtelijke activiteit van de turbines. Daarnaast wordt de afwezigheid van een beoordeling van laagfrequent geluid (LFG) als een tekortkoming beschouwd, met specifieke aandacht voor de impact op volkstuinders en toekomstige bewoners van Weespersluis en de invloed op flora en fauna in de directe omgeving van de windturbines. Ook worden zorgen geuit over de cumulatieve belasting van geluid.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Zie ook het antwoord op 23b.1d (geluid in de nacht). Zie ook het antwoord bij 40.3 (recreatie en volkstuinen).	
63.28	Landschap	De externe veiligheid rondom de turbines, met name op het gebied van mogelijke rampen, wordt als onvoldoende behandeld beschouwd. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de ruimtelijke kwaliteit en het belang van groene gebieden voor recreatie, waarbij de visuele impact en lichthinder van de windturbines worden bekritiseerd om de impact op het Bijzonder Provinciaal Landschap.	Zie de antwoorden hiervoor.	
63.29	Ecologie	In het kader van ecologie en natuur wordt benadrukt dat de voorgestelde locaties midden in NNN (Natuur netwerk Nederland) gebied liggen en dat de invloed op biodiversiteit, waaronder vogels, vleermuizen en regenwormen, nog niet voldoende is onderzocht. De aanwezigheid van beschermde soorten zoals rode lijst vogels en de ringslang wordt benadrukt, en er wordt gewezen op recente ontwikkelingen in natuurcompensatiegebieden die zeker worden beïnvloed door de voorgestelde windturbinelocaties niet worden genoemd.	Zie het antwoord bij 63.3	
63.30	Landschap	Tot slot worden gezondheidszorgen geuit met betrekking tot volkstuinders die veel tijd doorbrengen in hun tuinen en de mogelijke gevolgen van geluidsoverlast op hun welzijn. De invloed op hun leefomgeving is bijzonder groot. De impact op recreatieve gebieden, zoals het Diemerbos, wordt beschreven als een bedreiging voor de rust en biodiversiteit van het gebied. De MER wordt bekritiseerd vanwege het ontbreken van visualisaties en inrichtingstekeningen die de impact van de windturbines op het landschap kunnen illustreren. Onze dank gaat uit naar de gemeente Diemen voor de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.	Wij begrijpen u zorgen. Zie de antwoorden hiervoor.	

Zienswijze 64		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
64		Geachte lezer, Mijn naam is Ankie Koning, geboren in 1951 in Amsterdam. Van jongs af aan konden we aan de drukke doorgaande Czaar Peterstraat ontsnappen door naar mijn opa en oma te gaan op de Volkstuin aan de Oosterringdijk. Eendjes kijken, wormen zoeken, zwemmen in de sloten, kransen maken van paardenbloemen en madeliefjes en met een vlindernetje door het gras rennen achter de honderden vlinders om je heen. Ook later om te studeren zocht ik mijn rust in het gras liggend met de boeken voor mijn neus en tientallen musjes om me heen. Met hun oogjes gericht op de broodkruimels op mijn bord. Mijn zus en haar man kochten het huisje van opa en oma en brachten hun kinderen groot op de volkstuin. Nu woont mijn zus al 51 jaar de hele zomer op Linnaeus net als ik (al 28 jaar). Als je 's avonds naar je huisje liep over het complex klonk van alle kanten de ransuil en de miauwende kreetjes van hun jongen. Je zag ze onhandig buitlend vliegles krijgen. Vleermuizen vlogen om je hoofd en om de weinige lantaarnpalen op het terrein Na een ritje met de auto moest je je bumper en voorruit van de insecten ontdoen met en speciale insecten spons.	Dank voor uw zienswijze en de mooie omschrijving van uw situatie. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	

64	Ecologie	Gevolgen voor de natuur Ik stel mijn leefomgeving zo uitgebreid aan u voor zodat u weet dat ik de flora en fauna (zo'n 50 jaar bewust) om ons heen heel erg heb zien verschromelen door ons menselijk handelen (vaak uit economisch gewin). Ik ben lid van de Atlasgroep biodiversiteit geworden om dat wat ik voor mijn ogen heb zien gebeuren, ook feitelijk vast te leggen in en Atlas biodiversiteit op Linnaeus en Frankendael. We zijn met 15 tuinders van beide complexen en plaatsen onze waarnemingen met van locatiegegevens voorziene foto's als bewijs op Waarneming.nl. Wij hebben een eigen project daarop. Externe deskundigen valideren de waarneming. Zie: https://waarneming.nl/Jocations/7323/photos/? Ook ben ik lid van het nachtvlindermeetnet van de Vlinderstichting en constateer een jaarlijkse achteruitgang in aantallen. Ik geef wekelijks gedurende het tuinseizoen informatie over natuurlijk tuinieren aan tuinders en anderen tijdens en inloopspreekuur op de vrijdagavond. We werken samen met Landschap Noord-Holland, hebben subsidie van de provincie gekregen om en natuurvriendelijke oever aan te leggen. En hebben een Natuurwandeling op ons complex uitgezet, waarin we wandelaars m.b.v. QR-codes vertellen over de ecologie en biodiversiteit op ons complex. Die biodiversiteit ondersteunen we door gefaseerd maaibeeld, verbod op chemische middelen, gebruik van inheemse planten en struiken en bomen. Zeker bij herplant van bomen. We leggen dubbele wilgentakkenrillen aan, staan gecontroleerd bramenstruwelen en brandnetels toe. Hebben vleermuiskasten, insectenhotel, ooievaarspaal, koolmeesprojecten om hun broedsucces te volgen enz. enz. Kortom we doen er alles aan om bewoners van Diemen en Amsterdam welkom te heten om te wandelen, te leren over de natuur en te genieten van de rust. In de winter staan natuurfoto's voor ons hek om eenmaal binnengelaten, zich te vergapen aan de wintergasten die zich bij ons nu al een aantal jaren veilig voelen en voedsel vinden.	Uw punt is ter kennisgeving aangenomen. Fantastisch dat er vele activiteiten op het gebied van natuurbehoud en duurzaamheid worden ontplooid.
64	Ecologie	Kramsvogels, koperwieken, grote en kleine barmstijzen, slijzen, kleine bonte specht, witkopstaartmeesjes, goudhaantjes en vuurgoudhaantjes. Grote groepen ganzen verzamelen zich op de, helaas bloemloze, weilanden om ons heen en vliegen luid gakkend 's morgens en 's avonds van foerageergebied naar rust plaats. Sinds het Diemberbos aan het ouder worden is, zien we meer soorten vogels die daar bij horen. Ik ben vriend van het Diemberbos en kom er graag. Er zijn jaren geweest dat er alleen buizerds boven ons complex vlogen. Nu zien we en broeden er haviken, sperwers en boomvalken! Ook vliegen met regelmaat ooievaars, lepelaars en zelfs zeearenden over ons complex.	Dank voor uw beschouwing.
64.1	Ecologie	En nu mijn punt: De gemeente Diemen wil in het Diemberbos meerdere windturbines plaatsen. Net als de gemeente Amsterdam en Ouderkerk aan de Amstel hebben zij hun oog laten vallen op de groene beschermde Natuur Netwerk Nederland-gebieden aan de randen van hun gemeenten. Belangrijk voor mens en dier voor rust, voedsel en verkoeling. De staat daarvan is wankel en staat onder druk van intensieve landbouw en recreatief gebruik. Verbetermaatregelen zijn snel en dringend nodig volgens de Ecologische Autoriteit zeker omdat de NNN gebieden in de omgeving van de Natura 2000 gebieden liggen. Maar helaas besluiten deze gemeenten om juist daar, dat wat mens en dier het hardst nodig hebben, de groene longen en biodiversiteitshotspots van de stad, windturbines te laten bouwen. Het zijn vogel, vleermuis en insecten killersmachines. Die bovendien door trillingen in de grond en water, regenwormen en ringslangen, verjagen. Dwars door het groen, worden brede toegangswegen aangelegd voor opbouw en onderhoud. Dus verlies aan Natuur Netwerk Nederland oppervlakte.	Zie de antwoorden op 5 (Klimaatakkoord en RES), 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) en 27.2 (de afweging van het Diemense college).
64.1	Ecologie	In de voorliggende MER Wind wordt dit verlies aan NNN gebied gebagatelliseerd, net als geluidsoverlast omdat daar toch al veel geluid is door de snelwegen. Het niet apart willen onderzoeken van Laag Frequentie Tonen (vallen weg in het geluidsspectrum). Terwijl stalen kernen diep in de grond worden geboord als broodnodige tegenwicht voor de 145m hoogte. Deze kernen veroorzaken LFG en worden door wormen als trillingen waargenomen zelfs tot op honderden meters rond de Windturbine. Ze vertrekken en daarmee gaat de staat van de grond achteruit en verdwijnen met hen vogels, grondhommels, mollen enz. https://nsojournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/oik.08166	Uw conclusie is te kort door de bocht. De effecten worden niet gebagatelliseerd. Zie ook de antwoorden bij 61.1 en 61.2
64.5	Gezondheid	Daarboven op worden de wieken geïmpregneerd met epoxyhars dat Bisfenol A (BPA) of en, net zo slecht, vervangende product bevat. Bisfenol A (BPA) is een chemische verbinding veelvuldig gebruikt in de productie van kunststoffen en epoxyharsen. Het staat bekend om zijn vermogen om het hormoon oestrogeen na te bootsen, wat zorgen heeft opgeworpen over mogelijke gezondheidseffecten, met name bij blootstelling van mensen en dieren. Deze stof komt vrij door slijtage en is gevaarlijk door inademing van stofdeeltjes (bijvoorbeeld bij een wandeling door de "groene longen" van de gemeente. Flevoland meet (door de vele windturbines daar) al hoge concentraties BPA. Sommige studies hebben BPA-blootstelling gekoppeld aan ontwikkelingsproblemen bij foetussen en kinderen, hormonale onevenwichtigheden, obesitas, diabetes, hart- en vaatziekten en bepaalde vormen van kanker. Om die reden heeft de EU het gebruik in o.a. zuigflessen voor baby's verboden. Er wordt veel onderzoek, ook naar de gevolgen voor de voortplanting bij grond -en waterdier-tjes, naar gedaan.	Zie het antwoord op 44.7 .

64.6	Alle thema's	Al deze risico's en gevolgen voor de Biodiversiteit (waaronder de mens), worden gezet tegenover de klimaatcrisis. Terwijl we beiden tegelijk moeten aanpakken. Dat doen we niet door langjarige (moedwillig) schade aan de biodiversiteit (= ecocide) te laten plegen door Windturbines van 145 meter hoogte te plaatsen. Die waarschijnlijk niet eens economisch rendabel zijn omdat ze daarvoor te klein zijn, daarom bijna niet meer gemaakt worden, vaak stilgezet moeten worden bij naderen van de vogeltrek, grote roofvogels enz. En die voorlopig (waarschijnlijk tot 2030) niet op het stroomnet kunnen worden aangesloten. Ga met uw burgers op zoek naar andere maatregelen, (die er ook zijn) die veel eerder effect kunnen hebben en veel minder schade aan de omgeving brengen dan Windturbines. Het is helemaal niet nodig om juist met windturbines de doelstelling van de energietransitie te kunnen halen. Die bovendien een pervers subsidiesysteem kennen. Na 15 jaar geen subsidie, dus afbreken (ondanks dubbele levensverwachting) en nieuwe plaatsen met opnieuw 15 jaar subsidie. Zo betalen we stukjes bij beetje mee aan onze eigen ondergang om en beperkt aantal anderen te laten verdienen. Ik wens u veel wijsheid en compassie met uw burgers en natuur toe in het maken van deze keuze die u wordt voorgelegd.	Wij begrijpen uw zorgen. Ecologie zie 37 Financiële haalbaarheid: zie het antwoord op 27.8 De gemeente ontplooit ook activiteiten rond energiebesparing, zie het antwoord op 52.2 . Zie ook het antwoord op 16.1 (rol wind in energiesysteem).

Zienswijze 65		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
65		Namens RWS WNN maak ik graag van de gelegenheid gebruik om de zienswijze in bijlage toe te sturen. Deze heeft betrekking op: Concept MER Wind Diemen Ontwerp partiële herziening Omgevingsvisie Diemen Geacht college, Het college van B&W van Diemen heeft vanaf 8 december 2023 de Concept MER Wind Diemen en de Ontwerp partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040 ter inzage gelegd en een ieder in de gelegenheid gesteld om hier een zienswijze op in te dienen. Van die mogelijkheid maakt Rijkswaterstaat West-Nederland Noord (WNN) graag gebruik. Deze zienswijze dienen wij mede namens Rijkswaterstaat Midden-Nederland (MN) in. Algemeen Rijkswaterstaat spreekt haar waardering uit voor de inzet van gemeente Diemen om ons als wegbeheerder van knooppunt Diemen en vaarwegbeheerder van het Amsterdam-Rijnkanaal vroegtijdig in het participatietraject te betrekken.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	
65.1	(Externe) veiligheid	Hoofdwegennet In de Concept MER en ontwerp partiële herziening worden vier zoekgebieden voor windenergie onderzocht, aangegeven met de letters A, B, C en D. Deze vier zoekgebieden bevinden zich allen in de nabijheid van knooppunt Diemen. Hierdoor zijn plannen voor windturbines op deze locaties onderhevig aan de Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over waterstaatswerken of wegen in beheer bij het Rijk. Volgens artikel 3, lid 3 van deze beleidsregel wordt het plaatsen van windturbines nabij een knooppunt slechts toegestaan indien uit aanvullend onderzoek blijkt dat er geen onaanvaardbaar verhoogd risico is voor de verkeersveiligheid. Aangezien het hoofdwegennet rondom knooppunt Diemen complex is, is het van groot belang om na te gaan of windturbines in deze zoekgebieden geen risicovolle afleiding voor het wegverkeer vormen. Advies vanuit RWS is dat de gemeente aanvullend onderzoek doet, door middel van een Human Factors-analyse in de vorm van een wegbeeldanalyse, voor de vier zoekgebieden. De windturbines worden dan goed in beeld gebracht in het wegbeeld in een studie door een gespecialiseerd bureau en ter toetsing voorgelegd aan Rijkswaterstaat. Wij kunnen dan als wegbeheerder nauwkeurig beoordelen wat het effect is op verkeersveiligheid.	De gemeente onderkent het belang om na te gaan of windturbines in deze zoekgebieden geen risicovolle afleiding voor het wegverkeer vormen. Het advies van RWS om aanvullend onderzoek te doen (Human Factors-analyse in de vorm van een wegbeeldanalyse) wordt opgevolgd.	
65.2	(Externe) veiligheid	Hoofdvaarwegennet De aangewezen zoekgebieden liggen tevens in de buurt van het Amsterdam-Rijnkanaal, dat ook door Rijkswaterstaat wordt beheerd. Windturbines kunnen een verstrend effect hebben op het radarsysteem dat gebruikt wordt door de scheepvaart op het kanaal. Vooralsnog voorzien we geen problemen op dit vlak, aangezien de zoekgebieden op enige afstand van het kanaal komen te staan. Desalniettemin adviseren wij de gemeente om in de verdere uitwerking van deze plannen rekening te (blijven) houden met de scheepvaart, met name in verband met mogelijke radarhinder.	Ook in een volgende fase zullen we contact houden met RWS. De vraag of windturbines de radarsystemen van de scheepvaart verstoren zal dan moeten worden beantwoord.	
65.3		Tot slot Wij spreken de hoop uit dat bovenstaande voldoende aanleiding vormt om aanvullend op de MER een analyse op vlak van verkeersveiligheid uit te voeren, zoals hierboven omschreven. Rijkswaterstaat blijft graag betrokken bij deze analyse en de verdere totstandkoming van de plannen voor windenergie in de omgeving van knooppunt Diemen.	Ter kennisgeving aangenomen. Ook in een volgende fase zullen we contact houden met RWS.	

Zienswijze 66		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	
			Aanvulling MER/ partiële herziening?	
66		Als eerste wil ik benadrukken dat ik geen klimaatontkenner ben. Ik zie heel goed dat klimaatverandering en groot probleem is, en ik ben bereid om zelf mijn steentje bij te dragen aan en oplossen. Ik vlieg niet, mijn woning is goed geïsoleerd, ik ben zuinig met energie. Ik vind ook dat iedereen naar vermogen moet bijdragen, maar tegelijk denk ik dat er ook te veel gevraagd kan worden. Natuur en groen, en gezondheid van bewoners horen ontzien te worden. Het IPCC wijst er op dat de aantasting van de natuur minstens zo ernstig is als die van het klimaat. En minstens evenveel prioriteit moet hebben. De Ecologische Autoriteit heeft pas laten weten dat het niet volstaat om alleen de Natura2000 gebieden in Nederland te beschermen, er is meer nodig. De omwonenden van Schiphol voeren nu een rechtszaak tegen Schiphol, omdat zij vinden dat hun mensenrechten geschonden worden door de voortdurende blootstelling aan geluid.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten. Uw punt is ter kennisgeving aangenomen.	
66.1		Mijn eigen situatie: Als volkstuinder op volkstuincomplex Frankendael ben ik deeltijd-bewoner in de directe omgeving van de geplande windturbines. Ik overnacht daar regelmatig in lente, herfst en zomer, en soms ook in de winter. Ook ben ik natuurliefhebber en recreant in het Diemerbos. Ik kom daar zeer regelmatig om te wandelen, maar ook onderweg naar de tuin. Voor mij is mijn tuin van groot belang en ik ben dan ook ongerust over de plannen van gemeente Diemen voor de plaatsing van vier windturbines in het Diemerbos. Het gaat mij hierbij om drie aspecten: Geluidsoverlast en daarbij met name ok overlast van laagfrequent geluid Aantasting van de groene omgeving, verlies van rust, en wat dit doet met de gezondheid van omwonenden en recreanten. En aantasting van natuur en ecologie	Wij begrijpen uw zorgen. Zie onze reacties hieronder.	
66.2	Geluid	Geluid, LFG en gezondheid Ik ben aan een volkstuin begonnen omdat ik een groen- en natuurliefhebber ben, maar ook omdat buiten zijn, met je handen in de aarde werken, rust om je heen, voor mij en voor mijn gezondheid belangrijk zijn. In de stad begint de omgeving steeds drukker te worden, en niet alleen de mijne, dit is iets dat veel mensen ervaren. Met de vestiging van grote horeca direct bij mijn woning is die drukte de spuigaten uit aan het lopen. Een groot terras voor mijn deur, met bijbehorende "gewone" dagelijkse geluidsoverlast. Daarbij ook veel overlast van laagfrequent geluid en trillingen. Daarover later meer.	Dit punt is ter kennisgeving aangenomen.	
66.3	Geluid	Geluidsoverlast Er is in onze omgeving al te veel geluid. U geeft dat in de MER ook aan. Afkomstig van snelwegen, spoor, Amsterdam-Rijnkanaal. De belasting is nu al te hoog voor omwonenden. Maar in plaats van dat u daar iets aan gaat doen stelt u voor er nog een schepje bij te doen. Dat is vreemd. U zegt dan dat het geluid van de turbines gecamoufleerd zal worden door het geluid van de snelweg en het spoor. Ik denk dat dit heel vaak niet zo zal zijn. Het geluid van turbines is anders van aard. Het wordt als hinderlijker ervaren. De snelweg en de spoorweg hebben een duidelijke dagelijkse variatie, in de spits meer geluid, in de loop van de avond en nacht steeds minder. Dit geldt niet voor de turbines. De kans is groot dat die juist in de avond en nacht meer overlast geven. Dat is belangrijk want overlast in de nacht is juist zeer schadelijk voor de gezondheid. Alle redenen om hier veel meer aandacht aan te geven, en te kiezen voor het verminderen van de geluidsoverlast in plaats van het vermeerderen ervan. Voor ons als volkstuinders geldt dan dat wij meer hinder ondervinden van elk geluid, omdat de huisjes licht van constructie zijn, met dunne houten wandjes en enkel glas. Onze complexen worden door een grote groep mensen voor meer dan een half jaar bewoond, maar deze mensen worden in de MER totaal genegeerd. Wij zijn geen "kwetsbaar object". Nee, we zijn kwetsbare mensen, en we hebben onze tuin en ons tuinhuis nodig voor ons welbevinden en onze gezondheid.	Zie 63.3 voor een toelichting over maatgevende geluidbronnen. Zie het antwoord op 40.3 (In het MER zijn effecten op de volkstuinen ook onderzocht). Zie het antwoord op 23b.1d (geluid in de nacht).	
66.4.1	Geluid LFG	Laagfrequent geluid De meest schadelijke overlast ondervind ik in mijn woning in de stad van de grote afzuiginstallatie van de horeca. Deze installatie veroorzaakt laagfrequent geluid en trillingen in mijn woning in de late avond en nacht. Dit is al een aantal jaren het geval, en hoewel ik allerlei pogingen heb ondernomen wordt het niet opgelost. Ik kan uit eigen ervaring dus meepraten over hoeveel overlast je daarvan kan ondervinden. Omdat het niet lukt om daar vanuit de gemeente ondersteuning voor te vinden ben ik lid geworden van een steungroep LFG-getroffenen. Hier delen mensen ervaringen, en tips om zo goed mogelijk met de overlast om te gaan. Regelmatig kom je hier de noodkreten tegen van mensen met ernstige overlast, die door niemand geholpen worden. Het gaat dan heel vaak om s' nachts wakker liggen. Heel veel stress ondervinden. Mensen die naar de huisarts gaan voor kalmeringstabletten. Op den duur worden mensen hier wanhopig van. Vaak worden mensen weggezet, dat ze het zich allemaal verbeelden, omdat het moeilijk kan zijn een bron te vinden. Maar als die wel gevonden wordt, dan blijkt heel duidelijk dat er wel degelijk iets aan de hand is. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om bronbemalingen, warmtepompen etc. U denkt misschien: "dat is toch iets heel anders?" Maar een afzuiginstallatie en een windturbine hebben veel gemeen. Elektrische installatie, met draaiende schoepen, die trillingen, brom en zoem, laagfrequent geluid veroorzaken. Het grote verschil is dat het bij een turbine om een veel sterkere, grotere installatie gaat dan bij een afzuiginstallatie. Daarom zijn de effecten ook op veel grotere afstand te merken.	Wij begrijpen uw zorgen over laagfrequent geluid. Zie het antwoord op 42.1b (laagfrequent geluid) en de toelichting in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 3.	

66.4.2	Geluid LFG	Ik ben dan ook zeer verbaasd dat in de MER gesproken wordt over gezondheidsrisico's van LFG die niet zouden zijn aangetoond. En dat er geen enkel onderzoek naar gedaan is in het kader van deze MER, geen berekeningen, geen contouren. Het Laagfrequent geluid zal over en grotere afstand nog merkbaar zijn dan geluid met hogere frequenties. De contouren daarvan zullen op de kaart en groter gebied bestrijken. Maar die tekening ontbreekt in de MER. Dit onderzoek zou in ieder geval moeten worden toegevoegd, het is en grote lacune. Ik weet uit eigen ervaring dat wakker liggen door hinder uiteindelijk gezondheidsschade met zich meebrengt. Slecht slapen leidt tot vermoeidheid, concentratieproblemen, geïrriteerdheid, stress. En dan ok mogelijk tot ernstiger problemen. Dit is allemaal al lang bekend. Waarom moet dit dan voor LFG specifiek bij windturbines nog weer apart worden aangetoond? De klachten van omwonenden op plekken waar de laatste jaren grote turbines geplaatst zijn komen mij ontmoedigend bekend voor: mensen die niet meer kunnen slapen in hun eigen huis, en uit wanhoop op afstand in de auto gaan slapen! Zo ben ik ook meermaals gevluht uit mijn woning in de stad, om midden in de winter eens een rustige nacht op de volkstuin door te brengen.	Zie het antwoord op 42.1b (laagfrequent geluid) en de toelichting in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 3.	
66.4.3	Geluid LFG	U zegt zelf al dat Denemarken wel en norm voor LFG hanteert. Dat doen ze niet voor de lol, neem ik aan, maar omdat daar behoefte aan was. Denemarken is al veel langer dan Nederland bezig met plaatsing van windturbines en heeft dus ook meer ervaring. In Nederland zegt de Raad van State (in 2006) het volgende: Uitspraak door de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State 20050938011 van 13 december 2006. "Er is inmiddels een verscheidenheid aan onderzoeksresultaten naar reproduceerbare relaties tussen dosis en effect voorhanden, dat (op grond van de gemiddeld ervaren luidheid van laagfrequent geluid) aannemelijk mag worden geacht dat LFg kan worden aangemerkt als oorzaak van objectieveerbare hinder". Raad van State 2006 Uitspraak door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State 200509380/1 van 13 december 2006. "Er is inmiddels een verscheidenheid aan onderzoeksresultaten naar reproduceerbare relaties tussen dosis en effect voorhanden, dat (op grond van de gemiddeld ervaren luidheid van laag-frequent geluid) aannemelijk mag worden geacht dat LFg kan worden aangemerkt als oorzaak van objecti-veerbare hinder".	Zie het antwoord op 42.1b (laagfrequent geluid) en de toelichting in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 3.	
66.4.4	Geluid LFG	De Gezondheidsraad geeft aan dat het ervaren van hinder ook gezien moet worden als gezondheidsschade. In het volgende position paper van dr. Ir. Jan de Laat (voor ronde tafel in tweede kamer over gezondheidsschade) is meer informatie te vinden over onderzoek naar gezondheidsschade door laagfrequent geluid. Zie: https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2022D03516 In dit paper komen herhaaldelijk als eerste effecten naar voren hinder en slecht slapen/slapeloosheid. Er zijn ook andere mogelijke effecten, maar slapeloosheid is al zo'n duidelijk schadelijk effect. Dat moet je geen groepen omwonenden aandoen. En dat effecten nog steeds worden onderschat blijkt wel omdat overal in Nederland omwonenden met klachten zitten na plaatsing van grote turbines. Jan de Laat raadt aan om uit te gaan van en lager percentage gehinderden. Geen 10% maar hooguit 5%. Dit is in overeenstemming met wat de WHO aanraadt. Om dit percentage te bereiken raadt hij bovendien aan om naar en lagere dB belasting te gaan: 35dB. Boven dit getal schieten de aantallen gehinderden opeens sterk omhoog. Tenslotte beveelt hij aan om uit te gaan van en afstandsnorm: 10x de masthoogte. Dat zou voor de turbines in dit plan betekenen dat de afstand waarbinnen aanzienlijke hinder te verwachten is 900m zal zijn. Daarmee zal en groot deel van de nieuwe wijk Weespersluis aanzienlijke hinder gaan ondervinden. Het dichtst bij de turbine, en bij het Amsterdam-Rijnkanaal, zal en flat met sociale huurwoningen geplaatst gaan worden, hebben wij vernomen bij de informatieavond. Dat betekent veel mensen op korte afstand van turbines C en D. Die ook overlast gaan ondervinden van het kanaal (met s'nachts regelmatig hinder van langsvarende schepen), van het spoor, en de snelweg. Een stapeling van hinder en gezondheidsschade. Dit moet u niet willen. En dit effect hoort thuis in deze MER.	Wij begrijpen uw zorgen. De effecten op de gezondheid worden onderzocht in het MER. Vooral hinder door geluid en slagschaduw zijn hier bij meegenomen. Zie voor de toelichting in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 3. In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20. Voor de afweging op basis van de in kaart gebrachte effecten zie ook het antwoord op 27.2 (afweging van het college).	
66.5	Recreatie	Aantasting van groene omgeving, rust en recreatie Als direct aanwonenden komen wij regelmatig in het bos, en in de polder grenzend aan het bos. Een besloten groene omgeving, afgewisseld met en halfopen tot open landschap. Bijzonder prettig om te wandelen en te fietsen. In de loop van de tijd zijn er steeds meer bezoekers. Veel dagelijkse wandelaars, veel fietsers, ook langs het Amsterdam-Rijnkanaal trouwens. Wandelen in het groen, luisteren naar de vogels, het heeft en rustgevende gezondheid bevorderende werking. Veel mensen doen het dan ook graag, en merken dat het ze goed doet. Nu wil gemeente Diemen midden in deze oase vier windturbines plaatsen. Met bijbehorend semi-permanent zovend hinderlijk geluid. In de cijfers van al zeer gedateerd onderzoek blijkt dat 17% van mensen buitenshuis ERNSTIGE hinder ondervinden. Dus en nog hoger percentage ondervindt gewoon hinder. Dit doet af aan de beleving, de rust is naar de knoppen. Hoe ontspannend is het nog om buiten te wandelen, en wat doet dat met de algemene gezondheid van de grote groep omwonenden die deze plek nodig hebben? Ook dit effect is in de MER niet onderzocht. Er is in de omgeving niet een echt alternatief. Gemeentes willen graag dat mensen meer bewegen, goed voor de gezondheid, maar dan moetje het niet onaantrekkelijk of moeilijk toegankelijk maken.	De effecten op recreatie zijn in het MER onderzocht. Zie het antwoord op 40.3 . Zie het antwoord op 27.2 (de afweging van het Diemense college).	

66.6	Natuur Het is pijnlijk te zien dat in de MER het gekozen alternatief: plaatsing van vier turbines er qua effect op de natuur duidelijk het slechtst uitkomt. Logisch, de turbines hebben een negatieve impact, en vier turbines zijn slechter dan 1 of 0. Ze worden geplaatst midden in de natuur, in het NNN-gebied. Midden tussen trekroutes van vogels. En er is veel vogeltrek. Maar het gaat niet alleen om vogels, ook alle andere fauna zal er schade van ondervinden. Het MER erkent dat, en toch is de voorkeurskeuze om de slechtste optie te nemen, vier turbines. Onbegrijpelijk. Ja, we moeten de klimaatverandering tegengaan. Maar niet ten koste van alles, en zeker niet ten koste van natuur en gezondheid. De gemeente kiest ook voor het plaatsen van zonnepanelen, dat is heel goed, want daar kleven veel minder bezwaren aan, en deze keuze wordt door burgers meer ondersteund. Laten we dan ook kiezen voor het voortzetten van deze lijn. Er zijn nog meer mogelijkheden voor zonnepanelen. Zijn alle beschikbare daken op woningen en bedrijven al benut? Ik weet wel zeker van niet. En daarna zal het plaatsen van batterijen aan de orde zijn. Daarnaast: laten we afstappen van meermeermere. De eerste keuze moet zijn minder gebruiken. En daarin zijn nog veel meer mogelijkheden die onderzocht kunnen worden. Op de volkstuin konden we in ieder geval zelf al meerdere opties vinden! Kies nu alstublieft voor uw burgers en stap af van plaatsing van turbines met zoveel duidelijke schadelijke gevolgen.	Zie het antwoord op 27.2 (de afweging van het Diemense college). Zie ook het antwoord op 5 (RES en klimaatakkoord). Zie ook het antwoord op 27.5 . (Gemeente zet ook vol in op zonne-energie)

Zienswijze 67		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
67		Graag deel ik met u mijn zienswijze op uw voornemen om windturbines nabij de woonwijk Weespersluis te plaatsen. Dit voornemen omhelst- nog steeds en voortdurend - te veel onbegrip, risico's, onrechtvaardigheid en narigheid. Ik verzoek u ervan af te zien. Neemt u de volgende (9) redenen svp in acht:	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	
67.1		Gemeente Diemen schuift eigen verantwoordelijkheid af op naastgelegen woonwijk De insteek van de gemeente Diemen bij het op eigen grond plaatsen van windturbines is onjuist. De gemeente Diemen wil graag zelf verantwoordelijkheid dragen voor het verbeteren van het klimaat, maar de nadelige gevolgen na plaatsing moeten hoofdzakelijk gedragen worden door bewoners van de naastgelegen woonwijk Weespersluis van inmiddels A'dams stadsdeel Weesp. Dit is geen eigen verantwoordelijkheid nemen, maar de eigen verantwoordelijkheid afwentelen op een andere gemeente en het bijzonder een andere specifieke groep mensen.	Windturbines moeten daar worden geplaatst waar de effecten op mens en natuur het kleinst zijn. Bij de keuze van de zoekgebieden is volop rekening gehouden met de inwoners in buurgemeenten. Het MER richt zich ook niet op gemeentegrenzen, maar op een onderzoeksgebied. In het MER worden ook effecten op Amsterdam en Gooise Meren onderzocht.	
67.2		Huidige zwakheden worden door de gemeente Diemen uitgenut Het idee om windturbines naast Weespse woonwijken te plaatsen komt op een moment waarop een nieuwbouwwijk nog volledig in aan- en opbouw is. Een deel van de bewoners van de nieuwbouwwijk Weespersluis woont nog niet in Weespersluis, waardoor de huidige bewoners genoodzaakt worden zich vanuit een onevenredig drukke thuissituatie (nieuwe woning, opvoeden van kinderen, werk, etc.) te moeten uitspreken voor of tegen de komst van windturbines in hun nabije omgeving - met veel huiselijke stress en spanning binnen gezinnen tot gevolg. Veel van deze bewoners zijn, geregeerd door de waan van de dag, niet eens in staat zijn om zich uit te spreken, terwijl tegelijkertijd participatie in het RES-proces wordt gevraagd. In de naastgelegen Weespse wijk Hogewey wonen verder nog zwakkere mensen van onze samenleving. Dit zijn veelal mensen die bijvoorbeeld sociaal huren of hulpbehoevend zijn, zoals van verzorgingshuis Hogewey. Ook van hen kan niet verwacht worden om te participeren in een RES-proces. Dit gaat gewoon niet. Noem dit weinig participatie en ten behoeve van het plaatsen van windturbines, bewust of onbewust, misbruik maken van de lokale situatie.	Wij begrijpen uw zorg. In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 . Het MER brengt de effecten en knelpunten in kaart van de mogelijke plaatsing van windturbines. De effecten in het MER maken geen onderscheid in effecten op inwoners. De gemeente spant zich waar mogelijk in om ook de zwakkeren uit de samenleving te betrekken. Verder houdt de gemeente zich strikt aan alle wet- en regelgeving. Zo wordt eenieder op eenzelfde manier beschermd.	
67.3		In stadsdeel Weesp is geen draagvlak voor windturbines De bovengenoemde relatief zwakke positie van Weespse bewoners die geconfronteerd worden met plannen om windturbines in de nabijheid van hun woning te plaatsen, lijkt door de gemeente Diemen niet te worden gezien of de gemeente Diemen blijft desondanks doorgaan met het voornemen om naast het A'dam-Rijn kanaal kolossale windturbines te plaatsen, d.w.z. tegen de Weespse kijk op windturbines in. Nog niet zo lang geleden heeft nagenoeg de voltallige Weespse gemeenteraad zich uitgesproken om geen windturbines in de nabijheid van haar inwoners te plaatsen. Daar is niets aan veranderd sinds Weesp nu een stadsdeel is van Amsterdam. Het plaatsen van windturbines door Diemen nabij de Weespse bewoonde omgeving, voor Diemen ver van de eigen bewoonde omgeving, zou op zeer veel woede en onbegrip in Weesp stuiten: een schande. Er is geen draagvlak.	Zie het antwoord op 40.1 (draagvlak). Zie het antwoord op 18.2 (samenwerking met Amsterdam/ Weesp).	
67.4		Nadelige effecten van windturbines zijn niet in geld uit te drukken De nadelige effecten van windturbines in de nabijheid voor bewoners van Weespersluis zullen onevenredig groot blijven ten opzichte van de 'eigen' Diemense inwoners. Niet enkel de waarde van woningen zal dalen, maar kwetsbaar en kostbaar natuur- en recreatiegebied is de klos en zal voor groot A'dam gaan verdwijnen. Laten we de huidige nabije schaarse flora en fauna in de Diemerscheeg voor o.a. Weespers, Driemonders, Diemenaren en Diemenezen behouden en niet opgeven voor kolossale, lelijke, stalen windturbines, die op het wereldtoneel niet het verschil zullen maken, maar laten we samen verder zoeken naar schonere en minder storende alternatieven en deze stimuleren; alternatieven die voor Diemen en Weesp niet een maat te groot zijn! Er is geen weg terug na plaatsing en compensatie voor bewoners van Weespersluis en Hogewey voor nadelige effecten is nagenoeg onmogelijk. In andere woorden, niet alles is in geld uit te drukken, maar bij deze heb ik hier melding van gemaakt en ik behoud mij het recht voor hier in de toekomst met plaatselijke medebewoners van Weespersluis en Hogewey gebruik van te maken.	Wij begrijpen uw zorg. Uw punt is ter kennisgeving aangenomen.	

67.5	Gezondheid	Bij twijfel over gezondheidsrisico's van windturbines niet oversteken Gezondheidseffecten van windturbines in de nabijheid van woningen mogen niet onderschat worden. Volgens mij behoort gezondheid van mensen en de gezonde leefomgeving tot de hoogste waarde van onze samenleving. Schone energie hoort daarbij, maar windturbines in de nabije omgeving van woningen hoort daar niet bij. Bij gebrek aan regels omtrent de plaatsing van windmolens op/aan de grens met een andere gemeente, en dus in het bijzonder nabij een bewoonde omgeving, dan behoort de gemeente Diemen haar verantwoordelijkheid te nemen zich zeer prudent en conservatief op te stellen en nadelige effecten eerder hoger in te schatten dan lager. Als er een kans zou bestaan dat 1 op de 10 bewoners van Weespersluis binnen een straal van 1 km op termijn negatieve gezondheidseffecten gaat ondervinden (bijvoorbeeld slapeloosheid, stress of spanningen, hart- en vaatziekten) dan behoortafgezien te worden van de plaatsing van windturbines. De zwakste mensen zullen deze effecten als eerste ervaren.	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) Zie het antwoord op 27.2 (de afweging van het Diemense college).	
67.6	Gezondheid	Nadelige gezondheidseffecten van windturbines zijn aangetoond Voor de nadelige gezondheidseffecten verwijs ik naar de eerdere brief uit 2021 gericht aan de gemeente A'dam en ondertekend door 104 medisch specialisten. Mocht u geen kopie beschikbaar hebben, dan hierbij het verzoek u tot mij te wenden en ik zal u een kopie toesturen.	Dank voor uw beschouwing. Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven)	
67.7		Meer en meer onderzoek naar alternatieven is nodig Vanwege het lange termijn karakter van windturbines is meer onderzoek nodig om nadelige gezondheidseffecten van windturbines in de nabije omgeving geen kans te geven. Vanwege de verwachte impact op het leefgebied van mensen en dieren is ook meer onderzoek nodig naar alternatieven voor windturbines.	Zie het antwoord op 5 (RES en klimaatakkoord). Zie het antwoord op 26.4 . Zie het antwoord op 27.5 (zonne-energie).	
67.8		Te hoge druk op gezonde leefomgeving in Weespersluis De leefomgeving van inwoners van Weespersluis is bijzonder. Deze staat al onevenredig sterk onder druk. De in opbouw zijnde wijk Weespersluis ligt ingebed tussen de A1, één van de drukste snelwegen van Nederland, het SAAL- spoorlijntraject, één van de drukste treinverbindingen van Nederland, en tevens onder een drukke vliegroute naar de Buitenveldertbaan van Schiphol. Dagelijks levert het 'samenspel', respectievelijk de accumulatie van deze factoren (naast regulier werkverkeer), al heel veel lawaai en ruis op. Bewoners zoals ikzelf en mijn gezin worden nu al veelvuldig in hun rust verstoord. Zou u daaraan de slagschaduw en het voortdurend laagfrequent geluid van kolossale windturbines net achter de spoorbrug van het A'dam-Rijnkanaal toevoegen, dan is dit een brug te ver. Nota bene, de doorgaans Westenwind zal ervoor zorgen dat het geluid van de ten Westen van Weespersluis geplaatste windturbines nog verder de bewoonde omgeving binnen draagt. Alsof dit nog niet genoeg is kunnen o.a. (ultra) fijnstof van vliegtuigen en auto's alsmede de straling van de in de Bloemendalerpolder staande elektriciteitsmasten, hieraan toe worden gevoegd. De druk op de gezonde leefomgeving in Weespersluis wordt te hoog!	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven)	
67.9	Energie	Geen noodzaak voor inwoners Weespersluis Het plaatsen van windturbines aan de rand van A'dam (Noorder-IJplas, IJburg, etc.) stuit overal op veel bezwaren. Waarom denkt u? Windturbines inpassen in een deels verstedelijkte omgeving waar natuur schaars is past niet. Nota bene, alle woningen die in Weespersluis worden of zijn gebouwd, voldoen aan de laatste maatstaven omtrent energiezuinigheid. Het lijkt dus zo te zijn dat bewoners die al meer dan evenredig hebben geïnvesteerd in een energiezuinige leefomgeving nu de kosten en nadelige effecten van windturbines van een buurgemeente moeten gaan dragen. Wat vindt u hiervan? Ik vind dit niet terecht.	Zie het antwoord op 21.6 .	

Zienswijze 68		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
68		Uit onze zienswijze kunt u opmaken dat wij inhoudelijke bezwaren hebben tegen de afweging die u van plan bent te maken. Maar daarnaast hebben wij ook bestuurlijke bezwaren tegen het proces dat gevolgd wordt en dan met name het onderzoek wat aan uw afweging ten grondslag ligt. Wij wijzen erop dat onze bezwaren alleen betrekking hebben op locatie C & D. Wij versturen deze zienswijze namens de inwoners van Weesp, Driemond en de tuinparken, inwoners die wij vertegenwoordigen in het lokaal bestuur. Daarom willen wij over andere locaties, die verder weg van ons stadsgebied en onze inwoners liggen, geen uitspraken doen.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	

68		Uw gemeente heeft een volgende stap gezet in de zoektocht naar een geschikte plaats voor windmolens. Naar aanleiding van de Diemense MER is het college van mening dat er plaats is voor vier windmolens van maximaal 145 meter hoog in het grondgebied aangrenzend aan ons stadsgebied. Hierop kunnen tot 31 januari 2024 zienswijzen worden ingediend. De bestuurscommissie Weesp heeft op 25 oktober 2022 en op 16 december 2023 ongevraagd advies gegeven aan het college van Amsterdam, en verzocht om bij u een zienswijze neer te leggen waarin wordt gepleit voor een grondiger onderzoek. Dit verzoek heeft dat college respectievelijk in november 2022 en in januari 2024 naast zich neergelegd. Daarom hebben wij besloten deze zienswijze namens 5 van 6 partijen rechtstreeks naar u op te sturen. Wij wijzen uw college erop dat gemeenten in dit dossier niet in een machtsvacuüm opereren. Ook andere bestuurslagen, zoals provincie en Rijk, hebben een rol te spelen in dit besluit. Het provinciale veto voor de windmolens bij de Noorder-IJplas heeft duidelijk aangetoond dat de plannen heel strikt getoetst zullen worden. De nieuwe minister van Duurzaamheid en de Raad van State zullen minstens zo streng beoordelen of de gevolgen van deze windmolens te verantwoorden zijn. Daarom is in het belang van alle bestuurders en inwoners van onze regio dat er een goed en grondig onderzoek naar deze plannen komt, of zij nu wel of geen heil zien in windenergie in dichtbevolkte gebieden. Maar helaas heeft de gemeente Diemen niet voor een deugdelijk onderzoek gekozen. Daarom verzoeken wij namens onze inwoners het volgende:	De gemeente Diemen is van mening dat zij rond de zoekgebieden voor windenergie een zorgvuldige procedure heeft gevolgd. Het MER Wind Diemen maakt hier onderdeel uit. Dit onderzoek is getoetst door de onafhankelijke Commissie MER en de gemeente heeft de adviezen van de commissie opgevolgd. U vindt het Advies van de Commissie MER en de antwoorden van de gemeente bij de stukken.	
68.1	Waardedaling	Wij vragen u de sociale effecten van de eventuele windmolens in kaart te brengen, zoals voorgesteld door de Commissie voor Milieueffectrapportage in maart 2021, (zie bijlage). Hieronder valt het effect op daling van de woningwaarde in de omgeving, maar ook de effecten op het vertrouwen in de overheid, effecten op de leefomgeving, en effecten op het sociaal en mentaal welzijn.	Het beoordelen van de sociale effecten is geen verplicht onderdeel van de m.e.r.-procedure. Het college van B en W is van mening dat het onderzoeken en beoordelen van sociale effecten in deze fase geen toegevoegde waarde heeft. Het gaat in deze fase om het verkennen van de ruimtelijke mogelijkheden in relatie tot de effecten die op dit moment in beeld kunnen worden gebracht. Het aspect 'waardedaling' heeft de gemeente wel laten onderzoeken; zie het antwoord op 18.3.	
68.2	Ecologie	Wij vragen om een afweging die voldoet aan de aanbevelingen van de Amsterdamse klankbordgroep Natuur in het kader van de reflectiefase RES zoals gelden voor Natura2000-gebieden, voor de Scheggenstructuur, en voor Bijzonder Provinciale Landschappen (zie bijlage). Deze aanbevelingen, die zijn opgesteld door een panel van zowel voorstanders als tegenstanders van windmolens in onze gemeente, dienen ertoe om natuur- en recreatiegebieden te beschermen tegen de nadelige gevolgen van elke vorm van exploitatie, en dus ook tegen exploitatie door energiewinning, door welke gemeente dan ook.	In Diemen is sinds 2019 een zorgvuldig democratisch proces gevolgd waarin veel onderzoeken zijn gedaan en waarin participatie een belangrijke rol speelde. Ook inwoners van omliggende gemeenten werden herhaaldelijk bij het proces betrokken. In de Aanvulling MER Wind Diemen is een tabel geplaatst (zie MER Wind Diemen, pag. 228) met een overzicht van de (bestuurlijke) stappen die hebben geleid tot de huidige zoekgebieden voor wind- en zonne-energie. In deze tabel vindt u ook links naar de milieu informatie die is gebruikt ter onderbouwing van alle stappen. Gedurende het gehele proces heeft er tussen de gemeente Diemen en Amsterdam goede afstemming plaatsgevonden op bestuurlijk en ambtelijk niveau. Zie ook de antwoorden op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) en 27.2 (de afweging van het Diemense college).	
68.3	Geluid	Wij vragen om een afweging op basis van een degelijke, harde geluidsnorm; dus niet een jaarnorm die gebaseerd is op Lden-gemiddelden. Een standaard die in andere landen normaal is, en in Nederland ook normaal was. Totdat het ministerie van VROM in 2009 het controversieel besluit nam om voortaan met jaargemiddelden te werken, waardoor de geluidspieken die schadelijk zijn voor de gezondheid worden weggestreept tegen windstille periodes. Bovendien vragen wij u om een afweging waarin laagfrequent geluid in kaart is gebracht.	Het MER brengt de effecten in kaart ten opzichte van een beoordelingskader (nu geldende wet- en regelgeving), het MER is geen toetsingsinstrument. Het MER is zodoende input voor een te maken bestuurlijke afweging. Zie de antwoorden op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven), 23b.1d (geluid in de nacht) en 42.1b (laagfrequent geluid), zie ook de toelichting in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 3.	
68.4	Recreatie	Wij vragen om in geval van twijfel namens de inwoners van Weesp en Driemond en de volkstuinten voor het verzorgingsbeginsel te kiezen.	Wij begrijpen uw zorg. De gemeente heeft juist uit voorzorg de opdracht voor een MER gegeven. Zo worden alle belangrijke effecten op mens en natuur heel zorgvuldig onderzocht voordat er een afweging wordt gemaakt.	
68.5		Wij wijzen u op het gebrek aan draagvlak onder de inwoners en bestuur van Weesp en Driemond, zoals af te leiden uit de massale protesten in 2021 en 2022.	Zie het antwoord op 40.1.	
68.6	Weespersluis	Wij wijzen u erop dat de kaarten waarmee uw gemeente werkt suggereren dat het westelijk gedeelte van de Bloemendalerpolder een onbebouwd gebied zou blijven. Dit is echter een terrein waar concrete bouwplannen voor bestaan, en dat zou op kaarten ook zo gemarkeerd moeten worden.	Wij schatten in dat u doelt op deelplan 6 van de gebiedsontwikkeling van de Bloemendalerpolder. In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20.	

Zienswijze 69		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
			Dank voor uw zienswijze. Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 69		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
			Dank voor uw zienswijze. Zie de antwoorden bij 23b .	

70		Als onderdeel van het oplossen van de klimaatcrisis hebben Diemen en Amsterdam eerder hun ambities geformuleerd door het vaststellen van de Regionale Energie Strategie (RES) en tevens besloten om middels en milieueffectrapport (MER) inzicht te krijgen in de te verwachten effecten. Windenergie binnen de gemeentegrenzen is daarbij en belangrijke pijler om de energietransitie op lokaal niveau te vorm te geven. Ons college is daarom verheugd dat uw gemeente de uitvoering van de RES 1.0 voortvarend oppakt. Ook dankt ons college u voor het vroegtijdig betrekken van de gemeente Amsterdam bij uw planvorming. Graag reageer ik op uw brief van 1 december 2023 waarin u schrijft benieuwd te zijn naar de mening van het college van B&W van Amsterdam op de verschillende thema's.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	
70.1		De stadsdelen Oost, Zuidoost en stadsgebied Weesp bevinden zich in de nabijheid van de zoeklocaties van Diemen en er zijn in het verleden vanuit de bewoners en de bestuurscommissie van die gebieden zorgen geuit. Ons college verzoekt u, als onderdeel van uw besluitvorming, aan te geven hoe u met deze zorgen rekening hebt gehouden.	In het MER worden de effecten van windturbines binnen een onderzoeksgebied onderzocht. Hierbij spelen gemeentegrenzen geen rol. De effecten worden dan ook over de gemeentegrenzen van Diemen heen beoordeeld. Zo houden we rekening met de zorgen van inwoners uit de Amsterdamse stadsdelen Oost, Zuidoost en stadsgebied Weesp. Verder is een langjarig proces doorlopen waarbij op belangrijke momenten participatie plaatsvond. De inwoners van Amsterdam hebben we hier actief bij betrokken. Zie meer hierover in het antwoord op 40.1 .	
70.2	Geluid	Ons college geeft de gemeente Diemen het volgende in overweging: Naar aanleiding van zorgen van omwonenden, heeft ons college besloten in het plan-MER voor het Programma Windenergie Amsterdam laagfrequent geluid in en gevoeligheidsanalyse te onderzoeken. Mogelijk zijn dergelijke zorgen er binnen uw gemeente ook en kan en gevoeligheidsanalyse en waardevolle toevoeging zijn in uw plan-MER, ondanks dat recentelijk over dit onderwerp nu meer houvast geboden wordt in (de toelichting bij) de nieuwe landelijke concept-normen voor windturbines.	Wij begrijpen de zorgen over laagfrequent geluid. In deze fase van planMER is laagfrequent geluid niet afzonderlijk berekend middels een gevoeligheidsanalyse, maar beschouwd in het totale geluidsspectrum. In de Aanvulling MER Wind Diemen is een extra toelichting opgenomen over laagfrequent geluid (zie pagina 240 van het MER Wind Diemen). Gezien de zorgen willen wij in een volgende fase, wanneer een exacte locatie en een exact type turbine concreet zijn, wel een gevoeligheidsanalyse laten uitvoeren.	
70.3		Ons college verzoekt om de inwoners van Weesp en Driemond op dezelfde wijze te informeren als de gemeente Amsterdam in haar plannen over windturbines doet, te weten deze te informeren binnen en straal van 1000 meter over de plannen. Ons college vertrouwt erop dat de afwegingen van de gemeente Diemen over het al dan niet bestaan van draagvlak voor windenergie, op en zorgvuldige wijze geschiedt.	Gedurende het gehele proces rond de wind-zoekgebieden heeft er tussen de gemeente Diemen en Amsterdam goede afstemming plaatsgevonden op zowel bestuurlijk als ook ambtelijk niveau. De wijze waarop de inwoners van Amsterdam door de gemeente Diemen zijn geïnformeerd werd telkens weer afgestemd met de afdeling communicatie van de gemeente Amsterdam. Hierbij werd afgesproken dat de gemeente Amsterdam zelf zorgdraagt voor goede informatie richting haar eigen inwoners. De gemeente Diemen leverde hiervoor telkens tijdig de noodzakelijke informatie aan. Er zijn weinig objecten met een (geluid)gevoelige bebouwing op grondgebied van Amsterdam binnen een straal van 1000 meter rond de Diemense zoekgebieden. Het betreft een aantal adressen langs de Diemerzeedijk en de Provincialeweg. Zie ook het MER, hoofdstuk 4.1. Zie het antwoord op zienswijze 20 over de vraag hoe er rekening is gehouden met de toekomstige bebouwing van Weespersluis. Hierover is veelvoudig contact geweest met de projectleider Weespersluis van de gemeente Amsterdam.	
70.4	Alle milieu-thema's	Het verduidelijken van de referentiesituatie in het plan-MER ten aanzien van woningbouw in Weespersluis; de kaarten in het MER lijken te suggereren dat het westelijk gedeelte van de Bloemendalerpolder en onbebouwd gebied is, terwijl later in het MER (figuur 4.2 en de bijbehorende tekst) uiteengezet wordt dat het als autonome ontwikkeling is aangemerkt. Alsdan is voor de lezer niet duidelijk of de aantallen woningen in tabel 4.1 mede betrekking hebben op de nog te bouwen woningen in de Weespersluis.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 . Ter verduidelijking, zie ook de toelichting in de Aanvulling MER Wind Diemen (pag. 239 van het MER Wind Diemen).	
70.5		Verder vraagt u aandacht voor de samenhang tussen gebieden en mogelijk punten van samenwerking tussen Diemen en Amsterdam. Ter hoogte van de Diemerscheg liggen beide zoekgebieden van Amsterdam en Diemen tegen elkaar aan. Zoals u weet werkt Amsterdam momenteel aan het opstellen van het Programma Windenergie Amsterdam (PWA) waarin ze zal aangeven in welke gebieden gestart kan worden met de ontwikkeling van windenergie en onder welke voorwaarden. Het PWA wordt onder meer onderbouwd met en plan-MER dat inzicht geeft in de milieueffecten voor de verschillende zoekgebieden binnen gemeente Amsterdam. Ten tijde van dit schrijven heeft Amsterdam nog geen besluit genomen welke gebieden worden aangewezen, en is het daarom ook nog niet bekend of de Diemerscheg (voor zover in gemeente Amsterdam) daar onderdeel van is. Mocht blijken dat de Diemerscheg een van de aangewezen gebieden in het PWA zal zijn, vind ik het zeer wenselijk om integraal naar de Diemerscheg te kijken. Optimalisatie van gebieden, landschappelijke inpassing en mogelijk samenwerking in de ontwikkeling van de windprojecten en voor natuurcompensatie zijn dan daarbij, wat ons college betreft, mogelijke bespreekpunten.	Zoals u weet is de gemeente Diemen het eens met uw standpunt dat het wenselijk is om integraal naar de Diemerscheg te kijken. Daarom heeft het Diemense college ook sinds 2021 herhaaldelijk het initiatief genomen om de bestuurders van de drie Diemerscheg-gemeenten (Amsterdam, Gooise Meren en Diemen) bij elkaar te brengen. In Diemen zijn we goed op de hoogte het Programma Windenergie Amsterdam, we volgen de ontwikkelingen met veel belangstelling. Lees meer over de wijze waarop de gemeenten Amsterdam, Gooise Meren en Diemen nu al samenwerken in de Aanvulling MER Wind Diemen, hoofdstuk 2.	
70.6		Met deze brief laat ik u weten dat het college van B&W met interesse uitkijkt naar het vervolg van de besluitvorming in uw gemeente. Ik verwacht dat het ontwerp-Programma Windenergie Amsterdam (PWA) incl. plan-MER voorjaar 2024 gereed is voor publicatie en u hier tijdig over te informeren. Ik zie uit naar het continueren van de goede samenwerking.	We kijken uit naar de publicatie van het PWA. Ook de gemeente Diemen ziet uit naar een goede continuïteit van de goede samenwerking.	

Zienswijze 71		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
71		Hierbij willen wij, als bewoners in de zone rondom de voorgenomen plaatsen voor megawindturbines, onze zienswijze delen met betrekking tot de plannen die momenteel worden overwogen. Wij maken ons zorgen over verschillende aspecten die van invloed zijn op ons leefklimaat en de kwaliteit van onze leefomgeving.	Dank voor uw zienswijze. Wij begrijpen uw zorgen. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	
71.1	Geluid	Geluidsbelasting: In het gebied waarin de voorgenomen plaatsen voor megawindturbines zich bevinden, worden bewoners al blootgesteld aan een hogere geluidsbelasting dan de geldende normen. De geluidskaart update loopt al jaren achter op de wettelijke termijn. Met de uitbreiding van het transformatorstation, de aanleg van de Uylanderbrug, de S114 met beperkte geluidswering rondom een steeds drukker wordende A1, het ontbreken van geluidsschermen langs het drukke spoor, het Amsterdam-Rijnkanaal en onder een aanvliegroute naar Schiphol is het aannemelijk dat de geluidsdruk alleen maar is toegenomen.	Zie het antwoord op zienswijze 56.2 . In het MER wordt uitgebreid ingegaan op geluid in de hoofdstukken 4.1., 6.1. en Bijlage III.	
71.2	Gezondheid	Gezondheid omwonenden: Wij wijzen erop dat de gemeente Diemen aansprakelijk blijft voor de gevolgen voor de gezondheid van omwonenden bij het welbewust besluit om megawindturbines binnen een afstand van 10 keer de tiphoogte te plaatsen. De vele onderzoeken, onzekerheden en discussies rondom de mogelijke gezondheidseffecten creëren grote onzekerheid over de impact op de bevolking. De gemeente Diemen kan niet uitsluiten dat de volksgezondheid geschaad wordt, en een dergelijke ambitie boven het belang van de gezondheid van haar burgers stellen, is laakbaar en maakt het bestuur aansprakelijk voor de gevolgen, zowel nu als in de toekomst.	Zie het antwoord op 55.2 .	
71.3	Ecologie	Schade aan de natuur (hoofdgroenstructuur, verbindingzone): Wij maken bezwaar tegen het plaatsen van mega windturbines in een kwetsbare zone, dichtbij broedgebieden, verbindingzones en natuurgebieden. De impact op trekvogelroutes, het leven onder de grond, insecten, reptielen en de algehele biodiversiteit is aanzienlijk. Plaatsing in de smalle verbindingzone tussen het IJmeer en het Gooi is onverantwoord en schaadt de natuur op een ongekende manier.	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven). Zie het antwoord bij 37 (effecten en impact op ecologie moeten verder worden onderzocht in een volgende fase).	
71.4	Energie	Subsidie, matig rendement op land en geen participatie van bewoners: Wij wijzen op de beperkte efficiëntie van mega windturbines op land, mede door hoogtebeperkingen vanwege aanvliegroutes. De beloofde participatie van omwonenden blijft in de praktijk uit, terwijl subsidies uit belastinggelden leiden tot winsten bij energiemaatschappijen en andere investeerders. Windparken op zee genereren meer opbrengsten en kunnen schade gecontroleerder beheren. Wij verzoeken de gemeente om te overwegen om tussen drukke knooppunten van snelwegen en spoor zonnepanelen te plaatsen en de beperkte groenzones en verbindingzones te beschermen.	Zie het antwoord op 27.8 (financiële haalbaarheid). Zie het antwoord op 16.1 (rol wind in energiesysteem). Zie het antwoord op 26.4 . (wind op zee). Zie het antwoord op 27.5 . (De gemeente zet ook in op zonne-energie)	
71.5	Energie	Alternatieve aanpak voorstel: Wij pleiten voor het inzetten op zonnepanelen, bij voorkeur tussen de drukke en lawaaiige knooppunten van snelwegen en spoor. Het verlengen van geluidsschermen langs de A1 van Diemen tot aan Maxis Muiden, eventueel met zonnepanelen zoals langs de A9 rond Oudekerk ad Amstel, is een meer geschikte oplossing. Mega windturbines horen niet thuis in dichtbevolkte gebieden en waardevolle natuurgebieden op minimaal 10 keer de tiphoogte. Het gebied tussen Weesp, Diemen, IJburg en Muiden is hier niet geschikt voor. Het is ook een valide optie om helemaal geen windturbines te plaatsen. Wij vertrouwen erop dat u onze zienswijze serieus zult nemen en deze meeneemt in de verdere besluitvorming.	Wij danken u voor het delen van uw standpunt, deze is ter kennisgeving aangenomen. Zie de antwoorden hiervoor. Zie ook het antwoord op 5 (waarom het geen optie is om niets te doen).	

Zienswijze 72		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
72		Bijgaand treft u onze zienswijze (inhoudende bezwaren) aan m.b.t. het voornemen om windturbines te plaatsen in de door u aangeduide zoekgebieden. We hopen oprecht dat u onze bezwaren serieus neemt en de turbines niet op de randen van uw gemeente plaatst daar waar inwoners van een aangrenzende gemeente er veel overlast van gaan ondervinden.	Dank voor uw zienswijze en het delen van uw zorgen. Uw zorgen en bezwaren worden serieus genomen. Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 73		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
73		Bij deze wil ik als bezorgd inwoner van Weesperluis mijn zienswijze op het plaatsen van de windmolens indienen, met u delen en bezwaar maken.	Dank voor uw zienswijze en het delen van uw zorgen. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 74		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
74		Ik verwijs naar aangehechte brief.	Dank voor uw zienswijze. Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 75		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
75		Middels deze mail wil ik mijn steun aan de bijgevoegde zienswijze kenbaar maken.	Dank voor uw zienswijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 76		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
76		Hierbij stuur ik u mijn zienswijze met betrekking tot de Concept MER Wind Diemen versie definitief van 28 November 2023.	Dank voor uw zienswijze. Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 77		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
77		Hierbij dien ik als inwoner van Weesp, specifiek Weespersluis, onze zienswijzen in. Ik verzoek u geen windmolens te plaatsen die hinder voor Weespersluis en alle jonge kinderen die hier zijn komen wonen veroorzaken.	Dank voor uw zienswijze en het delen van uw zorgen. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 78		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
78	Weespersluis	Hierbij stuur ik u mijn zienswijze met betrekking tot de Concept MER Wind Diemen versie definitief van 28 November 2023. Het belangrijkste punt is dat er in de huidige versie van de concept MER een onjuiste voorstelling van zaken gegeven wordt met betrekking tot het aantal woningen en dus het aantal bewoners dat hinder gaat ondervinden in de nabijheid van met name de huidige zoekgebieden C en D.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	
78.1	Weespersluis	Het lijkt erop dat zowel huidig reeds bestaande nieuwbouwwoningen als ook de toekomstige woningen, scholen en kinderopvang in weespersluis geheel niet in de analyses zijn meegenomen. Dit maakt huidige MER en analyses geheel waardeloos. Tussen nu en drie jaar komen er meer dan 600 woningen extra in weespersluis bij naast de reeds geplande nieuwbouw. Deze mensen komen allen binnen de 1000 meter afstand te wonen van deze twee zoekgebieden	Uw conclusie is onjuist. In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 . In MER deel A (hoofdstuk 4.1) is voor geluid een gevoeligheidsanalyse gemaakt van de zoekgebieden. In zonerings van 500, 1000 en 1500 meter rondom de zoekgebieden is in kaart gebracht hoeveel geluidgevoelige objecten er aanwezig zijn en wat de afstand is. Dit betreft een indicatie van aantal geluidgevoelig objecten in de omgeving, het gaat hier niet om zones die geluidbelasting of een geluidniveau weergeven. De zones hebben dan ook geen verdere status.	
78.2	Ecologie	Daarnaast geldt voor deze twee zoekgebieden dat deze tot de ecologische structuur van de Diemerscheg behoren. En voor meerdere diersoorten zoals de zeearend hun habitat zijn. Dit was voor Gemeente Diemen eerder het argument om andere zoekgebieden nabij de zoekgebieden C en D te verwijderen.	Het klopt dat het Diemense college van B en W in een eerdere fase van het RES-proces zoekgebieden heeft laten vervallen i.v.m. natuurwaarden. Dit betrof in het bijzonder de Diemer Vijfhoek, een gebied dat direct tegen het Natura 2000-gebied IJmeer aanligt. De huidige zoekgebieden liggen op circa 1,5 km afstand van dit Natura 2000-gebied. Lees meer hierover in het MER, hoofdstuk 4.5. Voor meer over Ecologie, zie het antwoord bij 37	
78.3	Weespersluis	Graag zou ik zien dat de gemeente de analyses in huidige MER opnieuw laat uitvoeren met daarin opgenomen geheel (toekomstig) weespersluis en ook de ecologische waarde van deze gebieden tot zijn recht laat komen. Het zou de gemeente Diemen sieren de directe burens (mens en dier) in hun overwegingen mee te nemen.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
78.4		De uitkomst zal zich laten raden dat beide zoekgebieden niet geschikt zijn voor industriële windmolens. In de verwachting dat u bovenstaande in uw besluit meeneemt	Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Zie de antwoorden hierboven.	

Zienswijze 79		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
79		Als bijlage stuur ik hierbij u mijn zienswijze met betrekking tot de Concept MER Wind Diemen versie definitief van 28 November 2023.	Dank voor uw zienswijze. Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 80		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
80.1		Hierbij stuur ik u mijn zienswijze ten aanzien van de plaatsing van windmolens in de gemeente Diemen. Ik woon samen met mijn man en 3 jonge kinderen in de nieuwe woonwijk Weespersluis in Weesp en wat mij betreft zijn een aantal zaken onderbelicht gebleven in uw onderzoek naar de mogelijke gevolgen van de plaatsing van windmolens op de huidige zoeklocaties.	Dank voor uw zienswijze en uw toelichting. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	
80.2a	Weespersluis	De hoeveelheid bewoners die last ondervinden van de windmolens De gemeente Diemen is bij het huidige (voorgenomen) besluit over windmolen(s) aan de rand van Weesp uitgegaan van slechts een deel van de nieuwbouwwijk Weespersluis. Echter, er worden in Weespersluis de komende jaren nog honderden extra woningen gebouwd en dan met name in het gebied dat wordt ingesloten tussen de Oude Papelaan in Weesp en het Amsterdam-Rijnkanaal. Dus direct gelegen in de invloedssfeer van de planlocaties C en D. Met de 600 extra woningen waartoe de gemeente Amsterdam in 2023 besloten heeft, is door u (al dan niet bewust) geen rekening gehouden bij het besluit over de windmolen(s). De impact van de windmolen(s) op omwonenden is daarmee ernstig onderschat. In plaats van een paar woningen zoals u nu heeft voorzien, zullen straks circa 750 huishoudens in deelplan 6 van Weespersluis (ruim 2.000 bewoners) direct te maken krijgen met de nadelige effecten van de windmolen(s), zoals geluidsoverlast en slagschaduw. Ook het aantal omwonenden dat hinder ondervindt van het verstoorte uitzicht zal niet met honderden maar vermoedelijk met meer dan duizenden toenemen. In Weespersluis alleen al wonen straks — in 2030 — bijna 10.000 personen. Voorgenoemde hinder geldt ook voor de recreatiegebieden in de omgeving van en in Weespersluis. De gemeente Diemen had bij haar besluit deze 600 extra woningen in deelplan 6 van Weespersluis kunnen en moeten betrekken. De informatie en het gemeentelijk besluit van Amsterdam hieromtrent is namelijk al vanaf 9 mei 2023 officieel bekend. Nu dit nog niet is gebeurd, is het huidige voorgenomen besluit van de Gemeente Diemen gebaseerd op verouderde informatie en een te beperkte afweging van belangen. Om de impact op omwonenden goed mee te wegen, moet de gemeente Diemen mijns inziens terug naar de tekentafel. Bij een heroverweging moet rekening gehouden worden met de kennis over de 600 extra woningen en een extra school op korte termijn in het reeds bebouwde deel van Weespersluis.	In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 .	
80.2b	Weespersluis Geluid	Ook dient u rekening te houden met andere voorzieningen en op iets langere termijn nog een extra school in het nu nog onbebouwde deel in Weespersluis ten westen van de Oude Papelaan. Het college van Ben W van de gemeente Amsterdam heeft in haar vergadering van 9 mei 2023 de toevoeging van extra scholen, kinderopvang en woningen in Weespersluis vastgesteld. Deze afspraken gaan over het realiseren van extra voorzieningen (o.a. extra basisscholen, kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang) en woningen. Dit is mogelijk in verband met de beschikbaar gemaakte ruimte in het woongebied ten westen van de Oude Papelaan, zonder dat dit ten koste gaat van het natuurcompensatiegebied. Voor dit deel ten westen van de Oude Papelaan zal er een nieuw bestemmingsplan/omgevingsplan opgesteld worden voor de realisatie daarvan waaronder die ca. extra 750 woningen. Duidelijk is te zien dat een aanzienlijk deel van het nog te ontwikkelen Weespersluis gebied in de 1.000 meter zone ligt, dicht tegen de grens van 500 meter, en zelfs een deel van het al bestaande Weespersluis in de 1.500 meter zone. Met deel 6 van Weespersluis waarin Ben W van Amsterdam op 9 mei 2023 besloten heeft over het realiseren van extra voorzieningen (o.a. extra basisscholen, kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang) en woningen in dit gebied. De nu reeds geplande school blijkt dus binnen de 1000 m geluidscontour te vallen.	Woningen en voorzieningen zijn beiden geluidgevoelige objecten. In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met de toekomstige uitbreiding van Weespersluis. Zie het uitgebreide antwoord op 20 . In MER deel A (hoofdstuk 4.1) is voor geluid een gevoeligheidsanalyse gemaakt van de zoekgebieden. In zonerings van 500, 1000 en 1500 meter rondom de zoekgebieden is in kaart gebracht hoeveel geluidgevoelige objecten er aanwezig zijn en wat de afstand is. Dit betreft een indicatie van aantal geluidgevoelig objecten in de omgeving, het gaat hier niet om zones die geluidbelasting of een geluidniveau weergeven. De zones hebben dan ook geen verdere status.	
80.3	Geluid	Geluidsimpact De wijk Weespersluis is al zwaar belast door omgevingsgeluid van vliegverkeer, treinverkeer, scheepvaartverkeer en snelwegverkeer. Volgens mij zijn de geldende geluidsnormen voor de woonwijk Weespersluis al losgelaten. De extra decibellen van windmolens kunnen we er echt niet meer bij hebben. Het feit dat er in dit gebied al (te)veel geluidsbronnen zijn, betekent niet dat bewoners allerlei (extra) geluid prettig vinden of hiermee akkoord gaan. Bovendien gelden er criteria aan de mate van geluidsoverlast, dus u kunt niet geluid op geluid gooien omdat het er 'toch al is'.	Zie het antwoord op zienswijze 56.2 . Daarin wordt uitgelegd welke instanties over de verschillende geluidbronnen gaan. De gemeente Amsterdam is bevoegd gezag als het gaat om de vergunningverlening t.b.v. nieuwbouw Weespersluis. Zij zal hierbij toetsen of aan de geluidsnormen kan worden voldaan. Cumulatieve geluidseffecten zijn in het MER onderzocht en beschreven in hoofdstuk 6.1. Het MER stelt niet dat meer geluidbelasting wel of niet kan worden getolereerd. Het MER schetst wel hoe mogelijke geluidbelasting van windturbines zich verhoudt tot andere geluidsbronnen. Zie verder ook het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven).	
80.4	Slagschaduw	Slagschaduw Een groot aantal bewoners van Weespersluis zal in meer of mindere mate directe hinder ondervinden van de slagschaduw van de nu voorgenomen windmolens van Diemen op de locaties C en D. Hinder van de slagschaduw van windmolens bij of in de nabijheid van mijn woning ervaar ik als zeer bezwaarlijk, omdat dit een grote invloed zal hebben op mijn leefomgeving en leefplezier.	Wij begrijpen uw zorg. De effecten op de gezondheid worden onderzocht in het MER. Ook hinder door slagschaduw is hierbij meegenomen (in de hoofdstukken 4.3 en 6.3). Zie ook het antwoord op 27.2 (de afweging van het Diemense college)	
80.5	Gezondheid	Gezondheid Uit wetenschappelijk onderzoek, zoals een artikel in Medisch Contact (https://www.medischcontact.nl/actueel/laatste-nieuws/artikel/windmolen(s)-maken-wel-degelijk-ziek/), blijkt dat langdurige blootstelling aan laagfrequent windturbinegeluid kan leiden tot stress, slaapverstoring en een verhoogd risico op hart- en vaatziekten. Ik vrees voor een levenslange belasting van de gezondheid en ontwikkeling van mijn gezin en alle inwonenden van Weespersluis als deze windturbines er komen en beschouw dit daarmee als een bedreiging van ons recht op een gezonde leefomgeving en een ongestoorde ontwikkeling.	Wij begrijpen- en nemen uw zorgen serieus. Zie het antwoord bij 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven). Zie het antwoord op 42.1b (laagfrequent geluid) en de toelichting in de aanvulling MER Wind Diemen.	

80.6	Ecologie	Natuur Het natuurcompensatiegebied dat in het meest westelijk deel van Weespersluis is aangelegd wordt door de mogelijke plaatsing van windmolens bij dit gebied (locaties C & D) ernstig geschaad in haar functioneren en waarde. In uw MER-onderzoek wordt hier ten onrechte geen enkele aandacht aan besteed. Daarnaast spreekt Staatsbosbeheer over het Diemberbos als de groene long in stedelijk gebied. Ik vind het bijzonder dat u deze groene long wilt vervuilen met de plaatsing van windmolens en alle effecten die dat zal hebben op de natuur en de recreatie in dit gebied.	In het MER, de natuurtoets en de passende beoordeling van Antea Group zijn de natuurgebieden met een formele status in kaart gebracht. Het door u genoemde gebied is een compensatiegebied voor de soorten die waarschijnlijk aangetroffen zijn in het gebied waar (woningbouw)ontwikkeling plaatsvindt in Weespersluis. Het compensatiegebied heeft geen status zoals een NNN of natura 2000 gebied. De soorten waarvoor het ingericht is blijven daar ook zitten als er in de zoekgebieden windmolens zouden worden geplaatst.	
80.7	Landschap	Visuele verstoring, horizonvervuiling en aantasting van het landschap De komst van 145 meter hoge windturbines zal leiden tot een ernstige visuele verstoring van het landschap rond Weesp, dat nu gekenmerkt wordt door openheid met vergezichten op de Vecht en het Amsterdam-Rijnkanaal. De typisch Hollandse vergezichten en de beleving van de luchten behoren tot de unieke kwaliteiten van dit gebied. Plaatsing van de hoge windturbines zal deze kwaliteiten onherstelbaar aantasten en zorgen voor horizonvervuiling. Dit kan verstrekende gevolgen hebben voor de beleving van het landschap door bewoners, recreanten en andere bezoekers.	Onder bepaalde voorwaarden zijn er ook in beschermde gebieden ontwikkelingen mogelijk. In de Aanvulling MER Wind Diemen gaan we uitgebreid in op de vraag hoe een windpark zich verhoudt tot de provinciale beschermingsregimes Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) (hoofdstuk 5). Voor NNN gaan we in dit document ook nader in op de compensatieopgave. In de Aanvulling MER Wind Diemen wordt in hoofdstuk 5 ook nader ingegaan op landschappelijke effecten. Om een eerste indruk te geven zijn nu ook visualisaties beschikbaar. In het advies van de Commissie MER staat dat windturbines een 'relatief bescheiden toevoeging zijn aan een dynamisch landschap'.	
80.8		Geen draagvlak onder omwonenden Door alle zorgen over gezondheid, geluidsimpact, slagschaduw, waardedaling van de woning, horizonvervuiling en de natuur, is er voor zover ik dat kan beoordelen weinig tot geen draagvlak bij omwonenden in Weesp voor de plaatsing van windmolens in de zoekgebieden C & D.	Zie het antwoord op 40.1 (draagvlak).	
80.9	Waardedaling	Waardedaling woning Plaatsing van de windturbines kan leiden tot een aanzienlijke waardedaling van onze woning, tot wel 20-25% volgens onderzoek. Dit betekent een groot financieel nadeel, zonder dat (momenteel door u) compensatie wordt geboden. We baseren ons op de OZB-waardebepaling en taxaties van woningen in de directe nabijheid. Indien de windmolen(s) gaan komen en er blijkt daadwerkelijk waardedaling zullen wij uitgaan van een rechtstreeks causaal verband. Dit moet ook mee worden genomen in een eventuele business case.	Zie het antwoord op 18.3 .	
80.10		Plaatsing windmolens gemeente Amsterdam De effecten van de (mogelijke) windturbines van Amsterdam zijn niet meegerekend in uw onderzoek. De gemeente Amsterdam is namelijk ook aan het onderzoeken of nabij locatie C & D windmolens geplaatst kunnen worden. Hierdoor krijgen we mogelijk te maken krijgen met één groot en langgerekt windpark in de nabijheid van het Amsterdam-Rijnkanaal in de omgeving van Diemen, Driemond en Weesp. De impact van de plannen van de gemeente Amsterdam om in de nabijheid van locatie C & D windmolens te plaatsen, zou ook in uw beoordeling en afweging meegenomen dienen te worden.	Zie het antwoord op 14.1 (samenhang Amsterdam).	
80.11	Noorder IJplas	Precedent Noorder IJplas De provincie Noord-Holland heeft recent de plannen voor windmolen(s) bij de Noorder IJplas in Amsterdam geblokkeerd vanwege de nabijheid van woongebieden en natuurwaarden. Dit laat zien dat de provincie dergelijke locaties ongeschikt acht voor windmolen(s) vanwege de impact op omwonenden en natuur. De rand van Weesp is vergelijkbaar met de Noorder IJplas; een locatie nabij woongebieden en kwetsbare natuur. Net als in Amsterdam zullen windmolen(s) bij Diemen voor geluidsoverlast en slagschaduw zorgen in de omliggende woonwijken. Gezien het recente besluit van de provincie over de Noorder IJplas is de kans groot dat plannen voor windmolen(s) bij Diemen op dezelfde bezwaren stuiten. De provincie zal deze locatie hoogstwaarschijnlijk ook ongeschikt verklaren vanwege de nabijheid van woongebieden en kwetsbare natuur rond Weesp. Net als Amsterdam zal de gemeente Diemen hierdoor gedwongen zijn uit te wijken naar een alternatieve, minder kwetsbare locatie voor de beoogde windmolen(s) dan wel hiervan af te zien. Het is daarom raadzaam dat de gemeente Diemen van meet af aan kiest voor een locatie op grotere afstand van woonwijken en natuurgebieden.	Zie het antwoord op 21.8 (toelichting Noorder IJplas).	
80.12	Energie	Windmolens op zee Het is voor het klimaat niet noodzakelijk dat er meer windmolens op land komen. TNO, CE-Delft en Urgenda hebben berekend dat de klimaatdoelen voor 2030 en 2050 ook zonder extra windturbines op land gehaald kunnen worden. Zie https://www.hetkanmetgemak.nl/ Via deze weg wil ik u vragen binnen de energietransitie van uw gemeente over te stappen naar windmolens op zee, omdat dit efficiënter is (meer windopbrengst), goedkoper, geen overlast voor omwonenden oplevert, niet leidt tot onnodige gezondheidsschade en het landschap minder ontsiert. Mijns inziens kunnen lokale initiatieven beter gestimuleerd worden met bijvoorbeeld subsidies voor zonnepanelen.	Zie het antwoord op 26.4 . (wind op zee). Zie ook het antwoord op 16.1 (rol van wind in het energiesysteem).	
80.13		Als u ondanks alle bezwaren toch besluit om tot plaatsing van windmolens over te gaan, dan wil ik u vragen om alleen windmolens bij locaties A en B te realiseren en geen windmolens op locaties C en D. De impact op Weespersluis is bij locaties A & B namelijk kleiner dan bij locaties C & D. Ik verzoek u dan ook met klem om de impact van windmolens op de inwoners van Weesp(ersluis) te verkleinen door direct af te zien de varianten C en D en eventueel over te stappen naar windmolens op zee in plaats van op land.	Uw punt is ter kennisgeving aangenomen. Zie ook het antwoord op 27.2 (de afweging van het Diemense college).	

Zienswijze 81		Per email	
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie
81.1	Ecologie	1. Algemeen De gemeente Diemen is voornemens een aantal windmolens te plaatsen binnen de gemeentegrens. Daarbij is een verkenning opgesteld voor wind en zonne-energie voor de open ruimte van het Buitengebied (Pondera, Verkenning wind en zonne-energie Diemen, 26-10-2020.) Deze voorliggende Notitie gaat over de mogelijke gevolgen van de plaatsing van windturbines op de vogelbestanden zoals die voorkomen in het plangebied. Daarbij is grofmazig gekeken naar de vogelsoorten zoals die voorkomen in het plangebied, de vogeldichtheid, voedseltrek, wintertrek, en slaapplekken in of over het gebied plaatsvinden en vogels die zijn aangewezen op overleving open water tijdens een strenge vorstperiode. Ook is gekeken naar het zicht en gedrag van vogels die kwetsbaar zijn voor obstakels in de lucht. Het zicht van mensen is vergeleken met dieren ongewoon en daardoor niet representatief voor de waarneming en interpretatie van de ruimte door vogels. Daarbij zijn tevens de gevolgen van het massale vuurwerk rond nieuwjaar nader beschreven. Op pag. 20 rapport van het Pondera rapport wordt gesteld: 'Windturbines kunnen effect hebben op de ecologische waarden van natuurgebieden en op specifieke flora en fauna. De bescherming komt voort uit de Wet natuurbescherming, waarin onderscheid wordt gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming. Gebiedsbescherming betreft de bescherming van ecologisch waardevolle gebieden als Natura 2000-gebieden en Natuurnetwerk Nederland. In deze analyse is bepaald in hoeverre er ecologische waardevolle gebieden in of nabij het projectgebied aanwezig zijn en in hoeverre effecten op de waarden van deze gebieden te verwachten zijn. Veldonderzoek en ecologische beoordeling daarvan is nodig om meer zekerheid te verkrijgen over de mogelijke effecten; dergelijk veldonderzoek valt echter buiten de scope van deze verkenning.' Het zijn deze waarden die in hoge mate zouden moeten bepalen in hoeverre er nog delen zijn in het overvolle en relatief kleine plangebied die gelet op de grote behoefte van mensen aan een 'natuurlijk gebied' vlak bij grootstedelijk gebied nog aanvaardbaar zijn om grote windmolens te plaatsen. Dit gelet op door mensen veroorzaakte klimaatproblemen ten gevolge van de enorme exponentieel toenemende energiebehoefte. De effecten van (grote) windmolens in een klein gebied zijn altijd significant. In de onderstaande figuur 1 is het plangebied voor zover dit de binnen de gemeente Diemen ligt aangegeven (bron Pondera rapport).	Dank voor uw zienswijze en de uitgebreide beschouwing van de ecologische aspecten. Deze alinea's zijn ter kennisgeving aangenomen.
81.2	Ecologie	Aspecten onderwerpen van belang bij botsingen van vogels met windturbines Onderstaand is een overzicht gegeven van de vele aspecten die een rol spelen bij botsingen van vogels (en vleermuizen) • De morfologie (bv. grootte, vleugelvorm en -spanwijdte) en het gedrag (bv. op thermiek zweven) van vogels. • Abundantie en invloed van de seizoenen, bijvoorbeeld wanneer grote aantallen van de soort samentropen in watergebieden of migratieknelpunten. • Verplaatsingen: standvogels lopen meer risico dan actieve trekvogels. • Vermijdingsgedrag en gedrag waardoor de vogel langer in de nabijheid van turbines blijft. • Vlieg snelheid (is uiteraard van invloed op het botsingsrisico). • Vlieg hoogte (het risico om wieken tegen te komen). • Nachtelijke vliegactiviteit ('s nachts is het risico hoger). • Vliegbewegingen in slechte weersomstandigheden (hoger risico bij harde wind en bij mist). • De turbinegrootte (vaak gerelateerd aan capaciteit (M W)), het rotorvlak van de windturbine (het gebied dat door de wieken wordt bestreken; risicozone), de plaatsing van de turbines en de configuratie van het windenergieproject. • Vogelrijk gebied of een gebied waar weinig vogels voorkomen • Verlichting van de infrastructuur. • Topografie en openheid van het landschap. • De gevoeligheid voor verstoring varieert aanzienlijk tussen, maar ook binnen, taxonomische groepen. Sommige roofvogels zijn bijvoorbeeld bijzonder gevoelig, en andere veel minder. Het is ook mogelijk dat zangvogels die 's nachts trekken, bijzonder gevoelig zijn (ook voor botsing). • Invloed van de seizoenen: bij windenergieprojecten op land wordt een grotere vermijding van windparken waargenomen buiten het broedseizoen. • Invloed van de seizoenen: broedende vogels die heen en weer vliegen tussen hun nest en hun foerageergebied en daarbij een omweg maken omdat er een windpark op hun route ligt, verbruiken wellicht meer energie dan trekvogels die hetzelfde barrière-effect ondervinden en een windpark op hun traject omzeilen. • Verlies en achteruitgang van habitat. Hoe flexibel is een soort in zijn habitatgebruik en in welke mate kan de soort reageren op wijzigingen in de habitatkenmerken. • De omvang en complexiteit van de voetafdruk van het plan of project. • Indirecte effecten. De gevoeligheid en kwetsbaarheid van habitat en prooidieren voor activiteiten in verband met de ontwikkeling van windenergie.	Dank voor uw beschouwing, deze is ter kennisgeving aangenomen.

81.3	Ecologie	3. Zicht van vogels De meeste (water)vogels die in het plangebied aanwezig zijn hebben vooruit - in de vliegrichting - beperkt zicht met beide ogen. Dat geldt ook voor de sferische bovenzijde. Aan de zijkant van de schedel vindt zicht plaats met één oog. Het gezichtsveld (zie figuur 1) is veel groter dan van mensen die vooral vooruitkijken in de bewegingsrichting. De ogen van vogels zitten weinig beweeglijk vast in de schedel. Daarom zie je vaak dat ze de kop wenden om een object te volgen. Visuele velden bepalen de ruimte rond de schedel van een vogel. De informatie kan op elk moment worden geëxtraheerd. Menselijke ogen zijn voor in de schedel geplaatst; in feite kijken onze ogen horizontaal, niet omhoog, niet zijwaarts, alleen naar voren. Bovendien is wat het linker oog ziet vergelijkbaar met wat het rechter oog ziet, dat wil zeggen dat we een groot gebied hebben waarbij elk oog vanuit een iets ander gezichtspunt naar dezelfde scene kijkt. Het hele menselijke gezichtsveld ligt ruim binnen het halfroond voor het gezicht. In vergelijking met de meeste gewerde dieren, inclusief alle vogels, is de plaatsing van het menselijk oog en ons resulterende gezichtsveld echter ongebruikelijk. Vogels worden geheel omringt door hun visuele wereld. Dit terwijl een vogel door deze wereld beweegt,	Uw punten zijn ter kennisgeving aangenomen.	
81.4.1	Ecologie	4. Visuele interpretatie en vlieggedrag van vogels 1) 4.1 Vogels leven in heel andere visuele werelden dan mensen. Het is niet mogelijk om eenvoudigweg vanuit kennis van de menselijke perceptie een gevaar te extrapoleren om het probleem van een vogel tijdens het vliegen te begrijpen. Deze werelden zijn ook niet gelijk voor alle vogelsoorten. Vliegen in de nacht is weer een geheel andere visuele wereld. Niet alle vogels zijn evenwel met nachtzicht toe berust dat beter is dan van mensen. 4.2 Tijdens de vlucht kunnen sommige vogels in de voorhoede blind vliegen. De schedel kan gedraaid zijn door bijvoorbeeld naar beneden te kijken of op opzij, of er is sprake van vliegen met het binoculaire (2 ogen tegelijkertijd) veld, of met het centrale deel van het gezichtsveld van het monoculaire gezichtsveld (één oog), hetgeen allemaal niet ongebruikelijk is. Hierdoor kunnen vogels blind vliegen in de vluchtrichting. 4.3 Frontaal zicht is bij de meeste vogels geen zicht met een hoge resolutie; de hoogste resolutie treedt op in de laterale (zijdelingse) gezichtsvelden. 4.4 Frontaal zicht bij vogels kan worden afgestemd op de detectie van bewegingen die betrekking hebben op het extraheren van informatie uit het optische vluchtveld, in plaats van allerlei verticale en hoge ruimtelijke details. In een rand stedelijk gebied als Diemen met zeer veel lichtpunten en obstakels zijn de gevaren zelfs voor mensen (met een complexer brein) moeilijk om het gevaar van botsingen te interpreteren. 4.5 Vogels gebruiken waarschijnlijk lateraal zicht voor het detecteren van soortgenoten, foerageermogelijkheden en roofdieren. Aandacht hiervoor kan voor een vogel belangrijker zijn dan alleen vooruitkijken tijdens de vlucht in het open luchtruim. 4.6 Vogels tijdens de vlucht kunnen voorspellen dat de omgeving niet onoverzichtelijk is. Zelfs als ze 'vooruitkijken', kunnen ze een obstakel niet zien, omdat ze obstakels misschien niet als een gevaar voorspellen. Perceptueel en evolutionair hebben ze geen prioriteit voor menselijke artefacten zoals hoge gebouwen, stroomkabels of windturbines. 4.7 Vogels hebben slechts beperkte vliegsnelheden en wendingen die kunnen worden gebruikt om hun snelheid van informatieverbetering aan te passen naarmate de zintuiglijke uitdagingen van de omgeving veranderen als gevolg van verminderd zicht, bijvoorbeeld veroorzaakt door regen, mist of diverse lichtniveaus van verlichtingen voor wegen en reclameborden. Voorts kan nog worden vermeld dat: - op het niveau van de receptoren is het netvlies van vogels meer complex dan dat van zoogdieren inclusief mensen. Het blijkt dat waar mensen 3 typen kegels en staafjes hebben dat vogels 4 typen kegels hebben en staafjes hebben. Er is bewijs dat dat alle 4 kegels betrokken zijn bij het waarnemen van kleuren. (Tetrachromic kleur zicht in plaats van trichromic kleur zicht. Het is natuurlijk niet mogelijk voor mensen om de kleuren te zien zoals vogels die waarnemen met het tetrachromic systeem. Vogels nemen een breder spectrum aan golflengtes waar dan mensen waaronder (deels), het voor mensen niet waarneembare, ultraviolet.	Uw punten zijn ter kennisgeving aangenomen.	
81.5	Ecologie	5. Vogelgedrag tijdens explosies ten gevolge van vuurwerk in Diemen In Diemen vindt tijdens, voor en na de jaarwisseling op zeer grote schaal vuurwerk plaats. Dit geldt ook voor IJburg en de Bijlmermeer. In Diemen Noord is het vuurwerk zeer intensief en langdurig. Op andere tijden wordt 's nachts ook regelmatig vuurwerk en knalvuurwerk afgestoken (o.a. bij de steiger a/d 2e Diem en de Kanaaldijk, de Sniep en Diemen Noord). Voor vogels betekent dit gevaar.	Ter kennisgeving aangenomen.	

81.5.1	Ecologie	5.1 Onderzoek UVA Met behulp van weerradar hebben onderzoekers van het Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica (IBED) de reactie van vogels vastgelegd op de duizenden tonnen vuurwerk die jaarlijks op Nieuwjaarsavond worden afgestoken. Ze concluderen dat Oud en Nieuw voor vogels bepaald geen reden tot feest is. De resultaten verschenen in het november/december 2011 nummer van Behavioral Ecology. De lichtflitsen en harde knallen van vuurwerk hebben een significant negatieve invloed op dieren. Omdat vuurwerk doorgaans in het donker wordt afgestoken, is het echter lastig de invloed ervan op wilde dieren zoals vogels te onderzoeken. Dit heeft Judy Shamoun-Baranes en anderen van het Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica (IBED) aan de UvA geïnspireerd de effecten van vuurwerk op vogels te bestuderen met een techniek waarvoor geen licht nodig is. Samen met IBED collega's Adriaan Dokter, Emiel van Loon en Willem Bouten en partners van de Koninklijke Luchtmacht en het KNMI heeft ze een weerradar gebruikt om de reactie van vogels op vuurwerk in kaart te brengen (Z). Drie achtereenvolgende jaren hebben ze de reactie van vogels gekwantificeerd op de duizenden tonnen vuurwerk die Nederlanders jaarlijks in de Nieuwjaarsnacht om middernacht afsteken. Ze ontdekten dat duizenden vogels vlak na middernacht hoog de lucht in vliegen, en daar minstens 45 minuten blijven. De grootste vogeldichtheid werd gemeten op 500 m hoogte en boven grasland en wetlands. Hiertussen bevonden zich ook natuurgebieden waar duizenden watervogels rusten en foerageren. De verstoring vindt plaats op een dusdanige ruimte- en tijdsschaal dat negatieve effecten verwacht worden op de vele soorten (water)vogels die in het plan- of zoekgebied voorkomen. Dit a fortiori omdat het vaak mistig en windstil weer is tijdens de jaarwisseling terwijl watervogels zo wie zo door de plaatsing van de ogen aan de zijkant van de kop vooruit niet veel zicht hebben en tijdens paniek vliegen ze alle kanten op. Zware vogels kunnen ook vaak als ze een obstakel al zien niet meer bijsturen. Het effect is, door de grote schaal van het vuurwerk in het stadsrandgebied en de nu al reeds door aanwezige hoogspanningskabels aan de oostrand van het kleine gebied, al jarenlang zichtbaar door eenden en ganzen met kapotte poten en/of vleugels. Van kleinere vogels is er geen zicht op de aantallen omdat deze niet worden teruggevonden. Rond stadsrandgebied doet het bovengenoemde fenomeen zich in extreme mate voor.	Ter kennisgeving aangenomen. De gemeente Diemen is mede opdrachtgever van een onderzoek naar trekvogels door middel van radarsystemen. De door u genoemde onderzoeker Judy Shamoun-Baranes is hierbij betrokken. Lees meer hierover bij zienswijze 23b.3b.	
81.6	Ecologie	6. Beknopte informatie vogelsoorten en vleermuizen Er houden zich i/h gebied rond de Diem, hoewel door menselijke verstoringen afnemend en gemeentelijk beleid, nog veel watervogels op. Diem en ARK blijft bij vorst lang open water door stroming tgv scheepvaart op ARK. Afhankelijk van het weer en de menselijke druk op het gebied kunnen zeer regelmatig, de volgende (water)vogels voorkomen te weten: • Wilde eend, Kuifeend, Smient, Tafeleend, Krooneend, Krakeend, Slobeend, Wintertaling, Grauwe gans, Nijlgans, Knobbel zwaan, Wilde zwaan, Aalscholver, Fuut, Dodaars, Meerkoet, Waterhoen, Houtduif, Holeduif, Turkse Tortel, Blauwe reiger, Grote Zilverreiger, Spreeuw, IJsvogel, Zilvermeeuw, Kokmeeuw en Stormmeeuw en • soorten als Huismus, Putter, Zwartkop, Mezen, Merel, Zanglijster, Huismus, Vink, Groenling, Boomkruiper, Roodborst, Merel, Rietzangers, Gekraagde roodstaart, Holenduif, Bosuil, Kerkuil, Buizerd, Torenavalk, IJsvogel, etc. • Daarnaast verblijven i/h gebied meer incidenteel soorten als: Watersnip (oeverland 2e Diem), Houtsnip, Scholekster, Kievit, Dodaars, Waterral, Roerdomp, Ringmus, Goudvink, Barmsijs, Diverse Rietzangers, Kramsvogels, Koperwiek, Koekoek, Roofvogels als, Havik, Sperwer, Torenavalk, en zelfs de Zeearend bij vorst, Oeverloper en 1 x waargenomen in voorjaar 2020 enkele ronden vliegend rond 2e Diem, en Diempolder, circa 1000 Goudplevieren. Verdwenen over de hoogspanningsdraden richting Marken. Totaal zijn in het plangebied ongeveer 130 vogelsoorten waargenomen. (Deze soorten zijn wel bekend maar in deze notitie uitsluitend voor een indruk en verre van uitputtend weergegeven dan wel uitgesplitst in broedvogels, standvogels of trekvogels. Desgewenst kan dit uit beschikbare waarnemingen worden vastgesteld en uitvoeriger beschreven.) Dat er relatief veel vogels in het gebied voorkomen komt door voedsel, beschutting en ook omdat er (nog) geen vogels worden doodgeschoten. Op de 2e Diem verblijven tussen december en mei ongeveer 5 — 20 Krooneenden (ongeveer 1%) van de Nederlandse populatie. Na april/mei wijken deze Krooneenden wegens verstoring door onder meer (speed)boten uit naar de 3 km verderop gelegen Baai van Ballast. Alle vroeger (10 — 20 jaar geleden) in de zomer in het gebied verblijvende en broedende soorten weidevogels zijn hoofdzakelijk door maaien, verstoring, verdroging van het land, bemesting (kunstmest) en verdwijning van diverse grassoorten, de enorme achteruitgang van insecten, en verstoring, inmiddels uit het gebied verdwenen.	Dank voor uw beschouwing, deze is ter kennisgeving aangenomen.	

81.6.1	Ecologie	6. 1 Strengere vorstperiode Bij een strenge vorstperiode zoals in februari jl. blijft bij de Keersluis in westelijke kanaaldijk langs het ARK vrijwel altijd een groot wak aanwezig in de 2e Diem. Veel watervogels gebruiken dan dit wak om te overleven en als slaapplek. Dit geldt met name voor soorten als Meerkoet 200, Tafeleend 20, Kuifeend 200, Winter taling 20, Slobeend 50, Wilde eend 200, Krakeend 200, Grauwe gans 200, Smient 100, Knobbel zwaan 10, Watersnip 10, soms ook nog Wilde zwaan, Middelste zaagbek, Nonnetje, Aalscholver 20, Reiger 5, Grote Zilver reiger 2. Het kan dan gaan om ongeveer 1000 á 2000 vogels als de vorstperiode langer duurt. In dat laatste geval worden omdat de 3e Diem en het ARK lang open blijven tijdens een strenge vorstperiode deze locaties ook gebruikt door op water aangewezen vogels. (De aantallen zoals weergegeven gelden voor de afgelopen korte vorstperiode in februari 2021.)	Dank voor uw beschouwing, deze is ter kennisgeving aangenomen.	
81.6.2	Ecologie	6.2 Trek en slaap/voedseltrek Er vindt laag vliegend 50-100 m in de zomer visa versa slaaptrek plaats van meeuwsoorten (ruwweg elke dag honderden) vanuit de richting van de Bijlmermeer vermoedelijk naar de Hoeckelingsdam en visa versa. Dit geldt ook spreuwen in de herfst die het rietgebied tussen de Diemerzeedijk en het ARK als slaapplek of rustplek gebruiken. Ook aan de Overdiemerweg worden een enkele keer en afnemend wel bomen als slaapplek gebruikt. Het kan dan, hoewel afnemend, gaan om circa 1000 spreuwen. Vrijwel al deze vogels vliegen in het gebied laag op een hoogte tussen 5 m en circa 100 m. Onder andere eenden vliegen (voedseltrek) in schemer/donker vanuit de stedelijke omgeving naar meer'landelijkgebied' om te foerageren. Ze vliegen dan laag (5 — 50 m). Krakeenden vliegen in de winter met soms 100 individuen tegelijk. Vogels die hoger vliegen tijdens de trek in de winter zijn Brandganzen en Kolganzen of een enkele keer Kraanvogels. Deze vogels vliegen veelal op een hoogte boven 200 á 400 m van het noorden naar het zuiden of omgekeerd. In de winter vindt dit wat voornoemde ganzensoorten en voedseltrek betreft vrijwel dagelijks plaats.	Dank voor uw beschouwing, deze is ter kennisgeving aangenomen.	
81.6.3	Ecologie	6.3 Slaapplekken Onder meer de volgende slaap/ pleisterplekken worden regelmatig gebruikt door watervogels: 1. Meertje/doorbraak tussen ARK en Diemerzeedijk; 2. Poel/vijver voormalig deel van onder 1 genoemd meertje in Diempolder (door bewoners Overdiemerweg geïnitieerd) en de gemaalsloot langs ARK en deels door Diempolder; 3. Waterpartijen Diemen Noord. Langs Waterpartijen ten noorden en ten zuiden langs de Diempolderweg ontsluitingsweg van IJburg (ook rietkragen); 4. Eerste-, tweede- en derde Diem (ook rietkragen); 5. IJmeer; 6. Brede Waterpartijen ODP en de i.v.m. de ontsluitingsweg naar IJburg door veel inspanning van enkele bewoners van de Overdiemerweg gerealiseerd door Amsterdam als compensatie voor de ontsluitingsweg naar IJburg; Thans locaties A en B voor windmolens. 7. Diembos diverse plaatsen; 7" bosvogels; 8. Diemer Vijfhoek; 9. Bosstrook langs westelijke oever ARK. Van en naar deze plekken wordt gevlogen. Ook vanuit het Naardermeer en IJ-meer wordt naar deze plekken door vogels gevlogen. De locaties zijn an gegeven in figuur 4. Een antal van deze plekken wordt ook als broedplaats en voor voedsel gebruikt.	Dank voor uw beschouwing, deze is ter kennisgeving aangenomen.	
81.6.4	Ecologie	6.4 Gebied Overdiempolder (ODP), Diempolder (DP) en 1e Diem en 2e Diem Van dit gebied vormt de ODP de DP en de 2e Diem nog een kleine landschappelijke eenheid die nog herkenbaar is ten opzichte van circa 100 jaar geleden. De totale oppervlakte bedraagt nog ruwweg 120 Ha. Het gebied heeft een bestemming Weiland- natuur, Water-natuur, wonen met (extensief) recreatief medegebruik. Het water (de Diem) maakt deel uit van een verbindingzone (ecologische zone) Het gebied wordt zeker in de Covid-19 tijd druk bezocht door wandelaars die meestal uit de directe omgeving komen. (Diemen, IJburg, Amsterdam, Watergraafsmeer, Indische buurt, Betondorp).	Dank voor uw beschouwing, deze is ter kennisgeving aangenomen.	
81.6.5	Ecologie	6.5 Diemervijfhoek De Diemervijfhoek is een grotendeels bebost terrein met een eilandje dat eveneens bebost is met een natuurlijke begroeiing. Er broeden soorten als watervogels en zangvogels en nog een aantal waterrallen. Doordat het gebied deels ontwaterd is komen in het gebied thans veel minder waterrallen voor dan circa 20 jaar geleden. In de winter liggen langs dit gebied met zuidelijke wind beschutte oevergebied soorten als Zwanen, Overwinterende Meerkoeten, -Kuifeenden, -Tafeleenden. Dit geldt ook voor de wat oostelijker gelegen Baai van Ballast, In de jaren vóór 1990 — 2000 lagen in de wintermaanden oostelijk van de Diemervijfhoek in een strook tot Muiden circa 10 000 watervogels in de luwte van de (voormalige Diemerzeedijk. Zomers is er veel verstoring met continue hard varende speedboten langs de oever binnen een strook van 250 m die evenals elders het geval is nooit worden gecontroleerd op snelheid, De toegestane snelheid binnen voornoemde strook is 25 km/uur.	Dank voor uw beschouwing, deze is ter kennisgeving aangenomen.	

81.6.6	Ecologie	6.6 Vliegbewegingen, vogeldichtheid en prognose botsingen In de onderstaande figuur 6 zijn de hoofdtrekroutes over een breed front in blauw aangegeven van arctische ganzen (Kolganzen, Brandganzen). Tevens zijn enkele vliegbewegingen in getekend voor allerlei vogels al dan niet tijdens verstoringen. In feite vliegen vogels kriskras door het gehele plangebied. Vogeltrek vindt ook vaak in de nacht plaats. Bijvoorbeeld Ganzen, Wulpen, Koekoek. De slaap- en voedseltrek van Meeuwen in de zomerperiode vindt globaal plaats conform de aangegeven hoofdtrekroutes van arctische ganzen op een wat lagere hoogte. In de winterperiode is de vluchtweg langs een kronkeliger pad. De aantallen (water) vogels (zie ook hieronder) nemen af in zuidelijke richting van het plangebied. Met name nabij de zone rond de Gaasperdammerweg is een significant lagere vogeldichtheid dan de rond de noordelijk gelegen gebieden rond de Overdiempolder en de Diemer Vijfhoek. Wanneer turbines alleen geplaatst zouden worden rond de Gaasperdammerweg zone is een conservatieve inschatting dat door plaatsing van bijvoorbeeld 4 moderne windturbines er gemiddeld circa 100 vogels per jaar (ongeveer 25 vogels per windmolen) zullen worden gedood door botsingen. Daarbij kan het soms lang duren voordat de dood intreedt. Het argument dat via de hoogspanningsleidingen veel meer botsingen door vogels zouden plaats vinden dan door windmolens is een onlogische redenering. Immers beide effecten zijn slecht voor vliegende dieren. De jaarlijkse variatie ten opzichte van het gemiddelde aantal botsingen kan daarbij zeer groot zijn. Zo kan bijvoorbeeld een gehele vogelfamilie als doortrekkers zich dood vliegen tegen een windturbine. Plaatsing van rijen turbines over lange rijen langs het Amsterdam Rijn kanaal zou door barrièrevorming een significante aanslag betekenen op de aanwezige vogelpopulatie in het gehele plangebied en daarbuiten. Bovendien wordt van deze recreatieve fietsroute die tot diep in Amsterdam loopt druk gebruik gemaakt. Het vuurwerk (gedurende oud- en nieuwjaar) in het stadsrandgebied zal de genoemde aantallen nog kunnen verhogen. Vogels vliegen tijdens het vuurwerk in de Bijlmer, Diemen -noord, IJburg, en ook de Overdiemerweg gedesoriënteerd rond, veelal in rondjes onder andere boven de ODP en DP, IJ-meer strook en het ARK. Na verloop van ruim 1,5 uur vliegen ze lager op 50 m hoogte en zoeken daarna deels hun oude slaapplaatsen weer op als ze die al terug kunnen vinden. Van botsingen die zeker zullen plaatsvinden is verder weinig bekend. De 'off spring' (jonge vogels) in Diemen is naar verwachting volstrekt onvoldoende om de aantallen door botsingen met windmolens gedode vogels te compenseren en soorten in stand te houden. Hoe Diemen de in stand houding denkt te regelen blijft onduidelijk. Afhankelijk van de locatie en het aantal turbines zal dat een verdere achteruitgang betekenen voor vogelsoorten in het betreffende plangebied.	Dank voor uw beschouwing, deze is ter kennisgeving aangenomen.	
81.6.7	Ecologie	6.7 Vleermuizen Van (Dwerg)vleermuizen die een hoog botsingsrisico hebben kunnen nauwelijks schattingen worden gedaan. Waarschijnlijk zal dit afhankelijk van het aantal windturbines om in orde grootte 10 dwergvleermuizen per jaar kunnen gaan. Laatvliegers, een gebouwde bewonende soort, kunnen ook in het gebied voorkomen. Ook voor vleermuizen geldt waarschijnlijk dat de aantallen lager zijn in zuidelijke deel van het plangebied dan in het meer waterrijke (voedsel) gebied.	Dank voor uw beschouwing, deze is ter kennisgeving aangenomen.	
81.6.8	Ecologie	6.8 Insecten Diverse Insecten zullen eveneens in botsing komen met windmolens. Het aantal insecten is de laatste 20 jaar dramatisch afgenomen.	Dank voor uw beschouwing, deze is ter kennisgeving aangenomen.	
81.6.9	Ecologie	6.9 Knooppunt Diemen Midden in het knooppunt Diemen is nog een oeverwaluwan wand aanwezig waar in 2019 succesvol is gebreed. Na 2020 is deze broedgelegenheid niet meer gebruikt.	Dank voor uw beschouwing, deze is ter kennisgeving aangenomen.	
81.6.10	Ecologie	6.10 Aantallen vogels verspreid over het plangebied In het weidegebied bij Driemond ter weerszijden van de Gaasperdammer weg komen qua aantallen (veel) minder vogels voor dan in het samenhangende gebied van Diempolder, Overdiempolder, en 2e Diem alsmede 1e Diem, 3e Diem, Diemer Vijfhoek, IJ meer zone, Gemeenschapspolder Diemer bos. Dit is met name voor watervogels een significant verschil. Mogelijk komt dit door verjaging en/of door het doodschieten van ganzen zogenaamd in verband met Schiphol en/of aanbod van voedsel dan wel de geografische ligging ten opzichte van open water.	Dank voor uw beschouwing, deze is ter kennisgeving aangenomen.	

81.7	Ecologie	7. Gebiedscompensatie, kleinschaligheid landschap en gebruik Gebiedscompensatie is in Diemen vrijwel niet meer mogelijk. Daarbuiten ook niet meer omdat de Bloemendalerpolder ook bebouwd wordt evenals de gebieden rond de voormalige Kruitfabriek in Muiden. (Waar-schijnlijk is dat wettelijk ook niet vereist.) Verder zal de kwaliteit van extensief recreatief gebruiken de beoogde hoofdbestemmingen Natuur-Bos, Natuur-weiland, Natuur- water van wege de kleine schaal en versnipperde schaal van de onderhavige gebieden belangrijk inleveren. Denk hierbij ook aan nog andere plannen zoals een railverbinding in de Diemer polder, Zonneweiden en een Strand in de 2e Diem. Voor dieren betekent dit gelet op de beperkte schaal van het gebied een aanslag op hun habitat en daarmee op hun leefomstandigheden en aanwezigheid hetgeen kan leiden tot de dood. Door de kleinschaligheid en versnippering in combinatie met een relatief hoge vogeldichtheid kan verwacht worden dat na plaatsing van de turbines in een slaapgebied en de aanleg van inspectie paden vogels een bepaalde afstand zullen houden t.o.v. de turbines en/of het gebied zullen verlaten. Mede hierdoor blijft feitelijk ook voor mensen een weinig aantrekkelijk gebied over. Voor vogels en vleermuizen wordt het zelfs een levensbedreigend gebied. Ook de stroken tussen de A1 en de Spoorwegen Amsterdam Amersfoort waar veel struweel aanwezig is zijn van belang voor de biodiversiteit met name voor broedgelegenheid (onder meer Nachtegaal, Zanglijsters) en voor kleine zoogdieren. Vrijwel alle soorten spitsmuizen waaronder de Waterspitsmuis (braakbal onderzoek UVA) worden aangetroffen. Het vernietigen van deze gebiedjes is gerelateerd aan de kleine schaal van het gebied en het feit dat compensatie niet goed mogelijk is zonder de agrarische activiteiten te staken betekent een zeer significante aanslag op de in het gebied voorkomende biodiversiteit.	Zie de antwoorden bij 37 (toelichting Ecologie en vervolgonderzoek). En bij 14.2 (NNN, BPL en landschap).	
81.8	Ecologie	8. Belangrijkste effecten gedurende de levenscyclus van windmolens op vogels De gevolgen van een windenergieplan- of project, zoals windturbines, moeten voor de gehele levenscyclus ervan in beschouwing worden genomen. Deze gevolgen kunnen ver reiken en beschermde habitats en soorten aantasten die zich op grote afstand van het plan of project bevinden. In het licht van de gevolgen die mogelijk uit het plan of project voortvloeien, kan het onderzoeksgebied worden uitgebreid met ecologische kenmerken op de bredere schaal van een landschap. De relatie tussen de belangrijkste effecten gedurende de levenscyclus van een windmolen project wordt aangegeven in de onderstaande tabel 1. Elk effect kan van invloed zijn op het overlevingspercentage van vogels en het reproductieve succes van individuen, hetgeen tot veranderingen in een deel populatie kan leiden, die een meetbare vermindering in de lokale populatiegrootte tot gevolg kunnen hebben. Oorzaken zijn: • Botsing: de fatale interactie tussen vliegende vogels en windturbinestructuren; • Verstoring en verdringing: gedragsveranderingen bij vogels kunnen daadwerkelijk leiden tot verlies van habitat; • Minder voortplantingssucces van de lokale populaties; • Barrièrewerking • Indirecte effecten Vermeld wordt dat ook nog een aanzienlijke oppervlakte gebied verloren gaat aan de toegankelijkheid en de aanleg van inspectiepaden die (met hekken) worden afgesloten van en naar windmolens.	Zie de antwoorden bij 37 (toelichting Ecologie en vervolgonderzoek). En bij 14.2 (NNN, BPL en landschap).	
81.9	Ecologie	9. Opgeknipt landschap Alle sub-gebieden behoren tot een geografische eenheid tussen De Diemen, Diemerzeedijk, Bijlmermeer, Gaasp, en Vecht bij Weesp van het aan de voormalige Zuiderzee gelegen gebied. Van deze eenheid is inmiddels het grootste deel bebouwd nu ook de Bloemendalerpolder en het terrein van de voormalige Kruitfabriek te Muiden, ook bebouwd worden. Het gebied is opgeknipt in kleinschalige sub-gebieden met een relatief grote oppervlakte voor de infrastructuur, wonen, en bedrijfsterreinen die vaak ontstaan zijn vanuit een gegroeide (illegale) situaties. Over deze gebieden voeren drie gemeenten onafhankelijk binnen de eigen grenzen beleid met vaak negatieve effecten voor de van oudsher aanwezige vogel — en vleermuizen populaties. Dit geldt ook voor de nog aanwezige zoogdieren en plantensoorten die zijn teruggedrongen tot de kleine overgebleven versnipperde gebiedsdelen zoals het Buitengebied van Diemen. Door windmolens te plaatsen in deze relatief kleine en versnipperde plangebied van de gemeente Diemen (en daarbuiten in andere gemeenten) valt te verwachten dat het aantal botsingen van vogels significant zal toenemen ten opzichte van de zich thans al voordoende (en bewezen) botsingen met de hoogspanningsleidingen die het gebied aan de noord- en oostzijde nabij het ARK als het ware afschermen.	Zie de antwoorden bij 37 (toelichting Ecologie en vervolgonderzoek). En bij 14.2 (NNN, BPL en landschap).	

81.10	Ecologie	10. Minst ongunstige sub-gebied ten aanzien van vogel- en vleermuisbotsingen etc. Wanneer gekeken wordt naar: de te verwachten slagschaduw die mede gedefinieerd is op 'ontstane' regelgeving; er wordt rekening gehouden met de risico afstanden langs de infrastructuur de invloed van de Stelling van Amsterdam; dan blijft in feite en relatief klein gebied over rond de Gaasperdammerweg en de afslag A7 naar Al in de Gemeenschapspolder (Diemerbos). De Diemer Vijfhoek als natuur ingericht ter compensatie van de voormalige NUON Centrale Diemen is daarbij verder buiten beschouwing gelaten. Dit is ook gebied (Groen aangegeven) waar de te verwachten botsingen door vogels met turbines zich het 'minst' zullen voordoen doordat hier significant minder vogels (en mogelijk vleermuizen) aanwezig zijn dan in de gebieden rond de Overdiempolder, de Diemervijfhoek en het Umeer. (Ter plaatse van de Muidertrekvaart zijn woningen aanwezig die qua 400 m contour niet zijn aangegeven.) Het groene gebied van figuur 6 ter weerszijden van de Gaasperdammerweg dat het minst ongunstig is voor vogel botsingen, slagschaduw, risico op calamiteiten en Stelling van Amsterdam is aangegeven in de onderstaande figuur 7. Het plaatsen van windturbines is dan nog steeds een zeer ernstige aanslag op het kleine natuur/recreatie gebied dat belangrijk is voor stedelijke bewoners die het toch al moeten doen met niet robuuste gebieden waar van alles wordt ingepropt en die door tekortschietende wetgeving nauwelijks een conserverende bescherming hebben.	Zie de antwoorden bij 37 (toelichting Ecologie en vervolgonderzoek). En bij 14.2 (NNN, BPL en landschap). Wanneer in een volgende fase blijkt dat er aan de wettelijke normen en regelgeving kan worden voldaan resteert de bestuurlijke afweging.	
81.11a	Ecologie	11. Verzoek - Sub-gebieden die als natuurcompensatie zijn ingericht voor ingrepen en die in het verleden hebben plaatsgevonden te vrijwaren voor nieuwe verzwarende ingrepen met betrekking tot zonneparken en/of windmolens. Een gebiedscompensatie wegnemen betekent dat niet alleen de windturbines een negatief effect hebben op de omgeving maar ook de oorspronkelijke ingreep per saldo een negatief effect heeft. Dit betreft veelal compensatie voor wegbreidingen zoals bijvoorbeeld de ontsluitingsweg naar IJburg en de daarbij de aangelegde waterpartijen, de stroken tussen de A1 en de spoorbaan Amsterdam Amersfoort, de afslag A9 naar de A1, en in het verleden voor de bouw van Nuoncentrale en de totale verwijdering van de veenlaag aldaar omdat snel gebouwd moest worden. Hieruit is de Diemervijfhoek ontstaan. En misschien geldt dat wel voor het gehele gebied dat als stadsbuffergebied van wege de vele uitbreidingen is aangelegd.	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven). Zie ook het antwoord op 27.2 (de afweging van het Diemense college).	
81.11b	Ecologie	Het door (eventueel beschikbaar) radar onderzoek tijdens het Nieuwjaars-vuurwerk en voor de 'normale' omstandigheden nader in kaart brengen van de in punt 6.6 op langjarige waarnemingen gebaseerde vliegbewegingen van verschillende soorten vogels en vleermuizen. En statistisch aan te geven welke effecten windturbines gedurende de gehele levenscyclus op het leefgebied van voorkomende vogels, vleermuizen, amfibieën, insecten en zoogdieren hebben. Zulks, zo mogelijk, aan de hand van: • Atlasrasters • Waarnemingsgegevens • Kaarten van het verspreidingsgebied van soorten • Soortverspreidingsmodellen • Habitats en vegetaties.	In het kader van het MER is een Natuurtoets (Bijlage II) opgesteld een passende beoordeling (bijlage bij Aanvulling MER Wind Diemen). Zie het antwoord bij 63.3 (effecten op ecologie en vervolgonderzoek). De gemeente Diemen gaat uit van de geldende wet- en regelgeving en is niet voornemens de door u voorgestelde onderzoeken uit te voeren. Zie verder het antwoord hiervoor.	
81.11c	Ecologie	Aan te geven welke mitigerende maatregelen een gunstig effect hebben op het aantal dodelijke botsingen en/of op de reproductie van soorten. De botsingen ten gevolge van vuurwerk gebeuren meestal in de nacht. Hiervoor helpt het zwart maken van één propellerblad niet.	Zie het antwoord bij 37 (effecten op ecologie en vervolgonderzoek).	
81.11d	Ecologie	Betreffende 'zonneparken' wordt nog opgemerkt dat er een fors potentieel in het plangebied ligt in de vorm van de geluidschermen aanwezig tussen Diemen en Muiden. Dit betreft al gauw meer dan 25 000 m² (2,5 Ha) of het dubbele hiervan. Het grootste deel hiervan ligt op het zuiden. Bij benutting hiervan hoeft geen of minder schaarse ruimte te worden opgeofferd aan de inrichting van een 'zonneparken' die regelmatig gemaaid worden.	De gemeente zet ook in op zonne-energie op de geluidschermen. Zie het antwoord op 27.5.	
81.11e	Duurzaamheid	Aan te geven wat de effecten zijn voor biodiversiteit en het energieverbruik van de grondstoffen die in Nederland en andere landen worden gewonnen en de recycle mogelijkheden bij de huidige stand van de techniek voor het opruimen van de zonnepanelen en windmolens in de toekomst. Negatieve effecten in andere landen worden meestal niet meegenomen in de beoordeling.	De gemeente Diemen gaat uit van de geldende wet- en regelgeving. Ecologie en natuur zijn belangrijke aspecten in het MER. De door u genoemde andere effecten vallen buiten de scope van dit MER. Ze maken wel onderdeel uit van een nationale strategie voor een circulaire toekomst.	

Zienswijze 82		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
82		Bij deze wil ik u verwijzen naar de bijlage voor ons gezamenlijk opgestelde zienswijze.	Dank voor uw zienswijze. Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 83		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
83		Hierbij zend ik mijn zienswijze inzake MER Wind Diemen. Graag blijf ik op de hoogte van de verdere gang van zaken betreffende dit onderwerp.	Dank voor uw zienswijze. Zie de antwoorden bij 23b .	

Zienswijze 84		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
84		Hierbij dien ik als inwoner van Weesp, specifiek Weespersluis, onze zienswijze in. Ik verzoek u geen windmolens te plaatsen die hinder voor weespersluis veroorzaken.	Dank voor uw zienswijze. Zie de antwoorden bij 23b .	
Zienswijze 85		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
85		Hierbij mijn zienswijze. Graag verneem ik uw reactie.	Dank voor uw zienswijze. Zie de antwoorden bij 23b .	
Zienswijze 86		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
86.1	Energie	1. Een windmolen plaatsen kost ongeveer 6 miljoen plus 1,2 miljoen voor het ontwikkelen en de bouwkosten van de molen zelf daar komt nog bij, en daar zijn de onderhoudskosten nog niet bij gerekend de vele olie en de smeringen die geregeld moeten worden vervangen een duur object het geld kan beter besteed worden aan duurzame oplossingen. 2. Het is bekend dat windmolens kleiner dan 146 meter beperkt verkrijgbaar zijn en een niet rendabele opbrengst hebben de businesscase is laag, windturbines draaien op subsidie. 3. Het is bekend dat windmolens vaak stil staan (en dat los van de windstille momenten) omdat de vraag naar stroom lager is dan het aanbod curtailment centrales kunnen niet meer opnemen. En de neerslag van insecten op de rotorbladen kunnen deze ook met 50% verminderen. Dus twee van de drie dagen staan ze stil.	Dank voor uw zienswijze. Zie het antwoord op 27.8 (financiële haalbaarheid). Zie het antwoord op 49.3 (beschikbaarheid). Hoe vaak de windmolens stil komen te staan en allerlei operationele en onderhoudsvragen maken geen onderdeel uit van de afweging waar de gemeente voor staat. Dit is aan de exploitant van een eventueel windpark.	
86.2	Gezondheid	4. Een windmolen helemaal niet milieuvriendelijk is niet alleen co2 milieuschade tijdens op en afbraak van dit apparaat maar ook de erosie van de rotorbladen is een onderschat probleem. Micro plastic vormen een gevaar voor het leefmilieu. Isocyanaten die kankerverwekkend en allergen zijn. Epoxy brengt Bisfenol A zeer schadelijk wanneer het in het grondwater en zo in de voedselketen terecht komt. Er is reeds wetenschappelijk bewijs dat grondwater rondom een windmolen verontreinigd is. 5. Windmolens stoten zwaar broeikas gas sf6 zwavelhexafluoride uit geur en kleurloos uit het duurt honderden jaren om deze moleculen in de atmosfeer af te breken Als het vrij komt in de natuur gaat het niet meer weg in ons leven, om een halvering te krijgen in de atmosferische concentratie moet men naar schatting 800 a 3000 jaar wachten. Ze gebruiken de sf6 om het risico op kortsluiting in de windmolen te verkleinen. Zelfs de EU wil dat de uitstoot van fluorgassen in 2030 met twee derde verminderd wordt ten opzichte van 2010 en er wordt nog gezocht naar alternatieven.	Zie de antwoorden op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven), 52.7 en 44.7 (Bisfenol A).	
86.3	Ecologie	6. Tot overmaat van ramp willen ze de molens ook nog in een natuurgebied plaatsen????!!!! Nee zelfs een compensatie gebied van een natuurgebied die ze nu weer willen gaan compenseren HUH ??? waar zijn we mee bezig 7. Ja ze hebben beschermd dieren gevonden zoals de vleermuis de ringslang roofvogels. Het is bekend dat de windmolens minimaal 50.000 vogel vermalen per jaar en ook is het de grootste doodsoorzaak van de vleermuis. Ook is er een bewezen teruggang van insecten die o.a. ook het slachtoffer van een windmolen zijn. En o.a. hebben de ringslangen hebben last van de magnetische velden die door de kabels worden voortgebracht.	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven). In de vervolgfase zal onderzoek naar aanvaringsslachtoffers uitgevoerd moeten worden, doormiddel van een mortaliteitsonderzoek.	
86.4	(Externe) veiligheid	8. Ook het gevaar van windturbines, die door blikseminslag of metaalmoetheid en haarscheurtjes kunnen neer storten of wieken kunnen afbreken (de bouten van de naaf verbinding loslaten en het blad kan vallen). Of windturbines die op hol slaan en zo uit elkaar getrokken worden. Of met hun hydraulische olie en vet in de brand vliegen en niet meer te blussen zijn. Om nog te zwijgen van ijsvorming op de wieken.	Wij begrijpen uw zorgen. Al de door u genoemde faalscenario's zijn verwerkt in de faalfrequenties van de risicoberekening (op basis van een zeer grote database heeft het RIVM de faalfrequenties van de faalscenario's bij elkaar opgeteld). In de risicoberekening worden deze faalfrequenties gekoppeld aan de specificaties van de windturbine, dit resulteert in de risicocontouren. Bij een eventuele vergunningprocedure zal er concreet onderzoek moeten worden uitgevoerd naar aanleiding van de exacte locatie en het exacte type van een windturbine.	
86.5	Alle milieu-thema's	9. Toch hebben ze bedacht om een vier molens op 500 meter vlak bij onze woning te plaatsen Laagfrequent geluid zoomen en brommen infrason geluid trillingen zowel structureel als incidenteel worden door het RIVM wel erkend dat ze hinder kunnen geven maar gezondheid klachten geven ze niet toe terwijl er al internationale rapporten over zijn. Daar komt het probleem van de slagschaduw nog bovenop. Ook staat er duidelijk in het onderzoek dat wij er last van krijgen.	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven). Voor Klimaatakkoord en RES-proces: zie het antwoord op 5 .	
86.6		10. Ik had altijd begrepen dat de gemeente en de ambtenaren dienstbaar moeten zijn aan hun inwoners in dit geval met deze plannen merk ik daar niets van dan het tegendeel zelf met hun plannen. Ze horen je aan maar luisteren niet Laat "ze maar meeverdienen met de molens " dan hoor je ze niet meer omkoperij.	Ter kennisgeving aangenomen.	
86.7	Energie	11. Ik ben een natuurgeneeskundige wil graag mee oplossen, waarom geen kleine windmolen op Je eigen dak die je zelf kan bedienen. Een groene kerncentrale zonder kernafval torium reactor die er al zijn. Zonnepanelen langs de snel weg e.d. een prima idee.	Zie het antwoord op 16.1 (rol wind in energiesysteem). Kernenergie is geen onderdeel van de RES opgave. Hiervoor worden op nationaal niveau plannen gemaakt. Zie ook het antwoord op 27.5 (De gemeente zet ook in op zonne-energie)	

86.8	Ecologie	12. en studie bij de universiteit van windmolens die stil gaan staan bij een zwermvogels is mooi Maar staat nog in de kinderschoenen is niet afdoende voor beschermde vleermuizen en losse roofvogels etc.	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven).	
86.9	Slagschaduw	13. Dat we een knop krijgen aan huis zodat we zelf de windmolens kunnen stilzetten als we last hebben van slagschaduw of geluid geloof ik niets van.	Ter kennisgeving aangenomen. Een stilstandvoorziening is verplicht bij de exploitatie van de windturbines. Dit is een registratiesysteem dat slagschaduw detecteert en zodra de normwaarde is bereikt zal de turbine worden uitgeschakeld.	
86.10	Energie	14. Waarom krijgen we geen inspraak bij wat voor soort energiebesparende apparatuur er Kan komen of wachten tot er een betere energie opslagmogelijkheid komt batterijen. Subsidie op eigen dak windmolens lijkt me een prima en ook een goedkoper en beter beheersbare oplossing. Ook omdat het nog jaren gaat duren en de windmolen dan helemaal een achterhaald duur vies belastend gevaarlijk ongezond lawaai lelijk ding is.	Zie het antwoord op 40.1 (Draagvlak en participatie)	
86.11	Ecologie	1. Dus waarom wil men van een compensatie gebied van staatsbosbeheer een compensatie van een compensatie maken. 2. Waarom worden de beschermde dier soorten vleermuizen roofvogels ringslangen Niet beschermd.	Zie het antwoord op 4 (waarom de gemeente hiervoor kiest). Zie ook het antwoord op 14.2 . (Onder welke voorwaarden windmolens in een beschermd gebied kunnen komen). Het opzettelijk doden van vogels en het vernietigen van nesten van (roof)vogels met een jaarrond beschermd nest is een schadelijke handeling, ook het opzettelijk doden van habitatrictlijnsoorten (vleermuizen) en nationaal beschermde soorten (ringslag). Er geldt een vergunningplicht voor dergelijke schadelijke handelingen).	
86.12		3. Waar krijg ik de garantie dat er geen molen met sf 6 geplaatst wordt en zonder erosie van gevaarlijke micro plastics van de wieken 4. Waar is de garantie dat de molen stopt voor vogels en vleermuizen. 5. Waar is de garantie op de toegezegde stopknop / kastje als hij te veel herrie of slagschaduw maakt. 6. Waar is de garantie dat we de molen stop kunnen zetten bij overlast van laag frequent geluid en infrason trillingen zodat het niet ten koste van onze gezondheid of nachtrust gaat.	Ontwikkelaars van windturbines dienen windmolens te plaatsen en te exploiteren die aan de milieuwetgeving voldoen. Afspraken over mogelijke mitigerende maatregelen (zoals een 'stopknop') zijn iets voor een volgende fase, als er daadwerkelijk een project komt. Een stilstandvoorziening is verplicht bij de exploitatie van de windturbines. Dit is een registratiesysteem dat slagschaduw detecteert en zodra de normwaarde is bereikt zal de turbine worden uitgeschakeld.	
86.13		7. Waarom is er geen inspraak in de keuze van soort windmolens of andere mogelijkheden geweest. Waarom is er alleen naar deze windmolen gekeken?	Zie het antwoord op 40.1 (Draagvlak en participatie)	
86.14		8. Waarom worden ze op 500 meter van onze woning gepland terwijl al bekend is dat wij er last van krijgen om dat hier niet genoeg bewoners wonen om een vuist te maken lekker makkelijk recht van de sterkste jullie maken echt een vergissing met deze verouderde apparatuur het kan echt beter goedkoper rendabeler en zonder overlast en met enthousiaste mee werking van de inwoners. Zie punt 14.	In de belangenafweging rond windenergie worden de gemeentelijke ambities voor duurzame energie (zo veel mogelijk duurzame energie opwekken, o.a. om schadelijke klimaatverandering te voorkomen) gewogen met de impact op de leefomgeving. Windturbines kunnen er alleen komen als deze ook op uw adres aan de wettelijke normen voldoen. Momenteel worden nieuwe normen voor windturbines opgesteld door de rijksoverheid. Zie verder ook het uitgebreidere antwoord op 27.2 (de afweging van het Diemense college) en het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven).	

Zienswijze 87		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
87		Naar aanleiding van de bijeenkomst met uitleg d.d. 10 januari jl. t.a.v. oud model en nieuw model windturbines i.v.m. het geluid dat deze produceren, wil ik twee opmerkingen maken over de voorwaarden die de Gemeente Diemen naar mijn mening zou moeten stellen bij de vergunningverlening voor het plaatsen van windturbines, t.w.: = Dat de te plaatsen windturbines van de nieuwe 'stille' variant moeten zijn. = Dat m.b.t. de slagschaduwnorm gebruik wordt gemaakt van de genoemde registratiekastjes om de maximale norm te bewaken en te reguleren.	Dank voor uw zienswijze. Ontwikkelaars van windturbines dienen windmolens te plaatsen en te exploiteren die aan de milieuwetgeving voldoen. De gemeente zal zich hierbij waar mogelijk inspannen om de overlast voor omwonenden te beperken. Afspraken over mogelijke mitigerende maatregelen (zoals het genoemde registratiekastje) zijn iets voor een volgende fase, als er daadwerkelijk een project komt.	

Zienswijze 88		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
88		Een bewonersvereniging maakt zich veel zorgen over de mogelijke plaatsing van windmolens in de gebieden A, B, C en D. Tijdens de bijeenkomst in januari werden de plannen en de stand van zaken toegelicht. De bewonersvereniging vertegenwoordigt de belangen van de bewoners van de 522 huizen in Amsterdam Zuidoost. Ca. 80% van de huiseigenaren zijn lid van de vereniging. De vereniging is geregistreerd bij de KvK en heeft statuten.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	
88.1	Geluid	1. Het grootste deel van de bewonersvereniging ligt in de geluidscontour van de windmolens — ongeacht welk scenario gekozen wordt. Tezamen met de zorgen over de lage tonen van windmolens vrezen wij dat onze gezondheid en ook onze nachtrust aangetast gaat worden. In de media staan inmiddels diverse artikelen over de onmogelijkheid om het geluid van windmolens te verminderen. Daardoor wordt op diverse plaatsen afgezien van de plaatsing van windmolens.	Zie het antwoord op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven). De woningen vallen niet binnen een maatgevende hindercontour. Wel binnen het onderzoeksgebied van in het MER van minder dan of gelijk aan, in de contour van ≤ 42 dB. In het door u benoemde gebied is het alleen niet zwart/wit te stellen dat het mogelijke geluid van windturbines ook voor de hinder zal zorgen, omdat op deze plek bijvoorbeeld geluid van wegverkeer dominant kan zijn.	

88.2	Slagschaduw	2. Het grootste deel van de bewonersvereniging ligt in de slagschaduw van de windmolens. Door de wijze van presenteren — niet meer dan een dag in de schaduw en een stilzetvoorziening— lijkt het allemaal mee te vallen, maar wij zetten daar onze vraagtekens bij. Windmolens draaien dag en nacht en bij elke omwenteling valt de schaduw op onze wijk. Daarnaast hebben we weinig vertrouwen in de stilzetvoorziening: dat tast het verdienvermogen aan van de eigenaar.	De gemeente zal zich waar mogelijk inspannen om de overlast voor omwonenden te beperken. Afspraken over mogelijke mitigerende maatregelen (zoals de genoemde stilstandvoorziening) zijn iets voor een volgende fase, als er daadwerkelijk een project komt. Als er eenmaal bindende afspraken zijn gemaakt met een exploitant, dan moeten deze ook worden nageleefd. De stilstandvoorziening is een wettelijke verplichting, normen worden gehandhaafd door omgevingsdienst. Of en wanneer er eventueel slagschaduw optreedt is afhankelijk van de stand van de zon. De stand van de zon, en of er sprake is van zonneschijn, zijn allemaal factoren die onderdeel uitmaken van een stilstandvoorziening.	
88.3		3. We hebben met verbazing aangehoord dat de grond waarop de molens zouden moeten komen niet van de gemeente Diemen is. De plannen zijn daardoor redelijk prematuur.	Ter kennisgeving aangenomen. De gemeente is in gesprek met de eigenaren.	
88.4	Ecologie	4. We hebben met verbazing gehoord dat de vier locaties in of direct naast het Natuur Netwerk Nederland liggen. In de NNN mogen windmolens niet gebouwd worden. De Bijlmerweide, die ligt tussen Geerdinkhof en Diemen, is onderdeel van NNN. En deze ligt daardoor dus ook in zowel de slagschaduw als de geluidscontouren van de windmolens. We maken ons daar zeer grote zorgen over.	Zie het antwoord op 14.2 (NNN, BPL en landschap).	
88.5		5. De gemeente Diemen heeft aangegeven dat er overleg is met de gemeente Amsterdam. Overleg is niet voldoende, er dient afstemming te zijn. Ook Amsterdam wil, net als Diemen, windmolens plaatsen aan de rand van de gemeente. Dat betekent dat er mogelijk sprake is van een verdubbeling van het aantal windmolens in onze directe omgeving met alle gevolgen voor onze gezondheid en nachtrust van dien. Dit is niet acceptabel. En dat dient minimaal stevig onderzocht te worden voordat zowel Diemen als Amsterdam voor deze uithoek van beide gemeenten kiest.	Zie de antwoorden op 14.1 (samenhang Amsterdam) en 18.3 .	
88.6	Ecologie	6. Van de vier gepresenteerde scenario's was het scenario met de grootste opbrengst stevast de slechtste keuze; scenario 1. Met name op het gebied van ecologie — gebiedsbescherming en soortenbescherming — scoorden alle scenario's ver in het rode gebied. In combinatie met NNN is dat onacceptabel. Alle inspanningen om de biodiversiteit te behouden, beschermen en versterken worden hierdoor tenietgedaan.	Zie het antwoord op 27.2 (de afweging van het Diemense college).	
88.7	Energie	7. Wij willen pleiten voor een scenario waarin niet elk dorp of stad streeft naar autarkie, maar waarin er landelijk/ regionaal beleid gevoerd wordt. Inclusief een serieus onderzoek naar windmolens op zee. Tenslotte was de conclusie dat maar een beperkt aantal huishoudens met deze 4 windmolens van energie kunnen worden voorzien ontlusterend.	Diemen streeft niet naar autarkie. De Diemense doelstelling is om in 2040 niet meer afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen. Zie ook de antwoorden op 26.4 (wind op zee) en 16.1 (rol wind in energiesysteem). Zie het antwoord op 26.3 als het gaat om hoeveel huishoudens mogelijk kunnen worden voorzien van duurzame energie.	
88.8		Overall is het verbazingwekkend hoeveel er nog niet bekend is en hoeveel er nog onderzocht moet worden. Om dan al een redelijk definitieve keuze te maken voor scenario 1 is redelijk prematuur. En gaat veel te veel geld kosten. We verzoeken u af te zien van het plaatsen van windmolens op deze vier locaties en subsidiair af te zien van scenario 1. Daarbij geldt dat scenario 4 het minst schadelijk lijkt te zijn voor de indicatoren ecologie.	Zie het antwoord op 27.16 . Zie het antwoord op 27.2 (de afweging van het Diemense college).	

Zienswijze 89		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
89		Ik ben tegen het plaatsen van windturbines op de grens met Amsterdam. argumenten:	Dank voor uw zienswijze. Uw standpunt is ter kennisgeving aangenomen. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	
89.1	Geluid	*- geluidsbelasting* voor bewoners in de zone rondom voorgenomen plaatsen voor megawindturbines: in dit gebied zijn bewoners al blootgesteld aan hogere geluidsbelasting dan de normen. Een update van de geluidskaat loopt al jaren achter op wettelijke termijn en met uitbreiding transformator station, aanleg Uylanderbrug en 5114 met slecht 80 cm geluidswering rond steeds drukker Al zonder geluidsschermen, het drukke spoor zonder geluidsschermen, het drukke Amsterdam-Rijnkanaal en onder een aanvliegroute naar Schiphol is zeker dat de geluidsdruk alleen maar is toegenomen	Zie het antwoord op zienswijze 56.2 .(huidige situatie geluid)	
89.2	Gezondheid	*- gezondheid omwonenden* de gemeente Diemen is en blijft aansprakelijk voor gevolgen gezondheid omwonenden bij welbewust besluit megawindturbines binnen een afstand van 10 x de tiphoogte te plaatsen. Er zijn veel onderzoeken, onzekerheden en discussies die leiden tot grote onzekerheid op de effecten op bevolking en in elk geval kan de gemeente Diemen niet uitsluiten dat de volksgezondheid geschaad wordt. Ambitie op binnen gemeentegrenzen op meest dichtbevolkte deel van de wereld megawindturbines op land te plaatsen boven het belang van de gezondheid van eigen burgers is laakbaar en een bestuur is aansprakelijk, nu en in de toekomst voor de gevolgen.	Zie het antwoord op 55.2 .(aansprakelijkheid)	

89.3	Ecologie	*- schade aan de natuur (hoofdgroenstructuur, verbindingzone) * Het is ongekend, met alle kennis van nu, dat we in deze zeer kwetsbare zone, dicht op broedgebieden, verbindingzone, en compensatie natuurgebied in uitruil voor aanleg IJburg en energiecentrale, deze mega windturbines willen plaatsen, nota bene met een groene gedachte. Inmiddels ruim bewezen is dat deze turbines trekvogel routes schaden, het leven onder de grond nivelleren, insecten en reptielen verdwijnen en diversiteit wordt nog verder teruggebracht. En dat in de smalle verbindingzone vanuit IJmeer, het Gooi tussen Amsterdam-Rijn kanaal en IJburg. Waar aan de ene kant alles moet wijken voor een groenzone, neemt Diemen zich voor maximaal windturbines te plaatsen.	Zie de antwoorden op 4 (waarom het MER in opdracht is gegeven) en 27.2 (motivering gemeente). De effecten van het plaatsen van mogelijke windturbines op natuur worden beschouwd in het MER en in de natuurtoets.	
89.4	Lokaal eigendom	*subsidie, matig rendement op land en geen participatie bewoners*: De mega windturbines zijn op land als verre van optimaal en door de aanliegroute zijn hier beperkingen in hoogte, waardoor ze nog minder efficiënt worden. Ook schermt de gemeente met participatie door omwonenden, maar daar is hier geen enkele sprake van. Nee, subsidies van belastinggelden, die tot winsten leiden bij de energiemaatschappijen en andere investeerders, die feitelijk de windcorporaties besturen. Terwijl de windparken op zee veel meer opbrengsten hebben, en de schade daar veel meer beheerst en gecentraliseerd kan worden, wordt hier uit een decentrale RES-ambities toch nog voorgesteld de gebied te beschadigen, inclusief omwonenden en natuur. RWS heeft al eerder bezwaar geuit tegen windturbines op een kritisch verkeersknooppunt. Het komt de veiligheid van de weggebruiker niet ten goede. Calamiteiten hier kunnen een landelijke impact hebben die het land voor langere tijd kunnen lamleggen.	Zie de antwoorden op 27.8 (financiële haalbaarheid) en 26.4 (daarom niet op zee).	
89.5		*Wat dan wel*: Houd het bij zonnepanelen, bij voorkeur tussen de drukke en lawaaiige knooppunten van snelwegen en spoor. Bescherm de beperkte groenzones en verbindingzone. Verleng de geluidsschermen langs A1 van Diemen tot aan Maxis Muiden, eventueel met zonnepanelen, zoals ook langs A9 rond Ouderkerk ad Amstel. Megawindturbines horen niet in dichtbevolkt gebied en woningen en waardevolle schaarse natuurgebieden op minimaal 10 x de tiphoopte. Dat pas eenvoudigweg niet tussen Weesp, Diemen, IJburg en Muiden. Laat een RES-ambitie van wethouders nu boven gezondheid en leefbaarheid voor eigen burgers gesteld worden. Niet plaatsen is ook een optie.	Grootschalige zonne-energie maakt ook onderdeel uit van de RES-opgave. De gemeente Diemen is daar volop mee bezig en wijst in de Partiele herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 ook zon-projectgebied aan. Ook naar de mogelijkheid om de geluidsschermen te gebruiken wordt hierbij gekeken. Zie ook het antwoord op 16.1 . (rol windenergie)	
89.6		Het fanatisme waarmee de coalitie van Diemen de plaatsing nu door dreigt te drukken geeft sterk de indruk dat hier in een latere fase financieel gewin voor deze bestuurders mee valt te halen.	De gemeente heeft geen economisch belang bij een mogelijke ontwikkeling van windturbines in Diemen.	

Zienswijze 90		Per email		
Reactie - punt	Thema	Zienswijze	Reactie	Aanvulling MER/ partiële herziening?
90		Gaarne wil ondergetekende een reactie geven ten aanzien van het aanwijzen van de geluidsschermen langs de A1 in Diemen Noord (Zoekgebied 5 — Langs A1, omschreven Energieroute NH incl. geluidsschermen A1, bij Diemen Noord) als mogelijke plaats voor het opwekken van zonne-energie.	Dank voor uw zienswijze. Hieronder gaan we één voor één in op uw punten.	
90.1		Hierbij wordt ervan uitgegaan, dat de bestaande glazen geluidsschermen worden vervangen door panelen welke zonne-energie opwekken aan de noordzijde van de autoweg, gericht op het zuiden. Op dit moment is het zo, dat de glazen geluidsschermen 's nachts al veel lichtreflectie geven door de verlichting boven de autoweg en door de lampen van de auto's die op de autoweg rijden. Onder sommige weersomstandigheden (bv mist, motregen) is dit storend licht meer uitgesproken. Vooral voor de huizen, die dicht bij de autoweg liggen (50-75 m) is deze verlichting storend, met name in de winter wanneer de bomen zonder bladeren zijn. In 2012-2013, toen de autoweg verbreed is en nieuwe schermen zijn geplaatst, hebben wij ten aanzien van het "teveel" aan licht al discussies met Rijkswaterstaat gehad. Er is toen toegezegd, dat de nieuwe geluidsschermen en wegverlichting minder licht bij de huizen zou geven. Achteraf valt dit effect sterk tegen. Op ons adres hoef je 's nachts op de slaapkamers welke naar de weg gericht zijn, geen licht aan te doen, vooral bij weersomstandigheden dat de reflectie sterk is	Dank voor de omschrijving van de overlast. Wij vinden het vervelend dat u hinder ondervindt.	

90.2	Energie	De vraag is, of in de kader van het onderzoek naar geschikte plaatsen onderzocht is, of lichtreflectie op huizen welke dicht bij de A1 liggen toeneemt door het plaatsen van zonnepanelen aan de noordzijde van de A1? Op de kaart welke bij de informatie van de gemeente is verstrekt, staan deze ook getekend ter hoogte van de onderdoorgang A1 Ouddiemerlaan en omringende straten, waar huizen op minder dan 100 m van de A1 liggen. De hoeveelheid strooilicht op de huizen zou niet moeten toenemen. Indien dit wel het geval is, kan de gemeente besluiten, om de korte stukken, waar huizen dicht bij de weg staan niet te gebruiken voor het plaatsen van zonnepanelen. Dit betreft een heel kort gedeelte van het ingetekend zoekgebied. De inwoners van Diemen, welke zo dicht bij de autoweg wonen, worden al sterk belast tav de milieueffecten van de verkeer, geluid en het licht! Kan de gemeente een toelichting geven ten aanzien van bovenstaande vraag, zodat bewoners kunnen bepalen of met hun belangen voldoende rekening gehouden wordt? Dit kan van belang zijn als t.z.t. een vergunningsaanvraag voor zonnepanelen wordt ingediend.	In de Partiële herziening van de Omgevingsvisie 2040 is opgenomen dat de gemeente Diemen bereid is om onder voorwaarden planologische medewerking te verlenen aan de realisatie van zonne-energie (met bijbehorende voorzieningen) op het geluidscherm langs de A1 bij Diemen Noord, zoals omschreven in het project 'Energieroute Noord-Holland' (https://www.energieoprijksgrond.nl/energieroute-noord-holland/default.aspx). De voorwaarden worden uitgebreid omschreven in de 'Voorkeursvariant' die recent is opgesteld. Hier staat bijvoorbeeld dit: "Hinderlijke schittering van zonnepanelen moet worden voorkomen, zowel voor weggebruikers als naar de omgeving toe, met bijzondere aandacht voor locaties met een woon-, werk en/of maatschappelijke bestemming." De voorkeursvariant zal in de loop van 2024 worden vertaald naar 'planregels'. Deze planregels worden vervolgens opgenomen in een Projectbesluit onder de Omgevingswet. Als onderdeel van dit Projectbesluit zal de voorkeursvariant op meerdere thema's (zoals o.a. ecologie, lichtreflectie en archeologie) getoetst worden middels effectenstudies. Mochten de uitkomsten van deze effectenstudies aanleiding geven tot aanpassingen aan de voorkeursvariant dan zal dat tijdens de planfase gedaan worden. De onderdoorgang bij de Ouddiemerlaan dient vrij gehouden te worden van zonnepanelen. Ook dit is al opgenomen in de Voorkeursvariant. De Voorkeursvariant is hier te downloaden: https://1drv.ms/b/s!Aq-VE6hhG6MR8TZCPMM9F7R4DdrG?e=KXPscT	